

I. DISPOSICIÓN XERAIS

MINISTERIO DE ECONOMÍA E FACENDA

17887 *Real decreto lexislativo 3/2011, do 14 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei de contratos do sector público.*

A disposición derradeira trixésimo segunda da Lei 2/2011, do 4 de marzo, de economía sustentable, autoriza o Goberno para elaborar, no prazo dun ano a partir da entrada en vigor desta lei, un texto refundido en que se integren, debidamente regularizados, aclarados e harmonizados, a Lei 30/2007, do 30 de outubro, de contratos do sector público, e as disposicións en materia de contratación do sector público contidas en normas con rango de lei, incluídas as relativas á captación de financiamento privado para a execución de contratos públicos. Esta habilitación ten a súa razón de ser na seguridade xurídica, como puxo de manifesto o Consello de Estado no seu ditame do 29 de abril de 2010, ao recomendar a introdución, no texto do anteproxecto de modificación da Lei 30/2007, do 30 de outubro, sometido a ditame, dunha disposición derradeira que habilitase o Goberno para a realización dun texto refundido, co alcance que se considerase conveniente. Efectivamente, a sucesión de leis que modificaron por diversos motivos a Lei 30/2007, unido á existencia doutras normas en materia de financiamento privado para a execución de contratos públicos incluídas noutros textos lexislativos, pero de indubidable relación cos preceptos que regulan os contratos a que se refiren, aconsellan a elaboración dun texto único no cal se inclúan, debidamente aclaradas e harmonizadas, todas as disposicións aplicables á contratación do sector público.

De acordo coa citada habilitación procedeuse a elaborar o texto refundido seguindo os criterios que a seguir se expoñen.

En primeiro lugar, procedeuse a integrar nun texto único todas as modificacións introducidas á Lei 30/2007, do 30 de outubro, a través de diversas leis modificatorias desta, que deron unha nova redacción a determinados preceptos ou introduciron novas disposicións. Estas leis son as seguintes: o Real decreto lei 6/2010, do 9 de abril, de medidas para o impulso da recuperación económica e o emprego; o Real decreto lei 8/2010, do 20 de maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público; a Lei 14/2010, do 5 de xullo, de infraestruturas e os servizos de información xeográfica en España; a Lei 15/2010, do 5 de xullo, de modificación da Lei 3/2004, do 29 de decembro, pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade nas operacións comerciais; a Lei 34/2010, do 5 de agosto, de modificación das leis 30/2007, do 30 de outubro, de contratos do sector público; 31/2007, do 30 de outubro, sobre procedementos de contratación nos sectores da auga, a enerxía, os transportes e os servizos postais; e 29/1998, do 13 de xullo, reguladora da xurisdición contencioso-administrativa, para adaptación á normativa comunitaria das dúas primeiras; a Lei 35/2010, do 17 de setembro, de medidas urxentes para a reforma do mercado de traballo; a Lei 2/2011, do 4 de marzo, de economía sustentable; o Real decreto lei 5/2011, do 29 de abril, de medidas para a regularización e control do emprego somerxido e fomento da rehabilitación de vivendas; a Lei 24/2011, do 1 de agosto, de contratos do sector público nos ámbitos da defensa e a seguridade; e a Lei 26/2011, do 1 de agosto, de adaptación normativa á Convención internacional sobre os dereitos das persoas con discapacidade.

En segundo lugar, seguindo o mandato do lexislador, procedeuse a integrar no texto as disposicións vixentes relativas á captación de financiamento privado para a execución de contratos públicos. Por unha parte, en materia de contrato de concesión de obras públicas integráronse as disposicións sobre financiamento contidas no aínda vixente capítulo IV do título V do libro II, comprensivo dos artigos 253 a 260, ambos incluídos, do texto refundido da Lei de contratos das administracións públicas, aprobado polo Real

decreto lexislativo 2/2000, do 16 de xunto, que por esta disposición se derroga na súa totalidade. Por outra, para o contrato de colaboración público-privada inclúense no texto as previsións contidas na Lei 2/2011, do 4 de marzo, incluíndo as relativas á colaboración público-privada baixo fórmulas institucionais.

Como consecuencia de todo isto, procedeuse a axustar a numeración dos artigos e, polo tanto, as remisións e concordancias entre eles, circunstancia esta que se aproveitou, ao abeiro da delegación lexislativa, para axustar algúns erros padecidos no texto orixinal. Igualmente, revisouse a parte final da lei, eliminando disposicións e incluíndo outras motivadas polo tempo transcorrido desde a aprobación da Lei 30/2007 e das súas modificacións.

Na súa virtude, por proposta da vicepresidenta do Goberno de Asuntos Económicos e ministra de Economía e Facenda, de acordo co Consello de Estado e logo de deliberación do Consello de Ministros na súa reunión do día 11 de novembro de 2011,

DISPOÑO:

Artigo único. *Aprobación do texto refundido da Lei de contratos do sector público.*

Apróbase o texto refundido da Lei de contratos do sector público, cuxo texto se insire a seguir.

Disposición adicional única. *Remisións normativas*

As referencias normativas efectuadas noutras disposicións á Lei 30/2007, do 30 de outubro, de contratos do sector público, e ao Real decreto lexislativo 2/2000, do 16 de xuño, polo que se aproba o texto refundido da Lei de contratos das administracións públicas, entenderanse efectuadas aos preceptos correspondentes do texto refundido que se aproba.

Disposición derogatoria única. *Derrogación normativa.*

Quedan derogadas todas as disposicións de igual ou inferior rango que se opoñan á presente lei e, en particular, as seguintes:

1. A Lei 30/2007, do 30 de outubro, de contratos do sector público.
2. O capítulo IV do título V do libro II, comprensivo dos artigos 253 a 260, ambos incluídos, do texto refundido da Lei de contratos das administracións públicas, aprobado polo Real decreto lexislativo 2/2000, do 16 de xuño.
3. A disposición adicional sétima da Lei 13/2003, do 23 de maio, reguladora do contrato de concesión de obras públicas.
4. O artigo 16 do Real decreto lei 8/2010, do 20 de maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público.
5. Os artigos 37 e 38 da Lei 2/2011, do 4 de marzo, de economía sustentable.

Disposición derradeira única. *Entrada en vigor.*

Este real decreto lexislativo e o texto refundido que aproba entrarán en vigor ao mes da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

Dado en Madrid o 14 de novembro de 2011.

JUAN CARLOS R.

A vicepresidenta do Goberno de Asuntos Económicos
e ministra de Economía e Facenda,
ELENA SALGADO MÉNDEZ

TEXTO REFUNDIDO DA LEI DE CONTRATOS DO SECTOR PÚBLICO

ÍNDICE

- Título preliminar. Disposicións xerais.
- Capítulo I. Obxecto e ámbito de aplicación da lei.
- Artigo 1. Obxecto e finalidade.
 - Artigo 2. Ámbito de aplicación.
 - Artigo 3. Ámbito subxectivo.
 - Artigo 4. Negocios e contratos excluídos.
- Capítulo II. Contratos do sector público.
- Sección 1.^a Delimitación dos tipos contractuais.
- Artigo 5. Cualificación dos contratos.
 - Artigo 6. Contrato de obras.
 - Artigo 7. Contrato de concesión de obras públicas.
 - Artigo 8. Contrato de xestión de servizos públicos.
 - Artigo 9. Contrato de subministración.
 - Artigo 10. Contrato de servizos.
 - Artigo 11. Contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado.
 - Artigo 12. Contratos mixtos.
- Sección 2.^a Contratos suxeitos a unha regulación harmonizada.
- Artigo 13. Delimitación xeral.
 - Artigo 14. Contratos de obras e de concesión de obras públicas suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.
 - Artigo 15. Contratos de subministración suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.
 - Artigo 16. Contratos de servizos suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.
 - Artigo 17. Contratos subvencionados suxeitos a unha regulación harmonizada.
- Sección 3.^a Contratos administrativos e contratos privados.
- Artigo 18. Réxime aplicable aos contratos do sector público.
 - Artigo 19. Contratos administrativos.
 - Artigo 20. Contratos privados.
 - Artigo 21. Xurisdición competente.
- Libro I. Configuración xeral da contratación do sector público e elementos estruturais dos contratos.
- Título I. Disposicións xerais sobre a contratación do sector público.
- Capítulo I. Racionalidade e consistencia da contratación do sector público.
- Artigo 22. Necesidade e idoneidade do contrato e eficiencia na contratación.
 - Artigo 23. Prazo de duración dos contratos.
 - Artigo 24. Execución de obras e fabricación de bens mobles pola Administración, e execución de servizos coa colaboración de empresarios particulares.
- Capítulo II. Liberdade de pactos e contido mínimo do contrato.
- Artigo 25. Liberdade de pactos.
 - Artigo 26. Contido mínimo do contrato.

- Capítulo III. Perfección e forma do contrato.
- Artigo 27. Perfección dos contratos.
Artigo 28. Carácter formal da contratación do sector público.
- Capítulo IV. Remisión de información para efectos estatísticos e de fiscalización.
- Artigo 29. Remisión de contratos ao Tribunal de Contas.
Artigo 30. Datos estatísticos.
- Capítulo V. Réxime de invalidez.
- Sección 1.^a Réxime xeral.
- Artigo 31. Supostos de invalidez.
Artigo 32. Causas de nulidade de dereito administrativo.
Artigo 33. Causas de anulabilidade de dereito administrativo.
Artigo 34. Revisión de oficio.
Artigo 35. Efectos da declaración de nulidade.
Artigo 36. Causas de invalidez de dereito civil.
- Sección 2.^a Supostos especiais de nulidade.
- Artigo 37. Supostos especiais de nulidade contractual.
Artigo 38. Consecuencias xurídicas da declaración de nulidade nos supostos do artigo anterior.
Artigo 39. Interposición da cuestión de nulidade.
- Capítulo VI. Réxime especial de revisión de decisións en materia de contratación e medios alternativos de resolución de conflitos.
- Artigo 40. Recurso especial en materia de contratación: actos susceptibles de recurso.
- Artigo 41. Órgano competente para a resolución do recurso.
Artigo 42. Lexitimación.
Artigo 43. Solicitud de medidas provisionais.
Artigo 44. Iniciación do procedemento e prazo de interposición.
Artigo 45. Efectos derivados da interposición do recurso.
Artigo 46. Tramitación do procedemento.
Artigo 47. Resolución.
Artigo 48. Determinación da indemnización.
Artigo 49. Efectos da resolución.
Artigo 50. Arbitraje.
- Título II. Partes no contrato.
- Capítulo I. Órgano de contratación.
- Artigo 51. Competencia para contratar.
Artigo 52. Responsable do contrato.
Artigo 53. Perfil de contratante.
- Capítulo II. Capacidade e solvencia do empresario.
- Sección 1.^a Aptitude para contratar co sector público.
- Subsección 1.^a Normas xerais.
- Artigo 54. Condicións de aptitude.
Artigo 55. Empresas non comunitarias.

Artigo 56. Condicións especiais de compatibilidade.

Subsección 2.^a Normas especiais sobre capacidade.

Artigo 57. Persoas xurídicas.

Artigo 58. Empresas comunitarias.

Artigo 59. Unións de empresarios.

Subsección 3.^a Prohibicións de contratar.

Artigo 60. Prohibicións de contratar.

Artigo 61. Declaración da concorrencia de prohibicións de contratar e efectos.

Subsección 4.^a Solvencia.

Artigo 62. Exixencia de solvencia.

Artigo 63. Integración da solvencia con medios externos.

Artigo 64. Concreción das condicións de solvencia.

Subsección 5.^a Clasificación das empresas.

Artigo 65. Exixencia de clasificación.

Artigo 66. Exención da exixencia de clasificación.

Artigo 67. Criterios aplicables e condicións para a clasificación.

Artigo 68. Competencia para a clasificación.

Artigo 69. Inscripción rexistral da clasificación.

Artigo 70. Prazo de vixencia e revisión das clasificacións.

Artigo 71. Comprobación dos elementos da clasificación.

Sección 2.^a Acreditación da aptitude para contratar.

Subsección 1.^a Capacidade de obrar.

Artigo 72. Acreditación da capacidade de obrar.

Subsección 2.^a Prohibicións de contratar.

Artigo 73. Proba da non concorrencia dunha prohibición de contratar.

Subsección 3.^a Solvencia.

Artigo 74. Medios de acreditar a solvencia.

Artigo 75. Solvencia económica e financeira.

Artigo 76. Solvencia técnica nos contratos de obras.

Artigo 77. Solvencia técnica nos contratos de subministración.

Artigo 78. Solvencia técnica ou profesional nos contratos de servizos.

Artigo 79. Solvencia técnica ou profesional nos restantes contratos.

Artigo 80. Acreditación do cumprimento das normas de garantía da calidade.

Artigo 81. Acreditación do cumprimento das normas de xestión ambiental.

Artigo 82. Documentación e información complementaria.

Subsección 4.^a Proba da clasificación e da aptitude para contratar a través de rexistros ou listas oficiais de contratistas.

Artigo 83. Certificacións de rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas.

Artigo 84. Certificados comunitarios de clasificación.

Capítulo III. Sucesión na persoa do contratista.

Artigo 85. Supostos de sucesión do contratista.

Título III. Obxecto, prezo e contía do contrato.

Capítulo I. Normas xerais.

Artigo 86. Obxecto do contrato.

Artigo 87. Prezo.

Artigo 88. Cálculo do valor estimado dos contratos.

Capítulo II. Revisión de prezos nos contratos das administracións públicas.

Artigo 89. Procedencia e límites.

Artigo 90. Sistema de revisión de prezos.

Artigo 91. Fórmulas.

Artigo 92. Coeficiente de revisión.

Artigo 93. Revisión en casos de demora na execución.

Artigo 94. Pagamento do importe da revisión.

Título IV. Garantías exixibles na contratación do sector público.

Capítulo I. Garantías que se deben prestar nos contratos subscritos coas administracións públicas.

Sección 1.^a Garantía definitiva.

Artigo 95. Exixencia de garantía.

Artigo 96. Garantías admitidas.

Artigo 97. Réxime das garantías prestadas por terceiros.

Artigo 98. Garantía global.

Artigo 99. Constitución, reposición e reaxuste de garantías.

Artigo 100. Responsabilidades a que están afectas as garantías.

Artigo 101. Preferencia na execución de garantías.

Artigo 102. Devolución e cancelación das garantías.

Sección 2.^a Garantía provisional.

Artigo 103. Exixencia e réxime.

Capítulo II. Garantías que se deben prestar noutros contratos do sector público.

Artigo 104. Supostos e réxime.

Título V. Modificación dos contratos.

Artigo 105. Supostos.

Artigo 106. Modificacións previstas na documentación que rexe a licitación.

Artigo 107. Modificacións non previstas na documentación que rexe a licitación.

Artigo 108. Procedemento.

Libro II. Preparación dos contratos.

Título I. Preparación de contratos polas administracións públicas.

Capítulo I. Normas xerais.

Sección 1.^a Expediente de contratación.

Subsección 1.^a Tramitación ordinaria.

Artigo 109. Expediente de contratación: iniciación e contido.

Artigo 110. Aprobación do expediente.

Artigo 111. Expediente de contratación en contratos menores.

- Subsección 2.^a Tramitación abreviada do expediente.
- Artigo 112. Tramitación urxente do expediente.
Artigo 113. Tramitación de emerxencia.
- Sección 2.^a Pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas.
- Artigo 114. Pregos de cláusulas administrativas xerais.
Artigo 115. Pregos de cláusulas administrativas particulares.
Artigo 116. Pregos de prescricións técnicas.
Artigo 117. Regras para o establecemento de prescricións técnicas.
Artigo 118. Condicións especiais de execución do contrato.
Artigo 119. Información sobre as obrigas relativas á fiscalidade, protección do ambiente, emprego e condicións laborais.
Artigo 120. Información sobre as condicións de subrogación en contratos de traballo.
- Capítulo II. Normas especiais para a preparación de determinados contratos.
- Sección 1.^a Actuacións preparatorias do contrato de obras.
- Subsección 1.^a Proxecto de obras e implantación.
- Artigo 121. Proxecto de obras.
Artigo 122. Clasificación das obras.
Artigo 123. Contido dos proxectos e responsabilidade derivada da súa elaboración.
Artigo 124. Presentación do proxecto polo empresario.
Artigo 125. Supervisión de proxectos.
Artigo 126. Implantación do proxecto.
- Subsección 2.^a Prego de cláusulas administrativas en contratos baixo a modalidade de aboamento total do prezo.
- Artigo 127. Contido dos pregos de cláusulas administrativas nos contratos de obra con aboamento total do prezo.
- Sección 2.^a Actuacións preparatorias do contrato de concesión de obra pública.
- Artigo 128. Estudo de viabilidade.
Artigo 129. Anteproxecto de construción e explotación da obra.
Artigo 130. Proxecto da obra e implantación deste.
Artigo 131. Pregos de cláusulas administrativas particulares.
- Sección 3.^a Actuacións preparatorias do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 132. Réxime xurídico do servizo.
Artigo 133. Pregos e anteproxecto de obra e explotación.
- Sección 4.^a Actuacións preparatorias dos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado.
- Artigo 134. Avaliación previa.
Artigo 135. Programa funcional.
Artigo 136. Clausulado do contrato.
- Título II. Preparación doutros contratos.
- Capítulo único. Regras aplicables á preparación dos contratos subscritos por poderes adjudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas e de contratos subvencionados.
- Artigo 137. Establecemento de prescricións técnicas e preparación de pregos.

- Libro III. Selección do contratista e adxudicación dos contratos.
- Título I. Adxudicación dos contratos.
- Capítulo I. Adxudicación dos contratos das administracións públicas.
- Sección 1.^a Normas xerais.
- Subsección 1.^a Disposicións directivas.
- Artigo 138. Procedemento de adxudicación.
- Artigo 139. Principios de igualdade e transparencia.
- Artigo 140. Confidencialidade.
- Subsección 2.^a Publicidade.
- Artigo 141. Anuncio previo.
- Artigo 142. Convocatoria de licitacións.
- Subsección 3.^a Licitación.
- Artigo 143. Prazos de presentación das solicitudes de participación e das proposicións.
- Artigo 144. Redución de prazos en caso de tramitación urgente.
- Artigo 145. Proposicións dos interesados.
- Artigo 146. Presentación da documentación acreditativa do cumprimento de requisitos previos.
- Artigo 147. Admisibilidade de variantes ou melloras.
- Artigo 148. Poxa electrónica.
- Artigo 149. Sucesión no procedemento.
- Subsección 4.^a Selección do adxudicatario.
- Artigo 150. Criterios de valoración das ofertas.
- Artigo 151. Clasificación das ofertas, adxudicación do contrato e notificación da adxudicación.
- Artigo 152. Ofertas con valores anormais ou desproporcionados.
- Subsección 5.^a Obrigas de información sobre o resultado do procedemento.
- Artigo 153. Información non publicable.
- Artigo 154. Publicidade da formalización dos contratos.
- Artigo 155. Renuncia á celebración do contrato e desistencia do procedemento de adxudicación pola Administración.
- Subsección 6.^a Formalización do contrato.
- Artigo 156. Formalización dos contratos.
- Sección 2.^a Procedemento aberto.
- Artigo 157. Delimitación.
- Artigo 158. Información aos licitadores.
- Artigo 159. Prazos para a presentación de proposicións.
- Artigo 160. Exame das proposicións e proposta de adxudicación.
- Artigo 161. Adxudicación.
- Sección 3.^a Procedemento restrinxido.
- Artigo 162. Caracterización.
- Artigo 163. Criterios para a selección de candidatos.

- Artigo 164. Solicitudes de participación.
- Artigo 165. Selección de solicitantes.
- Artigo 166. Contido das invitacións e información aos invitados.
- Artigo 167. Proposicións.
- Artigo 168. Adxudicación.

- Sección 4.^a Procedemento negociado.

- Artigo 169. Caracterización.

- Subsección 1.^a Supostos de aplicación.

- Artigo 170. Supostos xerais.
- Artigo 171. Contratos de obras.
- Artigo 172. Contratos de xestión de servizos públicos.
- Artigo 173. Contratos de subministración.
- Artigo 174. Contratos de servizos.
- Artigo 175. Outros contratos.

- Subsección 2.^a Tramitación.

- Artigo 176. Delimitación da materia obxecto de negociación.
- Artigo 177. Anuncio de licitación e presentación de solicitudes de participación.
- Artigo 178. Negociación dos termos do contrato.

- Sección 5.^a Diálogo competitivo

- Artigo 179. Caracterización.
- Artigo 180. Supostos de aplicación.
- Artigo 181. Apertura do procedemento e solicitudes de participación.
- Artigo 182. Diálogo cos candidatos.
- Artigo 183. Presentación e exame das ofertas.

- Sección 6.^a Normas especiais aplicables aos concursos de proxectos.

- Artigo 184. Ámbito de aplicación.
- Artigo 185. Bases do concurso.
- Artigo 186. Participantes.
- Artigo 187. Publicidade.
- Artigo 188. Decisión do concurso.

- Capítulo II. Adxudicación doutros contratos do sector público.

- Sección 1.^a Normas aplicables polos poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas.

- Artigo 189. Delimitación xeral.
- Artigo 190. Adxudicación dos contratos suxeitos a regulación harmonizada.
- Artigo 191. Adxudicación dos contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada.

- Sección 2.^a Normas aplicables por outros entes, organismos e entidades do sector público.

- Artigo 192. Réxime de adxudicación de contratos.

- Sección 3.^a Normas aplicables na adxudicación de contratos subvencionados.

- Artigo 193. Adxudicación de contratos subvencionados.

- Título II. Racionalización técnica da contratación.

- Capítulo I. Normas xerais.
- Artigo 194. Sistemas para a racionalización da contratación das administracións públicas.
- Artigo 195. Sistemas para a racionalización da contratación doutras entidades do sector público.
- Capítulo II. Acordos marco.
- Artigo 196. Funcionalidade e límites.
- Artigo 197. Procedemento de subscrición de acordos marco.
- Artigo 198. Adxudicación de contratos baseados nun acordo marco.
- Capítulo III. Sistemas dinámicos de contratación.
- Artigo 199. Funcionalidade e límites.
- Artigo 200. Implementación.
- Artigo 201. Incorporación de empresas ao sistema.
- Artigo 202. Adxudicación de contratos no marco dun sistema dinámico de contratación.
- Capítulo IV. Centrais de contratación.
- Sección 1.^a Normas xerais.
- Artigo 203. Funcionalidade e principios de actuación.
- Artigo 204. Creación de centrais de contratación polas comunidades autónomas e entidades locais.
- Artigo 205. Adhesión a sistemas externos de contratación centralizada.
- Sección 2.^a Contratación centralizada no ámbito estatal.
- Artigo 206. Réxime xeral.
- Artigo 207. Adquisición centralizada de equipamentos e sistemas para o tratamento da información.
- Libro IV. Efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos.
- Título I. Normas xerais.
- Capítulo I. Efectos dos contratos.
- Artigo 208. Réxime xurídico.
- Artigo 209. Vinculación ao contido contractual.
- Capítulo II. Prerrogativas da Administración pública nos contratos administrativos.
- Artigo 210. Enumeración.
- Artigo 211. Procedemento de exercicio.
- Capítulo III. Execución dos contratos.
- Artigo 212. Execución defectuosa e demora.
- Artigo 213. Resolución por demora e prórroga dos contratos.
- Artigo 214. Indemnización de danos e perdas.
- Artigo 215. Principio de risco e ventura.
- Artigo 216. Pagamento do prezo.
- Artigo 217. Procedemento para facer efectivas as débedas das administracións públicas.
- Artigo 218. Transmisión dos dereitos de cobramento.

Capítulo IV. Modificación dos contratos.

Artigo 219. Potestade de modificación do contrato.

Artigo 220. Suspensión dos contratos.

Capítulo V. Extinción dos contratos.

Sección 1.^a Disposición xeral.

Artigo 221. Extinción dos contratos

Sección 2.^a Cumprimento dos contratos.

Artigo 222. Cumprimento dos contratos e recepción da prestación.

Sección 3.^a Resolución dos contratos.

Artigo 223. Causas de resolución.

Artigo 224. Aplicación das causas de resolución.

Artigo 225. Efectos da resolución.

Capítulo VI. Cesión dos contratos e subcontratación.

Sección 1.^a Cesión dos contratos.

Artigo 226. Cesión dos contratos.

Sección 2.^a Subcontratación.

Artigo 227. Subcontratación.

Artigo 228. Pagamentos a subcontratistas e subministradores.

Título II. Normas especiais para contratos de obras, concesión de obra pública, xestión de servizos públicos, subministracións, servizos e de colaboración entre o sector público e o sector privado.

Capítulo I. Contrato de obras.

Sección 1.^a Execución do contrato de obras.

Artigo 229. Comprobación da implantación.

Artigo 230. Execución das obras e responsabilidade do contratista.

Artigo 231. Forza maior.

Artigo 232. Certificacións e aboamentos á conta.

Artigo 233. Obras a prezo global e obras con prezo pechado.

Sección 2.^a Modificación do contrato de obras.

Artigo 234. Modificación do contrato de obras.

Sección 3.^a Cumprimento do contrato de obras.

Artigo 235. Recepción e prazo de garantía.

Artigo 236. Responsabilidade por vicios ocultos.

Sección 4.^a Resolución do contrato de obras.

Artigo 237. Causas de resolución.

Artigo 238. Suspensión da iniciación da obra.

Artigo 239. Efectos da resolución.

- Capítulo II. Contrato de concesión de obra pública.
- Sección 1.^a Construción das obras obxecto de concesión.
 - Artigo 240. Modalidades de execución das obras.
 - Artigo 241. Responsabilidade na execución das obras por terceiros.
 - Artigo 242. Principio de risco e ventura na execución das obras.
 - Artigo 243. Modificación do proxecto.
 - Artigo 244. Comprobación das obras.
- Sección 2.^a Dereitos e obrigas do concesionario e prerrogativas da Administración concedente.
 - Subsección 1.^a Dereitos e obrigas do concesionario.
 - Artigo 245. Dereitos do concesionario.
 - Artigo 246. Obrigas do concesionario.
 - Artigo 247. Uso e conservación da obra pública.
 - Artigo 248. Zonas complementarias de explotación comercial.
 - Subsección 2.^a Prerrogativas e dereitos da Administración.
 - Artigo 249. Prerrogativas e dereitos da Administración.
 - Artigo 250. Modificación da obra pública.
 - Artigo 251. Secuestro da concesión.
 - Artigo 252. Penalidades por incumprimentos do concesionario.
- Sección 3.^a Réxime económico-financieiro da concesión.
 - Artigo 253. Financiamento das obras.
 - Artigo 254. Achegas públicas á construción.
 - Artigo 255. Retribución pola utilización da obra.
 - Artigo 256. Achegas públicas á explotación.
 - Artigo 257. Obras públicas diferenciadas.
 - Artigo 258. Mantemento do equilibrio económico do contrato.
- Sección 4.^a Financiamento privado.
 - Subsección 1.^a Emisión de títulos polo concesionario.
 - Artigo 259. Emisión de obrigas e outros títulos.
 - Artigo 260. Incorporación a títulos negociables dos dereitos de crédito do concesionario.
 - Subsección 2.^a Hipoteca da concesión.
 - Artigo 261. Obxecto da hipoteca da concesión.
 - Artigo 262. Dereitos do acreedor hipotecario.
 - Artigo 263. Execución da hipoteca.
 - Artigo 264. Dereitos de titulares de cargas inscritas ou anotadas sobre a concesión para o caso de resolución da concesión.
 - Subsección 3.^a Outras fontes de financiamento.
 - Artigo 265. Créditos participativos.
- Sección 5.^a Extinción das concesións.
 - Artigo 266. Modos de extinción.
 - Artigo 267. Extinción da concesión por transcurso do prazo.
 - Artigo 268. Prazo das concesións.
 - Artigo 269. Causas de resolución.

- Artigo 270. Aplicación das causas de resolución.
- Artigo 271. Efectos da resolución.
- Artigo 272. Destino das obras á extinción da concesión.
- Sección 6.^a Execución de obras por terceiros.
- Artigo 273. Subcontratación.
- Artigo 274. Adxudicación de contratos de obras polo concesionario.
- Capítulo III. Contrato de xestión de servizos públicos.
- Sección 1.^a Disposicións xerais.
- Artigo 275. Ámbito do contrato.
- Artigo 276. Réxime xurídico.
- Artigo 277. Modalidades da contratación.
- Artigo 278. Duración.
- Sección 2.^a Execución do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 279. Execución do contrato.
- Artigo 280. Obrigas xerais.
- Artigo 281. Prestacións económicas.
- Sección 3.^a Modificación do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 282. Modificación do contrato e mantemento do seu equilibrio económico.
- Sección 4.^a Cumprimento e efectos do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 283. Reversión.
- Artigo 284. Falta de entrega de contraprestacións económicas e medios auxiliares.
- Artigo 285. Incumplimento do contratista.
- Sección 5.^a Resolución do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 286. Causas de resolución.
- Artigo 287. Aplicación das causas de resolución.
- Artigo 288. Efectos da resolución.
- Sección 6.^a Subcontratación do contrato de xestión de servizos públicos.
- Artigo 289. Subcontratación.
- Capítulo IV. Contrato de subministración.
- Sección 1.^a Regulación de determinados contratos de subministración.
- Artigo 290. Arrendamento.
- Artigo 291. Contratos de fabricación e aplicación de normas e usos vixentes en comercio internacional.
- Sección 2.^a Execución do contrato de subministración.
- Artigo 292. Entrega e recepción.
- Artigo 293. Pagamento do prezo.
- Artigo 294. Pagamento en metálico e noutros bens.
- Artigo 295. Facultades da Administración no proceso de fabricación
- Sección 3.^a Modificación do contrato de subministración.
- Artigo 296. Modificación do contrato de subministración.

- Sección 4.^a Cumprimento do contrato de subministración.
 - Artigo 297. Gastos de entrega e recepción.
 - Artigo 298. Vicios ou defectos durante o prazo de garantía.
- Sección 5.^a Resolución do contrato de subministración.
 - Artigo 299. Causas de resolución.
 - Artigo 300. Efectos da resolución.
- Capítulo V. Contratos de servizos.
 - Sección 1.^a Disposicións xerais.
 - Artigo 301. Contido e límites.
 - Artigo 302. Determinación do prezo.
 - Artigo 303. Duración.
 - Artigo 304. Réxime de contratación para actividades docentes.
 - Sección 2.^a Execución dos contratos de servizos.
 - Artigo 305. Execución e responsabilidade do contratista.
 - Sección 3.^a Modificación dos contratos de servizos de mantemento.
 - Artigo 306. Modificación destes contratos.
 - Sección 4.^a Cumprimento dos contratos de servizos.
 - Artigo 307. Cumprimento dos contratos.
 - Sección 5.^a Resolución dos contratos de servizos.
 - Artigo 308. Causas de resolución.
 - Artigo 309. Efectos da resolución.
 - Sección 6.^a Da emenda de erros e responsabilidades no contrato de elaboración de proxectos de obras.
 - Artigo 310. Emenda de erros e corrección de deficiencias.
 - Artigo 311. Indemnizacións.
 - Artigo 312. Responsabilidade por defectos ou erros do proxecto.
- Capítulo VI. Contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado.
 - Artigo 313. Réxime xurídico.
 - Artigo 314. Duración.
 - Artigo 315. Financiamento.
- Libro V. Organización administrativa para a xestión da contratación.
 - Título I. Órganos competentes en materia de contratación.
 - Capítulo I. Órganos de contratación.
 - Artigo 316. Órganos de contratación.
 - Artigo 317. Autorización para contratar.
 - Artigo 318. Desconcentración.
 - Artigo 319. Abstención e recusación.
 - Capítulo II. Órganos de asistencia.
 - Artigo 320. Mesas de contratación.

- Artigo 321. Mesa especial do diálogo competitivo.
- Artigo 322. Mesa de contratación do sistema estatal de contratación centralizada.
- Artigo 323. Xurados de concursos.
- Capítulo III. Órganos consultivos.
- Artigo 324. Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.
- Artigo 325. Órganos consultivos en materia de contratación das comunidades autónomas.
- Título II. Rexistros oficiais.
- Capítulo I. Rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas.
- Artigo 326. Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado.
- Artigo 327. Rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas das comunidades autónomas.
- Artigo 328. Contido do Rexistro.
- Artigo 329. Voluntariedade da inscrición.
- Artigo 330. Responsabilidade do empresario en relación coa actualización da información rexistral.
- Artigo 331. Publicidade.
- Artigo 332. Colaboración entre rexistros.
- Capítulo II. Rexistro de Contratos do Sector Público.
- Artigo 333. Rexistro de Contratos do Sector Público.
- Título III. Xestión da publicidade contractual por medios electrónicos, informáticos e telemáticos.
- Capítulo único. Plataforma de Contratación do Estado.
- Artigo 334. Plataforma de Contratación do Estado.
- Disposición adicional primeira. Contratación no estranxeiro.
- Disposición adicional segunda. Normas específicas de contratación nas entidades locais.
- Disposición adicional terceira. Regras especiais sobre competencia para adquirir equipamentos e sistemas para o tratamento da información e das comunicacións.
- Disposición adicional cuarta. Contratación con empresas que teñan no seu cadro de persoal persoas con discapacidade ou en situación de exclusión social e con entidades sen ánimo de lucro.
- Disposición adicional quinta. Contratos reservados.
- Disposición adicional sexta. Disposicións aplicables ás universidades públicas.
- Disposición adicional sétima. Exención de requisitos para os organismos públicos de investigación en canto adxudicatarios de contratos.
- Disposición adicional oitava. Contratos subscritos nos sectores da auga, da enerxía, dos transportes e dos servizos postais.
- Disposición adicional novena. Normas especiais para a contratación do acceso a bases de datos e a subscrición a publicacións.
- Disposición adicional décima. Modificacións de contías, prazos e outras derivadas dos anexos de directivas comunitarias.
- Disposición adicional décimo primeira. Actualización de cifras fixadas pola Unión Europea.
- Disposición adicional décimo segunda. Cómputo de prazos.
- Disposición adicional décimo terceira. Referencias ao imposto sobre o valor engadido.
- Disposición adicional décimo cuarta. Espazo Económico Europeo.

Disposición adicional décimo quinta. Normas relativas aos medios de comunicación utilizables nos procedementos regulados nesta lei.

Disposición adicional décimos sexta. Uso de medios electrónicos, informáticos e telemáticos nos procedementos regulados na lei.

Disposición adicional décimo sétima. Substitución de letrados nas mesas de contratación.

Disposición adicional décimo oitava. Garantía de accesibilidade para persoas con discapacidade.

Disposición adicional décimo novena. Responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das administracións públicas.

Disposición adicional vixésima. Concertos para a prestación de asistencia sanitaria e farmacéutica celebrados pola Mutualidade de Funcionarios Civís do Estado, a Mutualidade Xeral Xudicial e o Instituto Social das Forzas Armadas.

Disposición adicional vixésimo primeira. Contratos incluídos nos ámbitos da defensa e da seguridade.

Disposición adicional vixésimo segunda. Réxime de contratación de certos organismos.

Disposición adicional vixésimo terceira. Prácticas contrarias á libre competencia.

Disposición adicional vixésimo cuarta. Prestación de asistencia sanitaria en situacións de urxencia.

Disposición adicional vixésimo quinta. Réxime xurídico da «Empresa de Transformación Agraria, Sociedade Anónima» (Tragsa), e das súas filiais.

Disposición adicional vixésimo sexta. Protección de datos de carácter persoal.

Disposición adicional vixésimo sétima. Agrupacións europeas de cooperación territorial.

Disposición adicional vixésimo oitava. Adquisición centralizada de medicamentos e produtos sanitarios con miras ao Sistema Nacional de Saúde.

Disposición adicional vixésimo novena. Fórmulas institucionais de colaboración entre o sector público e o sector privado.

Disposición adicional trixésima. Réxime dos órganos competentes para resolver os recursos da Administración xeral do Estado e entidades contratantes adscritas a ela.

Disposición adicional trixésimo primeira. Autorización do Consello de Ministros en concesións de obras reguladas na normativa sectorial.

Disposición transitoria primeira. Expedientes iniciados e contratos adjudicados con anterioridade á entrada en vigor desta lei.

Disposición transitoria segunda. Fórmulas de revisión.

Disposición transitoria terceira. Determinación de contías polos departamentos ministeriais respecto dos organismos autónomos adscritos a estes.

Disposición transitoria cuarta. Determinación dos casos en que é exigible a clasificación das empresas.

Disposición transitoria quinta. Réxime transitorio dos procedementos de adjudicación dos contratos non suxeitos a regulación harmonizada suscritos por entidades que non teñen o carácter de Administración pública.

Disposición transitoria sexta. Prazos a que se refire o artigo 216 da lei.

Disposición transitoria sétima. Réxime supletorio para as comunidades autónomas.

Disposición transitoria oitava. Procedementos en curso.

Disposición derradeira primeira. Actualización das referencias a determinados órganos.

Disposición derradeira segunda. Títulos competenciais.

Disposición derradeira terceira. Normas aplicables aos procedementos regulados nesta lei.

Disposición derradeira cuarta. Habilitación normativa en materia de uso de medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, e uso de factura electrónica.

Disposición derradeira quinta. Fomento da contratación pública de actividades innovadoras.

Disposición derradeira sexta. Habilitación para o desenvolvemento regulamentario.

Anexo I. Actividades a que se refire o número 1 do artigo 6.

Anexo II. Servizos a que se refire o artigo 10.

Anexo III. Lista de produtos recollidos na alínea a) do número 1 do artigo 15, no que se refire aos contratos de subministracións adxudicados por órganos de contratación do sector da defensa.

TEXTO REFUNDIDO DA LEI DE CONTRATOS DO SECTOR PÚBLICO

TÍTULO PRELIMINAR

Disposicións xerais

CAPÍTULO I

Obxecto e ámbito de aplicación da lei

Artigo 1. *Obxecto e finalidade.*

A presente lei ten por obxecto regular a contratación do sector público, co fin de garantir que esta se axusta aos principios de liberdade de acceso ás licitacións, publicidade e transparencia dos procedementos, e non discriminación e igualdade de trato entre os candidatos, e de asegurar, en conexión co obxectivo de estabilidade orzamentaria e control do gasto, unha eficiente utilización dos fondos destinados á realización de obras, á adquisición de bens e á contratación de servizos mediante a existencia da definición previa das necesidades que se deben satisfacer, a salvagarda da libre competencia e a selección da oferta economicamente máis vantaxosa.

É igualmente obxecto desta lei a regulación do réxime xurídico aplicable para os efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos, en atención aos fins institucionais de carácter público que a través destes se trata de realizar.

Artigo 2. *Ámbito de aplicación.*

1. Son contratos do sector público e, en consecuencia, están sometidos á presente lei na forma e termos previstos nela, os contratos onerosos, calquera que sexa a súa natureza xurídica, que subscriban os entes, organismos e entidades enumerados no artigo 3.

2. Están tamén suxeitos á presente lei, nos termos que nela se sinalan, os contratos subvencionados polos entes, organismos e entidades do sector público que subscriban outras persoas físicas ou xurídicas nos supostos previstos no artigo 17, así como os contratos de obras que subscriban os concesionarios de obras públicas nos casos do artigo 274.

3. A aplicación desta lei aos contratos que subscriban as comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local, ou os organismos dependentes destas, así como aos contratos subvencionados por calquera destas entidades, efectuarase nos termos previstos na disposición derradeira segunda.

Artigo 3. *Ámbito subxectivo.*

1. Para os efectos desta lei, considérase que forman parte do sector público os seguintes entes, organismos e entidades:

- a) A Administración xeral do Estado, as administracións das comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local.
- b) As entidades xestoras e os servizos comúns da Seguridade Social.

c) Os organismos autónomos, as entidades públicas empresariais, as universidades públicas, as axencias estatais e calquera entidade de dereito público con personalidade xurídica propia vinculada a un suxeito que pertenza ao sector público ou dependentes deste, incluíndo aquelas que, con independencia funcional ou cunha especial autonomía recoñecida pola lei, teñan atribuídas funcións de regulación ou control de carácter externo sobre un determinado sector ou actividade.

d) As sociedades mercantís en cuxo capital social a participación, directa ou indirecta, de entidades das mencionadas nas alíneas a) a f) deste punto sexa superior ao 50 por 100.

e) Os consorcios dotados de personalidade xurídica propia a que se refiren o artigo 6.5 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común, e a lexislación de réxime local.

f) As fundacións que se constituán cunha achega maioritaria, directa ou indirecta, dunha ou varias entidades integradas no sector público, ou cuxo patrimonio fundacional, cun carácter de permanencia, estea formado en máis dun 50 por 100 por bens ou dereitos achegados ou cedidos polas referidas entidades.

g) As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais da Seguridade Social.

h) Calquera ente, organismo ou entidade con personalidade xurídica propia, que fose creado especificamente para satisfacer necesidades de interese xeral que non teña carácter industrial ou mercantil, sempre que un ou varios suxeitos pertencentes ao sector público financien maioritariamente a súa actividade, controlen a súa xestión ou nomeen máis da metade dos membros do seu órgano de administración, dirección ou vixilancia.

i) As asociacións constituídas polos entes, organismos e entidades mencionados nas alíneas anteriores.

2. Dentro do sector público, e para os efectos desta lei, terán a consideración de administracións públicas os seguintes entes, organismos e entidades:

a) Os mencionados nas alíneas a) e b) do punto anterior.

b) Os organismos autónomos.

c) As universidades públicas.

d) As entidades de dereito público que, con independencia funcional ou cunha especial autonomía recoñecida pola lei, teñan atribuídas funcións de regulación ou control de carácter externo sobre un determinado sector ou actividade, e

e) As entidades de dereito público vinculadas a unha ou varias administracións públicas ou dependentes destas que cumpran algunha das características seguintes:

1.^a Que a súa actividade principal non consista na produción en réxime de mercado de bens e servizos destinados ao consumo individual ou colectivo, ou que efectúen operacións de redistribución da renda e da riqueza nacional, en todo caso sen ánimo de lucro, ou

2.^a Que non se financien maioritariamente con ingresos, calquera que sexa a súa natureza, obtidos como contrapartida á entrega de bens ou á prestación de servizos.

Non obstante, non terán a consideración de administracións públicas as entidades públicas empresariais estatais e os organismos asimilados dependentes das comunidades autónomas e entidades locais.

f) Os órganos competentes do Congreso dos Deputados, do Senado, do Consello Xeral do Poder Xudicial, do Tribunal Constitucional, do Tribunal de Contas, do Defensor do Pobo, das asembleas lexislativas das comunidades autónomas e das institucións autonómicas análogas ao Tribunal de Contas e ao Defensor do Pobo, no que respecta á súa actividade de contratación.

g) As deputacións forais e as xuntas xerais dos territorios históricos do País Vasco no que respecta á súa actividade de contratación.

3. Consideraranse poderes adxudicadores, para efectos desta lei, os seguintes entes, organismos e entidades:

- a) As administracións públicas.
- b) Todos os demais entes, organismos ou entidades con personalidade xurídica propia distintos dos expresados na alínea a) que fosen creados especificamente para satisfacer necesidades de interese xeral que non teñan carácter industrial ou mercantil, sempre que un ou varios suxeitos que se deban considerar poder adxudicador de acordo cos criterios deste número 3 financien maioritariamente a súa actividade, controlen a súa xestión ou nomeen máis da metade dos membros do seu órgano de administración, dirección ou vixilancia.
- c) As asociacións constituídas polos entes, organismos e entidades mencionados nas alíneas anteriores.

Artigo 4. *Negocios e contratos excluídos.*

1. Están excluídos do ámbito da presente lei os seguintes negocios e relacións xurídicas:

- a) A relación de servizo dos funcionarios públicos e os contratos regulados na lexislación laboral.
- b) As relacións xurídicas consistentes na prestación dun servizo público cuxa utilización polos usuarios requira o aboamento dunha tarifa, taxa ou prezo público de aplicación xeral.
- c) Os convenios de colaboración que subscriba a Administración xeral do Estado coas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, as universidades públicas, as comunidades autónomas, as entidades locais, organismos autónomos e restantes entidades públicas, ou os que subscriban estes organismos e entidades entre si, salvo que, pola súa natureza, teñan a consideración de contratos suxeitos a esta lei.
- d) Os convenios que, de acordo coas normas específicas que os regulan, subscriba a Administración con persoas físicas ou xurídicas suxeitas ao dereito privado, sempre que o seu obxecto non estea comprendido no dos contratos regulados nesta lei ou en normas administrativas especiais.
- e) Os convenios incluídos no ámbito do artigo 346 do Tratado de funcionamento da Unión Europea que se conclúan no sector da defensa.
- f) Os acordos que subscriba o Estado con outros Estados ou con entidades de dereito internacional público.
- g) Os contratos de subministración relativos a actividades directas dos organismos de dereito público dependentes das administracións públicas cuxa actividade teña carácter comercial, industrial, financeiro ou análogo, aínda que os bens sobre os que versan foron adquiridos co propósito de devolvelos, con ou sen transformación, ao tráfico xurídico patrimonial, de acordo cos seus fins peculiares, sempre que tales organismos actúen en exercicio de competencias específicas a eles atribuídas pola lei.
- h) Os contratos e convenios derivados de acordos internacionais subscritos de conformidade co Tratado de funcionamento da Unión Europea cun ou varios países non membros da Comunidade, relativos a obras ou subministracións destinadas á realización ou explotación conxunta dunha obra, ou relativos aos contratos de servizos destinados á realización ou explotación en común dun proxecto.
- i) Os contratos e convenios efectuados en virtude dun acordo internacional subscrito en relación co estacionamento de tropas.
- j) Os contratos e convenios adxudicados en virtude dun procedemento específico dunha organización internacional.
- k) Os contratos relativos a servizos de arbitraje e conciliación.
- l) Os contratos relativos a servizos financeiros relacionados coa emisión, compra, venda e transferencia de valores ou doutros instrumentos financeiros, en particular as operacións relativas á xestión financeira do Estado, así como as operacións destinadas á

obtención de fondos ou capital polos entes, organismos e entidades do sector público, así como os servizos prestados polo Banco de España e as operacións de tesouraría.

m) Os contratos polos cales un ente, organismo ou entidade do sector público se compromete a entregar bens ou dereitos ou prestar algún servizo, sen prexuízo de que o adquirente dos bens ou o receptor dos servizos, se é unha entidade do sector público suxeita a esta lei, se deba axustar ás súas prescricións para a subscrición do correspondente contrato.

n) Os negocios xurídicos en virtude dos cales se encargue a unha entidade que, conforme o sinalado no artigo 24.6, teña atribuída a condición de medio propio e servizo técnico deste a realización dunha determinada prestación. Non obstante, os contratos que deban subscribir as entidades que teñan a consideración de medio propio e servizo técnico para a realización das prestacións obxecto do encargo quedarán sometidos a esta lei, nos termos que sexan procedentes de acordo coa natureza da entidade que os subscriba e o seu tipo e contía, e, en todo caso, cando se trate de contratos de obras, servizos ou subministracións cuxas contías superen os limiares establecidos na sección 2.^a do capítulo II deste título preliminar, as entidades de dereito privado deberán observar para a súa preparación e adxudicación as regras establecidas nos artigos 137.1 e 190.

o) As autorizacións e concesións sobre bens de dominio público e os contratos de explotación de bens patrimoniais distintos aos definidos no artigo 7, que serán regulados pola súa lexislación específica salvo nos casos en que expresamente se declaren de aplicación as prescricións da presente lei.

p) Os contratos de compravenda, doazón, permuta, arrendamento e demais negocios xurídicos análogos sobre bens inmoables, valores negociables e propiedades incorpórais, a non ser que recaian sobre programas de ordenador e deban ser cualificados como contratos de subministración ou servizos, que terán sempre o carácter de contratos privados e se rexerán pola lexislación patrimonial. Nestes contratos non se poderán incluír prestacións que sexan propias dos contratos típicos regulados na sección 1.^a do capítulo II do título preliminar, se o seu valor estimado é superior ao 50 por 100 do importe total do negocio ou se non manteñen coa prestación característica do contrato patrimonial relacións de vinculación e complementariedade nos termos previstos no artigo 25; nestes dous supostos, as ditas prestacións deberán ser obxecto de contratación independente de acordo co establecido nesta lei.

q) Os contratos de servizos e subministración subscritos polos organismos públicos de investigación estatais e os organismos similares das comunidades autónomas que teñan por obxecto prestacións ou produtos necesarios para a execución de proxectos de investigación, desenvolvemento e innovación tecnolóxica ou servizos técnicos, cando a presentación e obtención de resultados derivados destes estea ligada a retornos científicos, tecnolóxicos ou industriais susceptibles de incorporarse ao tráfico xurídico e a súa realización fose encomendada a equipos de investigación do organismo mediante procesos de concorrencia competitiva.

r) Os contratos de investigación e desenvolvemento remunerados integramente polo órgano de contratación, sempre que este comparta coas empresas adxudicatarias os riscos e os beneficios da investigación científica e técnica necesaria para desenvolver solucións innovadoras que superen as dispoñibles no mercado. Na adxudicación destes contratos deberase asegurar o respecto aos principios de publicidade, concorrencia, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación e de elección da oferta economicamente máis vantaxosa.

2. Os contratos, negocios e relacións xurídicas enumerados no punto anterior regularanse polas súas normas especiais e aplicaranse os principios desta lei para resolver as dúbidas e lagoas que se poidan presentar.

CAPÍTULO II

Contratos do sector público

Sección 1.ª Delimitación dos tipos contractuais

Artigo 5. *Cualificación dos contratos.*

1. Os contratos de obras, concesión de obras públicas, xestión de servizos públicos, subministración, servizos e de colaboración entre o sector público e o sector privado que subscriban os entes, organismos e entidades pertencentes ao sector público cualificaranse de acordo coas normas contidas na presente sección.

2. Os restantes contratos do sector público cualificaranse segundo as normas de dereito administrativo ou de dereito privado que lles sexan de aplicación.

Artigo 6. *Contrato de obras.*

1. Son contratos de obras aqueles que teñen por obxecto a realización dunha obra ou a execución dalgún dos traballos enumerados no anexo I ou a realización por calquera medio dunha obra que responda ás necesidades especificadas pola entidade do sector público contratante. Ademais destas prestacións, o contrato poderá comprender, se é o caso, a redacción do correspondente proxecto.

2. Por «obra» entenderase o resultado dun conxunto de traballos de construción ou de enxeñaría civil, destinado a cumprir por si mesmo unha función económica ou técnica, que teña por obxecto un ben inmovible.

Artigo 7. *Contrato de concesión de obras públicas.*

1. A concesión de obras públicas é un contrato que ten por obxecto a realización polo concesionario dalgunhas das prestacións a que se refire o artigo 6, incluídas as de restauración e reparación de construcións existentes, así como a conservación e o mantemento dos elementos construídos, e no cal a contraprestación a favor daquel consiste, ou ben unicamente no dereito a explotar a obra, ou ben no dito dereito acompañado do de percibir un prezo.

2. O contrato, que se executará en todo caso a risco e ventura do contratista, poderá comprender, ademais, o seguinte contido:

a) A adecuación, reforma e modernización da obra para adaptala ás características técnicas e funcionais requiridas para a correcta prestación dos servizos ou a realización das actividades económicas ás cales serve de soporte material.

b) As actuacións de reposición e gran reparación que sexan exixibles en relación cos elementos que debe reunir cada unha das obras para manterse apta co fin de que os servizos e actividades a que aquelas serven poidan ser desenvolvidos adecuadamente de acordo coas exixencias económicas e as demandas sociais.

3. O contrato de concesión de obras públicas poderá tamén prever que o concesionario estea obrigado a proxectar, executar, conservar, repor e reparar aquelas obras que sexan accesorias ou estean vinculadas coa principal e que sexan necesarias para que esta cumpra a finalidade determinante da súa construción e que permitan o seu mellor funcionamento e explotación, así como a efectuar as actuacións ambientais relacionadas con estas que neles se prevexan. No suposto de que as obras vinculadas ou accesorias poidan ser obxecto de explotación ou aproveitamento económico, estes corresponderán ao concesionario conxuntamente coa explotación da obra principal, na forma determinada polos pregos respectivos.

Artigo 8. *Contrato de xestión de servizos públicos.*

1. O contrato de xestión de servizos públicos é aquel en cuxa virtude unha Administración pública ou unha mutua de accidentes de traballo e enfermidades profesionais da Seguridade Social lle encomenda a unha persoa, natural ou xurídica, a xestión dun servizo cuxa prestación foi asumida como propia da súa competencia pola Administración ou mutua encomendante.

As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais só poderán realizar este tipo de contrato respecto á xestión da prestación de asistencia sanitaria.

2. As disposicións desta lei referidas a este contrato non serán aplicables aos supostos en que a xestión do servizo público se efectúe mediante a creación de entidades de dereito público destinadas a este fin, nin a aqueles en que esta se atribúa a unha sociedade de dereito privado cuxo capital sexa, na súa totalidade, de titularidade pública.

Artigo 9. *Contrato de subministración.*

1. Son contratos de subministración os que teñen por obxecto a adquisición, o arrendamento financeiro ou o arrendamento, con ou sen opción de compra, de produtos ou bens mobles.

2. Sen prexuízo do disposto na alínea b) do número 3 deste artigo respecto dos contratos que teñan por obxecto programas de ordenador, non terán a consideración de contrato de subministración os contratos relativos a propiedades incorporais ou valores negociables.

3. En todo caso, consideraranse contratos de subministración os seguintes:

a) Aqueles en que o empresario se comprometa a entregar unha pluralidade de bens de forma sucesiva e por prezo unitario sen que a contía total se defina con exactitude no momento de subscribir o contrato, por estaren subordinadas as entregas ás necesidades do adquirente. Non obstante, a adxudicación destes contratos efectuarase de acordo coas normas previstas no capítulo II do título II do libro III para os acordos marco suscritos cun único empresario.

b) Os que teñan por obxecto a adquisición e o arrendamento de equipamentos e sistemas de telecomunicacións ou para o tratamento da información, os seus dispositivos e programas, e a cesión do dereito de uso destes últimos, coa excepción dos contratos de adquisición de programas de ordenador desenvolvidos a medida, que se considerarán contratos de servizos.

c) Os de fabricación, polos cales a cousa ou cousas que teñan que ser entregadas polo empresario deban ser elaboradas de acordo coas características peculiares fixadas previamente pola entidade contratante, mesmo cando esta se comprometa a achegar, total ou parcialmente, os materiais precisos.

Artigo 10. *Contrato de servizos.*

Son contratos de servizos aqueles cuxo obxecto son prestacións de facer consistentes no desenvolvemento dunha actividade ou dirixidas á obtención dun resultado distinto dunha obra ou dunha subministración. Para efectos de aplicación desta lei, os contratos de servizos divídense nas categorías enumeradas no anexo II.

Artigo 11. *Contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado.*

1. Son contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado aqueles en que unha Administración pública ou unha entidade pública empresarial ou organismo similar das comunidades autónomas encarga a unha entidade de dereito privado, por un período determinado en función da duración da amortización dos investimentos ou das fórmulas de financiamento que se prevegan, a realización dunha actuación global e integrada que, ademais do financiamento de investimentos inmateriais, de obras ou de subministracións necesarias para o cumprimento de determinados obxectivos de servizo

público ou relacionados con actuacións de interese xeral, comprenda algunha das seguintes prestacións:

- a) A construción, instalación ou transformación de obras, equipamentos, sistemas, e produtos ou bens complexos, así como o seu mantemento, actualización ou renovación, a súa explotación ou a súa xestión.
- b) A xestión integral do mantemento de instalacións complexas.
- c) A fabricación de bens e a prestación de servizos que incorporen tecnoloxía especificamente desenvolvida co propósito de achegar solucións máis avanzadas e economicamente máis vantaxosas que as existentes no mercado.
- d) Outras prestacións de servizos ligadas ao desenvolvemento pola Administración do servizo público ou actuación de interese xeral que lle fose encomendado.

2. Só se poderán subscribir contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado cando previamente se puxese de manifesto, na forma prevista no artigo 134, que outras fórmulas alternativas de contratación non permiten a satisfacción das finalidades públicas.

3. O contratista pode asumir, nos termos previstos no contrato, a dirección das obras que sexan necesarias, así como realizar, total ou parcialmente, os proxectos para a súa execución e contratar os servizos precisos.

4. A contraprestación que percibirá o contratista colaborador consistirá nun prezo que se satisfará durante toda a duración do contrato, e que poderá estar vinculado ao cumprimento de determinados obxectivos de rendemento.

Artigo 12. *Contratos mixtos.*

Cando un contrato conteña prestacións correspondentes a outro ou outros de distinta clase atenderase en todo caso, para a determinación das normas que se deban observar na súa adxudicación, ao carácter da prestación que teña máis importancia desde o punto de vista económico.

Sección 2.^a Contratos suxeitos a unha regulación harmonizada

Artigo 13. *Delimitación xeral.*

1. Son contratos suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado, en todo caso, e os contratos de obras, os de concesión de obras públicas, os de subministración e os de servizos comprendidos nas categorías 1 a 16 do anexo II, cuxo valor estimado, calculado conforme as regras que se establecen no artigo 88, sexa igual ou superior ás contías que se indican nos artigos seguintes, sempre que a entidade contratante teña o carácter de poder adxudicador. Terán tamén a consideración de contratos suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos subvencionados por estas entidades aos cales se refire o artigo 17.

2. Non obstante o sinalado no punto anterior, non se consideran suxeitos a regulación harmonizada, calquera que sexa o seu valor estimado, os contratos seguintes:

- a) Os que teñan por obxecto a compra, o desenvolvemento, a produción ou a coprodución de programas destinados á radiodifusión, por parte dos organismos de radiodifusión, así como os relativos ao tempo de radiodifusión.
- b) Os de investigación e desenvolvemento remunerados integramente polo órgano de contratación, sempre que os seus resultados non se reserven para a súa utilización exclusiva por este no exercicio da súa actividade propia.
- c) Os incluídos dentro do ámbito definido polo artigo 346 do Tratado de funcionamento da Unión Europea que se conclúan no sector da defensa.
- d) Os declarados secretos ou reservados, ou aqueles cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguridade especiais conforme a lexislación vixente, ou nos que o exixa a protección de intereses esenciais para a seguridade do Estado.

A declaración de que concorre esta última circunstancia deberaa facer, de forma expresa en cada caso, o titular do departamento ministerial do cal dependa o órgano de contratación no ámbito da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, o órgano competente das comunidades autónomas, ou o órgano ao cal estea atribuída a competencia para subscribir o correspondente contrato nas entidades locais. A competencia para efectuar esta declaración non será susceptible de delegación, salvo que unha lei expresamente o autorice.

e) Aqueles cuxo obxecto principal sexa permitir aos órganos de contratación a posta á disposición ou a explotación de redes públicas de telecomunicacións ou a subministración ao público dun ou máis servizos de telecomunicacións.

Artigo 14. Contratos de obras e de concesión de obras públicas suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de obras e os contratos de concesión de obras públicas cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

2. No suposto previsto no artigo 88.7, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a obra iguale ou supere a cantidade indicada no punto anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a un millón de euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non exceda o 20 por 100 do valor acumulado da totalidade deles.

Artigo 15. Contratos de subministración suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de subministración cuxo valor estimado sexa igual ou superior ás seguintes cantidades:

a) 125.000 euros, cando se trate de contratos adxudicados pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social. Non obstante, cando os contratos sexan adxudicados por órganos de contratación que pertencen ao sector da defensa, este limiar só se aplicará respecto dos contratos de subministración que teñan por obxecto os produtos enumerados no anexo III.

b) 193.000 euros, cando se trate de contratos de subministración distintos, por razón do suxeito contratante ou por razón do seu obxecto, dos establecidos na alínea anterior.

2. No suposto previsto no artigo 88.7, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a subministración iguale ou supere as cantidades indicadas no punto anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a 80.000 euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non exceda o 20 por 100 do valor acumulado da súa totalidade.

Artigo 16. Contratos de servizos suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de servizos comprendidos nas categorías 1 a 16 do anexo II cuxo valor estimado sexa igual ou superior ás seguintes cantidades:

a) 125.000 euros, cando os contratos deban ser adxudicados pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, sen prexuízo do disposto para certos contratos da categoría 5 e para os contratos da categoría 8 do anexo II na alínea b) deste artigo.

b) 193.000 euros, cando os contratos deban ser adxudicados por entes, organismos ou entidades do sector público distintos á Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, ou cando, mesmo sendo adxudicados por estes suxeitos, se trate de contratos da categoría 5 consistentes en servizos de difusión de emisións de televisión e de radio, servizos de conexión ou servizos integrados de telecomunicacións, ou contratos da categoría 8, segundo se definen estas categorías no anexo II.

2. No suposto previsto no artigo 88.7, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a compra de servizos iguale ou supere os importes indicados no punto anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a 80.000 euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non exceda o 20 por 100 do valor acumulado da súa totalidade.

Artigo 17. *Contratos subvencionados suxeitos a unha regulación harmonizada.*

1. Son contratos subvencionados suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos de obras e os contratos de servizos definidos conforme o previsto nos artigos 6 e 10, respectivamente, que sexan subvencionados, de forma directa e en máis dun 50 por 100 do seu importe, por entidades que teñan a consideración de poderes adxudicadores, sempre que pertencen a algunha das categorías seguintes:

a) Contratos de obras que teñan por obxecto actividades de enxeñaría civil da sección F, división 45, grupo 45.2 da Nomenclatura xeral de actividades económicas das Comunidades Europeas (NACE), ou a construción de hospitais, centros deportivos, recreativos ou de lecer, edificios escolares ou universitarios e edificios de uso administrativo, sempre que o seu valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

b) Contratos de servizos vinculados a un contrato de obras dos definidos na alínea a), cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros.

2. As normas previstas para os contratos subvencionados aplicaranse a aqueles subscritos por particulares ou por entidades do sector público que non teñan a consideración de poderes adxudicadores, en conxunción, neste último caso, coas restantes disposicións desta lei que lles sexan de aplicación. Cando o contrato subvencionado o adxudiquen entidades do sector público que teñan a consideración de poder adxudicador, aplicaranse as normas de contratación previstas para estas entidades, de acordo coa súa natureza, salvo a relativa á determinación da competencia para resolver o recurso especial en materia de contratación e para adoptar medidas cautelares no procedemento de adxudicación, que se rexerá, en todo caso, pola regra establecida no artigo 41.

Sección 3.^a Contratos administrativos e contratos privados

Artigo 18. *Réxime aplicable aos contratos do sector público.*

Os contratos do sector público poden ter carácter administrativo ou carácter privado.

Artigo 19. *Contratos administrativos.*

1. Terán carácter administrativo os contratos seguintes, sempre que sexan subscritos por unha Administración pública:

a) Os contratos de obra, concesión de obra pública, xestión de servizos públicos, subministración, e servizos, así como os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado. Non obstante, os contratos de servizos comprendidos na categoría 6

do anexo II e os que teñan por obxecto a creación e interpretación artística e literaria e os de espectáculos comprendidos na categoría 26 do mesmo anexo non terán carácter administrativo.

b) Os contratos de obxecto distinto aos anteriormente expresados, pero que teñan natureza administrativa especial por estaren vinculados ao xiro ou tráfico específico da Administración contratante ou por satisfaceren de forma directa ou inmediata unha finalidade pública da específica competencia daquela, sempre que non teñan expresamente atribuído o carácter de contratos privados conforme o parágrafo segundo do artigo 20.1, ou por declaralo así unha lei.

2. Os contratos administrativos rexeranse, en canto á súa preparación, adxudicación, efectos e extinción, por esta lei e as súas disposicións de desenvolvemento; aplicaranse supletoriamente as restantes normas de dereito administrativo e, no seu defecto, as normas de dereito privado. Non obstante, aos contratos administrativos especiais a que se refire a alínea b) do punto anterior seranlles de aplicación, en primeiro termo, as súas normas específicas.

Artigo 20. *Contratos privados.*

1. Terán a consideración de contratos privados os subscritos polos entes, organismos e entidades do sector público que non reúnan a condición de administracións públicas.

Igualmente, son contratos privados os subscritos por unha Administración pública que teñan por obxecto servizos comprendidos na categoría 6 do anexo II, a creación e interpretación artística e literaria ou espectáculos comprendidos na categoría 26 do mesmo anexo, e a subscrición a revistas, publicacións periódicas e bases de datos, así como calquera outro contrato distinto dos previstos no número 1 do artigo anterior.

2. Os contratos privados rexeranse, en canto á súa preparación e adxudicación, en defecto de normas específicas, pola presente lei e as súas disposicións de desenvolvemento, e aplicaranse supletoriamente as restantes normas de dereito administrativo ou, se é o caso, as normas de dereito privado, segundo corresponda por razón do suxeito ou entidade contratante. En canto aos seus efectos e extinción, estes contratos rexeranse polo dereito privado.

Non obstante, serán de aplicación a estes contratos as normas contidas no título V do libro I, sobre modificación dos contratos.

Artigo 21. *Xurisdición competente.*

1. A orde xurisdiccional contencioso-administrativa será a competente para resolver as cuestións litixiosas relativas á preparación, adxudicación, efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos. Igualmente corresponderá a esta orde xurisdiccional o coñecemento das cuestións que se susciten en relación coa preparación e adxudicación dos contratos privados das administracións públicas e dos contratos suxeitos a regulación harmonizada, incluídos os contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, así como dos contratos de servizos das categorías 17 a 27 do anexo II cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros que pretendan concertar entes, organismos ou entidades que, sen seren administracións públicas, teñan a condición de poderes adxudicadores. Tamén coñecerá dos recursos interpostos contra as resolucións que diten os órganos de resolución de recursos previstos no artigo 41 desta lei.

2. A orde xurisdiccional civil será a competente para resolver as controversias que xurdan entre as partes en relación cos efectos, cumprimento e extinción dos contratos privados. Esta orde xurisdiccional será igualmente competente para coñecer de cantas cuestións litixiosas afecten a preparación e adxudicación dos contratos privados que subscriban os entes e entidades sometidos a esta lei que non teñan o carácter de Administración pública, sempre que estes contratos non estean suxeitos a unha regulación harmonizada.

3. O coñecemento das cuestións litixiosas que se susciten por aplicación dos preceptos contidos na sección 4.^a do capítulo II do título II do libro IV desta lei será competencia da orde xurisdiccional civil, salvo para as actuacións en exercicio das obrigas e potestades administrativas que, de acordo co disposto nos ditos preceptos, se atribúen á Administración concedente, e nas cales será competente a orde xurisdiccional contencioso-administrativa.

LIBRO PRIMEIRO

Configuración xeral da contratación do sector público e elementos estruturais dos contratos

TÍTULO I

Disposicións xerais sobre a contratación do sector público

CAPÍTULO I

Racionalidade e consistencia da contratación do sector público

Artigo 22. Necesidade e idoneidade do contrato e eficiencia na contratación.

1. Os entes, organismos e entidades do sector público non poderán subscribir outros contratos que aqueles que sexan necesarios para o cumprimento e realización dos seus fins institucionais. Para tal efecto, a natureza e extensión das necesidades que se pretenden cubrir mediante o contrato proxectado, así como a idoneidade do seu obxecto e contido para satisfacelas, deben ser determinadas con precisión, deixando constancia disto na documentación preparatoria, antes de iniciar o procedemento encamiñado á súa adxudicación.

2. Os entes, organismos e entidades do sector público velarán pola eficiencia e o mantemento dos termos acordados na execución dos procesos de contratación pública, favorecerán a axilización de trámites, valorarán a innovación e a incorporación de alta tecnoloxía como aspectos positivos nos procedementos de contratación pública e promoverán a participación da pequena e mediana empresa e o acceso sen custo á información, nos termos previstos na presente lei.

Artigo 23. Prazo de duración dos contratos.

1. Sen prexuízo das normas especiais aplicables a determinados contratos, a duración dos contratos do sector público deberase establecer tendo en conta a natureza das prestacións, as características do seu financiamento e a necesidade de someter periodicamente a concorrência a realización destas.

2. O contrato poderá prever unha ou varias prórrogas sempre que as súas características permanezan inalterables durante o período de duración destas e que a concorrência para a súa adxudicación fose realizada tendo en conta a duración máxima do contrato, incluídos os períodos de prórroga.

A prórroga será acordada polo órgano de contratación e será obrigatoria para o empresario, salvo que o contrato expresamente prevexa o contrario, sen que se poida producir polo consentimento tácito das partes.

3. Os contratos menores definidos no artigo 138.3 non poderán ter unha duración superior a un ano nin ser obxecto de prórroga.

Artigo 24. Execución de obras e fabricación de bens mobles pola Administración, e execución de servizos coa colaboración de empresarios particulares.

1. A execución de obras poderá ser realizada polos servizos da Administración, xa sexa empregando exclusivamente medios propios ou coa colaboración de empresarios

particulares sempre que o importe da parte de obra a cargo destes sexa inferior a 4.845.000 euros, cando concorra algunha destas circunstancias:

- a) Que a Administración teña montadas fábricas, arsenais, mestranzas ou servizos técnicos ou industriais suficientemente aptos para a realización da prestación, caso en que se deberá normalmente utilizar este sistema de execución.
- b) Que a Administración posúa elementos auxiliares utilizables, cuxo emprego supoña unha economía superior ao 5 por 100 do importe do orzamento do contrato ou unha maior celeridade na súa execución, xustificándose, neste caso, as vantaxes que se sigan dela.
- c) Que non houberse ofertas de empresarios na licitación previamente efectuada.
- d) Cando se trate dun suposto de emerxencia, de acordo co previsto no artigo 113.
- e) Cando, dada a natureza da prestación, sexa imposible a fixación previa dun prezo certo ou a dun orzamento por unidades simples de traballo.
- f) Cando sexa necesario relevar o contratista de realizar algunhas unidades de obra por non se ter chegado a un acordo nos prezos contraditorios correspondentes.
- g) As obras de mera conservación e mantemento, definidas no artigo 122.5.
- h) Excepcionalmente, a execución de obras definidas en virtude dun anteproxecto, cando non se aplique o artigo 150.3.a).

En casos distintos dos previstos nas alíneas d), g) e h), deberase redactar o correspondente proxecto, cuxo contido se fixará regulamentariamente.

2. A fabricación de bens mobles poderá ser efectuada polos servizos da Administración, xa sexa empregando de forma exclusiva medios propios ou coa colaboración de empresarios particulares sempre que o importe da parte da prestación a cargo destes sexa inferior ás cantidades sinaladas no artigo 15, cando concorra algunha das circunstancias previstas nas alíneas a), c), d) e e) do punto anterior, ou cando, no suposto definido na alínea b) deste mesmo punto, o aforro que se poida obter sexa superior ao 20 por 100 do orzamento da subministración ou se poida obter unha maior celeridade na súa execución.

Exceptúanse destas limitacións aquelas subministracións que, por razóns de defensa ou de interese militar, resulte conveniente que sexan executadas pola Administración.

3. A realización de servizos en colaboración con empresarios particulares poderase levar a cabo sempre que o seu importe sexa inferior ás cantidades establecidas no artigo 16, e concorra algunha das circunstancias mencionadas no punto anterior, no que sexan de aplicación a estes contratos.

Exceptúanse destas limitacións os servizos da categoría 1 do anexo II cando estean referidos ao mantemento de bens incluídos no ámbito definido polo artigo 346 do Tratado de funcionamento da Unión Europea.

4. Cando a execución das obras, a fabricación dos bens mobles ou a realización dos servizos se efectúe en colaboración con empresarios particulares, os contratos que se subscriban con estes terán carácter administrativo especial, sen constituír contratos de obras, subministracións ou servizos, por estar a execución destes a cargo do órgano xestor da Administración. A selección do empresario colaborador efectuarase polos procedementos de adxudicación establecidos no artigo 138, salvo no caso previsto na alínea d) do punto 1 deste artigo. Nos supostos de obras incluídas nas alíneas a) e b) do punto 1, a contratación con colaboradores non poderá exceder o 50 por 100 do importe total do proxecto.

5. A autorización da execución de obras e da fabricación de bens mobles e, se é o caso, a aprobación do proxecto, corresponderá ao órgano competente para a aprobación do gasto ou ao órgano que determinen as disposicións orgánicas das comunidades autónomas, no seu respectivo ámbito.

6. Para os efectos previstos neste artigo e no artigo 4.1.n), os entes, organismos e entidades do sector público poderán ser considerados medios propios e servizos técnicos daqueles poderes adxudicadores para os cales realicen a parte esencial da súa actividade cando estes teñan sobre aqueles un control análogo ao que poden exercer sobre os seus

propios servizos. Se se trata de sociedades, ademais, a totalidade do seu capital terá que ser de titularidade pública.

En todo caso, entenderase que os poderes adjudicadores teñen sobre un ente, organismo ou entidade un control análogo ao que teñen sobre os seus propios servizos se lles poden conferir encomendas de xestión que sexan de execución obrigatoria para eles de acordo con instrucións fixadas unilateralmente polo encomendante e cuxa retribución se fixe por referencia a tarifas aprobadas pola entidade pública da cal dependan.

A condición de medio propio e servizo técnico das entidades que cumpran os criterios mencionados neste punto deberase recoñecer expresamente pola norma que as cree ou polos seus estatutos, que deberán determinar as entidades respecto das cales teñen esta condición e precisar o réxime das encomendas que se lles poidan conferir ou as condicións en que se lles poderán adjudicar contratos, e determinará para elas a imposibilidade de participar en licitacións públicas convocadas polos poderes adjudicadores dos cales sexan medios propios, sen prexuízo de que, cando non concorra ningún licitador, se lles poida encargar a execución da prestación obxecto delas.

CAPÍTULO II

Liberdade de pactos e contido mínimo do contrato

Artigo 25. *Liberdade de pactos.*

1. Nos contratos do sector público poderanse incluír calquera pacto, cláusula e condición, sempre que non sexan contrarios ao interese público, ao ordenamento xurídico e aos principios de boa administración.

2. Só se poderán fusionar prestacións correspondentes a diferentes contratos nun contrato mixto cando esas prestacións se encontren directamente vinculadas entre si e manteñan relacións de complementariedade que exixan a súa consideración e tratamento como unha unidade funcional dirixida á satisfacción dunha determinada necesidade ou á consecución dun fin institucional propio do ente, organismo ou entidade contratante.

Artigo 26. *Contido mínimo do contrato.*

1. Salvo que xa se encontren recollidas nos pregos, os contratos que subscriban os entes, organismos e entidades do sector público deben incluír, necesariamente, as seguintes mencións:

- a) A identificación das partes.
- b) A acreditación da capacidade dos asinantes para subscribir o contrato.
- c) Definición do obxecto do contrato.
- d) Referencia á lexislación aplicable ao contrato.
- e) A enumeración dos documentos que integran o contrato. Se así se expresa no contrato, esta enumeración poderá estar xerarquizada e ordenarse segundo a orde de prioridade acordada polas partes, suposto no cal, e salvo caso de erro manifesto, a orde pactada se utilizará para determinar a prevalencia respectiva, en caso de que existan contradicións entre diversos documentos.
- f) O prezo certo, ou o modo de determinalo.
- g) A duración do contrato ou as datas estimadas para o comezo da súa execución e para a súa finalización, así como a da prórroga ou prórrogas, de estaren previstas.
- h) As condicións de recepción, entrega ou admisión das prestacións.
- i) As condicións de pagamento.
- j) Os supostos en que procede a resolución.
- k) O crédito orzamentario ou o programa ou rúbrica contable con cargo ao cal se aboará o prezo, de ser o caso.

l) A extensión obxectiva e temporal do deber de confidencialidade que, se for o caso, se impoña ao contratista.

2. O documento contractual non poderá incluír estipulacións que establezan dereitos e obrigas para as partes distintos dos previstos nos pregos, concretados, se é o caso, na forma que resulte da proposición do adxudicatario, ou dos precisados no acto de adxudicación do contrato de acordo co actuado no procedemento, de non existiren aqueles.

CAPÍTULO III

Perfección e forma do contrato

Artigo 27. *Perfección dos contratos.*

1. Os contratos que subscriban os poderes adxudicadores perfecciónanse coa súa formalización. Os contratos subvencionados que, de conformidade co disposto no artigo 17 desta lei, se deban considerar suxeitos a regulación harmonizada, perfeccionaranse de conformidade coa lexislación pola cal se rexan. As partes deberán notificar a súa formalización ao órgano que outorgou a subvención.

2. Salvo que se indique outra cosa no seu clausulado, os contratos do sector público entenderanse subscritos no lugar onde se encontre a sede do órgano de contratación.

Artigo 28. *Carácter formal da contratación do sector público.*

1. Os entes, organismos e entidades do sector público non poderán contratar verbalmente, salvo que o contrato teña, conforme o sinalado no artigo 113.1, carácter de emerxencia.

2. Os contratos que subscriban as administracións públicas formalizaranse de acordo co previsto no artigo 156, sen prexuízo do sinalado para os contratos menores no artigo 111.

3. Os contratos que subscriban outros entes, organismos e entidades do sector público, cando sexan susceptibles de recurso especial en materia de contratación conforme o artigo 40.1, deberanse formalizar nos prazos establecidos no artigo 156.3.

CAPÍTULO IV

Remisión de información para efectos estadísticos e de fiscalización

Artigo 29. *Remisión de contratos ao Tribunal de Contas.*

1. Dentro dos tres meses seguintes á formalización do contrato, para o exercicio da función fiscalizadora deberase remitir ao Tribunal de Contas ou órgano externo de fiscalización da comunidade autónoma unha copia certificada do documento no cal se tiver formalizado aquel, xunto cun extracto do expediente de que derive, sempre que a contía do contrato exceda os 600.000 euros se se trata de obras, concesións de obras públicas, xestión de servizos públicos e contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado; os 450.000 euros se se trata de subministracións, e os 150.000 euros, nos de servizos e nos contratos administrativos especiais.

2. Igualmente se comunicarán ao Tribunal de Contas ou órgano externo de fiscalización da comunidade autónoma as modificacións, prórrogas ou variacións de prazos, as variacións de prezo e o importe final, a nulidade e a extinción normal ou anormal dos contratos indicados.

3. O disposto nos dous puntos anteriores entenderase sen prexuízo das facultades do Tribunal de Contas ou, se é o caso, dos correspondentes órganos de fiscalización externos das comunidades autónomas para reclamar cantos datos, documentos e

antecedentes xulgue pertinentes con relación aos contratos de calquera natureza e contía.

4. As comunicacións a que se refire este artigo serán efectuadas polo órgano de contratación no ámbito da Administración xeral do Estado e dos entes, organismos e entidades do sector público dependentes dela.

Artigo 30. *Datos estatísticos.*

No mesmo prazo sinalado no artigo anterior o órgano de contratación remitirá á Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado a información sobre os contratos que regulamentariamente se determine, para efectos do cumprimento da normativa internacional. Así mesmo, informarase a mencionada Xunta dos casos de modificación, prórroga ou variación do prazo, as variacións de prezo e o importe final dos contratos, a nulidade e a extinción normal ou anormal destes.

As comunidades autónomas que contén con rexistros de contratos poderán dar cumprimento a estas previsións a través da comunicación entre rexistros.

CAPÍTULO V

Réxime de invalidez

Sección 1.^a Réxime xeral

Artigo 31. *Supostos de invalidez.*

Ademais dos casos en que a invalidez derive da ilegalidade do seu clausulado, os contratos das administracións públicas e os contratos suxeitos a regulación harmonizada, incluídos os contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, serán inválidos cando o sexa algún dos seus actos preparatorios ou o de adxudicación, por concorrer neles algunha das causas de dereito administrativo ou de dereito civil a que se refiren os artigos seguintes.

Artigo 32. *Causas de nulidade de dereito administrativo.*

Son causas de nulidade de dereito administrativo as seguintes:

- a) As indicadas no artigo 62.1 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.
- b) A falta de capacidade de obrar ou de solvencia económica, financeira, técnica ou profesional, debidamente acreditada, do adxudicatario, ou estar este incurso nalgunha das prohibicións para contratar sinaladas no artigo 60.
- c) A carencia ou insuficiencia de crédito, de conformidade co establecido na Lei 47/2003, do 26 de novembro, xeral orzamentaria, ou nas normas orzamentarias das restantes administracións públicas suxeitas a esta lei, salvo os supostos de emerxencia.

Artigo 33. *Causas de anulabilidade de dereito administrativo.*

Son causas de anulabilidade de dereito administrativo as demais infraccións do ordenamento xurídico e, en especial, as das regras contidas na presente lei, de conformidade co artigo 63 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Artigo 34. *Revisión de oficio.*

1. A revisión de oficio dos actos preparatorios e dos actos de adxudicación dos contratos das administracións públicas e dos contratos suxeitos a regulación harmonizada efectuarase de conformidade co establecido no capítulo primeiro do título VII da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

2. Sen prexuízo do que, para o ámbito das comunidades autónomas, establezan as súas normas respectivas que, en todo caso, deberán atribuír esta competencia a un órgano cuxas resolucións esgoten a vía administrativa, serán competentes para declarar a nulidade destes actos ou declarar a súa lesividade o órgano de contratación, cando se trate de contratos dunha Administración pública, ou o titular do departamento, órgano, ente ou organismo a que estea adscrita a entidade contratante ou ao cal corresponda a súa tutela, cando esta non teña o carácter de Administración pública. Neste último caso, se a entidade contratante estiver vinculada a máis dunha Administración, será competente o órgano correspondente da que teña o control ou participación maioritaria.

No suposto de contratos subvencionados, a competencia corresponderá ao titular do departamento, órgano, ente ou organismo que outorgase a subvención, ou ao cal estea adscrita a entidade que a concedese, cando esta non teña o carácter de Administración pública. No suposto de concorrencia de subvencións por parte de distintos suxeitos do sector público, a competencia determinarase atendendo á subvención de maior contía e, a igualdade de importe, atendendo á subvención primeiramente concedida.

3. Salvo determinación expresa en contrario, a competencia para declarar a nulidade ou a lesividade entenderase delegada conxuntamente coa competencia para contratar. Non obstante, a facultade de acordar unha indemnización por prexuízos en caso de nulidade non será susceptible de delegación, e deberá resolver sobre esta, en todo caso, o órgano delegante; para estes efectos, se se considera pertinente recoñecer unha indemnización, elevarase o expediente ao órgano delegante, o cal, sen necesidade de avocación previa e expresa, resolverá o procedente sobre a declaración de nulidade conforme o previsto no artigo 102.4 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

4. Nos supostos de nulidade e anulabilidade, e en relación coa suspensión da execución dos actos dos órganos de contratación, aplicarase o disposto na Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Artigo 35. *Efectos da declaración de nulidade.*

1. A declaración de nulidade dos actos preparatorios do contrato ou da adxudicación, cando sexa firme, comportará en todo caso a do mesmo contrato, que entrará en fase de liquidación; as partes deberanse restituír reciprocamente as cousas que recibisen en virtude deste e, se isto non for posible, devolverase o seu valor. A parte que resulte culpable deberá indemnizar a contraria dos danos e perdas que sufrise.

2. A nulidade dos actos que non sexan preparatorios só afectará estes e as súas consecuencias.

3. Se a declaración administrativa de nulidade dun contrato produce un grave trastorno ao servizo público, poderase dispor no mesmo acordo a continuación dos efectos daquel e baixo as súas mesmas cláusulas, ata que se adopten as medidas urxentes para evitar o prexuízo.

Artigo 36. *Causas de invalidez de dereito civil.*

A invalidez dos contratos por causas recoñecidas no dereito civil, en canto resulten de aplicación aos contratos a que se refire o artigo 31, suxeitarase aos requisitos e prazos de exercicio das accións establecidos no ordenamento civil, pero o procedemento para facelas valer someterase ao previsto nos artigos anteriores para os actos e contratos administrativos anulables.

Sección 2.^a Supostos especiais de nulidade

Artigo 37. *Supostos especiais de nulidade contractual.*

1. Os contratos suxeitos a regulación harmonizada a que se refiren os artigos 13 a 17, ambos inclusive, desta lei, así como os contratos de servizos comprendidos nas

categorías 17 a 27 do anexo II cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros, serán nulos nos seguintes casos:

a) Cando o contrato se adxudicase sen cumprir previamente co requisito de publicación do anuncio de licitación no «Diario Oficial de la Unión Europea», naqueles casos en que sexa preceptivo, de conformidade co artigo 142.

b) Cando non se respectase o prazo de quince días hábiles previsto no artigo 156.3 para a formalización do contrato sempre que concorran os dous seguintes requisitos:

1.º Que por esta causa o licitador se vise privado da posibilidade de interpor o recurso regulado nos artigos 40 e seguintes e,

2.º Que, ademais, concorra algunha infracción dos preceptos que regulan o procedemento de adxudicación dos contratos que lle teña impedido obter esta.

c) Cando, a pesar de se ter interposto o recurso especial en materia de contratación a que se refiren os artigos 40 e seguintes, se leve a efecto a formalización do contrato sen ter en conta a suspensión automática do acto de adxudicación nos casos en que sexa procedente, e sen esperar a que o órgano independente ditase resolución sobre o mantemento ou non da suspensión do acto impugnado.

d) Tratándose dun contrato baseado nun acordo marco do artigo 196 subscrito con varios empresarios que polo seu valor estimado deba ser considerado suxeito a regulación harmonizada, se se tiveren incumplido as normas sobre adxudicación establecidas no parágrafo segundo do artigo 198.4.

e) Cando se trate da adxudicación dun contrato específico baseado nun sistema dinámico de contratación no cal estivesen admitidos varios empresarios, sempre que o contrato que se vai adxudicar estea suxeito a regulación harmonizada e se incumprisen as normas establecidas no artigo 202 sobre adxudicación de tales contratos.

2. Non obstante o disposto no punto anterior, non procederá a declaración de nulidade a que se refire este artigo no suposto da alínea a) do punto anterior de concorreren conxuntamente as tres circunstancias seguintes:

a) Que, de conformidade co criterio do órgano de contratación, o contrato estea incluído nalgún dos supostos de exención de publicación do anuncio de licitación no «Diario Oficial de la Unión Europea» previstos nesta lei.

b) Que o órgano de contratación publique no «Diario Oficial de la Unión Europea» un anuncio de transparencia previa voluntaria no cal se manifeste a súa intención de subscribir o contrato e que conteña os seguintes aspectos:

- Identificación do órgano de contratación.
- Descrición da finalidade do contrato.
- Xustificación da decisión de adxudicar o contrato sen o requisito de publicación do artigo 142.
- Identificación do adxudicatario do contrato.
- Calquera outra información que o órgano de contratación considere relevante.

c) Que o contrato non se perfeccionase ata transcorridos dez días hábiles contados desde o seguinte ao da publicación do anuncio.

3. Non procederá a declaración de nulidade a que se refire este artigo nos supostos das alíneas d) e e) de concorreren conxuntamente as dúas condicións seguintes:

a) Que o órgano de contratación lles notificase a todos os licitadores afectados a adxudicación do contrato e, de o solicitaren, os motivos do rexeitamento da súa candidatura ou da súa proposición e das características da proposición do adxudicatario que foron determinantes da adxudicación ao seu favor, sen prexuízo do disposto no artigo 153 en canto aos datos cuxa comunicación non sexa procedente.

b) Que o contrato non se perfeccionase ata transcorridos quince días hábiles desde o seguinte ao da remisión da notificación aos licitadores afectados.

Artigo 38. *Consecuencias xurídicas da declaración de nulidade nos supostos do artigo anterior.*

1. A declaración de nulidade polas causas previstas no artigo anterior producirá os efectos establecidos no artigo 35.1 desta lei.

2. O órgano competente para declarar a nulidade, non obstante, poderá non declarala e acordar o mantemento dos efectos do contrato, se, atendendo ás circunstancias excepcionais que concorran, considera que existen razóns imperiosas de interese xeral que o exixan.

Só se considerará que os intereses económicos constitúen as razóns imperiosas mencionadas no primeiro parágrafo deste punto nos casos excepcionais en que a declaración de nulidade do contrato dea lugar a consecuencias desproporcionadas.

Así mesmo, non se considerará que constitúen razóns imperiosas de interese xeral os intereses económicos directamente vinculados ao contrato en cuestión, tales como os custos derivados do atraso na execución do contrato, da convocatoria dun novo procedemento de contratación, do cambio do operador económico que deberá executar o contrato ou das obrigas xurídicas derivadas da nulidade.

A resolución pola cal se acorde o mantemento dos efectos do contrato deberá ser obxecto de publicación no perfil de contratante previsto no artigo 53 desta lei.

3. No caso previsto no punto anterior, a declaración de nulidade deberase substituír por algunha das sancións alternativas seguintes:

a) A imposición de multas ao poder adxudicador por un importe que non poderá ser inferior ao 5 por 100 nin superar o 20 por 100 do prezo de adxudicación do contrato. Cando se trate de poderes adxudicadores cuxa contratación se efectúe a través de diferentes órganos de contratación, a sanción alternativa recaerá sobre o orzamento do departamento, consellería ou órgano correspondente que adxudicase o contrato.

Para determinar a contía na imposición das multas, o órgano competente tomará en consideración a reiteración, a porcentaxe do contrato que fose executado ou o dano causado aos intereses públicos ou, se é o caso, ao licitador, de tal forma que estas sexan eficaces, proporcionadas e disuasorias.

b) A redución proporcionada da duración do contrato. Neste caso, o órgano competente tomará en consideración a reiteración, a porcentaxe do contrato que fose executado ou o dano causado aos intereses públicos ou, se é o caso, ao licitador. Así mesmo, determinará a indemnización que corresponda ao contratista polo lucro cesante derivado da redución temporal do contrato, sempre que a infracción que motive a sanción alternativa non lle sexa imputable.

4. O disposto en todos os puntos anteriores entenderase sen prexuízo das sancións de carácter disciplinario que corresponda impor ao responsable das infraccións legais.

Artigo 39. *Interposición da cuestión de nulidade.*

1. A cuestión de nulidade, nos casos a que se refire o artigo 37.1, deberase interpor perante o órgano previsto no artigo 41, que será o competente para tramitar o procedemento e resolvela.

2. Poderá interpor a cuestión de nulidade, en tales casos, toda persoa física ou xurídica cuxos dereitos ou intereses lexítimos se visen prexudicados ou poidan resultar afectados polos supostos de nulidade do artigo 37. O órgano competente, non obstante, poderá inadmitila cando o interesado interpuxese recurso especial regulado nos artigos 40 e seguintes sobre o mesmo acto tendo respectado o órgano de contratación a suspensión do acto impugnado e a resolución ditada.

3. O prazo para a interposición da cuestión de nulidade será de trinta días hábiles contados:

a) Desde a publicación da adxudicación do contrato na forma prevista no artigo 154.2, incluíndo as razóns xustificativas da non publicación da licitación no «Diario Oficial de la Unión Europea»,

b) Ou desde a notificación aos licitadores afectados dos motivos do rexeitamento da súa candidatura ou da súa proposición e das características da proposición do adxudicatario que foron determinantes da adxudicación ao seu favor, sen prexuízo do disposto no artigo 153 en canto aos datos cuxa comunicación non sexa procedente.

4. Fóra dos casos previstos no punto anterior, a cuestión de nulidade deberase interpor antes de que transcorran seis meses contados desde a formalización do contrato.

5. A cuestión de nulidade tramitarase de conformidade co disposto nos artigos 44 e seguintes coas seguintes excepcións:

a) Non será de aplicación o disposto no artigo 44.1 en canto á exigencia de anunciar a interposición do recurso.

b) A interposición da cuestión de nulidade non producirá efectos suspensivos de ningunha clase por si soa.

c) O prazo establecido no artigo 43.2, parágrafo segundo, e no 46.3 para que o órgano de contratación formule alegacións en relación coa solicitude de medidas cautelares elevarase a sete días hábiles.

d) O prazo establecido no artigo 46.2 para a remisión do expediente polo órgano de contratación, acompañado do correspondente informe, elevarase a sete días hábiles.

e) Na resolución da cuestión de nulidade, o órgano competente para ditala deberá resolver tamén sobre a procedencia de aplicar as sancións alternativas se o órgano de contratación o solicitase no informe que debe acompañar a remisión do expediente administrativo.

f) Cando o órgano de contratación non o solicitase na forma establecida na alínea anterior, poderá facelo no trámite de execución da resolución. En tal caso o órgano competente, logo de audiencia por un prazo de cinco días ás partes comparecidas no procedemento, resolverá sobre a procedencia ou non de aplicar a sanción alternativa solicitada dentro dos cinco días seguintes ao transcurso do prazo anterior. Contra esta resolución caberá interpor recurso nos mesmos termos previstos para as resolucións ditadas que resolveron sobre o fondo.

CAPÍTULO VI

Réxime especial de revisión de decisións en materia de contratación e medios alternativos de resolución de conflitos

Artigo 40. *Recurso especial en materia de contratación: actos susceptibles de recurso.*

1. Serán susceptibles de recurso especial en materia de contratación previo á interposición do contencioso-administrativo os actos relacionados no número 2 deste mesmo artigo, cando se refiran aos seguintes tipos de contratos que pretendan concertar as administracións públicas e as entidades que teñan a condición de poderes adxudicadores:

a) Contratos de obras, concesión de obras públicas, de subministración, de servizos, de colaboración entre o sector público e o sector privado e acordos marco, suxeitos a regulación harmonizada.

b) Contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II desta lei cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros e

c) Contratos de xestión de servizos públicos nos cales o orzamento de gastos de primeiro establecemento, excluído o importe do imposto sobre o valor engadido, sexa superior a 500.000 euros e o prazo de duración superior a cinco anos.

Serán tamén susceptibles deste recurso os contratos subvencionados a que se refire o artigo 17.

2. Poderán ser obxecto do recurso os seguintes actos:

a) Os anuncios de licitación, os pregos e os documentos contractuais que establezan as condicións que deban rexer a contratación.

b) Os actos de trámite adoptados no procedemento de adxudicación, sempre que estes decidan directa ou indirectamente sobre a adxudicación, determinen a imposibilidade de continuar o procedemento ou produzan indefensión ou prexuízo irreparable a dereitos ou intereses lexítimos. Consideraranse actos de trámite que determinan a imposibilidade de continuar o procedemento os actos da mesa de contratación polos cales se acorde a exclusión de licitadores.

c) Os acordos de adxudicación adoptados polos poderes adxudicadores.

Non obstante, non serán susceptibles de recurso especial en materia de contratación os actos dos órganos de contratación ditados en relación coas modificacións contractuais non previstas no prego que, de conformidade co disposto nos artigos 105 a 107, sexa preciso realizar unha vez adxudicados os contratos tanto se acordan como se non a resolución e a realización de nova licitación.

3. Os defectos de tramitación que afecten actos distintos dos previstos no número 2 poderán ser postos de manifesto polos interesados ao órgano ao cal corresponda a instrución do expediente ou ao órgano de contratación, para efectos da súa corrección, e sen prexuízo de que as irregularidades que os afecten poidan ser alegadas polos interesados ao recorrer contra o acto de adxudicación.

4. Non se dará este recurso en relación cos procedementos de adxudicación que se sigan polo trámite de emerxencia regulado no artigo 113 desta lei.

5. Non procederá a interposición de recursos administrativos ordinarios contra os actos enumerados neste artigo, salvo a excepción prevista no seguinte con respecto ás comunidades autónomas.

Os actos que se diten nos procedementos de adxudicación de contratos administrativos que non reúnan os requisitos do número 1 poderán ser obxecto de recurso de conformidade co disposto na Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común, e na Lei 29/1998, do 13 de xullo, reguladora da xurisdición contencioso-administrativa.

6. O recurso especial regulado neste artigo e os seguintes terá carácter potestativo.

Artigo 41. *Órgano competente para a resolución do recurso.*

1. No ámbito da Administración xeral do Estado, o coñecemento e a resolución dos recursos a que se refire o artigo anterior estarán encomendados a un órgano especializado que actuará con plena independencia funcional no exercicio das súas competencias. Este tribunal coñecerá tamén dos recursos especiais que se susciten de conformidade co artigo anterior contra os actos dos órganos competentes do Consello Xeral do Poder Xudicial, do Tribunal Constitucional e do Tribunal de Contas.

Para estes efectos créase o Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuais que estará adscrito ao Ministerio de Economía e Facenda e composto por un presidente e un mínimo de dous vogais. Regulamentariamente poderá incrementarse o número de vogais que teñan que integrar o tribunal cando o volume de asuntos sometidos ao seu coñecemento o aconselle.

Poderán ser designados vogais deste tribunal os funcionarios de carreira de corpos e escalas aos cales se acceda con título de licenciado ou de grao e que desempeñasen a súa actividade profesional por tempo superior a quince anos, preferentemente no ámbito do dereito administrativo relacionado directamente coa contratación pública.

O presidente do Tribunal deberá ser funcionario de carreira, de corpo ou escala para cuxo acceso sexa requisito necesario o título de licenciado ou grao en Dereito e ter desempeñado a súa actividade profesional por tempo superior a quince anos,

preferentemente no ámbito do dereito administrativo relacionado directamente coa contratación pública.

No caso de que os vogais ou o presidente sexan designados entre funcionarios de carreira incluídos no ámbito de aplicación da Lei 7/2007, do 12 de abril, do Estatuto básico do empregado público, estes deberán pertencer a corpos ou escalas clasificados no subgrupo A1 do artigo 76 da dita lei.

A designación do presidente e os vogais deste tribunal será realizada polo Consello de Ministros por proposta conxunta dos ministros de Economía e Facenda e de Xustiza.

Os designados terán carácter independente e inamovible, e non poderán ser removidos dos seus postos senón polas causas seguintes:

- a) Por expiración do seu mandato.
- b) Por renuncia aceptada polo Goberno.
- c) Por perda da nacionalidade española.
- d) Por incumprimento grave das súas obrigas.
- e) Por condena a pena privativa de liberdade ou de inhabilitación absoluta ou especial para emprego ou cargo público por razón de delito.
- f) Por incapacidade sobrevida para o exercicio da súa función.

A remoción polas causas previstas nas alíneas c), d), e) e f) será acordada polo Goberno logo de expediente.

A duración do nomeamento efectuado de conformidade con este punto será de seis anos e non se poderá prorrogar. Isto non obstante, a primeira renovación do Tribunal farase de forma parcial aos tres anos do nomeamento. A este respecto, antes de cumprirse o prazo indicado determinaranse, mediante sorteo, os vogais que deban cesar.

En calquera caso, separado un vogal, este continuará no exercicio da súas funcións ata que tome posesión do seu cargo o que o teña que substituír.

Serán de aplicación ao réxime de constitución e funcionamento do Tribunal as disposicións da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

2. Os órganos competentes das Cortes Xerais establecerán, se é o caso, o órgano que deba coñecer, no seu ámbito de contratación, do recurso especial regulado neste capítulo, respectando as condicións de cualificación, independencia e inamovibilidade previstas neste artigo.

3. No ámbito das comunidades autónomas, así como no dos órganos competentes das súas asembleas lexislativas e das institucións autonómicas análogas ao Tribunal de Contas e ao Defensor do Pobo, a competencia para resolver os recursos será establecida polas súas normas respectivas, polo que se deberá crear un órgano independente cuxo titular ou, no caso de que sexa colexiado, polo menos o seu presidente posúa cualificacións xurídicas e profesionais que garantan un adecuado coñecemento das materias de que deba coñecer. O nomeamento dos membros desta instancia independente e a terminación do seu mandato estarán suxeitos no relativo á autoridade responsable do seu nomeamento, á duración do seu mandato e á súa revogabilidade a condicións que garantan a súa independencia e inamovibilidade.

As comunidades autónomas poderán prever a interposición de recurso administrativo previo ao previsto no artigo 40.

Neste último caso, a execución dos actos de adxudicación impugnados quedará suspendida ata que o órgano competente para resolvelo decida sobre o fondo da cuestión suscitada. En todo caso, se a resolución non for totalmente estimatoria, a suspensión persistirá nos termos previstos no artigo 45.

Poderán as comunidades autónomas, así mesmo, atribuír a competencia para a resolución dos recursos ao Tribunal especial creado no número 1 deste artigo. Para tal efecto, deberán subscribir o correspondente convenio coa Administración xeral do Estado, no cal se estipulen as condicións en que a comunidade sufragará os gastos derivados desta asunción de competencias.

As cidades autónomas de Ceuta e Melilla poderán designar os seus propios órganos independentes axustándose aos requisitos establecidos neste punto para os órganos das comunidades autónomas, ou ben atribuír a competencia ao Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuais e subscribir para o efecto un convenio nos termos previstos no parágrafo anterior.

4. No ámbito das corporacións locais, a competencia para resolver os recursos será establecida polas normas das comunidades autónomas cando estas teñan atribuída competencia normativa e de execución en materia de réxime local e contratación.

No suposto de que non exista previsión expresa na lexislación autonómica, a competencia corresponderá ao mesmo órgano ao cal as comunidades autónomas en cuxo territorio se integran as corporacións locais atribúsen a competencia para resolver os recursos do seu ámbito.

5. Cando se trate dos recursos interpostos contra actos dos poderes adjudicadores que non teñan a consideración de administracións públicas, a competencia estará atribuída ao órgano independente que a teña respecto da Administración a que estea vinculada a entidade autora do acto obxecto de recurso.

Se a entidade contratante estiver vinculada con máis dunha Administración, o órgano competente para resolver o recurso será aquel que teña atribuída a competencia respecto da que posúa o control ou participación maioritaria e, en caso de que todas ou varias delas posúan unha participación igual, ante o órgano que elixa o recorrente de entre os que resulten competentes de acordo coas normas deste punto.

6. Nos contratos subvencionados a que se refire o último inciso do artigo 40.1 desta lei, a competencia corresponderá ao órgano independente que exerza as súas funcións respecto da Administración a que estea adscrito o ente ou organismo que outorgase a subvención, ou ao que estea adscrita a entidade que a concedese, cando esta non teña o carácter de Administración pública. No suposto de concorrencia de subvencións por parte de distintos suxeitos do sector público, a competencia determinarase atendendo á subvención de maior contía e, a igualdade de importe, ao órgano ante o cal o recorrente decida interpor o recurso de entre os que resulten competentes de acordo coas normas deste punto.

Artigo 42. *Lexitimación.*

Poderá interpor o correspondente recurso especial en materia de contratación toda persoa física ou xurídica cuxos dereitos ou intereses lexítimos se visen prexudicados ou poidan resultar afectados polas decisións obxecto de recurso.

Artigo 43. *Solicitud de medidas provisionais.*

1. Antes de interpor o recurso especial regulado neste capítulo, as persoas físicas e xurídicas, lexitimadas para isto de acordo co disposto no artigo anterior, poderán solicitar ante o órgano competente para resolver o recurso a adopción de medidas provisionais. Tales medidas irán dirixidas a corrixir infraccións de procedemento ou impedir que se causen outros prexuízos aos intereses afectados, e poderán estar incluídas, entre elas, as destinadas a suspender ou a facer que se suspenda o procedemento de adjudicación do contrato en cuestión ou a execución de calquera decisión adoptada polos órganos de contratación.

2. O órgano competente para resolver o recurso deberá adoptar decisión en forma motivada sobre as medidas provisionais dentro dos cinco días hábiles seguintes ao día da presentación do escrito en que se soliciten.

Para estes efectos, o órgano decisorio, no mesmo día en que se reciba a petición da medida provisional, comunicará esta ao órgano de contratación, que disporá dun prazo de dous días hábiles para presentar as alegacións que considere oportunas referidas á adopción das medidas solicitadas ou ás propostas polo propio órgano decisorio. Se transcorrido este prazo non se formulasen alegacións, continuarase o procedemento.

Se antes de ditar resolución se interpuxese o recurso, o órgano decisorio acumulará a este a solicitude de medidas provisionais e resolverá sobre elas na forma prevista no artigo 46.

Contra as resolucións ditadas neste procedemento non caberá ningún recurso, sen prexuízo dos que procedan contra as resolucións que se diten no procedemento principal.

3. Cando da adopción das medidas provisionais poidan derivar prexuízos de calquera natureza, a resolución poderá impor a constitución de caución ou garantía suficiente para responder deles sen que aquelas produzan efectos ata que a dita caución ou garantía sexa constituída.

Determinarase regulamentariamente a contía e a forma da garantía que se constituirá, así como os requisitos para a súa devolución.

4. A suspensión do procedemento que se poida acordar cautelarmente non afectará, en ningún caso, o prazo concedido para a presentación de ofertas ou proposicións polos interesados.

5. As medidas provisionais que se soliciten e acorden con anterioridade á presentación do recurso especial en materia de contratación decaerán unha vez transcorra o prazo establecido para a súa interposición sen que o interesado o deducise.

Artigo 44. *Iniciación do procedemento e prazo de interposición.*

1. Todo aquel que se propoña interpor recurso contra algún dos actos indicados no artigo 40.1 e 2 deberá anunciálo previamente mediante escrito especificando o acto do procedemento que vaia ser obxecto del, presentado ante o órgano de contratación no prazo previsto no punto seguinte para a interposición do recurso.

2. O procedemento de recurso iniciarase mediante escrito que se deberá presentar no prazo de quince días hábiles contados a partir do seguinte a aquel en que se remita a notificación do acto impugnado de conformidade co disposto no artigo 151.4.

Non obstante o disposto no parágrafo anterior:

a) Cando o recurso se interpoña contra o contido dos pregos e demais documentos contractuais, o cómputo iniciarase a partir do día seguinte a aquel en que estes fosen recibidos ou postos á disposición dos licitadores ou candidatos para o seu coñecemento conforme se dispón no artigo 158 desta lei.

b) Cando se interpoña contra actos de trámite adoptados no procedemento de adjudicación ou contra un acto resultante da aplicación do procedemento negociado sen publicidade, o cómputo iniciarase a partir do día seguinte a aquel en que se tivese coñecemento da posible infracción.

c) Cando se interpoña contra o anuncio de licitación, o prazo comezará a contarse a partir do día seguinte ao da publicación.

3. A presentación do escrito de interposición deberase facer necesariamente no rexistro do órgano de contratación ou no do órgano competente para a resolución do recurso.

4. No escrito de interposición farase constar o acto contra o cal se recorre, o motivo que fundamente o recurso, os medios de proba de que pretenda valerse o recorrente e, se for o caso, as medidas da mesma natureza que as mencionadas no artigo anterior, cuxa adopción solicite.

A este escrito xuntarase:

a) O documento que acredite a representación do comparecente, salvo se figurase unido ás actuacións doutro recurso pendente ante o mesmo órgano, caso en que se poderá solicitar que se expida certificación para unila ao procedemento.

b) O documento ou documentos que acrediten a lexitimación do demandante cando a teña por lla ter transmitido outro por herdanza ou por calquera outro título.

c) A copia ou traslado do acto expreso contra o cal se recorra, ou indicación do expediente en que recaese ou do boletín oficial ou perfil de contratante en que se publicase.

- d) O documento ou documentos en que funde o seu dereito.
- e) O xustificante de ter dado cumprimento ao establecido no número 1 deste artigo. Sen este xustificante non se dará curso ao escrito de interposición, aínda que a súa omisión se poderá emendar de conformidade co establecido no punto seguinte.

5. Para a emenda dos defectos que poidan afectar o escrito de recurso, requirirase o interesado co fin de que, nun prazo tres días hábiles, emende a falta ou xunte os documentos preceptivos, con indicación de que, se así non o fixer, se terá por desistido da súa petición, e quedará suspendida a tramitación do expediente cos efectos previstos no número 5 do artigo 42 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

Artigo 45. *Efectos derivados da interposición do recurso.*

Unha vez interposto o recurso, se o acto contra o cal se recorreu é o de adxudicación, quedará en suspenso a tramitación do expediente de contratación.

Artigo 46. *Tramitación do procedemento.*

1. O procedemento para tramitar os recursos especiais en materia de contratación rexerese polas disposicións da Lei 30/1992, do 26 de novembro, coas especialidades que se recollen nos puntos seguintes.

2. Interposto o recurso, o órgano encargado de resolvelo notificarao no mesmo día ao órgano de contratación con remisión da copia do escrito de interposición e reclamará o expediente de contratación á entidade, órgano ou servizo que o tramitase, quen deberá remitilo dentro dos dous días hábiles seguintes xunto co correspondente informe.

Se o recurso se interpuxo perante o órgano de contratación autor do acto impugnado, este deberá remitilo ao órgano encargado de resolvelo dentro dos dous días hábiles seguintes ao da súa recepción xunto co expediente administrativo e o informe a que se refire o parágrafo anterior.

3. Dentro dos cinco días hábiles seguintes ao da interposición do recurso, dará traslado deste aos restantes interesados, e concederalles un prazo de cinco días hábiles para formular alegacións, e, de forma simultánea a este trámite, decidirá, no prazo de cinco días hábiles, acerca das medidas cautelares, de se ter solicitado a adopción dalgunha no escrito de interposición do recurso ou de se ter procedido á acumulación prevista no parágrafo terceiro do artigo 43.2. Á adopción destas medidas será de aplicación, en todo caso, o disposto no artigo 43 en canto á audiencia do órgano de contratación. Serán igualmente aplicables os números 3 e 4 do citado artigo.

Así mesmo, neste prazo resolverá, se é o caso, sobre se procede ou non o mantemento da suspensión automática prevista no artigo anterior, entendéndose vixente esta mentres non se dite resolución expresa en que se acorde o levantamento. De se teren solicitado as medidas provisionais despois da interposición do recurso, o órgano competente resolverá sobre elas nos termos previstos no parágrafo anterior sen suspender o procedemento principal.

4. Os feitos relevantes para a decisión do recurso poderanse acreditar por calquera medio de proba admisible en dereito. Cando os interesados o soliciten ou o órgano encargado da resolución do recurso non teña por certos os feitos alegados polos interesados ou a natureza do procedemento o exixa, poderá acordarse a apertura do período de proba polo prazo de dez días hábiles, co fin de que se poidan practicar cantas xulgue pertinentes.

O órgano competente para a resolución do recurso poderá rexeitar as probas propostas polos interesados cando sexan manifestamente improcedentes ou innecesarias, mediante resolución motivada.

A práctica das probas anunciarase con antelación suficiente aos interesados.

5. O órgano competente para a resolución do recurso deberá, en todo caso, garantir a confidencialidade e o dereito á protección dos segredos comerciais en relación coa

información contida no expediente de contratación, sen prexuízo de que poida coñecer e tomar en consideración a dita información á hora de resolver. Corresponderá ao dito órgano resolver acerca de como garantir a confidencialidade e o segredo da información que conste no expediente de contratación, sen que por isto resulten prexudicados os dereitos dos demais interesados á protección xurídica efectiva e ao dereito de defensa no procedemento.

Artigo 47. *Resolución.*

1. Unha vez recibidas as alegacións dos interesados, ou transcorrido o prazo sinalado para formulalas, e o da proba, se é o caso, o órgano competente deberá resolver o recurso dentro dos cinco días hábiles seguintes, e a continuación notificaráselles a resolución a todos os interesados.

2. A resolución do recurso estimará en todo ou en parte ou desestimarás as pretensións formuladas ou declarará a súa inadmisión, e decidirá motivadamente cantas cuestións se formulasen. En todo caso, a resolución será congruente coa petición e, de ser procedente, pronunciarase sobre a anulación das decisións ilegais adoptadas durante o procedemento de adxudicación, incluíndo a supresión das características técnicas, económicas ou financeiras discriminatorias contidas no anuncio de licitación, anuncio indicativo, pregos, condicións reguladoras do contrato ou calquera outro documento relacionado coa licitación ou adxudicación, así como, se procede, sobre a retroacción de actuacións.

Se, como consecuencia do contido da resolución, é preciso que o órgano de contratación acorde a adxudicación do contrato a outro licitador, concederáselle a este un prazo de dez días hábiles para que cumpra o previsto no número 2 do artigo 151.

3. Así mesmo, por solicitude do interesado e se procede, poderá imporse á entidade contratante a obriga de indemnizar a persoa interesada polos danos e perdas que lle puidese ocasionar a infracción legal que deu lugar ao recurso.

4. A resolución deberá acordar, tamén, o levantamento da suspensión do acto de adxudicación se no momento de ditala continúa suspendido, así como das restantes medidas cautelares que se acordasen e a devolución das garantías cuxa constitución se exixise para a súa efectividade, se procede.

5. En caso de que o órgano competente aprecie temeridade ou mala fe na interposición do recurso ou na solicitude de medidas cautelares, poderá acordar a imposición dunha multa ao seu responsable. O importe desta será de entre 1.000 e 15.000 euros e a súa contía determinarase en función da mala fe apreciada e o prexuízo ocasionado ao órgano de contratación e aos restantes licitadores. As contías indicadas neste punto serán actualizadas cada dous anos mediante orde ministerial, por aplicación do índice de prezos de consumo calculado polo Instituto Nacional de Estatística.

Artigo 48. *Determinación da indemnización.*

1. Cando proceda a indemnización mencionada no número 3 do artigo anterior, esta fixarase atendendo no posible aos criterios dos números 2 e 3 do artigo 141 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

2. A indemnización deberá resarcir o reclamante cando menos dos gastos ocasionados pola preparación da oferta ou a participación no procedemento de contratación.

Artigo 49. *Efectos da resolución.*

1. Contra a resolución ditada neste procedemento só caberá a interposición de recurso contencioso-administrativo conforme o disposto no artigo 10, alíneas k) e l) do número 1, e no artigo 11, alínea f) do seu número 1, da Lei 29/1998, do 13 de xullo, reguladora da xurisdición contencioso-administrativa.

Non procederá a revisión de oficio regulada no artigo 34 desta lei e no capítulo I do título VII da Lei 30/1992, do 26 de novembro, da resolución nin de ningún dos actos ditados polos órganos regulados no artigo 41. Tampouco estarán suxeitos a fiscalización polos órganos de control interno das administracións a que cada un deles se encontre adscrito.

2. Sen prexuízo do disposto no punto anterior, a resolución será directamente executiva e resultará de aplicación, se é o caso, o disposto no artigo 97 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Artigo 50. *Arbitraje.*

Os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan o carácter de administracións públicas poderán remitir a unha arbitraje, conforme as disposicións da Lei 60/2003, do 23 de decembro, de arbitraje, a solución das diferenzas que poidan xurdir sobre os efectos, cumprimento e extinción dos contratos que subscriban.

TÍTULO II

Partes no contrato

CAPÍTULO I

Órgano de contratación

Artigo 51. *Competencia para contratar.*

1. A representación dos entes, organismos e entidades do sector público en materia contractual corresponde aos órganos de contratación unipersoais ou colexiados que, en virtude de norma legal ou regulamentaria ou disposición estatutaria, teñan atribuída a facultade de subscribir contratos no seu nome.

2. Os órganos de contratación poderán delegar ou desconcentrar as súas competencias e facultades nesta materia con cumprimento das normas e formalidades aplicables en cada caso para a delegación ou desconcentración de competencias, no caso de que se trate de órganos administrativos, ou para o outorgamento de poderes, cando se trate de órganos societarios ou dunha fundación.

Artigo 52. *Responsable do contrato.*

1. Os órganos de contratación poderán designar un responsable do contrato ao cal lle corresponderá supervisar a súa execución e adoptar as decisións e ditar as instrucións necesarias co fin de asegurar a correcta realización da prestación pactada, dentro do ámbito de facultades que aqueles lle atribúan. O responsable do contrato poderá ser unha persoa física ou xurídica, vinculada ao ente, organismo ou entidade contratante ou allea a el.

2. Nos contratos de obras, as facultades do responsable do contrato entenderanse sen prexuízo das que corresponden ao director facultativo conforme o disposto no capítulo V do título II do libro IV.

Artigo 53. *Perfil de contratante.*

1. Co fin de asegurar a transparencia e o acceso público á información relativa á súa actividade contractual, e sen prexuízo da utilización doutros medios de publicidade nos casos exixidos por esta lei ou polas normas autonómicas de desenvolvemento ou nos que así se decida voluntariamente, os órganos de contratación difundirán, a través da internet, o seu perfil de contratante. A forma de acceso ao perfil de contratante deberase especificar nas páxinas web institucionais que manteñan os entes do sector público, na plataforma de contratación do Estado e nos pregos e anuncios de licitación.

2. O perfil de contratante poderá incluír calquera dato e información referentes á actividade contractual do órgano de contratación, tales como os anuncios de información previa previstos no artigo 141, as licitacións abertas ou en curso e a documentación relativa a estas, as contratacións programadas, os contratos adjudicados, os procedementos anulados, e calquera outra información útil de tipo xeral, como puntos de contacto e medios de comunicación que se poden utilizar para relacionarse co órgano de contratación. En todo caso deberá publicarse no perfil de contratante a adjudicación dos contratos.

3. O sistema informático que soporte o perfil de contratante deberá contar cun dispositivo que permita acreditar fidedignamente o momento de inicio da difusión pública da información que se inclúa nel.

4. A difusión a través do perfil de contratante da información relativa aos procedementos de adjudicación de contratos producirá os efectos previstos no título I do libro III.

CAPÍTULO II

Capacidade e solvencia do empresario

Sección 1.^a Aptitude para contratar co sector público

Subsección 1.^a Normas xerais

Artigo 54. Condicións de aptitude.

1. Só poderán contratar co sector público as persoas naturais ou xurídicas, españolas ou estranxeiras, que teñan plena capacidade de obrar, non estean incursas nunha prohibición de contratar e acrediten a súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional ou, nos casos en que así o exixa esta lei, se encontren debidamente clasificadas.

2. Os empresarios deberán contar, así mesmo, coa habilitación empresarial ou profesional que, se é o caso, sexa exigible para a realización da actividade ou prestación que constituía o obxecto do contrato.

3. Nos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17 desta lei, o contratista deberá acreditar a súa solvencia e non poderá estar incurso na prohibición de contratar a que se refire a alínea a) do número 1 do artigo 60.

Artigo 55. Empresas non comunitarias.

1. As persoas físicas ou xurídicas de Estados non pertencentes á Unión Europea deberán xustificar mediante informe da respectiva misión diplomática permanente española, que se xuntará á documentación que se presente, que o Estado de procedencia da empresa estranxeira admite pola súa vez a participación de empresas españolas na contratación coa Administración e cos entes, organismos ou entidades do sector público asimilables aos enumerados no artigo 3, en forma substancialmente análoga. Nos contratos suxeitos a regulación harmonizada prescindirase do informe sobre reciprocidade en relación coas empresas de Estados signatarios do Acordo sobre contratación pública da Organización Mundial de Comercio.

2. Para subscribir contratos de obras será necesario, ademais, que estas empresas teñan aberta sucursal en España, con designación de apoderados ou representantes para as súas operacións, e que estean inscritas no Rexistro Mercantil.

Artigo 56. Condicións especiais de compatibilidade.

1. Sen prexuízo do disposto en relación coa adjudicación de contratos a través dun procedemento de diálogo competitivo, non poderán concorrer ás licitacións empresas que

participasen na elaboración das especificacións técnicas ou dos documentos preparatorios do contrato sempre que esta participación poida provocar restricións á libre concorrència ou supor un trato privilexiado con respecto ao resto das empresas licitadoras.

2. Os contratos que teñan por obxecto a vixilancia, supervisión, control e dirección da execución de obras e instalacións non se poderán adxudicar ás mesmas empresas adxudicatarias dos correspondentes contratos de obras, nin ás empresas a estas vinculadas, entendéndose por tales as que se encontren nalgún dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

Subsección 2.^a Normas especiais sobre capacidade

Artigo 57. *Persoas xurídicas.*

1. As persoas xurídicas só poderán ser adxudicatarias de contratos cuxas prestacións estean comprendidas dentro dos fins, obxecto ou ámbito de actividade que, a teor dos seus estatutos ou regras fundacionais, lles sexan propios.

2. Os que concorran individual ou conxuntamente con outros á licitación dunha concesión de obras públicas, poderán facelo co compromiso de constituír unha sociedade que será a titular da concesión. A constitución e, se for o caso, a forma da sociedade deberanse axustar ao que estableza, para determinados tipos de concesións, a correspondente lexislación específica.

Artigo 58. *Empresas comunitarias.*

1. Terán capacidade para contratar co sector público, en todo caso, as empresas non españolas de Estados membros da Unión Europea que, de acordo coa lexislación do Estado en que estean establecidas, se encontren habilitadas para realizar a prestación de que se trate.

2. Cando a lexislación do Estado en que se encontren establecidas estas empresas exixa unha autorización especial ou a pertenza a unha determinada organización para poder prestar nel o servizo de que se trate, deberán acreditar que cumpren este requisito.

Artigo 59. *Unións de empresarios.*

1. Poderán contratar co sector público as unións de empresarios que se constituán temporalmente para o efecto, sen que sexa necesaria a súa formalización en escritura pública ata que se efectuase a adxudicación do contrato ao seu favor.

2. Os empresarios que concorran agrupados en unións temporais quedarán obrigados solidariamente e deberán nomear un representante ou apoderado único da unión con poderes bastantes para exercer os dereitos e cumprir as obrigas que do contrato deriven ata a súa extinción, sen prexuízo da existencia de poderes mancomunados que poidan outorgar para cobramentos e pagamentos de contía significativa.

Para efectos da licitación, os empresarios que desexen concorrer integrados nunha unión temporal deberán indicar os nomes e as circunstancias dos que a constituán e a participación de cada un, así como que asumen o compromiso de se constituíren formalmente en unión temporal en caso de resultaren adxudicatarios do contrato.

3. A duración das unións temporais de empresarios será coincidente coa do contrato ata a súa extinción.

4. Para os casos en que sexa exigible a clasificación e concorran na unión empresarios nacionais, estranxeiros que non sexan nacionais dun Estado membro da Unión Europea e estranxeiros que sexan nacionais dun Estado membro da Unión Europea, os que pertencen aos dous primeiros grupos deberán acreditar a súa clasificación, e estes últimos a súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional.

Subsección 3.^a Prohibicións de contratarArtigo 60. *Prohibicións de contratar.*

1. Non poderán contratar co sector público as persoas nas cales conorra algunha das circunstancias seguintes:

a) Ter sido condenadas mediante sentenza firme por delitos de asociación ilícita, corrupción en transaccións económicas internacionais, tráfico de influencias, suborno, fraudes e exaccións ilegais, delitos contra a Facenda pública e a Seguridade Social, delitos contra os dereitos dos traballadores, malversación e receptación e condutas afíns, delitos relativos á protección do ambiente, ou a pena de inhabilitación especial para o exercicio de profesión, oficio, industria ou comercio. A prohibición de contratar alcanza as persoas xurídicas cuxos administradores ou representantes, vixente o seu cargo ou representación, se encontren na situación mencionada por actuacións realizadas en nome ou a beneficio das ditas persoas xurídicas, ou nas cales conorran as condicións, calidades ou relacións que requira a correspondente figura de delito para ser suxeito activo deste.

b) Ter solicitado a declaración de concurso voluntario, ter sido declaradas insolventes en calquera procedemento, encontrarse declaradas en concurso, salvo que neste adquirise a eficacia un convenio, estar suxeitos a intervención xudicial ou ter sido inhabilitados conforme a Lei 22/2003, do 9 de xullo, concursal, sen que concluíse o período de inhabilitación fixado na sentenza de cualificación do concurso.

c) Ter sido sancionadas con carácter firme por infracción grave en materia de disciplina de mercado, en materia profesional ou en materia de integración laboral e de igualdade de oportunidades e non discriminación das persoas con discapacidade, ou por infracción moi grave en materia social, incluídas as infraccións en materia de prevención de riscos laborais, de acordo co disposto no texto refundido da Lei sobre infraccións e sancións na orde social, aprobado polo Real decreto lexislativo 5/2000, do 4 de agosto, así como pola infracción grave prevista no seu artigo 22.2, ou por infracción moi grave en materia ambiental, de acordo co establecido no Real decreto lexislativo 1/2008, do 11 de xaneiro, polo que se aproba o texto refundido da Lei de avaliación de impacto ambiental de proxectos; na Lei 22/1988, do 28 de xullo, de costas; na Lei 4/1989, do 27 de marzo, de conservación dos espazos naturais e da flora e fauna silvestres; na Lei 11/1997, do 24 de abril, de envases e residuos de envases; na Lei 10/1998, do 21 de abril, de residuos; no texto refundido da Lei de augas, aprobado polo Real decreto lexislativo 1/2001, do 20 de xullo, e na Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación

d) Non estar ao día no cumprimento das obrigas tributarias ou da Seguridade Social impostas polas disposicións vixentes, nos termos que regulamentariamente se determinen.

e) Ter incorrido en falsidade ao efectuar a declaración responsable a que se refire o artigo 146.1.c) ou ao facilitar calquera outro dato relativo á súa capacidade e solvencia, ou ter incumplido, por causa que lle sexa imputable, a obriga de comunicar a información prevista no artigo 70.4 e no artigo 330.

f) Estar incurso a persoa física ou os administradores da persoa xurídica nalgún dos supostos da Lei 5/2006, do 10 de abril, de regulación dos conflitos de intereses dos membros do Goberno e dos altos cargos da Administración xeral do Estado, da Lei 53/1984, do 26 de decembro, de incompatibilidades do persoal ao servizo das administracións públicas, ou tratarse de calquera dos cargos electivos regulados na Lei orgánica 5/1985, do 19 de xuño, do réxime electoral xeral, nos termos establecidos nela.

A prohibición alcanzará as persoas xurídicas en cuxo capital participen, nos termos e contías establecidas na lexislación citada, o persoal e os altos cargos de calquera Administración pública, así como os cargos electos ao servizo destas.

A prohibición esténdese igualmente, en ambos os casos, aos cónxuxes, persoas vinculadas con análoga relación de convivencia afectiva e descendentes das persoas a

que se refiren os parágrafos anteriores, sempre que, respecto dos últimos, estas persoas teñan a súa representación legal.

g) Ter contratado persoas respecto das cales se publicase no «Boletín Oficial del Estado» o incumprimento a que se refire o artigo 18.6 da Lei 5/2006, do 10 de abril, de regulación dos conflitos de intereses dos membros do Goberno e dos altos cargos da Administración xeral do Estado, por ter pasado a prestar servizos en empresas ou sociedades privadas directamente relacionadas coas competencias do cargo desempeñado durante os dous anos seguintes á data de cesamento neste. A prohibición de contratar manterase durante o tempo que permaneza dentro da organización da empresa a persoa contratada, co límite máximo de dous anos contados desde o cesamento como alto cargo.

2. Ademais das previstas no punto anterior, son circunstancias que impedirán aos empresarios contratar coas administracións públicas as seguintes:

a) Ter dado lugar, por causa da que fosen declarados culpables, á resolución firme de calquera contrato suscrito cunha Administración pública.

b) Ter infrinxido unha prohibición para contratar con calquera das administracións públicas.

c) Estar afectado por unha prohibición de contratar imposta en virtude de sanción administrativa, de acordo co previsto na Lei 38/2003, do 17 de novembro, xeral de subvencións, ou na Lei 58/2003, do 17 de decembro, xeral tributaria.

d) Ter retirado indebidamente a súa proposición ou candidatura nun procedemento de adxudicación, ou ter imposibilitado a adxudicación do contrato ao seu favor por non cumprir o establecido no artigo 151.2 dentro do prazo sinalado, mediando dolo, culpa ou negligencia.

e) Ter incumplido as condicións especiais de execución do contrato establecidas de acordo co sinalado no artigo 118, cando este incumprimento fose definido nos pregos ou no contrato como infracción grave de conformidade coas disposicións de desenvolvemento desta lei, e concorran dolo, culpa ou negligencia no empresario.

3. As prohibicións de contratar afectarán tamén aquelas empresas das cales, por razón das persoas que as rexen ou doutras circunstancias, se poida presumir que son continuación ou que derivan, por transformación, fusión ou sucesión, doutras empresas nas cales concorresen aquelas.

Artigo 61. *Declaración da concorrencia de prohibicións de contratar e efectos.*

1. As prohibicións de contratar contidas nas alíneas b), d), f) e g) do número 1 do artigo anterior, e c) do seu número 2 serán apreciadas directamente polos órganos de contratación e subsistirán mentres concorran as circunstancias que en cada caso as determinan.

A prohibición de contratar pola causa prevista na alínea a) do número 1 do artigo anterior será apreciada directamente polos órganos de contratación, sempre que a sentenza se pronuncie sobre o seu alcance e duración, e subsistirá durante o prazo sinalado nelas. Cando a sentenza non conteña pronunciamento sobre a prohibición de contratar ou sobre a súa duración, a prohibición será apreciada directamente polos órganos de contratación, pero o seu alcance e duración deberán determinarse mediante procedemento instruído de conformidade co disposto nos números 2 e 3 deste artigo.

Nos restantes supostos previstos no artigo anterior, a apreciación da concorrencia da prohibición de contratar requirirá a declaración previa da súa existencia mediante procedemento para o efecto.

2. Nos casos en que, conforme o sinalado no punto anterior, sexa necesaria unha declaración previa sobre a concorrencia da prohibición, o alcance e duración desta determinaranse seguindo o procedemento que nas normas de desenvolvemento desta lei se estableza atendendo, se é o caso, á existencia de dolo ou manifesta mala fe no empresario e á entidade do dano causado aos intereses públicos. A duración da

prohibición non excederá os cinco anos, con carácter xeral, ou os oito anos no caso das prohibicións que teñan por causa a existencia dunha condena mediante sentenza firme. Porén, as prohibicións de contratar baseadas na causa prevista na alínea d) do número 2 do artigo anterior subsistirán, en todo caso, durante un prazo de dous anos, contados desde a súa inscrición no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas, e as impostas pola causa prevista na alínea e) do mesmo punto non poderán exceder un ano de duración.

O procedemento de declaración non se poderá iniciar se transcorreron máis de tres anos contados a partir das seguintes datas:

- a) Desde a firmeza da resolución sancionadora, no caso da causa prevista na alínea c) do número 1 do artigo anterior;
- b) Desde a data en que se facilitasen os datos falsos ou desde aquela en que se debese comunicar a correspondente información, nos casos previstos na alínea e) do número 1 do artigo anterior;
- c) Desde a data en que sexa firme a resolución do contrato, no caso previsto na alínea a) do número 2 do artigo anterior;
- d) Desde a data de formalización do contrato, no caso previsto na alínea b) do número 2 do artigo anterior;
- e) Nos casos previstos na alínea d) do número 2 do artigo anterior, desde a data en que se procedese á adxudicación do contrato, se a causa é a retirada indebida de proposicións ou candidaturas; ou desde a data en que se debese proceder á adxudicación, se a prohibición se fundamenta no incumprimento do establecido no artigo 151.2.

No caso da alínea a) do número 1 do artigo anterior, o procedemento, de ser necesario, non se poderá iniciar unha vez transcorrido o prazo previsto para a prescrición da correspondente pena, e no caso da alínea e) do número 2, se transcorreron máis de tres meses desde que se produciu o incumprimento.

3. A competencia para fixar a duración e o alcance da prohibición de contratar no caso da alínea a) do número 1 do artigo anterior, así como para declarar a prohibición de contratar no suposto previsto na alínea c) do mesmo número, corresponderá ao ministro de Economía e Facenda, que ditará resolución por proposta da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. A prohibición así declarada impedirá contratar con calquera órgano de contratación.

No suposto previsto na alínea e) do número 1 do artigo anterior a declaración da prohibición corresponderá á Administración ou entidade á cal se deba comunicar a correspondente información; nos casos previstos nas alíneas a), d) e e) do número 2, á Administración contratante; e no suposto da alínea b) deste mesmo punto, á Administración que declarase a prohibición. Nestes casos, a prohibición afectará a contratación coa Administración ou entidade do sector público competente para a súa declaración, sen prexuízo de que o ministro de Economía e Facenda, logo de comunicación daquelas e con audiencia do empresario afectado, considerando o dano causado aos intereses públicos, poida estender os seus efectos á contratación con calquera órgano, ente, organismo ou entidade do sector público.

4. A eficacia das prohibicións de contratar a que se refiren as alíneas c) e e) do número 1 do artigo anterior, así como a das establecidas no seu número 2, estará condicionada á súa inscrición ou constancia no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas que corresponda. Igualmente, a eficacia da resolución que determine o alcance e duración da prohibición de contratar derivada da causa prevista na alínea a) do número 1 do artigo anterior estará condicionada á súa inscrición.

5. Para os efectos da aplicación deste artigo as autoridades e órganos competentes notificarán á Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado e aos órganos competentes das comunidades autónomas, as sancións e resolucións firmes recaídas nos procedementos mencionados no artigo anterior, así como a comisión dos feitos previstos na alínea e) do seu número 1 e nas alíneas b), d) e e) do seu número 2, co fin de que poidan instruírse os expedientes previstos neste artigo ou adoptarse as resolucións

que sexan pertinentes e proceder, se é o caso, á súa inscrición no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas que sexa procedente. Así mesmo, a Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado poderá solicitar destas autoridades e órganos cantos datos e antecedentes sexan precisos para os mesmos efectos.

Subsección 4.^a Solvencia

Artigo 62. *Exixencia de solvencia.*

1. Para subscribir contratos co sector público, os empresarios deberán acreditar estar en posesión das condicións mínimas de solvencia económica e financeira e profesional ou técnica que determine o órgano de contratación. Este requisito será substituído polo da clasificación, cando esta sexa exixible conforme o disposto nesta lei.

2. Os requisitos mínimos de solvencia que deba reunir o empresario e a documentación requirida para acreditarlos indicaranse no anuncio de licitación e especificaranse no prego do contrato, e deberán estar vinculados ao seu obxecto e ser proporcionais a el.

Artigo 63. *Integración da solvencia con medios externos.*

Para acreditar a solvencia necesaria para subscribir un contrato determinado o empresario poderá basearse na solvencia e medios doutras entidades, independentemente da natureza xurídica dos vínculos que teña con elas, sempre que demostre que, para a execución do contrato, dispón efectivamente deses medios.

Artigo 64. *Concreción das condicións de solvencia.*

1. Nos contratos de servizos e de obras, así como nos contratos de subministración que inclúan servizos ou traballos de colocación e instalación, poderá exixirse ás persoas xurídicas que especifiquen, na oferta ou na solicitude de participación, os nomes e a cualificación profesional do persoal responsable de executar a prestación.

2. Os órganos de contratación poderán exixir aos candidatos ou licitadores, facéndoo constar nos pregos, que ademais de acreditar a súa solvencia ou, se é o caso, clasificación, se comprometan a dedicar ou adscribir á execución do contrato os medios persoais ou materiais suficientes para isto. Estes compromisos integranse no contrato, e os pregos ou o documento contractual poderán atribuírlles o carácter de obrigas esenciais para os efectos previstos no artigo 223.f), ou establecer penalidades, conforme o sinalado no artigo 212.1, para o caso de que sexan incumplidos polo adxudicatario.

Subsección 5.^a Clasificación das empresas

Artigo 65. *Exixencia de clasificación.*

1. Para contratar coas administracións públicas a execución de contratos de obras cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 350.000 euros, ou de contratos de servizos cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 120.000 euros, será requisito indispensable que o empresario se encontre debidamente clasificado. Non obstante, non será necesaria clasificación para subscribir contratos de servizos comprendidos nas categorías 6, 8, 21, 26 e 27 do anexo II.

No caso de que unha parte da prestación obxecto do contrato teña que ser realizada por empresas especializadas que conten cunha determinada habilitación ou autorización profesional, a clasificación no grupo correspondente a esa especialización, en caso de ser exixida, poderá suplirse polo compromiso do empresario de subcontratar a execución desta porción con outros empresarios que dispoñan da habilitación e, se é o caso, clasificación necesarias, sempre que o importe da parte que debe ser executada por estes non exceda o 50 por 100 do prezo do contrato.

2. A clasificación será exigible igualmente ao cesionario dun contrato no caso en que fose requirida ao cedente.

3. Por real decreto poderase exceptuar a necesidade de clasificación para determinados tipos de contratos de obras e de servizos en que este requisito sexa exigible ou acordar a súa exixencia para tipos de contratos de obras e servizos en que non o sexa, tendo en conta as circunstancias especiais concorrentes nestes.

4. Cando non concorrese ningunha empresa clasificada nun procedemento de adxudicación dun contrato para o cal se requira clasificación, o órgano de contratación poderá excluír a necesidade de cumprir este requisito no seguinte procedemento que se convoque para a adxudicación do mesmo contrato, precisando no prego de cláusulas e no anuncio, se é o caso, os medios de acreditación da solvencia que deban ser utilizados de entre os especificados nos artigos 75, 76 e 78.

5. As entidades do sector público que non teñan o carácter de Administración pública poderán exixir unha determinada clasificación aos licitadores para definir as condicións de solvencia requiridas para subscribir o correspondente contrato.

Artigo 66. *Exención da exixencia de clasificación.*

1. Non será exigible a clasificación aos empresarios non españois de Estados membros da Unión Europea, xa concorran ao contrato illadamente ou integrados nunha unión, sen prexuízo da obriga de acreditar a súa solvencia.

2. Excepcionalmente, cando así sexa conveniente para os intereses públicos, a contratación da Administración xeral do Estado e os entes, organismos e entidades dela dependentes con persoas que non estean clasificadas poderá ser autorizada polo Consello de Ministros, logo de informe da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. No ámbito das comunidades autónomas, a autorización será outorgada polos órganos que estas designen como competentes.

Artigo 67. *Criterios aplicables e condicións para a clasificación.*

1. A clasificación das empresas farase en función da súa solvencia, valorada conforme o establecido nos artigos 75, 76 e 78, e determinará os contratos a cuxa adxudicación poidan concorrer ou optar por razón do seu obxecto e da súa contía. Para estes efectos, os contratos dividiranse en grupos xerais e subgrupos, pola súa peculiar natureza, e dentro destes por categorías, en función da súa contía.

A expresión da contía efectuarase por referencia ao valor íntegro do contrato, cando a duración deste sexa igual ou inferior a un ano, e por referencia ao seu valor medio anual, cando se trate de contratos de duración superior.

2. Para proceder á clasificación será necesario que o empresario acredite a súa personalidade e capacidade de obrar, así como que se encontra legalmente habilitado para realizar a correspondente actividade, por dispor das correspondentes autorizacións ou habilitacións empresariais ou profesionais e reunir os requisitos de colexiación ou inscrición ou outros semellantes que poidan ser necesarios, e que non está incurso en prohibicións de contratar.

3. No suposto de persoas xurídicas pertencentes a un grupo de sociedades, e para efectos da valoración da súa solvencia económica, financeira, técnica ou profesional, poderanse ter en conta as sociedades pertencentes ao grupo, sempre e cando a persoa xurídica en cuestión acredite que terá efectivamente á súa disposición, durante o prazo a que se refire o artigo 70.2, os medios das ditas sociedades necesarios para a execución dos contratos.

4. Denegarase a clasificación daquelas empresas das cales, á vista das persoas que as rexen ou doutras circunstancias, se poida presumir que son continuación ou que derivan, por transformación, fusión ou sucesión, doutras afectadas por unha prohibición de contratar.

5. Para os efectos de valorar e apreciar a concorrencia do requisito de clasificación respecto dos empresarios que concorran agrupados no caso do artigo 59, atenderase, na

forma que regulamentariamente se determine, ás características acumuladas de cada un deles, expresadas nas súas respectivas clasificacións. En todo caso, será necesario para proceder a esta acumulación que todas as empresas obtivesen previamente a clasificación como empresa de obras ou de servizos, en relación co contrato a que opten, sen prexuízo do establecido para os empresarios non españois de Estados membros da Unión Europea no número 4 do artigo 59.

Artigo 68. *Competencia para a clasificación.*

1. Os acordos relativos á clasificación das empresas serán adoptados, con eficacia xeral fronte a todos os órganos de contratación, polas comisións clasificadoras da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. Estes acordos poderán ser obxecto de recurso de alzada ante o ministro de Economía e Facenda.

2. Os órganos competentes das comunidades autónomas poderán adoptar decisións sobre clasificación das empresas que serán eficaces, unicamente, para efectos de contratar coa comunidade autónoma que os adoptase, coas entidades locais incluídas no seu ámbito territorial e cos entes, organismos e entidades do sector público dependentes dunha e doutras. Na adopción destes acordos deberán respectarse, en todo caso, as regras e os criterios establecidos nesta lei e nas súas disposicións de desenvolvemento.

Artigo 69. *Inscripción rexistral da clasificación.*

Os acordos relativos á clasificación das empresas inscribíranse de oficio no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas que corresponda en función do órgano que os adoptase.

Artigo 70. *Prazo de vixencia e revisión das clasificacións.*

1. A clasificación das empresas terá unha vixencia indefinida mentres o empresario manteña as condicións e circunstancias en que se baseou a súa concesión.

2. Non obstante, e sen prexuízo do sinalado no número 3 deste artigo e no artigo seguinte, para a conservación da clasificación deberase xustificar anualmente o mantemento da solvencia económica e financeira e, cada tres anos, o da solvencia técnica e profesional; para este efecto o empresario achegará a correspondente documentación actualizada nos termos que se establezan regulamentariamente.

3. A clasificación será revisable a pedimento dos interesados ou de oficio pola Administración en canto varíen as circunstancias tomadas en consideración para concedela.

4. En todo caso, o empresario está obrigado a pór en coñecemento do órgano competente en materia de clasificación calquera variación nas circunstancias que fosen tidas en conta para concedela que poida dar lugar a unha revisión da clasificación. A omisión desta comunicación fará que o empresario incorra na prohibición de contratar prevista na alínea e) do número 1 do artigo 60.

Artigo 71. *Comprobación dos elementos da clasificación.*

Os órganos competentes en materia de clasificación poderán solicitar en calquera momento das empresas clasificadas ou pendentas de clasificación os documentos que coiden necesarios para comprobar as declaracións e feitos manifestados por estas nos expedientes que tramiten, así como pedir informe a calquera órgano das administracións públicas sobre estes aspectos.

*Sección 2.^a Acreditación da aptitude para contratar**Subsección 1.^a Capacidade de obrar**Artigo 72. Acreditación da capacidade de obrar.*

1. A capacidade de obrar dos empresarios que sexan persoas xurídicas acreditarase mediante a escritura ou documento de constitución, os estatutos ou o acto fundacional, en que consten as normas polas cales se regula a súa actividade, debidamente inscritos, se é o caso, no rexistro público que corresponda, segundo o tipo de persoa xurídica de que se trate.

2. A capacidade de obrar dos empresarios non españois que sexan nacionais de Estados membros da Unión Europea acreditarase pola súa inscrición no rexistro procedente de acordo coa lexislación do Estado onde están establecidos, ou mediante a presentación dunha declaración xurada ou un certificado, nos termos que se establezan regulamentariamente, de acordo coas disposicións comunitarias de aplicación.

3. Os demais empresarios estranxeiros deberán acreditar a súa capacidade de obrar con informe da misión diplomática permanente de España no Estado correspondente ou da oficina consular en cuxo ámbito territorial radique o domicilio da empresa.

*Subsección 2.^a Prohibicións de contratar**Artigo 73. Proba da non concorrencia dunha prohibición de contratar.*

1. A proba, por parte dos empresarios, de non estaren incurso en prohibicións para contratar poderá realizarse mediante testemuño xudicial ou certificación administrativa, segundo os casos. Cando o dito documento non poida ser expedido pola autoridade competente, poderá ser substituído por unha declaración responsable outorgada ante unha autoridade administrativa, notario público ou organismo profesional cualificado.

2. Cando se trate de empresas de Estados membros da Unión Europea e esta posibilidade estea prevista na lexislación do Estado respectivo, poderá tamén substituírse por unha declaración responsable, outorgada ante unha autoridade xudicial.

*Subsección 3.^a Solvencia**Artigo 74. Medios de acreditar a solvencia.*

1. A solvencia económica e financeira e técnica ou profesional acreditarase mediante a achega dos documentos que determine o órgano de contratación de entre os previstos nos artigos 75 a 79.

2. A clasificación do empresario acreditará a súa solvencia para a subscripción de contratos do mesmo tipo que aqueles para os cales se obtivese e para cuxa celebración non se exixa estar en posesión dela.

3. Os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a condición de administracións públicas poderán admitir outros medios de proba da solvencia distintos dos previstos nos artigos 75 a 79 para os contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada.

Artigo 75. Solvencia económica e financeira.

1. A solvencia económica e financeira do empresario poderá acreditarse por un ou varios dos medios seguintes:

a) Declaracións apropiadas de entidades financeiras ou, se é o caso, xustificante da existencia dun seguro de indemnización por riscos profesionais.

b) As contas anuais presentadas no Rexistro Mercantil ou no rexistro oficial que corresponda. Os empresarios non obrigados a presentar as contas en rexistros oficiais

poderán achegar, como medio alternativo de acreditación, os libros de contabilidade debidamente legalizados.

c) Declaración sobre o volume global de negocios e, se é o caso, sobre o volume de negocios no ámbito de actividades correspondente ao obxecto do contrato, referido como máximo aos tres últimos exercicios dispoñibles en función da data de creación ou de inicio das actividades do empresario, na medida en que se dispoña das referencias do dito volume de negocios.

2. Se, por unha razón xustificada, o empresario non está en condicións de presentar as referencias solicitadas, será autorizado para acreditar a súa solvencia económica e financeira por medio de calquera outro documento que considere apropiado o órgano de contratación.

Artigo 76. *Solvencia técnica nos contratos de obras.*

Nos contratos de obras a solvencia técnica do empresario poderá ser acreditada por un ou varios dos medios seguintes:

a) Relación das obras executadas no curso dos cinco últimos anos, avalada por certificados de boa execución para as obras máis importantes; estes certificados indicarán o importe, as datas e o lugar de execución das obras e precisarase se se realizaron segundo as regras polas cales se rexe a profesión e se levaron normalmente a bo termo; se é o caso, os ditos certificados serán comunicados directamente ao órgano de contratación pola autoridade competente.

b) Declaración en que se indiquen os técnicos ou as unidades técnicas, estean ou non integradas na empresa, dos cales esta dispoña para a execución das obras, especialmente os responsables do control de calidade, acompañada dos documentos acreditativos correspondentes.

c) Títulos académicos e profesionais do empresario e dos directivos da empresa e, en particular, do responsable ou responsables das obras.

d) Nos casos adecuados, indicación das medidas de xestión ambiental que o empresario poderá aplicar ao executar o contrato.

e) Declaración sobre o cadro de persoal medio anual da empresa e a importancia do seu persoal directivo durante os tres últimos anos, xunto coa documentación xustificativa correspondente.

f) Declaración en que se indiquen a maquinaria, material e equipo técnico de que se disporá para a execución das obras, á cal se xuntará a documentación acreditativa pertinente.

Artigo 77. *Solvencia técnica nos contratos de subministración.*

1. Nos contratos de subministración a solvencia técnica dos empresarios acreditarase por un ou varios dos seguintes medios:

a) Relación das principais subministracións efectuadas durante os tres últimos anos, en que se indique o seu importe, datas e destinatario público ou privado destes. As subministracións efectuadas acreditaranse mediante certificados expedidos ou visados polo órgano competente cando o destinatario sexa unha entidade do sector público, ou, cando o destinatario sexa un comprador privado, mediante un certificado expedido por este ou, na falta deste certificado, mediante unha declaración do empresario.

b) Indicación do persoal técnico ou unidades técnicas, integradas ou non na empresa, dos cales se dispoña para a execución do contrato, especialmente os encargados do control de calidade.

c) Descrición das instalacións técnicas, das medidas empregadas para garantir a calidade e dos medios de estudo e investigación da empresa.

d) Control efectuado pola entidade do sector público contratante ou, no seu nome, por un organismo oficial competente do Estado no cal o empresario está establecido,

sempre que medie acordo do dito organismo, cando os produtos que se van subministrar sexan complexos ou cando, excepcionalmente, deban responder a un fin particular. Este control versará sobre a capacidade de produción do empresario e, se for necesario, sobre os medios de estudo e investigación con que conta, así como sobre as medidas empregadas para controlar a calidade.

e) Mostras, descrições e fotografías dos produtos que se van subministrar, cuxa autenticidade se poida certificar por petición da entidade do sector público contratante.

f) Certificados expedidos polos institutos ou servizos oficiais encargados do control de calidade, de competencia recoñecida, que acrediten a conformidade de produtos perfectamente detallada mediante referencias a determinadas especificacións ou normas.

2. Nos contratos de subministración que requiran obras de colocación ou instalación, a prestación de servizos ou a execución de obras, a capacidade dos operadores económicos para prestar estes servizos ou executar a dita instalación ou obras poderá avaliarse tendo en conta especialmente os seus coñecementos técnicos, eficacia, experiencia e fiabilidade.

Artigo 78. *Solvencia técnica ou profesional nos contratos de servizos.*

Nos contratos de servizos, a solvencia técnica ou profesional dos empresarios deberase apreciar tendo en conta os seus coñecementos técnicos, eficacia, experiencia e fiabilidade, o que se poderá acreditar, segundo o obxecto do contrato, por un ou varios dos medios seguintes:

a) Unha relación dos principais servizos ou traballos realizados nos últimos tres anos que inclúa importe, datas e o destinatario, público ou privado, destes. Os servizos ou traballos efectuados acreditaranse mediante certificados expedidos ou visados polo órgano competente, cando o destinatario sexa unha entidade do sector público; cando o destinatario sexa un suxeito privado, mediante un certificado expedido por este ou, na falta deste certificado, mediante unha declaración do empresario; se é o caso, estes certificados serán comunicados directamente ao órgano de contratación pola autoridade competente.

b) Indicación do persoal técnico ou das unidades técnicas, integradas ou non na empresa, participantes no contrato, especialmente aqueles encargados do control de calidade.

c) Descrición das instalacións técnicas, das medidas empregadas polo empresario para garantir a calidade e dos medios de estudo e investigación da empresa.

d) Cando se trate de servizos ou traballos complexos ou cando, excepcionalmente, deban responder a un fin especial, un control efectuado polo órgano de contratación ou, en nome deste, por un organismo oficial ou homologado competente do Estado en que estea establecido o empresario, sempre que medie acordo do dito organismo. O control versará sobre a capacidade técnica do empresario e, se for necesario, sobre os medios de estudo e de investigación de que dispoña e sobre as medidas de control da calidade.

e) As titulacións académicas e profesionais do empresario e do persoal directivo da empresa e, en particular, do persoal responsable da execución do contrato.

f) Nos casos adecuados, indicación das medidas de xestión ambiental que o empresario poderá aplicar ao executar o contrato.

g) Declaración sobre o cadro de persoal medio anual da empresa e a importancia do seu persoal directivo durante os tres últimos anos, xunto coa documentación xustificativa correspondente.

h) Declaración en que se indiquen a maquinaria, material e equipo técnico de que se disporá para a execución dos traballos ou prestacións, á cal se xuntará a documentación acreditativa pertinente.

i) Indicación da parte do contrato que o empresario ten eventualmente o propósito de subcontratar.

Artigo 79. *Solvencia técnica ou profesional nos restantes contratos.*

A acreditación da solvencia profesional ou técnica en contratos distintos dos de obras, servizos ou subministración poderá acreditarse polos documentos e medios que se indican no artigo anterior.

Artigo 80. *Acreditación do cumprimento das normas de garantía da calidade.*

1. Nos contratos suxeitos a unha regulación harmonizada, cando os órganos de contratación exijan a presentación de certificados expedidos por organismos independentes que acrediten que o empresario cumpre determinadas normas de garantía da calidade, deberán facer referencia aos sistemas de aseguramento da calidade baseados na serie de normas europeas na materia, certificados por organismos conformes coas normas europeas relativas á certificación.

2. Os órganos de contratación recoñecerán os certificados equivalentes expedidos por organismos establecidos en calquera Estado membro da Unión Europea, e tamén aceptarán outras probas de medidas equivalentes de garantía da calidade que presenten os empresarios.

Artigo 81. *Acreditación do cumprimento das normas de xestión ambiental.*

1. Nos contratos suxeitos a unha regulación harmonizada, os órganos de contratación poderán exixir a presentación de certificados expedidos por organismos independentes que acrediten que o empresario cumpre determinadas normas de xestión ambiental. Con tal finalidade poderanse remitir ao sistema comunitario de xestión e auditoría ambientais (EMAS) ou ás normas de xestión ambiental baseadas nas normas europeas ou internacionais na materia e certificadas por organismos conformes coa lexislación comunitaria ou coas normas europeas ou internacionais relativas á certificación.

2. Os órganos de contratación recoñecerán os certificados equivalentes expedidos por organismos establecidos en calquera Estado membro da Unión Europea e tamén aceptarán outras probas de medidas equivalentes de xestión ambiental que presenten os empresarios.

Artigo 82. *Documentación e información complementaria.*

O órgano de contratación ou o órgano auxiliar deste poderá solicitar do empresario aclaracións sobre os certificados e documentos presentados en aplicación dos artigos anteriores ou requirilo para a presentación doutros complementarios.

Subsección 4.^a Proba da clasificación e da aptitude para contratar a través de rexistros ou listas oficiais de contratistas

Artigo 83. *Certificacións de rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas.*

1. A inscrición no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado acreditará fronte a todos os órganos de contratación do sector público, a teor do reflectido nel e salvo proba en contrario, as condicións de aptitude do empresario en canto á súa personalidade e capacidade de obrar, representación, habilitación profesional ou empresarial, solvencia económica e financeira, e clasificación, así como a concorrencia ou non concorrencia das prohibicións de contratar que deban constar nel.

A inscrición no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas dunha comunidade autónoma acreditará idénticas circunstancias para efectos da contratación con ela, coas entidades locais incluídas no seu ámbito territorial e cos restantes entes, organismos ou entidades do sector público dependentes dunha e doutras.

2. A proba do contido dos rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas efectuarase mediante certificación do órgano encargado del, que se poderá expedir por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos.

Artigo 84. *Certificados comunitarios de clasificación.*

1. Os certificados de clasificación ou documentos similares que acrediten a inscrición en listas oficiais de empresarios autorizados para contratar establecidas polos Estados membros da Unión Europea sentan unha presunción de aptitude dos empresarios incluídos nelas fronte aos diferentes órganos de contratación en relación coa non concorrencia das prohibicións de contratar a que se refiren as alíneas a) a c) e e) do número 1 do artigo 60 e a posesión das condicións de capacidade de obrar e habilitación profesional exixidas polo artigo 54 e as de solvencia a que se refiren as alíneas b) e c) do artigo 75, as alíneas a), b) e e) do artigo 76, o artigo 77 e as alíneas a) e c) a i) do artigo 78. Igual valor presuntivo producirán as certificacións emitidas por organismos que respondan ás normas europeas de certificación expedidas de conformidade coa lexislación do Estado membro en que estea establecido o empresario.

2. Os documentos a que se refire o número anterior deberán indicar as referencias que permitisen a inscrición do empresario na lista ou a expedición da certificación, así como a clasificación obtida. Estas mencións tamén se deberán incluír nos certificados que expidan os rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas para efectos da contratación no ámbito da Unión Europea.

CAPÍTULO III

Sucesión na persoa do contratista

Artigo 85. *Supostos de sucesión do contratista.*

Nos casos de fusión de empresas en que participe a sociedade contratista, continuará o contrato vixente coa entidade absorbente ou coa resultante da fusión, que quedará subrogada en todos os dereitos e obrigas dimanantes do contrato. Igualmente, nos supostos de escisión, achega ou transmisión de empresas ou ramas de actividade destas, continuará o contrato coa entidade a que se atribúa o contrato, que quedará subrogada nos dereitos e obrigas dimanantes deste, sempre que teña a solvencia exixida ao acordarse a adxudicación ou que as diversas sociedades beneficiarias das mencionadas operacións e, en caso de subsistir, a sociedade da cal proveñan o patrimonio, empresas ou ramas segregadas, se responsabilicen solidariamente con aquela da execución do contrato. Se non se pode producir a subrogación por non reunir a entidade á cal se atribúa o contrato as condicións de solvencia necesarias, resolverase o contrato e considerarase para todos os efectos como un suposto de resolución por culpa do adxudicatario.

TÍTULO III

Obxecto, prezo e contía do contrato

CAPÍTULO I

Normas xerais

Artigo 86. *Obxecto do contrato.*

1. O obxecto dos contratos do sector público deberá ser determinado.
2. Non se poderá fraccionar un contrato coa finalidade de diminuír a súa contía e eludir así os requisitos de publicidade ou os relativos ao procedemento de adxudicación que correspondan.

3. Cando o obxecto do contrato admita fraccionamento e así se xustifique debidamente no expediente, poderase prever a realización independente de cada unha das súas partes mediante a súa división en lotes, sempre que estes sexan susceptibles de utilización ou aproveitamento separado e constitúan unha unidade funcional, ou así o exixa a natureza do obxecto.

Así mesmo, poderanse contratar separadamente prestacións diferenciadas dirixidas a integrarse nunha obra, tal e como esta é definida no artigo 6, cando estas prestacións gocen dunha substantividade propia que permita unha execución separada, por ter que ser realizadas por empresas que contan cunha determinada habilitación.

Nos casos previstos nos parágrafos anteriores, as normas procedementais e de publicidade que se deben aplicar na adxudicación de cada lote ou prestación diferenciada determinarase en función do valor acumulado do conxunto, salvo o disposto nos artigos 14.2, 15.2 e 16.2.

Artigo 87. *Prezo.*

1. Nos contratos do sector público, a retribución do contratista consistirá nun prezo certo que se deberá expresar en euros, sen prexuízo de que o seu pagamento se poida facer mediante a entrega doutras contraprestacións nos casos en que esta ou outras leis así o prevexan. Os órganos de contratación coidarán de que o prezo sexa adecuado para o efectivo cumprimento do contrato mediante a correcta estimación do seu importe, atendendo ao prezo xeral de mercado, no momento de fixar o orzamento de licitación e a aplicación, se é o caso, das normas sobre ofertas con valores anormais ou desproporcionados.

2. O prezo do contrato poderase formular tanto en termos de prezos unitarios referidos aos distintos compoñentes da prestación ou ás unidades desta que se entreguen ou executen, como en termos de prezos aplicables a prezo global á totalidade ou a parte das prestacións do contrato. Indicarase en todo caso, como partida independente, o importe do imposto sobre o valor engadido que deba soportar a Administración.

3. Os prezos fixados no contrato poderán ser revisados ou actualizados, nos termos previstos no capítulo II deste título, de se tratar de contratos das administracións públicas, ou na forma pactada no contrato, noutro caso, cando deban ser axustados, á alza ou á baixa, para ter en conta as variacións económicas que acaezan durante a execución do contrato.

4. Os contratos, cando a súa natureza e obxecto o permitan, poderán incluír cláusulas de variación de prezos en función do cumprimento de determinados obxectivos de prazos ou de rendemento, así como penalizacións por incumprimento de cláusulas contractuais, e deberán determinar con precisión os supostos en que se producirán estas variacións e as regras para a súa determinación.

5. Excepcionalmente poden subscribirse contratos con prezos provisionais cando, tras a tramitación dun procedemento negociado ou dun diálogo competitivo, se poña de manifesto que a execución do contrato debe comezar antes de que a determinación do prezo sexa posible pola complexidade das prestacións ou a necesidade de utilizar unha técnica nova, ou que non existe información sobre os custos de prestacións análogas e sobre os elementos técnicos ou contables que permitan negociar con precisión un prezo certo.

Nos contratos subscritos con prezos provisionais o prezo determinarase, dentro dos límites fixados para o prezo máximo, en función dos custos en que realmente incorra o contratista e do beneficio que se acordase, para o cal, en todo caso, se detallarán no contrato os seguintes aspectos:

a) O procedemento para determinar o prezo definitivo, con referencia aos custos efectivos e á fórmula de cálculo do beneficio.

b) As regras contables que o adxudicatario deberá aplicar para determinar o custo das prestacións.

c) Os controis documentais e sobre o proceso de produción que o adxudicador poderá efectuar sobre os elementos técnicos e contables do custo de produción.

6. Nos contratos poderase prever que a totalidade ou parte do prezo sexa satisfeito en moeda distinta do euro. Neste suposto expresarase na correspondente divisa o importe que se deba satisfacer nesa moeda, e incluírase unha estimación en euros do importe total do contrato.

7. Prohíbese o pagamento adiado do prezo nos contratos das administracións públicas, excepto nos supostos en que o sistema de pagamento se estableza mediante a modalidade de arrendamento financeiro ou de arrendamento con opción de compra, así como nos casos en que esta ou outra lei o autorice expresamente.

Artigo 88. *Cálculo do valor estimado dos contratos.*

1. Para todos os efectos previstos nesta lei, o valor estimado dos contratos virá determinado polo importe total, sen incluír o imposto sobre o valor engadido, pagadoiro segundo as estimacións do órgano de contratación. No cálculo do importe total estimado, deberán terse en conta calquera forma de opción eventual e as eventuais prórrogas do contrato.

Cando se prevea aboar primas ou efectuar pagamentos aos candidatos ou licitadores, a súa contía terase en conta no cálculo do valor estimado do contrato.

No caso de que, de conformidade co disposto no artigo 106, se prevea nos pregos ou no anuncio de licitación a posibilidade de que o contrato sexa modificado, considerarase valor estimado do contrato o importe máximo que este poida alcanzar, tendo en conta a totalidade das modificacións previstas.

2. A estimación deberase facer tendo en conta os prezos habituais no mercado, e estar referida ao momento do envío do anuncio de licitación ou, en caso de que non se requira un anuncio deste tipo, ao momento en que o órgano de contratación inicie o procedemento de adxudicación do contrato.

3. Nos contratos de obras e de concesión de obra pública, o cálculo do valor estimado debe ter en conta o importe destas así como o valor total estimado das subministracións necesarias para a súa execución que fosen postos á disposición do contratista polo órgano de contratación.

4. Nos contratos de subministración que teñan por obxecto o arrendamento financeiro, o arrendamento ou a venda a prazos de produtos, o valor que se tomará como base para calcular o valor estimado do contrato será o seguinte:

a) No caso de contratos de duración determinada, cando a súa duración sexa igual ou inferior a doce meses, o valor total estimado para a duración do contrato; cando a súa duración sexa superior a doce meses, o seu valor total, incluído o importe estimado do valor residual.

b) No caso de contratos cuxa duración non se fixe por referencia a un período de tempo determinado, o valor mensual multiplicado por 48.

5. Nos contratos de subministración ou de servizos que teñan un carácter de periodicidade, ou de contratos que se deban renovar nun período de tempo determinado, tomarase como base para o cálculo do valor estimado do contrato algunha das seguintes cantidades:

a) O valor real total dos contratos sucesivos similares adxudicados durante o exercicio precedente ou durante os doce meses previos, axustado, cando sexa posible, en función dos cambios de cantidade ou valor previstos para os doce meses posteriores ao contrato inicial.

b) O valor estimado total dos contratos sucesivos adxudicados durante os doce meses seguintes á primeira entrega ou no transcurso do exercicio, se este for superior a doce meses.

A elección do método para calcular o valor estimado non se poderá efectuar coa intención de subtraer o contrato á aplicación das normas de adxudicación que correspondan.

6. Nos contratos de servizos, para os efectos do cálculo do seu importe estimado, tomaranse como base, se é o caso, as seguintes cantidades:

- a) Nos servizos de seguros, a prima pagadoira e outras formas de remuneración.
- b) En servizos bancarios e outros servizos financeiros, os honorarios, as comisións, os xuros e outras formas de remuneración.
- c) Nos contratos relativos a un proxecto, os honorarios, as comisións pagadoiras e outras formas de remuneración, así como as primas ou contraprestacións que, de ser o caso, se fixen para os participantes no concurso.
- d) Nos contratos de servizos en que non se especifique un prezo total, se teñen unha duración determinada igual ou inferior a corenta e oito meses, o valor total estimado correspondente a toda a súa duración. Se a duración é superior a corenta e oito meses ou non se encontra fixada por referencia a un período de tempo certo, o valor mensual multiplicado por 48.

7. Cando a realización dunha obra, a contratación duns servizos ou a obtención dunhas subministracións homoxéneas poida dar lugar á adxudicación simultánea de contratos por lotes separados, deberase ter en conta o valor global estimado da totalidade dos ditos lotes.

8. Para os acordos marco e para os sistemas dinámicos de adquisición terase en conta o valor máximo estimado, excluído o imposto sobre o valor engadido, do conxunto de contratos previstos durante a duración total do acordo marco ou do sistema dinámico de adquisición.

CAPÍTULO II

Revisión de prezos nos contratos das administracións públicas

Artigo 89. *Procedencia e límites.*

1. A revisión de prezos nos contratos das administracións públicas terá lugar, nos termos establecidos neste capítulo e salvo que a improcedencia da revisión se previse expresamente nos pregos ou se pactase no contrato, cando este se executase, polo menos, no 20 por 100 do seu importe e transcorrese un ano desde a súa formalización. En consecuencia, o primeiro 20 por 100 executado e o primeiro ano transcorrido desde a formalización quedarán excluídos da revisión.

Non obstante, nos contratos de xestión de servizos públicos, a revisión de prezos poderá ter lugar unha vez transcorrido o primeiro ano desde a formalización do contrato, sen que sexa necesario ter executado o 20 por 100 da prestación.

2. A revisión de prezos non terá lugar nos contratos cuxo pagamento se concerte mediante o sistema de arrendamento financeiro ou de arrendamento con opción de compra, nin nos contratos menores. Nos restantes contratos, o órgano de contratación, en resolución motivada, poderá excluír a procedencia da revisión de prezos.

3. O prego de cláusulas administrativas particulares ou o contrato deberán detallar, se é o caso, a fórmula ou sistema de revisión aplicable.

Artigo 90. *Sistema de revisión de prezos.*

1. Cando resulte procedente, a revisión de prezos levarase a cabo mediante a aplicación de índices oficiais ou da fórmula aprobada polo Consello de Ministros, logo do informe da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, para cada tipo de contratos.

2. O órgano de contratación determinará o índice que se deba aplicar, atendendo á natureza de cada contrato e á estrutura dos custos das prestacións deste. As fórmulas aprobadas polo Consello de Ministros excluirán a posibilidade de utilizar outros índices; se, debido á configuración do contrato, pode ser aplicable máis dunha fórmula, o órgano de contratación determinará a máis adecuada, de acordo cos criterios indicados.

3. Cando o índice de referencia que se adopte sexa o índice de prezos de consumo elaborado polo Instituto Nacional de Estatística ou calquera dos índices dos grupos, subgrupos, clases ou subclases que nel se integran, a revisión non poderá superar o 85 por 100 de variación experimentada polo índice adoptado.

Artigo 91. Fórmulas.

1. As fórmulas que se establezan reflectirán a ponderación no prezo do contrato do custo dos materiais básicos e da enerxía incorporados ao proceso de xeración das prestacións obxecto deste. Non se incluírán nelas o custo da man de obra, os custos financeiros, os gastos xerais ou de estrutura nin o beneficio industrial.

2. Cando por circunstancias excepcionais a evolución dos custos de man de obra ou financeiros acaecida nun período experimente desviacións á alza que se poidan reputar como impredecibles no momento da adxudicación do contrato, o Consello de Ministros ou o órgano competente das comunidades autónomas poderá autorizar, con carácter transitorio, a introdución de factores correctores desta desviación para a súa consideración na revisión do prezo, sen que, en ningún caso, poidan superar o 80 por 100 da desviación efectivamente producida.

Considerarase que concorren as circunstancias a que se refire o parágrafo anterior cando a evolución do deflator do produto interior bruto oficialmente determinado polo Instituto Nacional de Estatística supere en 5 puntos porcentuais as previsións macroeconómicas oficiais efectivas no momento da adxudicación ou o tipo de xuro das letras do Tesouro supere en cinco puntos porcentuais o último dispoñible no momento da adxudicación do contrato. Os pregos de cláusulas administrativas particulares poderán incluír as referencias ás previsións macroeconómicas e tipo de xuro existentes no momento da licitación.

3. Salvo o previsto no número anterior, o índice ou fórmula de revisión aplicable ao contrato será invariable durante a súa vixencia e determinará a revisión de prezos en cada data respecto á data de adxudicación do contrato, sempre que a adxudicación se produza no prazo de tres meses desde a finalización do prazo de presentación de ofertas, ou respecto á data en que termine este prazo de tres meses se a adxudicación se produce con posterioridade.

4. A Comisión Delegada do Goberno para Asuntos Económicos aprobará os índices mensuais de prezos dos materiais básicos e da enerxía, por proposta do Comité Superior de Prezos de Contratos do Estado, que deberán ser publicados no «Boletín Oficial del Estado».

Os índices reflectirán, á alza ou á baixa, as variacións reais dos prezos da enerxía e materiais básicos observadas no mercado e poderán ser únicos para todo o territorio nacional ou particularizarse por zonas xeográficas.

5. Establecerase regulamentariamente a relación de materiais básicos que se deben incluír nas fórmulas de revisión de prezos. Esta relación poderá ser ampliada por orde do ministro de Economía e Facenda, ditada co informe previo da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, cando así o exixa a evolución dos procesos produtivos ou a aparición de novos materiais con participación relevante no custo de determinados contratos.

Os indicadores ou regras de determinación de cada un dos índices que interveñen nas fórmulas de revisión de prezos serán establecidos por orde do ministro de Economía e Facenda, por proposta do Comité Superior de Prezos de Contratos do Estado.

Artigo 92. *Coeficiente de revisión.*

O resultado de lles aplicar as ponderacións previstas no número 1 do artigo anterior aos índices de prezos definidos no seu número 4, proporcionará en cada data, respecto á data e períodos determinados no número 3 do citado artigo, un coeficiente que se aplicará aos importes líquidos das prestacións realizadas que teñan dereito a revisión para os efectos de calcular o prezo que corresponda satisfacer.

Artigo 93. *Revisión en casos de demora na execución.*

Cando a cláusula de revisión se aplique sobre períodos de tempo en que o contratista incorrese en mora e sen prexuízo das penalidades que sexan procedentes, os índices de prezos que deberán ser tidos en conta serán aqueles que corresponderon ás datas establecidas no contrato para a realización da prestación en prazo, salvo que os correspondentes ao período real de execución produzan un coeficiente inferior, caso en que se aplicarán estes últimos.

Artigo 94. *Pagamento do importe da revisión.*

O importe das revisións que procedan farase efectivo, de oficio, mediante o aboamento ou desconto correspondente nas certificacións ou pagamentos parciais ou, excepcionalmente, cando non se puidesen incluír nas certificacións ou pagamentos parciais, na liquidación do contrato.

TÍTULO IV

Garantías exixibles na contratación do sector público

CAPÍTULO I

Garantías que se deben prestar nos contratos suscritos coas administracións públicas

Sección 1.ª Garantía definitiva

Artigo 95. *Exixencia de garantía.*

1. Os que presenten as ofertas economicamente máis vantaxosas nas licitacións dos contratos que subscriban as administracións públicas deberán constituír á disposición do órgano de contratación unha garantía dun 5 por 100 do importe de adjudicación, excluído o imposto sobre o valor engadido. No caso dos contratos con prezos provisionais a que se refire o artigo 87.5, a porcentaxe calcularase con referencia ao prezo máximo fixado.

Non obstante, atendidas as circunstancias concorrentes no contrato, o órgano de contratación poderá eximir o adjudicatario da obriga de constituír garantía, xustificándoo adecuadamente nos pregos, especialmente no caso de subministracións de bens consumibles cuxa entrega e recepción se deba efectuar antes do pagamento do prezo. Esta exención non será posible no caso de contratos de obras e de concesión de obras públicas.

2. En casos especiais, o órgano de contratación poderá establecer no prego de cláusulas que, ademais da garantía a que se refire o número anterior, se preste unha complementaria de ata un 5 por 100 do importe de adjudicación do contrato; a garantía total poderá alcanzar un 10 por 100 do prezo do contrato.

3. Cando a contía do contrato se determine en función de prezos unitarios, o importe da garantía que se debe constituír fixarase atendendo ao orzamento base de licitación.

4. Na concesión de obras públicas o importe da garantía definitiva calcularase aplicando o 5 por 100 sobre o valor estimado do contrato, cuantificado de acordo co establecido no artigo 88.3.

O órgano de contratación, atendidas as características e a duración do contrato, poderá prever nos pregos, xustificándoo adecuadamente, a posibilidade de reducir o importe da garantía definitiva, unha vez executada a obra e durante o período previsto para a súa explotación. Sen prexuízo doutros criterios que se poidan establecer nos pregos, esta redución será progresiva e inversamente proporcional ao tempo que reste de vixencia do contrato, sen que poida supor unha minoración do importe da garantía por debaixo do 2 por 100 do valor estimado do contrato.

Artigo 96. *Garantías admitidas.*

1. As garantías exixidas nos contratos subscritos coas administracións públicas poderán prestarse nalgunha das seguintes formas:

a) En efectivo ou en valores de débeda pública, con suxeición, en cada caso, ás condicións establecidas nas normas de desenvolvemento desta lei. O efectivo e os certificados de inmovilización dos valores anotados depositaranse na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda, ou nas caixas ou establecementos públicos equivalentes das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes ante as cales deban producir efectos, na forma e coas condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan.

b) Mediante aval, prestado na forma e condicións que establezan as normas de desenvolvemento desta lei, por algún dos bancos, caixas de aforro, cooperativas de crédito, establecementos financeiros de crédito e sociedades de garantía recíproca autorizados para operar en España, que se deberá depositar nos establecementos sinalados na alínea a) anterior.

c) Mediante contrato de seguro de caución, subscrito na forma e condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan, cunha entidade aseguradora autorizada para operar no ramo. O certificado do seguro deberase entregar nos establecementos sinalados na alínea a) anterior.

2. Cando así se prevexa nos pregos, a garantía que, eventualmente, se deba prestar en contratos distintos aos de obra e concesión de obra pública poderá constituírse mediante retención no prezo.

3. Cando así se prevexa no prego, a acreditación da constitución da garantía poderase facer mediante medios electrónicos, informáticos ou telemáticos.

Artigo 97. *Réxime das garantías prestadas por terceiros.*

1. As persoas ou entidades distintas do contratista que presten garantías a favor deste non poderán utilizar o beneficio de excusión a que se refiren os artigos 1.830 e concordantes do Código civil.

2. O avalista ou asegurador será considerado parte interesada nos procedementos que afecten a garantía prestada, nos termos previstos na Lei 30/1992, do 26 de novembro.

3. No contrato de seguro de caución aplicaranse as seguintes normas:

a) Terá a condición de tomador do seguro o contratista e a de asegurado a Administración contratante.

b) A falta de pagamento da prima, sexa única, primeira ou seguintes, non dará dereito ao asegurador a resolver o contrato, nin extinguirá o seguro, nin suspenderá a cobertura, nin liberará o asegurador da súa obriga, no caso de que este deba facer efectiva a garantía.

c) O asegurador non poderá opor ao asegurado as excepcións que lle poidan corresponder contra o tomador do seguro.

Artigo 98. Garantía global.

1. Alternativamente á prestación dunha garantía singular para cada contrato, o empresario poderá constituír unha garantía global para afianzar as responsabilidades que poidan derivar da execución de todos os que subscriba cunha Administración pública ou cun ou varios órganos de contratación.

2. A garantía global deberase constituír nalgunha das modalidades previstas nas alíneas b) e c) do número 1 do artigo 96, e ser depositada na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda ou nas caixas ou establecementos públicos equivalentes das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes, segundo a Administración ante a cal deba producir efecto.

3. A garantía global responderá, xenérica e permanentemente, do cumprimento polo adxudicatario das obrigas derivadas dos contratos cubertos por ela ata o 5 por 100, ou porcentaxe maior que proceda, do importe de adxudicación ou do orzamento base de licitación, cando o prezo se determine en función de prezos unitarios, sen prexuízo de que a indemnización de danos e perdas a favor da Administración que, se é o caso, poida ser procedente, se faga efectiva sobre o resto da garantía global.

4. Para efectos da afectación da garantía global a un contrato concreto, a caixa ou establecemento onde se constituíse emitirá, a pedimento dos interesados, unha certificación acreditativa da súa existencia e suficiencia, nun prazo máximo de tres días hábiles desde a presentación da solicitude en tal sentido, e procederá a inmovilizar o importe da garantía que hai que constituír, que se liberará cando quede cancelada a garantía.

Artigo 99. Constitución, reposición e reaxuste de garantías.

1. O licitador que presentase a oferta economicamente máis vantaxosa deberá acreditar, no prazo sinalado no artigo 151.2, a constitución da garantía. De non cumprir este requisito por causas imputables a el, a Administración non efectuará a adxudicación ao seu favor, e será de aplicación o disposto no último parágrafo do artigo 151.2.

2. En caso de que se fagan efectivas sobre a garantía as penalidades ou indemnizacións exixibles ao adxudicatario, este deberá repor ou ampliar aquela, na contía que corresponda, no prazo de quince días desde a execución; en caso contrario incorrerá en causa de resolución.

3. Cando, como consecuencia dunha modificación do contrato, experimente variación o seu prezo, deberá reaxustarse a garantía, para que garde a debida proporción co novo prezo modificado, no prazo de quince días contados desde a data en que se lle notifique ao empresario o acordo de modificación. Para estes efectos, non se considerarán as variacións de prezo que se produzan como consecuencia dunha revisión deste conforme o sinalado no capítulo II do título III deste libro.

Artigo 100. Responsabilidades a que están afectas as garantías.

A garantía responderá dos seguintes conceptos:

- a) Das penalidades impostas ao contratista conforme o artigo 212.
- b) Da correcta execución das prestacións recollidas no contrato, dos gastos orixinados á Administración pola demora do contratista no cumprimento das súas obrigas, e dos danos e perdas ocasionados a ela con motivo da execución do contrato ou polo seu incumprimento, cando non proceda a súa resolución.
- c) Da incautación que se pode decretar nos casos de resolución do contrato, de acordo co que nel ou nesta lei estea establecido.
- d) Ademais, no contrato de subministración a garantía definitiva responderá da inexistencia de vicios ou defectos dos bens subministrados durante o prazo de garantía que se previse no contrato.

Artigo 101. Preferencia na execución de garantías.

1. Para facer efectiva a garantía, a Administración contratante terá preferencia sobre calquera outro acreedor, sexa cal for a súa natureza e o título de que derive o seu crédito.

2. Cando a garantía non sexa bastante para cubrir as responsabilidades a que está afecta, a Administración procederá ao cobramento da diferenza mediante o procedemento administrativo de constrinximento, de acordo co establecido nas normas de recadación.

Artigo 102. Devolución e cancelación das garantías.

1. A garantía non será devolta ou cancelada ata que se producise o vencemento do prazo de garantía e se cumprise satisfactoriamente o contrato de que se trate, ou ata que se declare a resolución deste sen culpa do contratista.

2. Aprobada a liquidación do contrato e transcorrido o prazo de garantía, se non resultaren responsabilidades devolverase a garantía constituída ou cancelárase o aval ou seguro de caución.

O acordo de devolución deberá adoptarse e notificarse ao interesado no prazo de dous meses desde a finalización do prazo de garantía. Transcorrido este, a Administración deberá aboarlle ao contratista a cantidade debida incrementada co xuro legal do diñeiro correspondente ao período transcorrido desde o vencemento do citado prazo ata a data da devolución da garantía, se esta non se fixo efectiva por causa imputable á Administración.

3. No suposto de recepción parcial, só o contratista poderá solicitar a devolución ou cancelación da parte proporcional da garantía cando así se autorice expresamente no prego de cláusulas administrativas particulares.

4. Nos casos de cesión de contratos, non se procederá á devolución ou cancelación da garantía prestada polo cedente ata que se encontre formalmente constituída a do cesionario.

5. Transcorrido un ano desde a data de terminación do contrato sen que a recepción formal e a liquidación tivesen lugar por causas non imputables ao contratista, procederase, sen máis demora, á devolución ou cancelación das garantías, unha vez depuradas as responsabilidades a que se refire o artigo 100.

Cando o importe do contrato sexa inferior a 1.000.000 de euros, de se tratar de contratos de obras, ou a 100.000 euros, no caso doutros contratos, o prazo reducirase a seis meses.

*Sección 2.^a Garantía provisional**Artigo 103. Exixencia e réxime.*

1. En atención ás circunstancias concorrentes en cada contrato, os órganos de contratación poderán exixir aos licitadores a constitución dunha garantía que responda do mantemento das súas ofertas ata a súa adjudicación. Para o licitador que resulte adxudicatario, a garantía provisional responderá tamén do cumprimento das obrigas que lle impón o segundo parágrafo do artigo 151.2.

Cando o órgano de contratación decida exixir unha garantía provisional, deberá xustificar suficientemente no expediente as razóns da súa exixencia para ese concreto contrato.

2. Nos pregos de cláusulas administrativas determinarase o importe da garantía provisional, que non poderá ser superior a un 3 por 100 do orzamento do contrato, excluído o imposto sobre o valor engadido, e o réxime da súa devolución. A garantía provisional poderase prestar en calquera das formas previstas no artigo 96.

3. Cando se exixan garantías provisionais estas depositaranse, nas condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan, na seguinte forma:

a) Na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda, ou na caixa ou establecemento público equivalente das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes ante as cales deban producir efecto cando se trate de garantías en efectivo.

b) Ante o órgano de contratación, cando se trate de certificados de inmovilización de valores anotados, de avais ou de certificados de seguro de caución.

4. A garantía provisional extinguirase automaticamente e será devolta aos licitadores inmediatamente despois da adxudicación do contrato. En todo caso, a garantía será retida ao licitador cuxa proposición fose seleccionada para a adxudicación ata que proceda á constitución da garantía definitiva, e incautada ás empresas que retiren inustificadamente a súa proposición antes da adxudicación.

5. O adxudicatario poderá aplicar o importe da garantía provisional á definitiva ou proceder a unha nova constitución desta última, caso en que a garantía provisional se cancelará simultaneamente á constitución da definitiva.

CAPÍTULO II

Garantías que se deben prestar noutros contratos do sector público

Artigo 104. *Supostos e réxime.*

1. Nos contratos que subscriban os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a consideración de administracións públicas, os órganos de contratación poderán exixir a prestación dunha garantía aos licitadores ou candidatos, para responder do mantemento das súas ofertas ata a adxudicación e, se é o caso, formalización do contrato ou ao adxudicatario, para asegurar a correcta execución da prestación.

2. O importe da garantía, que se poderá presentar nalgunha das formas previstas no artigo 96, así como o réxime da súa devolución ou cancelación, serán establecidos polo órgano de contratación, atendidas as circunstancias e características do contrato.

TÍTULO V

Modificación dos contratos

Artigo 105. *Supostos.*

1. Sen prexuízo dos supostos previstos nesta lei de sucesión na persoa do contratista, cesión do contrato, revisión de prezos e prórroga do prazo de execución, os contratos do sector público só se poderán modificar cando así se previse nos pregos ou no anuncio de licitación ou nos casos e cos límites establecidos no artigo 107.

En calquera outro suposto, se for necesario que a prestación se execute en forma distinta á pactada, inicialmente deberase proceder á resolución do contrato en vigor e á subscripción doutro baixo as condicións pertinentes. Este novo contrato deberase adxudicar de acordo co previsto no libro III.

2. A modificación do contrato non se poderá realizar co fin de engadir prestacións complementarias ás inicialmente contratadas, ampliar o obxecto do contrato co fin de que poida cumprir finalidades novas non previstas na súa documentación preparatoria, ou incorporar unha prestación susceptible de utilización ou aproveitamento independente. Nestes supostos, deberase proceder a unha nova contratación da prestación correspondente, na cal se poderá aplicar o réxime establecido para a adxudicación de contratos complementarios, de concorreren as circunstancias previstas nos artigos 171.b) e 174.b).

Artigo 106. *Modificacións previstas na documentación que rexe a licitación.*

Os contratos do sector público poderán modificarse sempre que nos pregos ou no anuncio de licitación se advertise expresamente desta posibilidade e se detallasen de

forma clara, precisa e inequívoca as condicións en que se poderá facer uso dela, así como o alcance e os límites das modificacións que se poden acordar con expresa indicación da porcentaxe do prezo do contrato a que, como máximo, poidan afectar, e o procedemento que se debe seguir para isto.

Para estes efectos, os supostos en que se poderá modificar o contrato deberán definirse con total concreción por referencia a circunstancias cuxa concorrencia se poida verificar de forma obxectiva e as condicións da eventual modificación deberán precisarse cun detalle suficiente para permitirlles aos licitadores a súa valoración para efectos de formular a súa oferta e ser tomadas en conta no que se refire á existencia de condicións de aptitude aos licitadores e valoración das ofertas.

Artigo 107. *Modificacións non previstas na documentación que rexe a licitación.*

1. As modificacións non previstas nos pregos ou no anuncio de licitación só se poderán efectuar cando se xustifique suficientemente a concorrencia dalgunha das seguintes circunstancias:

a) Inadecuación da prestación contratada para satisfacer as necesidades que se pretenden cubrir mediante o contrato debido a erros ou omisións padecidos na redacción do proxecto ou das especificacións técnicas.

b) Inadecuación do proxecto ou das especificacións da prestación por causas obxectivas que determinen a súa falta de idoneidade, consistentes en circunstancias de tipo xeolóxico, hídrico, arqueolóxico, ambiental ou similares, postas de manifesto con posterioridade á adxudicación do contrato e que non fosen previsibles con anterioridade aplicando toda a dilixencia requirida de acordo cunha boa práctica profesional na elaboración do proxecto ou na redacción das especificacións técnicas.

c) Forza maior ou caso fortuíto que fixesen imposible a realización da prestación nos termos inicialmente definidos.

d) Conveniencia de incorporar á prestación avances técnicos que a melloren notoriamente, sempre que a súa dispoñibilidade no mercado, de acordo co estado da técnica, se producise con posterioridade á adxudicación do contrato.

e) Necesidade de axustar a prestación a especificacións técnicas, ambientais, urbanísticas, de seguridade ou de accesibilidade aprobadas con posterioridade á adxudicación do contrato.

2. A modificación do contrato acordada conforme o previsto neste artigo non poderá alterar as condicións esenciais da licitación e adxudicación, e deberase limitar a introducir as variacións estritamente indispensables para responder á causa obxectiva que a faga necesaria.

3. Para os efectos do previsto no número anterior, entenderase que se alteran as condicións esenciais de licitación e adxudicación do contrato nos seguintes casos:

a) Cando a modificación varíe substancialmente a función e as características esenciais da prestación inicialmente contratada.

b) Cando a modificación altere a relación entre a prestación contratada e o prezo, tal e como esa relación quedou definida polas condicións da adxudicación.

c) Cando, para a realización da prestación modificada, sexa necesaria unha habilitación profesional diferente da exigida para o contrato inicial ou unhas condicións de solvencia substancialmente distintas.

d) Cando as modificacións do contrato igualem ou excedan, en máis ou en menos, o 10 por cento do prezo de adxudicación do contrato; no caso de modificacións sucesivas, o conxunto delas non poderá superar este límite.

e) En calquera outro caso en que se poida presumir que, de ter sido coñecida previamente a modificación, terían concorrido ao procedemento de adxudicación outros interesados, ou que os licitadores que tomaron parte nel terían presentado ofertas substancialmente diferentes ás formuladas.

Artigo 108. *Procedemento.*

1. No caso previsto no artigo 106 as modificacións contractuais acordaranse na forma que se especificase no anuncio ou nos pregos.

2. Antes de proceder á modificación do contrato de acordo co disposto no artigo 107, deberá darse audiencia ao redactor do proxecto ou das especificacións técnicas, se estes foron preparados por un terceiro alleo ao órgano de contratación en virtude dun contrato de servizos, para que, nun prazo non inferior a tres días, formule as consideracións que teña por conveniente.

3. O disposto neste artigo enténdese sen prexuízo do establecido no artigo 211 para o caso de modificacións que afecten contratos administrativos.

LIBRO II

Preparación dos contratos

TÍTULO I

Preparación de contratos polas administracións públicas

CAPÍTULO I

Normas xerais

Sección 1.ª Expediente de contratación

Subsección 1.ª Tramitación ordinaria

Artigo 109. *Expediente de contratación: iniciación e contido.*

1. A subscrición de contratos por parte das administracións públicas requirirá a tramitación previa do correspondente expediente, que será iniciado polo órgano de contratación motivando a necesidade do contrato nos termos previstos no artigo 22 desta lei.

2. O expediente deberase referir á totalidade do obxecto do contrato, sen prexuízo do previsto no número 3 do artigo 86 acerca da súa eventual división en lotes, para efectos da licitación e adxudicación.

3. Ao expediente incorporaranse o prego de cláusulas administrativas particulares e o de prescricións técnicas que deben rexer o contrato. No caso de que o procedemento elixido para adxudicar o contrato sexa o de diálogo competitivo regulado na sección 5.ª do capítulo I, do título I, do libro III, os pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas serán substituídos polo documento descritivo a que fai referencia o artigo 181.1.

Así mesmo, deberanse incorporar o certificado de existencia de crédito ou documento que legalmente o substitúa, e a fiscalización previa da intervención, se é o caso, nos termos previstos na Lei 47/2003, do 26 de novembro.

4. No expediente xustificárase adecuadamente a elección do procedemento e a dos criterios que se terán en consideración para adxudicar o contrato.

5. Se o financiamento do contrato se debe realizar con achegas de distinta procedencia, aínda que se trate de órganos dunha mesma Administración pública, será tramitado un só expediente polo órgano de contratación a que corresponda a adxudicación do contrato, no cal se deberá acreditar a plena dispoñibilidade de todas as achegas e determinar a orde do seu aboamento, con inclusión dunha garantía para a súa efectividade.

Artigo 110. Aprobación do expediente.

1. Completado o expediente de contratación, o órgano de contratación ditará resolución motivada en que se aprobe e dispoña a apertura do procedemento de adxudicación. Esta resolución implicará tamén a aprobación do gasto, salvo o suposto excepcional previsto na alínea a) do número 3 do artigo 150, ou que as normas de desconcentración ou o acto de delegación establecesen o contrario, caso en que se deberá solicitar a aprobación do órgano competente.

2. Os expedientes de contratación poderán ultimarse mesmo coa adxudicación e formalización do correspondente contrato, aínda cando a súa execución, xa se realice nunha ou en varias anualidades, se deba iniciar no exercicio seguinte. Para estes efectos poderanse comprometer créditos coas limitacións que se determinen nas normas orzamentarias das distintas administracións públicas suxeitas a esta lei.

Artigo 111. Expediente de contratación en contratos menores.

1. Nos contratos menores definidos no artigo 138.3, a tramitación do expediente só exixirá a aprobación do gasto e a incorporación a este da factura correspondente, que deberá reunir os requisitos que as normas de desenvolvemento desta lei establezan.

2. No contrato menor de obras deberase engadir, ademais, o orzamento das obras, sen prexuízo de que deba existir o correspondente proxecto cando normas específicas así o requiran. Deberá igualmente solicitarse o informe de supervisión a que se refire o artigo 125 cando o traballo afecte a estabilidade, seguridade ou estanquidade da obra.

*Subsección 2.^a Tramitación abreviada do expediente**Artigo 112. Tramitación urxente do expediente.*

1. Poderán ser obxecto de tramitación urxente os expedientes correspondentes aos contratos cuxa celebración responda a unha necesidade inadiable ou cuxa adxudicación sexa preciso acelerar por razóns de interese público. Para tales efectos o expediente deberá conter a declaración de urxencia feita polo órgano de contratación, debidamente motivada.

2. Os expedientes cualificados de urxentes tramitaranse seguindo o mesmo procedemento que os ordinarios, coas seguintes especialidades:

a) Os expedientes gozarán de preferencia para o seu despacho polos distintos órganos que interveñan na tramitación, que disporán dun prazo de cinco días para emitiren os respectivos informes ou cumpriren os trámites correspondentes.

Cando a complexidade do expediente ou calquera outra causa igualmente xustificada impida cumprir o prazo antes indicado, os órganos que deban efectuar o trámite porano en coñecemento do órgano de contratación que declarase a urxencia. En tal caso, o prazo quedará prorrogado ata dez días.

b) Acordada a apertura do procedemento de adxudicación, os prazos establecidos nesta lei para a licitación, adxudicación e formalización do contrato reduciranse á metade, salvo o prazo de quince días hábiles establecido no parágrafo primeiro do artigo 156.3 como período de espera antes da formalización do contrato.

Non obstante, cando se trate de procedementos relativos a contratos suxeitos a regulación harmonizada, esta redución non afectará os prazos establecidos nos artigos 158 e 159 para facilitar información aos licitadores e presentar proposicións no procedemento aberto. Nos procedementos restrinxidos e nos negociados en que, conforme o previsto no artigo 177.1, proceda a publicación dun anuncio da licitación, o prazo para a presentación de solicitudes de participación poderase reducir ata quince días contados desde o envío do anuncio de licitación, ou ata dez, se este envío se efectúa por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, e o prazo para facilitar a información suplementaria a que se refire o artigo 166.4 reducirase a catro días. No procedemento

restrinxido, o prazo para a presentación de proposicións previsto no artigo 167.1 poderase reducir ata dez días a partir da data do envío da invitación para presentar ofertas.

c) O prazo de inicio da execución do contrato non poderá ser superior a quince días hábiles, contados desde a formalización. Se se excede este prazo, o contrato poderá ser resolto, salvo que o atraso se deba a causas alleas á Administración contratante e ao contratista e así se fixer constar na correspondente resolución motivada.

Artigo 113. *Tramitación de emerxencia.*

1. Cando a Administración teña que actuar de maneira inmediata a causa de acontecementos catastróficos, de situacións que supoñan grave perigo ou de necesidades que afecten a defensa nacional, aplicarase o seguinte réxime excepcional:

a) O órgano de contratación, sen obriga de tramitar expediente administrativo, poderá ordenar a execución do necesario para remediar o acontecemento producido ou satisfacer a necesidade sobrevida, ou contratar libremente o seu obxecto, en todo ou en parte, sen suxeitarse aos requisitos formais establecidos na presente lei, mesmo o da existencia de crédito suficiente. O acordo correspondente irá acompañado da oportuna retención de crédito ou documentación que xustifique a iniciación do expediente de modificación de crédito.

b) Se o contrato foi subscrito pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social ou demais entidades públicas estatais, darase conta dos ditos acordos ao Consello de Ministros no prazo máximo de sesenta días.

c) Simultaneamente, o Ministerio de Economía e Facenda, se se trata da Administración xeral do Estado, ou os representantes legais dos organismos autónomos e entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social autorizarán o libramento dos fondos precisos para facer fronte aos gastos, con carácter de a xustificar.

d) Executadas as actuacións obxecto deste réxime excepcional, procederase a cumprir os trámites necesarios para a intervención e aprobación da conta xustificativa, sen prexuízo dos axustes precisos que se establezan regulamentariamente para efectos de dar cumprimento ao artigo 49 da Lei xeral orzamentaria.

e) O prazo de inicio da execución das prestacións non poderá ser superior a un mes, contado desde a adopción do acordo previsto na alínea a). Se se excede este prazo, a contratación das ditas prestacións requirirá a tramitación dun procedemento ordinario.

Así mesmo, transcorrido este prazo, renderase a conta xustificativa do libramento que, de ser o caso, se efectuase, con reintegro dos fondos non investidos. Nas normas de desenvolvemento desta lei desenvolverase o procedemento de control destas obrigas.

2. As restantes prestacións que sexan necesarias para completar a actuación cometida pola Administración e que non teñan carácter de emerxencia contrataranse de acordo coa tramitación ordinaria regulada nesta lei.

Sección 2.^a Pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas

Artigo 114. *Pregos de cláusulas administrativas xerais.*

1. O Consello de Ministros, por iniciativa dos ministerios interesados, por proposta do ministro de Economía e Facenda, e logo do ditame do Consello de Estado, poderá aprobar pregos de cláusulas administrativas xerais, que se deberán axustar no seu contido aos preceptos desta lei e das súas disposicións de desenvolvemento, para a súa utilización nos contratos que sexan subscritos polos órganos de contratación da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais.

2. Cando se trate de pregos xerais para a adquisición de bens e servizos relacionados coas tecnoloxías para a información, a proposta ao Consello de Ministros

corresponderá conxuntamente ao ministro de Economía e Facenda e ao ministro de Política Territorial e Administración Pública.

3. As comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local poderán aprobar pregos de cláusulas administrativas xerais, de acordo coas súas normas específicas, logo do ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva, se o houber.

Artigo 115. Pregos de cláusulas administrativas particulares.

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares deberanse aprobar previamente á autorización do gasto ou conxuntamente con ela, e sempre antes da licitación do contrato, ou, de non existir esta, antes da súa adxudicación.

2. Nos pregos de cláusulas administrativas particulares incluíranse os pactos e condicións definidores dos dereitos e obrigas das partes do contrato e as demais mencións requiridas por esta lei e as súas normas de desenvolvemento. No caso de contratos mixtos, detallárase o réxime xurídico aplicable aos seus efectos, cumprimento e extinción, atendendo ás normas aplicables ás diferentes prestacións fusionadas neles.

3. Os contratos axustaranse ao contido dos pregos particulares, cuxas cláusulas se consideran parte integrante deles.

4. A aprobación dos pregos de cláusulas administrativas particulares corresponderá ao órgano de contratación, que poderá, así mesmo, aprobar modelos de pregos particulares para determinadas categorías de contratos de natureza análoga.

5. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado deberá emitir informe con carácter previo sobre todos os pregos particulares en que se propoña a inclusión de estipulacións contrarias aos correspondentes pregos xerais.

6. Na Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, a aprobación dos pregos e dos modelos requirirá o informe previo do servizo xurídico respectivo. Este informe non será necesario cando o prego de cláusulas administrativas particulares se axuste a un modelo de prego que fose previamente obxecto deste informe.

Artigo 116. Pregos de prescricións técnicas.

1. O órgano de contratación aprobará con anterioridade á autorización do gasto ou conxuntamente con ela, e sempre antes da licitación do contrato, ou, de non existir esta, antes da súa adxudicación, os pregos e documentos que conteñan as prescricións técnicas particulares que deban rexer a realización da prestación e definan as súas calidades, de conformidade cos requisitos que para cada contrato establece a presente lei.

2. Logo do informe da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, o Consello de Ministros, por proposta do ministro correspondente, poderá establecer os pregos de prescricións técnicas xerais a que se deban axustar a Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais.

Artigo 117. Regras para o establecemento de prescricións técnicas.

1. As prescricións técnicas defínense, na medida do posible, tendo en conta criterios de accesibilidade universal e de deseño para todos, tal como son definidos estes termos na Lei 51/2003, do 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade, e, sempre que o obxecto do contrato afecte ou poida afectar o ambiente, aplicando criterios de sustentabilidade e protección ambiental, de acordo coas definicións e principios regulados nos artigos 3 e 4, respectivamente, da Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación.

De non ser posible definir as prescricións técnicas tendo en conta criterios de accesibilidade universal e de deseño para todos, deberá motivarse suficientemente esta circunstancia.

2. As prescricións técnicas deberán permitir o acceso en condicións de igualdade dos licitadores, sen que poidan ter por efecto a creación de obstáculos inxustificadas á apertura dos contratos públicos á competencia.

3. Sen prexuízo das instrucións e regulamentos técnicos nacionais que sexan obrigatorios, sempre e cando sexan compatibles co dereito comunitario, as prescricións técnicas poderanse definir dalgunha das seguintes formas:

a) Facendo referencia, de acordo coa seguinte orde de prelación, a especificacións técnicas contidas en normas nacionais que incorporen normas europeas, a documentos de idoneidade técnica europeos, a especificacións técnicas comúns, a normas internacionais, a outros sistemas de referencias técnicas elaborados polos organismos europeos de normalización ou, no seu defecto, a normas nacionais, a documentos de idoneidade técnica nacionais ou a especificacións técnicas nacionais en materia de proxecto, cálculo e realización de obras e de posta en funcionamento de produtos, acompañando cada referencia da mención «ou equivalente».

b) En termos de rendemento ou de exixencias funcionais, incorporando a estas últimas, cando o obxecto do contrato afecte ou poida afectar o ambiente, a consideración de características ambientais. Os parámetros empregados deben ser suficientemente precisos como para permitir a determinación do obxecto do contrato polos licitadores e a súa adjudicación aos órganos de contratación.

c) En termos de rendemento ou de exixencias funcionais, conforme o indicado na alínea b), facendo referencia, como medio de presunción de conformidade con estes, ás especificacións citadas na alínea a).

d) Facendo referencia ás especificacións técnicas mencionadas na alínea a), para certas características, e ao rendemento ou ás exixencias funcionais mencionados na alínea b), para outras.

4. Cando as prescricións técnicas se definan na forma prevista na alínea a) do número anterior, o órgano de contratación non poderá rexeitar unha oferta baseándose en que os produtos e servizos ofrecidos non se axustan ás especificacións a que se fixo referencia, sempre que na súa oferta o licitador probe, por calquera medio adecuado, que as solucións que propón cumpren de forma equivalente os requisitos definidos nas correspondentes prescricións técnicas. Para estes efectos, un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido poderán constituír un medio de proba adecuado.

5. Cando as prescricións se establezan en termos de rendemento ou de exixencias funcionais, non se poderá rexeitar unha oferta de obras, produtos ou servizos que se axusten a unha norma nacional que incorpore unha norma europea, a un documento de idoneidade técnica europeo, a unha especificación técnica común, a unha norma internacional ou ao sistema de referencias técnicas elaborado por un organismo europeo de normalización, sempre que estes documentos técnicos teñan por obxecto os rendementos ou as exixencias funcionais exixidos polas prescricións.

Nestes casos, o licitador debe probar na súa oferta que as obras, produtos ou servizos conformes coa norma ou documento técnico cumpren as prescricións técnicas establecidas polo órgano de contratación. Para estes efectos, un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido poderán constituír un medio adecuado de proba.

6. Cando se prescriban características ambientais en termos de rendementos ou de exixencias funcionais, poderán utilizarse prescricións detalladas ou, se é o caso, partes destas, tal como se definen nas etiquetas ecolóxicas europeas, nacionais ou plurinacionais, ou en calquera outra etiqueta ecolóxica, sempre que estas sexan apropiadas para definir as características das subministracións ou das prestacións que sexan obxecto do contrato, as súas exixencias se baseen en información científica, no

procedemento para a súa adopción puidesen participar todas as partes concernidas, tales como organismos gobernamentais, consumidores, fabricantes, distribuidores e organizacións ambientais, e que sexan accesibles a todas as partes interesadas.

Os órganos de contratación poderán indicar que os produtos ou servizos provistos da etiqueta ecolóxica se consideran acordes coas especificacións técnicas definidas no prego de prescricións técnicas, e deberán aceptar calquera outro medio de proba adecuado, como un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido.

7. Para efectos do presente artigo, entenderase por «organismos técnicos oficialmente recoñecidos» aqueles laboratorios de ensaios, entidades de calibración e organismos de inspección e certificación que, sendo conformes coas normas aplicables, fosen oficialmente recoñecidos polas administracións públicas no ámbito das súas respectivas competencias.

Os órganos de contratación deberán aceptar os certificados expedidos por organismos recoñecidos noutros Estados membros.

8. Salvo que o xustifique o obxecto do contrato, as especificacións técnicas non poderán mencionar unha fabricación ou unha procedencia determinada ou un procedemento concreto, nin facer referencia a unha marca, a unha patente ou a un tipo, a unha orixe ou a unha produción determinados coa finalidade de favorecer ou descartar certas empresas ou certos produtos. Tal mención ou referencia autorizarase, con carácter excepcional, no caso en que non sexa posible facer unha descrición o bastante precisa e intelixible do obxecto do contrato en aplicación dos números 3 e 4 deste artigo e deberá ir acompañada da mención «ou equivalente».

Artigo 118. *Condicións especiais de execución do contrato.*

1. Os órganos de contratación poderán establecer condicións especiais en relación coa execución do contrato, sempre que sexan compatibles co dereito comunitario e se indiquen no anuncio de licitación e no prego ou no contrato. Estas condicións de execución poderán referirse, en especial, a consideracións de tipo ambiental ou a consideracións de tipo social, co fin de promover o emprego de persoas con dificultades particulares de inserción no mercado laboral, eliminar as desigualdades entre o home e a muller no dito mercado, combater o paro, favorecer a formación no lugar de traballo, ou outras finalidades que se establezan con referencia á estratexia coordinada para o emprego, definida no artigo 145 do Tratado de funcionamento da Unión Europea, ou garantir o respecto aos dereitos laborais básicos ao longo da cadea de produción mediante a exixencia do cumprimento das convencións fundamentais da Organización Internacional do Traballo.

2. Os pregos ou o contrato poderán establecer penalidades, conforme o previsto no artigo 212.1, para o caso de incumprimento destas condicións especiais de execución, ou atribuírlles o carácter de obrigas contractuais esenciais para os efectos sinalados no artigo 223.f). Cando o incumprimento destas condicións non se tipifique como causa de resolución do contrato, este poderá ser considerado nos pregos ou no contrato, nos termos que se establezan regulamentariamente, como infracción grave para os efectos establecidos no artigo 60.2.e).

Artigo 119. *Información sobre as obrigas relativas á fiscalidade, protección do ambiente, emprego e condicións laborais.*

1. O órgano de contratación poderá sinalar no prego o organismo ou organismos dos cales os candidatos ou licitadores poidan obter a información pertinente sobre as obrigas relativas á fiscalidade, á protección do ambiente e ás disposicións vixentes en materia de protección do emprego, condicións de traballo e prevención de riscos laborais, que serán aplicables aos traballos efectuados na obra ou aos servizos prestados durante a execución do contrato.

2. O órgano de contratación que facilite a información a que se refire o número 1 solicitará aos licitadores ou aos candidatos nun procedemento de adxudicación de contratos que manifesten ter tido en conta na elaboración das súas ofertas as obrigas derivadas das disposicións vixentes en materia de protección do emprego, condicións de traballo e prevención de riscos laborais, e protección do ambiente.

Isto non obstará para a aplicación do disposto no artigo 152 sobre verificación das ofertas que inclúan valores anormais ou desproporcionados.

Artigo 120. *Información sobre as condicións de subrogación en contratos de traballo.*

Naqueles contratos que impoñan ao adxudicatario a obriga de subrogarse como empregador en determinadas relacións laborais, o órgano de contratación deberá facilitar aos licitadores, no propio prego ou na documentación complementaria, a información sobre as condicións dos contratos dos traballadores a que afecte a subrogación que resulte necesaria para permitir a avaliación dos custos laborais que implicará tal medida. Para estes efectos, a empresa que veña efectuando a prestación obxecto do contrato que se vai adxudicar e que teña a condición de empregadora dos traballadores afectados estará obrigada a proporcionar a referida información ao órgano de contratación, por requirimento deste.

CAPÍTULO II

Normas especiais para a preparación de determinados contratos

Sección 1.ª Actuacións preparatorias do contrato de obras

Subsección 1.ª Proxecto de obras e implantación

Artigo 121. *Proxecto de obras.*

1. Nos termos previstos nesta lei, a adxudicación dun contrato de obras requirirá a elaboración, supervisión, aprobación e implantación previas do correspondente proxecto que definirá con precisión o obxecto do contrato. A aprobación do proxecto corresponderá ao órgano de contratación salvo que tal competencia estea especificamente atribuída a outro órgano por unha norma xurídica.

2. No suposto de adxudicación conxunta de proxecto e obra, a execución desta quedará condicionada á supervisión, aprobación e implantación do proxecto polo órgano de contratación.

Artigo 122. *Clasificación das obras.*

1. Para os efectos de elaboración dos proxectos clasificaranse as obras, segundo o seu obxecto e natureza, nos grupos seguintes:

- a) Obras de primeiro establecemento, reforma ou gran reparación.
- b) Obras de reparación simple, restauración ou rehabilitación.
- c) Obras de conservación e mantemento.
- d) Obras de demolición.

2. Son obras de primeiro establecemento as que dan lugar á creación dun ben inmovible.

3. O concepto xeral de reforma abrangue o conxunto de obras de ampliación, mellora, modernización, adaptación, adecuación ou reforzo dun ben inmovible xa existente.

4. Considéranse obras de reparación as necesarias para emendar un menoscabo producido nun ben inmovible por causas fortuítas ou accidentais. Cando afecten fundamentalmente a estrutura resistente terán a cualificación de gran reparación e, en caso contrario, de reparación simple.

5. Se o menoscabo se produce no tempo polo natural uso do ben, as obras necesarias para a súa reparación terán o carácter de conservación. As obras de mantemento terán o mesmo carácter que as de conservación.

6. Son obras de restauración aquelas que teñen por obxecto reparar unha construción conservando a súa estética, respectando o seu valor histórico e mantendo a súa funcionalidade.

7. Son obras de rehabilitación aquelas que teñen por obxecto reparar unha construción conservando a súa estética, respectando o seu valor histórico e dotándoa dunha nova funcionalidade que sexa compatible cos elementos e valores orixinais do inmovible.

8. Son obras de demolición as que teñan por obxecto a derruba ou a destrución dun ben inmovible.

Artigo 123. *Contido dos proxectos e responsabilidade derivada da súa elaboración.*

1. Os proxectos de obras deberán comprender, polo menos:

a) Unha memoria en que se describa o obxecto das obras, que recollerá os antecedentes e situación previa a elas, as necesidades que se deben satisfacer e a xustificación da solución adoptada e na cal se detallarán os factores de toda orde que se deben ter en conta.

b) Os planos de conxunto e de detalle necesarios para que a obra quede perfectamente definida, así como os que delimiten a ocupación de terreos e a restitución de servidumes e demais dereitos reais, se for o caso, e servizos afectados pola súa execución.

c) O prego de prescricións técnicas particulares, onde se fará a descrición das obras e se regulará a súa execución, con expresión da forma en que esta se levará a cabo, as obrigas de orde técnica que correspondan ao contratista, e a maneira en que se levará a cabo a medición das unidades executadas e o control de calidade dos materiais empregados e do proceso de execución.

d) Un orzamento, integrado ou non por varios parciais, con expresión dos prezos unitarios e dos descompostos, se é o caso, estado de medicións e os detalles precisos para a súa valoración.

e) Un programa de desenvolvemento dos traballos ou plan de obra de carácter indicativo, con previsión, se é o caso, do tempo e do custo.

f) As referencias de todo tipo en que se fundamentará o implantación da obra.

g) O estudo de seguridade e saúde ou, se é o caso, o estudo básico de seguridade e saúde, nos termos previstos nas normas de seguridade e saúde nas obras.

h) Canta documentación veña prevista en normas de carácter legal ou regulamentario.

2. Non obstante, para os proxectos de obras de primeiro establecemento, reforma ou gran reparación inferiores a 350.000 euros, e para os restantes proxectos enumerados no artigo anterior, poderase simplificar, refundir ou mesmo suprimir algún ou algúns dos documentos anteriores na forma en que se determine nas normas de desenvolvemento desta lei, sempre que a documentación resultante sexa suficiente para definir, valorar e executar as obras que comprenda. Non obstante, só se poderá prescindir da documentación indicada na alínea g) do número anterior nos casos en que así estea previsto na normativa específica que a regula.

3. Salvo que isto resulte incompatible coa natureza da obra, o proxecto deberá incluír un estudo xeotécnico dos terreos sobre os cales esta se vai executar, así como os informes e estudos previos necesarios para a mellor determinación do obxecto do contrato.

4. Cando a elaboración do proxecto fose contratada integramente pola Administración, o seu autor ou autores incorrerán en responsabilidade nos termos establecidos nos artigos 310 a 312. No suposto de que a prestación se leve a cabo en

colaboración coa Administración e baixo a súa supervisión, as responsabilidades limitaranse ao ámbito da colaboración.

5. Os proxectos deberanse suxeitar ás instrucións técnicas que sexan de obrigado cumprimento.

Artigo 124. *Presentación do proxecto polo empresario.*

1. A contratación conxunta da elaboración do proxecto e a execución das obras correspondentes terá carácter excepcional e só se poderá efectuar nos seguintes supostos, cuxa concorrencia se deberá xustificar debidamente no expediente:

a) Cando motivos de índole técnica obriguen necesariamente a vincular o empresario aos estudos das obras. Estes motivos deben estar ligados ao destino ou ás técnicas de execución da obra.

b) Cando se trate de obras cuxa dimensión excepcional ou dificultades técnicas singulares requiran solucións achegadas con medios e capacidade técnica propias das empresas.

2. En todo caso, a licitación deste tipo de contrato requirirá a redacción previa pola Administración ou entidade contratante do correspondente anteproxecto ou documento similar e só se poderá limitar a redactar as bases técnicas a que o proxecto se deba axustar cando por causas xustificadas for conveniente ao interese público.

3. O contratista presentará o proxecto ao órgano de contratación para a súa supervisión, aprobación e implantación. De se observaren defectos ou referencias de prezos inadecuados no proxecto recibido, requirirase a súa emenda por parte do contratista, nos termos do artigo 310, sen que se poida iniciar a execución de obra ata que se proceda a unha nova supervisión, aprobación e implantación do proxecto. No suposto de que o órgano de contratación e o contratista non cheguen a un acordo sobre os prezos, o último quedará exonerado de executar as obras, sen outro dereito fronte ao órgano de contratación que o pagamento dos traballos de redacción do correspondente proxecto.

4. Nos casos a que se refire este artigo, a iniciación do expediente e a reserva de crédito correspondente fixarán o importe estimado máximo que o futuro contrato pode alcanzar. Non obstante, non se procederá á fiscalización do gasto, á súa aprobación, así como á adquisición do compromiso xerado por este ata que se coñezan o importe e as condicións do contrato de acordo coa proposición seleccionada, circunstancias que serán recollidas no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares.

5. Cando se trate da elaboración dun proxecto de obras singulares de infraestruturas hidráulicas ou de transporte cuxa entidade ou complexidade non permita establecer o importe estimativo da realización das obras, a previsión do prezo máximo a que se refire o número anterior limitárase exclusivamente ao proxecto. A execución da obra quedará supeditada ao estudo da viabilidade do seu financiamento e á tramitación do correspondente expediente de gasto. No suposto de que se renuncie á execución da obra ou non se produza pronunciamento nun prazo de tres meses, salvo que o prego de cláusulas estableza outro maior, o contratista terá dereito ao pagamento do prezo do proxecto incrementado no 5 por 100 como compensación.

Artigo 125. *Supervisión de proxectos.*

Antes da aprobación do proxecto, cando a contía do contrato de obras sexa igual ou superior a 350.000 euros, os órganos de contratación deberán solicitar un informe das correspondentes oficinas ou unidades de supervisión dos proxectos encargadas de verificar que se tiveron en conta as disposicións xerais de carácter legal ou regulamentario, así como a normativa técnica que resulten de aplicación para cada tipo de proxecto. A responsabilidade pola aplicación incorrecta destas nos diferentes estudos e cálculos exixirase de conformidade co disposto no artigo 123.4. Nos proxectos de contía inferior á sinalada, o informe terá carácter facultativo salvo que se trate de obras que afecten a

estabilidade, seguridade ou estanquidade da obra, caso en que o informe de supervisión será igualmente preceptivo.

Artigo 126. *Implantación do proxecto.*

1. Aprobado o proxecto e previamente á tramitación do expediente de contratación da obra, efectuarase a súa implantación, a cal consistirá en comprobar a realidade xeométrica desta e a dispoñibilidade dos terreos precisos para a súa normal execución, que será requisito indispensable para a adxudicación en todos os procedementos. Así mesmo, deberanse comprobar cantos supostos figuren no proxecto elaborado e sexan básicos para o contrato que se vai subscribir.

2. Na tramitación dos expedientes de contratación referentes a obras de infraestruturas hidráulicas, de transporte e de estradas dispensarase do requisito previo de dispoñibilidade dos terreos, aínda que a ocupación efectiva destes deberá ir precedida da formalización da acta de ocupación.

3. Nos casos de cesión de terreos ou locais por entidades públicas será suficiente, para acreditar a dispoñibilidade dos terreos, a achega dos acordos de cesión e aceptación polos órganos competentes.

4. Unha vez realizada a implantación, incorporarase o proxecto ao expediente de contratación.

Subsección 2.^a Pregos de cláusulas administrativas en contratos baixo a modalidade de aboamento total do prezo

Artigo 127. *Contido dos pregos de cláusulas administrativas nos contratos de obra con aboamento total do prezo.*

Nos contratos de obras en que se estipule que a Administración satisfará o prezo mediante un único aboamento efectuado no momento de terminación da obra, polo cal o contratista se compromete a financiar a súa construción adiantando as cantidades necesarias ata que se produza a recepción da obra terminada, os pregos de cláusulas administrativas particulares deberán incluír as condicións específicas do financiamento, así como, se é o caso, a capitalización dos seus xuros e a súa liquidación, e as ofertas deberán expresar separadamente o prezo de construción e o prezo final que hai que pagar, para efectos de que na valoración destas se poidan ponderar as condicións de financiamento e o refinanciamento, de ser o caso, dos custos de construción.

Sección 2.^a *Actuacións preparatorias do contrato de concesión de obra pública*

Artigo 128. *Estudo de viabilidade.*

1. Con carácter previo á decisión de construír e explotar en réxime de concesión unha obra pública, o órgano que corresponda da Administración concedente acordará a realización dun estudo de viabilidade.

2. O estudo de viabilidade deberá conter, polo menos, os datos, análises, informes ou estudos que procedan sobre os puntos seguintes:

- a) Finalidade e xustificación da obra, así como definición das súas características esenciais.
- b) Previsións sobre a demanda de uso e incidencia económica e social da obra na súa área de influencia e sobre a rendibilidade da concesión.
- c) Valoración dos datos e informes existentes que fagan referencia ao planeamento sectorial, territorial ou urbanístico.

d) Estudo de impacto ambiental cando este sexa preceptivo de acordo coa lexislación vixente. Nos restantes casos, unha análise ambiental das alternativas e as correspondentes medidas correctoras e protectoras necesarias.

e) Xustificación da solución elixida indicando, entre as alternativas consideradas de se tratar de infraestruturas viarias ou lineais, as características do seu trazado.

f) Riscos operativos e tecnolóxicos na construción e explotación da obra.

g) Custo do investimento que se vai realizar, así como o sistema de financiamento proposto para a construción da obra coa xustificación, así mesmo, da procedencia deste.

h) Estudo de seguridade e saúde ou, se é o caso, estudo básico de seguridade e saúde, nos termos previstos nas disposicións mínimas de seguridade e saúde en obras de construción.

3. A Administración concedente someterá o estudo de viabilidade a información pública polo prazo dun mes, prorrogable por idéntico prazo en razón da súa complexidade, e dará traslado deste para informe aos órganos da Administración xeral do Estado, ás comunidades autónomas e entidades locais afectados cando a obra non figure no correspondente planeamento urbanístico, que deberán emitilo no prazo dun mes.

4. O trámite de información pública previsto no número anterior servirá tamén para formalizar o concerne ao estudo de impacto ambiental nos casos en que a declaración de impacto ambiental resulte preceptiva.

5. Admitirase a iniciativa privada na presentación de estudos de viabilidade de eventuais concesións. Presentado o estudo, será elevado ao órgano competente para que no prazo de tres meses lle comunique ao particular a decisión de tramitalo ou non tramitalo ou fixe un prazo maior para o seu estudo que, en ningún caso, será superior a seis meses. O silencio da Administración ou da entidade que corresponda equivalerá á non aceptación do estudo.

No suposto de que o estudo de viabilidade culmine no outorgamento da correspondente concesión tras a oportuna licitación, o seu autor terá dereito, sempre que non resultase adxudicatario e salvo que o estudo resultase insuficiente de acordo coa súa propia finalidade, ao resarcimento dos gastos efectuados para a súa elaboración, incrementados nun 5 por 100 como compensación, gastos que se poderán impor ao concesionario como condición contractual no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares. O importe dos gastos será determinado pola Administración concedente en función dos que resulten acreditados por quen presentase o estudo, conformes coa natureza e contido deste e de acordo cos prezos de mercado.

6. A Administración concedente poderá acordar motivadamente a substitución do estudo de viabilidade a que se refiren os números anteriores por un estudo de viabilidade económico-financeira cando pola natureza e finalidade da obra ou pola contía do investimento requirido considere que este é suficiente. Nestes supostos a Administración elaborará ademais, antes de licitar a concesión, o correspondente anteproxecto ou proxecto para asegurar os trámites establecidos nos números 3 e 4 do artigo seguinte.

Artigo 129. *Anteproxecto de construción e explotación da obra.*

1. En función da complexidade da obra e do grao de definición das súas características, a Administración concedente, aprobado o estudo de viabilidade, poderá acordar a redacción do correspondente anteproxecto. Este poderá incluír, de acordo coa natureza da obra, zonas complementarias de explotación comercial.

2. O anteproxecto de construción e explotación da obra deberá conter, como mínimo, a seguinte documentación:

a) Unha memoria na cal se exporán as necesidades que se deben satisfacer, os factores sociais, técnicos, económicos, ambientais e administrativos considerados para atender o obxectivo fixado e a xustificación da solución que se propón. A memoria irá acompañada dos datos e cálculos básicos correspondentes.

b) Os planos de situación xerais e de conxunto necesarios para a definición da obra.

c) Un orzamento que comprenda os gastos de execución da obra, incluído o custo das expropiacións que haxa que levar a cabo, partindo das correspondentes medicións aproximadas e valoracións. Para o cálculo do custo das expropiacións terase en conta o sistema legal de valoracións vixente.

d) Un estudo relativo ao réxime de utilización e explotación da obra, con indicación da súa forma de financiamento e do réxime tarifario que rexerá na concesión, incluíndo, se é o caso, a incidencia ou contribución nestas dos rendementos que poidan corresponder á zona de explotación comercial.

3. O anteproxecto someterase a información pública polo prazo dun mes, prorrogable por idéntico prazo en razón da súa complexidade, para que se poidan formular cantas observacións se consideren oportunas sobre a localización e características da obra, así como calquera outra circunstancia referente á súa declaración de utilidade pública, e darase traslado deste para informe aos órganos da Administración xeral do Estado, ás comunidades autónomas e entidades locais afectados. Este trámite de información pública servirá tamén para cumprir o concernente ao estudo de impacto ambiental, nos casos en que a declaración de impacto ambiental resulte preceptiva e non se efectuase este trámite anteriormente por se tratar dun suposto incluído no número 6 do artigo anterior.

4. A Administración concedente aprobará o anteproxecto da obra considerando as alegacións formuladas e incorporando as prescricións da declaración de impacto ambiental, e instará o recoñecemento concreto da utilidade pública desta para os efectos previstos na lexislación de expropiación forzosa.

5. Cando o prego de cláusulas administrativas particulares o autorice, e nos termos que este estableza, os licitadores á concesión poderán introducir no anteproxecto as variantes ou melloras que xulquen convenientes.

Artigo 130. *Proxecto da obra e implantación deste.*

1. No suposto de que as obras sexan definidas en todas as súas características pola Administración concedente, procederase á redacción, supervisión, aprobación e implantación do correspondente proxecto de acordo co disposto nos correspondentes artigos desta lei e ao recoñecemento da utilidade pública da obra para os efectos previstos na lexislación de expropiación forzosa.

2. Cando non exista anteproxecto, a Administración concedente someterá o proxecto, antes da súa aprobación definitiva, á tramitación establecida nos números 3 e 4 do artigo anterior para os anteproxectos.

3. Será de aplicación no que se refire ás posibles melloras do proxecto da obra o disposto no número 5 do artigo anterior.

4. O concesionario responderá dos danos derivados dos defectos do proxecto cando, segundo os termos da concesión, lle corresponda a súa presentación ou introducíse melloras no proposto pola Administración.

Artigo 131. *Pregos de cláusulas administrativas particulares.*

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares dos contratos de concesión de obras públicas deberán facer referencia, polo menos, aos seguintes aspectos:

a) Definición do obxecto do contrato, con referencia ao anteproxecto ou proxecto de que se trate e mención expresa dos documentos deste que revistan carácter contractual. Se é o caso, determinación da zona complementaria de explotación comercial.

b) Requisitos de capacidade e solvencia financeira, económica e técnica que sexan exixibles aos licitadores.

c) Contido das proposicións, que deberán facer referencia, polo menos, aos seguintes aspectos:

1.º Relación de promotores da futura sociedade concesionaria, no suposto de que estea prevista a súa constitución, e características desta tanto xurídicas coma financeiras.

2.º Plan de realización das obras, con indicación das datas previstas para o seu inicio, terminación e apertura ao uso a que se destinen.

3.º Prazo de duración da concesión.

4.º Plan económico-financeiro da concesión, que incluíra, entre os aspectos que lle son propios, o sistema de tarifas, o investimento e os custos de explotación e obrigas de pagamento e gastos financeiros, directos ou indirectos, estimados. Deberá ser obxecto de consideración específica a incidencia nas tarifas, así como nas previsións de amortización, no prazo da concesión e noutras variables da concesión previstas no prego, de ser o caso, dos rendementos da demanda de utilización da obra e, cando exista, dos beneficios derivados da explotación da zona comercial, cando non alcancen ou cando superen os niveis mínimo e máximo, respectivamente, que se consideren na oferta. En calquera caso, se os rendementos da zona comercial non superan o limiar mínimo fixado no prego de cláusulas administrativas, estes rendementos non se poderán ter en conta para os efectos da revisión dos elementos sinalados anteriormente.

5.º Nos casos de financiamento mixto da obra, proposta da porcentaxe de financiamento con cargo a recursos públicos, por debaixo dos establecidos no prego de cláusulas administrativas particulares.

6.º Compromiso de que a sociedade concesionaria adoptará o modelo de contabilidade que estableza o prego, de conformidade coa normativa aplicable, incluído o que puiden corresponder á xestión das zonas complementarias de explotación comercial, sen prexuízo de que os rendementos destas se integren para todos os efectos nos da concesión.

7.º Nos termos e co alcance que se fixe no prego, os licitadores poderán introducir as melloras que consideren convenientes, e que se poderán referir a características estruturais da obra, ao seu réxime de explotación, ás medidas tendentes a evitar os danos ao ambiente e aos recursos naturais, ou a melloras substanciais, pero non á súa localización.

d) Sistema de retribución do concesionario no cal se incluíran as opcións posibles sobre as cales deberá versar a oferta, así como, se é o caso, as fórmulas de actualización de custos durante a explotación da obra, con referencia obrigada á súa repercusión nas correspondentes tarifas en función do obxecto da concesión.

e) O limiar mínimo de beneficios derivados da explotación da zona comercial por debaixo do cal non se poderá incidir nos elementos económicos da concesión.

f) Contía e forma das garantías.

g) Características especiais, se é o caso, da sociedade concesionaria.

h) Prazo, se for o caso, para a elaboración do proxecto, prazo para a execución das obras e prazo de explotación destas, que poderá ser fixo ou variable en función dos criterios establecidos no prego.

i) Dereitos e obrigas específicas das partes durante a fase de execución das obras e durante a súa explotación.

j) Réxime de penalidades e supostos que poidan dar lugar ao secuestro da concesión.

k) Lugar, data e prazo para a presentación de ofertas.

2. O órgano de contratación poderá incluír no prego, en función da natureza e complexidade deste, un prazo para que os licitadores poidan solicitar as aclaracións que xulguen pertinentes sobre o seu contido. As respostas terán carácter vinculante e deberán facerse públicas en termos que garantan a igualdade e concorrencia no proceso de licitación.

Sección 3.^a Actuacións preparatorias do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 132. Réxime xurídico do servizo.

Antes de proceder á contratación dun servizo público deberá terse establecido o seu réxime xurídico, que declare expresamente que a actividade de que se trata queda asumida pola Administración respectiva como propia dela, atribúa as competencias administrativas, determine o alcance das prestacións en favor dos administrados e regule os aspectos de carácter xurídico, económico e administrativo relativos á prestación do servizo.

Artigo 133. Pregos e anteproxecto de obra e explotación.

1. De acordo coas normas reguladoras do réxime xurídico do servizo, os pregos de cláusulas administrativas particulares e de prescricións técnicas fixarán as condicións de prestación do servizo e, se é o caso, fixarán as tarifas que deban aboar os usuarios, os procedementos para a súa revisión e o canon ou participación que se deba satisfacer á Administración.

2. Nos contratos que comprendan a execución de obras, a tramitación do expediente irá precedida da elaboración e aprobación administrativa do anteproxecto de explotación e do correspondente ás obras precisas, con especificación das prescricións técnicas relativas á súa realización. En tal suposto serán de aplicación os preceptos establecidos nesta lei para a concesión de obras públicas.

3. O órgano de contratación poderá incluír no prego, en función da natureza e complexidade deste, un prazo para que os licitadores poidan solicitar as aclaracións que consideren pertinentes sobre o seu contido. As respostas terán carácter vinculante e deberán facerse públicas en termos que garantan a igualdade e concorrencia no proceso de licitación.

Sección 4.^a Actuacións preparatorias dos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado

Artigo 134. Avaliación previa.

1. Con carácter previo á iniciación dun expediente de contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado, a Administración ou entidade contratante deberá elaborar un documento de avaliación en que se poña de manifesto que, tendo en conta a complexidade do contrato, non se encontra en condicións de definir, con carácter previo á licitación, os medios técnicos necesarios para alcanzar os obxectivos proxectados ou de establecer os mecanismos xurídicos e financeiros para levar a cabo o contrato, e en que se efectúe unha análise comparativa con formas alternativas de contratación que xustifiquen en termos de obtención de maior valor por prezo, de custo global, de eficacia ou de imputación de riscos, os motivos de carácter xurídico, económico, administrativo e financeiro que recomenden a adopción desta fórmula de contratación.

2. A avaliación a que se refire o número anterior poderase realizar de forma breve se concorren razóns de urxencia non imputables á Administración ou entidade contratante que aconsellen utilizar o contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado para atender as necesidades públicas.

3. A avaliación será realizada por un órgano colexiado onde se integren expertos con cualificación suficiente na materia sobre a cal verase o contrato.

4. Non será necesario realizar unha nova avaliación cando un órgano integrado na mesma Administración ou entidade que aquel que pretenda realizar o contrato, ou na Administración de que dependa este ou á cal se encontre vinculado, a efectuase previamente para un suposto análogo, sempre que esta avaliación previa non se realizase de forma breve por razóns de urxencia.

Artigo 135. *Programa funcional.*

O órgano de contratación, á vista dos resultados da avaliación a que se refire o artigo anterior, elaborará un programa funcional que conterá os elementos básicos que informarán o diálogo cos contratistas e que se incluirá no documento descritivo do contrato. Particularmente, identificaranse no programa funcional a natureza e dimensión das necesidades que se deben satisfacer, os elementos xurídicos, técnicos ou económicos mínimos que deben incluír necesariamente as ofertas para seren admitidas ao diálogo competitivo, e os criterios de adjudicación do contrato.

Artigo 136. *Clausulado do contrato.*

Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado deberán incluír necesariamente, ademais das cláusulas relativas aos aspectos previstos no artigo 26, estipulacións referidas aos seguintes aspectos:

a) Identificación das prestacións principais que constitúen o seu obxecto, que condicionarán o réxime substantivo aplicable ao contrato, de conformidade co previsto na alínea m) deste artigo e no artigo 313.

b) Condicións de repartición de riscos entre a Administración e o contratista, desagregando e precisando a imputación dos riscos derivados da variación dos custos das prestacións e a imputación dos riscos de dispoñibilidade ou de demanda das ditas prestacións.

c) Obxectivos de rendemento asignados ao contratista, particularmente no que concirne á calidade das prestacións dos servizos, á calidade das obras e subministracións e ás condicións en que son postas á disposición da Administración.

d) Remuneración do contratista, que deberá desagregar as bases e os criterios para o cálculo dos custos de investimento, de funcionamento e de financiamento e, se é o caso, dos ingresos que o contratista poida obter da explotación das obras ou equipamentos en caso de que sexa autorizada e compatible coa cobertura das necesidades da Administración.

e) Causas e procedementos para determinar as variacións da remuneración ao longo do período de execución do contrato.

f) Fórmulas de pagamento e, particularmente, condicións nas cales, en cada vencemento ou en determinado prazo, o montante dos pagamentos pendentes de satisfacer pola Administración e os importes que o contratista debe aboar a esta como consecuencia de penalidades ou sancións poden ser obxecto de compensación.

g) Fórmulas de control pola Administración da execución do contrato, especialmente respecto aos obxectivos de rendemento, así como ás condicións en que se pode producir a subcontratación.

h) Sancións e penalidades aplicables en caso de incumprimento das obrigas do contrato.

i) Condicións en que se pode proceder por acordo ou, na falta deste, por unha decisión unilateral da Administración, á modificación de determinados aspectos do contrato ou á súa resolución, particularmente en supostos de variación das necesidades da Administración, de innovacións tecnolóxicas ou de modificación das condicións de financiamento obtidas polo contratista.

j) Control que reserva para si a Administración sobre a cesión total ou parcial do contrato.

k) Destino das obras e equipamentos obxecto do contrato cando este finalice.

l) Garantías que o contratista afecta ao cumprimento das súas obrigas.

m) Referencia ás condicións xerais e, cando sexa procedente, ás especiais que sexan pertinentes en función da natureza das prestacións principais, que a lei establece respecto ás prerrogativas da Administración e á execución, modificación e extinción dos contratos.

TÍTULO II

Preparación doutros contratos

CAPÍTULO ÚNICO

Reglas aplicables á preparación dos contratos suscritos por poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas e de contratos subvencionados

Artigo 137. *Establecemento de prescricións técnicas e preparación de pregos.*

1. Nos contratos suscritos por poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas, que estean suxeitos a regulación harmonizada ou que sexan contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II de contía igual ou superior a 193.000 euros, así como nos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, deberán observarse as regras establecidas no artigo 117 para a definición e establecemento de prescricións técnicas, e tamén será aplicable o previsto nos artigos 118 a 120. Se a subscrición do contrato é necesaria para atender unha necesidade inadiable ou se resulta preciso acelerar a adxudicación por razóns de interese público, o órgano de contratación poderá declarar urxente a súa tramitación, motivándoo debidamente na documentación preparatoria. Neste caso será de aplicación o previsto no artigo 112.2.b) sobre redución de prazos.

2. En contratos distintos aos mencionados no número anterior de contía superior a 50.000 euros, os poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas deberán elaborar un prego no cal se establezan as características básicas do contrato, o réxime de admisión de variantes, as modalidades de recepción das ofertas, os criterios de adxudicación e as garantías que deberán constituír, se for o caso, os licitadores ou o adxudicatario, e será aplicable, así mesmo, o disposto no artigo 120. Estes pregos serán parte integrante do contrato.

LIBRO III

Selección do contratista e adxudicación dos contratos

TÍTULO I

Adxudicación dos contratos

CAPÍTULO I

Adxudicación dos contratos das administracións públicas

Sección 1.^a Normas xerais

Subsección 1.^a Disposicións directivas

Artigo 138. *Procedemento de adxudicación.*

1. Os contratos que subscriban as administracións públicas adxudicaranse de acordo coas normas do presente capítulo.

2. A adxudicación realizarase, ordinariamente, utilizando o procedemento aberto ou o procedemento restrinxido. Nos supostos enumerados nos artigos 170 a 175, ambos incluídos, poderá seguirse o procedemento negociado, e nos casos previstos no artigo 180 poderá recorrerse ao diálogo competitivo.

3. Os contratos menores poderán ser adxudicados directamente a calquera empresario con capacidade de obrar e que conte coa habilitación profesional necesaria para realizar a prestación, en cumprimento das normas establecidas no artigo 111.

Considéranse contratos menores os contratos de importe inferior a 50.000 euros, cando se trate de contratos de obras, ou a 18.000 euros, cando se trate doutros contratos, sen prexuízo do disposto no artigo 206 en relación coas obras, servizos e subministracións centralizados no ámbito estatal.

4. Nos concursos de proxectos seguirase o procedemento regulado na sección 6.^a deste capítulo.

Artigo 139. *Principios de igualdade e transparencia.*

Os órganos de contratación darán aos licitadores e candidatos un tratamento igualitario e non discriminatorio e axustarán a súa actuación ao principio de transparencia.

Artigo 140. *Confidencialidade.*

1. Sen prexuízo das disposicións da presente lei relativas á publicidade da adxudicación e á información que se debe dar aos candidatos e aos licitadores, os órganos de contratación non poderán divulgar a información facilitada polos empresarios que estes designasen como confidencial; este carácter afecta, en particular, os segredos técnicos ou comerciais e os aspectos confidenciais das ofertas.

2. O contratista deberá respectar o carácter confidencial daquela información á cal teña acceso con ocasión da execución do contrato á cal se lle deu o referido carácter nos pregos ou no contrato, ou que pola súa propia natureza deba ser tratada como tal. Este deber manterase durante un prazo de cinco anos desde o coñecemento desa información, salvo que os pregos ou o contrato establezan un prazo maior.

Subsección 2.^a Publicidade

Artigo 141. *Anuncio previo.*

1. Os órganos de contratación poderán publicar un anuncio de información previa co fin de dar a coñecer, en relación cos contratos de obras, subministracións e servizos que teñan proxectado adxudicar nos doce meses seguintes, os seguintes datos:

a) No caso dos contratos de obras, as características esenciais daqueles cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

b) No caso dos contratos de subministración, o seu valor total estimado, desagregado por grupos de produtos referidos a partidas do «Vocabulario común dos contratos públicos» (CPV), cando ese valor total sexa igual ou superior a 750.000 euros.

c) No caso dos contratos de servizos, o valor total estimado para cada categoría das abranguidas nos números 1 a 16 do anexo II, cando ese valor total sexa igual ou superior a 750.000 euros.

2. Os anuncios publicaranse no «Diario Oficial de la Unión Europea» ou no perfil de contratante do órgano de contratación a que se refire o artigo 53.

No caso de que a publicación se vaia efectuar no perfil de contratante do órgano de contratación, este deberá comunicalo previamente á Comisión Europea e ao «Boletín Oficial del Estado» por medios electrónicos, de acordo co formato e coas modalidades de transmisión que se establezan. No anuncio previo indicárase a data en que se enviou esta comunicación.

3. Os anuncios enviaranse á Oficina de Publicacións Oficiais das Comunidades Europeas ou publicaranse no perfil de contratante o antes posible, unha vez tomada a decisión pola que se autorice o programa en que se prevexa a subscripción dos correspondentes contratos, no caso dos de obras, ou unha vez iniciado o exercicio orzamentario, nos restantes.

4. A publicación do anuncio previo cumprindo coas condicións establecidas nos artigos 159.1 e 167.1 permitirá reducir os prazos para a presentación de proposicións nos procedementos abertos e restrinxidos na forma que neses preceptos se determina.

Artigo 142. *Convocatoria de licitacións.*

1. Os procedementos para a adxudicación de contratos das administracións públicas, coa excepción dos negociados que se sigan en casos distintos dos previstos nos números 1 e 2 do artigo 177, deberán anunciarse no «Boletín Oficial del Estado». Non obstante, cando se trate de contratos das comunidades autónomas, entidades locais ou organismos ou entidades de dereito público dependentes destas, poderase substituír a publicidade no «Boletín Oficial del Estado» pola que se realice nos diarios ou boletíns oficiais autonómicos ou provinciais.

Cando os contratos estean suxeitos a regulación harmonizada, a licitación deberá publicarse, ademais, no «Diario Oficial de la Unión Europea», sen que neste caso a publicidade efectuada nos diarios oficiais autonómicos ou provinciais poida substituír a que se debe facer no «Boletín Oficial del Estado».

2. Cando o órgano de contratación o xulgue conveniente, os procedementos para a adxudicación de contratos de obras, subministracións ou servizos non suxeitos a regulación harmonizada poderán ser anunciados, ademais, no «Diario Oficial de la Unión Europea».

3. O envío do anuncio ao «Diario Oficial de la Unión Europea» deberá preceder a calquera outra publicidade. Os anuncios que se publiquen noutros diarios ou boletíns deberán indicar a data daquel envío, da cal o órgano de contratación deixará proba suficiente no expediente, e non poderán conter indicacións distintas ás incluídas no dito anuncio.

4. Os anuncios de licitación publicaranse, así mesmo, no perfil de contratante do órgano de contratación. Nos procedementos negociados seguidos nos casos previstos no artigo 177.2, esta publicidade poderá substituír á que se debe efectuar no «Boletín Oficial del Estado» ou nos diarios oficiais autonómicos ou provinciais.

Subsección 3.^a Licitación

Artigo 143. *Prazos de presentación das solicitudes de participación e das proposicións.*

Os órganos de contratación fixarán os prazos de recepción das ofertas e solicitudes de participación tendo en conta o tempo que razoablemente poida ser necesario para preparar aquelas, atendida a complexidade do contrato, e respectando, en todo caso, os prazos mínimos fixados nesta lei.

Artigo 144. *Redución de prazos en caso de tramitación urxente.*

En caso de que o expediente de contratación fose declarado de tramitación urxente, os prazos establecidos neste capítulo reduciranse na forma prevista na alínea b) do número 2 do artigo 112.

Artigo 145. *Proposicións dos interesados.*

1. As proposicións dos interesados deberanse axustar ao previsto no prego de cláusulas administrativas particulares, e a súa presentación supón a aceptación incondicionada polo empresario do contido da totalidade das ditas cláusulas ou condicións, sen excepción ou reserva ningunha.

2. As proposicións serán secretas e arbitraranse os medios que garantan tal carácter ata o momento da licitación pública, sen prexuízo do disposto nos artigos 148 e 182 en canto á información que se debe facilitar aos participantes nunha poxa electrónica ou nun diálogo competitivo.

3. Cada licitador non poderá presentar máis dunha proposición, sen prexuízo do disposto no artigo 147 sobre admisibilidade de variantes ou melloras e no artigo 148 sobre presentación de novos prezos ou valores no seo dunha poxa electrónica. Tampouco poderá subscribir ningunha proposta en unión temporal con outros se o fixo individualmente ou figurar en máis dunha unión temporal. A infracción destas normas dará lugar á non admisión de todas as propostas subscritas por el.

4. Nos contratos de concesión de obra pública, a presentación de proposicións diferentes por empresas vinculadas suporá a exclusión do procedemento de adxudicación, para todos os efectos, das ofertas formuladas. Non obstante, se sobrevén a vinculación antes de que conclúa o prazo de presentación de ofertas, ou do prazo de presentación de candidaturas no procedemento restrinxido, poderá subsistir a oferta que determinen de común acordo as citadas empresas.

Nos demais contratos, a presentación de distintas proposicións por empresas vinculadas producirá os efectos que regulamentariamente se determinen en relación coa aplicación do réxime de ofertas con valores anormais ou desproporcionados previsto no artigo 152.

Consideraranse empresas vinculadas as que se encontren nalgún dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

5. Na proposición deberase indicar, como partida independente, o importe do imposto sobre o valor engadido que deba ser repercutido.

Artigo 146. *Presentación da documentación acreditativa do cumprimento de requisitos previos.*

1. As proposicións no procedemento aberto e as solicitudes de participación nos procedementos restrinxido e negociado e no diálogo competitivo deberán ir acompañadas dos seguintes documentos:

a) Os que acrediten a personalidade xurídica do empresario e, de ser o caso, a súa representación.

b) Os que acrediten a clasificación da empresa, se for o caso, ou xustifiquen os requisitos da súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional.

Se a empresa se encontra pendente de clasificación, deberase xuntar o documento acreditativo de ter presentado a correspondente solicitude para isto, e deberase xustificar estar en posesión da clasificación exixida no prazo previsto nas normas de desenvolvemento desta lei para a emenda de defectos ou omisións na documentación.

c) Unha declaración responsable de non estar incurso en prohibición de contratar. Esta declaración incluírá a manifestación de estar ao día do cumprimento das obrigas tributarias e coa Seguridade Social impostas polas disposicións vixentes, sen prexuízo de que a xustificación acreditativa de tal requisito deba ser presentada, antes da adxudicación, polo empresario a favor do cal se vaia efectuar esta.

d) De ser o caso, un enderezo de correo electrónico en que efectuar as notificacións.

e) Para as empresas estranxeiras, nos casos en que o contrato se vaia executar en España, a declaración de someterse á xurisdición dos xulgados e tribunais españois de calquera orde, para todas as incidencias que de modo directo ou indirecto poidan xurdir do contrato, con renuncia, se é o caso, ao foro xurisdiccional estranxeiro que lle puiden corresponder ao licitante.

2. Cando, de acordo con esta lei, sexa necesaria a presentación doutros documentos, indicárase esta circunstancia no prego de cláusulas administrativas particulares ou no documento descritivo e no correspondente anuncio de licitación.

3. Cando a acreditación das circunstancias mencionadas nas alíneas a) e b) do número 1 se realice mediante a certificación dun Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas prevista no número 2 do artigo 83, ou mediante un certificado comunitario de clasificación conforme o establecido no artigo 84, deberá xuntarse a ela unha declaración responsable do licitador na cal manifeste que as circunstancias

reflectidas no correspondente certificado non experimentaron variación. Esta manifestación deberase reiterar, en caso de resultar adxudicatario, no documento en que se formalice o contrato, sen prexuízo de que o órgano de contratación poida efectuar, se o xulga conveniente, unha consulta ao Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas.

O certificado do Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas poderá ser expedido electronicamente, salvo que se estableza outra cousa nos pregos ou no anuncio do contrato. Se os pregos ou o anuncio do contrato así o prevén, a incorporación do certificado ao procedemento poderá ser efectuado de oficio polo órgano de contratación ou por aquel a que corresponda o exame das proposicións, solicitándoo directamente ao Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas, sen prexuízo de que os licitadores deban presentar, en todo caso, a declaración responsable indicada no parágrafo anterior.

Artigo 147. *Admisibilidade de variantes ou melloras.*

1. Cando na adxudicación se deban ter en conta criterios distintos do prezo, o órgano de contratación poderá tomar en consideración as variantes ou melloras que ofrezan os licitadores, sempre que o prego de cláusulas administrativas particulares previse expresamente tal posibilidade.

2. A posibilidade de que os licitadores ofrezan variantes ou melloras indicárase no anuncio de licitación do contrato precisando sobre que elementos e en que condicións queda autorizada a súa presentación.

3. Nos procedementos de adxudicación de contratos de subministración ou de servizos, os órganos de contratación que autorizasen a presentación de variantes ou melloras non poderán rexeitar unha delas polo único motivo de que, de ser elixida, daría lugar a un contrato de servizos en vez de a un contrato de subministración ou a un contrato de subministración en vez de a un contrato de servizos.

Artigo 148. *Poxa electrónica.*

1. Para efectos da adxudicación do contrato poderase realizar unha poxa electrónica, articulada como un proceso iterativo, que ten lugar tras unha primeira avaliación completa das ofertas, para a presentación de melloras nos prezos ou de novos valores relativos a determinados elementos das ofertas que as melloren no seu conxunto, baseado nun dispositivo electrónico que permita a súa clasificación a través de métodos de avaliación automáticos.

2. A poxa electrónica poderase empregar nos procedementos abertos, nos restrinxidos e nos negociados que se sigan no caso previsto no artigo 170 a), sempre que as especificacións do contrato que se deba adxudicar se poidan establecer de maneira precisa e que as prestacións que constitúen o seu obxecto non teñan carácter intelectual. Non se poderá recorrer ás poxas electrónicas de forma abusiva ou de modo que se obstaculice, restrinxa ou falsee a competencia ou que se vexa modificado o obxecto do contrato.

3. A poxa electrónica basearase en variacións referidas ao prezo ou a valores dos elementos da oferta que sexan cuantificables e susceptibles de ser expresados en cifras ou porcentaxes.

4. Os órganos de contratación que decidan recorrer a unha poxa electrónica deberán indicalo no anuncio de licitación e incluír no prego de condicións a seguinte información:

- a) Os elementos a cuxos valores se refira a poxa electrónica;
- b) Se é o caso, os límites dos valores que se poderán presentar, tal como resulten das especificacións do obxecto do contrato;
- c) A información que se porá á disposición dos licitadores durante a poxa electrónica e o momento en que se facilitará;
- d) A forma en que se desenvolverá a poxa;

e) As condicións en que os licitadores poderán facer ofertas e, en particular, as melloras mínimas que se exixirán, se é caso, para cada poxa;

f) O dispositivo electrónico utilizado e as modalidades e especificacións técnicas de conexión.

5. Antes de proceder á poxa electrónica, o órgano de contratación efectuará unha primeira avaliación completa das ofertas de conformidade cos criterios de adxudicación e a continuación invitará simultaneamente, por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, todos os licitadores que presentasen ofertas admisibles a que presenten novos prezos revisados á baixa ou novos valores que melloren a oferta.

6. A invitación incluírá toda a información pertinente para a conexión individual ao dispositivo electrónico utilizado e precisará a data e a hora de comezo da poxa electrónica.

Igualmente se indicará nela a fórmula matemática que se utilizará para a reclasificación automática das ofertas en función dos novos prezos ou dos novos valores que se presenten. Esta fórmula incorporará a ponderación de todos os criterios fixados para determinar a oferta economicamente máis vantaxosa, tal como se indicase no anuncio de licitación ou no prego, para o cal as eventuais bandas de valores deberán expresarse previamente cun valor determinado. En caso de que se autorice a presentación de variantes ou melloras, proporcionaranse fórmulas distintas para cada unha, se isto é procedente.

Cando para a adxudicación do contrato se deban ter en conta unha pluralidade de criterios, xuntarse á invitación o resultado da avaliación da oferta presentada polo licitador.

7. Entre a data de envío das invitacións e o comezo da poxa electrónica deberán transcorrer, polo menos, dous días hábiles.

8. A poxa electrónica poderase desenvolver en varias fases sucesivas.

9. Ao longo de cada fase da poxa, e de forma continua e instantánea, comunicaráselles aos licitadores, como mínimo, a información que lles permita coñecer a súa respectiva clasificación en cada momento. Adicionalmente, poderanse facilitar outros datos relativos aos prezos ou valores presentados polos restantes licitadores, sempre que isto estea recollido no prego, e anunciar o número dos que están participando na correspondente fase da poxa, sen que en ningún caso se poida divulgar a súa identidade.

10. O peche da poxa fixarase por referencia a un ou varios dos seguintes criterios:

a) Mediante o sinalamento dunha data e hora concretas, que deberán ser indicadas na invitación a participar na poxa.

b) Atendendo á falta de presentación de novos prezos ou de novos valores que cumpran os requisitos establecidos en relación coa formulación de melloras mínimas.

De utilizarse esta referencia, na invitación a participar na poxa especificarase o prazo que deberá transcorrer a partir da recepción da última oferta antes de declarar o seu peche.

c) Por finalización do número de fases establecido na invitación a participar na poxa. Cando o peche da poxa se deba producir aplicando este criterio, a invitación a participar nela indicará o calendario que se observará en cada unha das súas fases.

11. Unha vez concluída a poxa electrónica, o contrato adxudicarase de conformidade co establecido no artigo 151, en función dos seus resultados.

Artigo 149. *Sucesión no procedemento.*

Se durante a tramitación dun procedemento e antes da adxudicación se produce a extinción da personalidade xurídica dunha empresa licitadora ou candidata por fusión, escisión ou pola transmisión do seu patrimonio empresarial, sucederano na súa posición no procedemento as sociedades absorbentes, as resultantes da fusión, as beneficiarias da escisión ou as adquirentes do patrimonio ou da correspondente rama de actividade, sempre que reúna as condicións de capacidade e ausencia de prohibicións de contratar e

acredite a súa solvencia e clasificación nas condicións exixidas no prego de cláusulas administrativas particulares para poder participar no procedemento de adxudicación.

Subsección 4.^a Selección do adxudicatario

Artigo 150. *Criterios de valoración das ofertas.*

1. Para a valoración das proposicións e a determinación da oferta economicamente máis vantaxosa deberá atenderse a criterios directamente vinculados ao obxecto do contrato, tales como a calidade, o prezo, a fórmula utilizable para revisar as retribucións ligadas á utilización da obra ou á prestación do servizo, o prazo de execución ou entrega da prestación, o custo de utilización, as características ambientais ou vinculadas coa satisfacción de exixencias sociais que respondan a necesidades, definidas nas especificacións do contrato, propias das categorías de poboación especialmente desfavorecidas ás cales pertencen os usuarios ou beneficiarios das prestacións que se van contratar, a rendibilidade, o valor técnico, as características estéticas ou funcionais, a dispoñibilidade e custo dos recambios, o mantemento, a asistencia técnica, o servizo posvenda ou outros semellantes.

Cando só se utilice un criterio de adxudicación, este debe ser, necesariamente, o do prezo máis baixo.

2. Os criterios que servirán de base para a adxudicación do contrato serán determinados polo órgano de contratación e detallaranse no anuncio, nos pregos de cláusulas administrativas particulares ou no documento descritivo.

Na determinación dos criterios de adxudicación daráselles preponderancia a aqueles que fagan referencia a características do obxecto do contrato que se poidan valorar mediante cifras ou porcentaxes obtidas a través da simple aplicación das fórmulas establecidas nos pregos. Cando nunha licitación que se siga por un procedemento aberto ou restrinxido se atribúa aos criterios avaliados de forma automática por aplicación de fórmulas unha ponderación inferior á correspondente aos criterios cuxa cuantificación dependa dun xuízo de valor, deberá constituírse un comité que conte cun mínimo de tres membros, formado por expertos non integrados no órgano proponente do contrato e con cualificación apropiada, ao cal corresponderá realizar a avaliación das ofertas conforme estes últimos criterios, ou encomendar esta avaliación a un organismo técnico especializado, debidamente identificado nos pregos.

A avaliación das ofertas conforme os criterios cuantificables mediante a simple aplicación de fórmulas realizarase tras efectuar previamente a daqueles outros criterios en que non concorra esta circunstancia, e deixarase constancia documental disto. As normas de desenvolvemento desta lei determinarán os supostos e as condicións en que se deba facer pública tal avaliación previa, así como a forma en que se deberán presentar as proposicións para facer posible esta valoración separada.

3. A valoración de máis dun criterio procederá, en particular, na adxudicación dos seguintes contratos:

a) Aqueles cuxos proxectos ou orzamentos non puidesen ser establecidos previamente e deban ser presentados polos licitadores.

b) Cando o órgano de contratación considere que a definición da prestación é susceptible de ser mellorada por outras solucións técnicas, que proporán os licitadores mediante a presentación de variantes, ou por reducións no seu prazo de execución.

c) Aqueles para cuxa execución facilite o órgano, organismo ou entidade contratante materiais ou medios auxiliares cuxa boa utilización exixa garantías especiais por parte dos contratistas.

d) Aqueles que requiran o emprego de tecnoloxía especialmente avanzada ou cuxa execución sexa particularmente complexa.

e) Contratos de xestión de servizos públicos.

f) Contratos de subministracións, salvo que os produtos que se vaian adquirir estean perfectamente definidos por estaren normalizados e non sexa posible variar os prazos de

entrega nin introducir modificacións de ningunha clase no contrato, sendo por conseguinte o prezo o único factor determinante da adxudicación.

g) Contratos de servizos, salvo que as prestacións estean perfectamente definidas tecnicamente e non sexa posible variar os prazos de entrega nin introducir modificacións de ningunha clase no contrato, sendo, por conseguinte, o prezo o único factor determinante da adxudicación.

h) Contratos cuxa execución poida ter un impacto significativo no ambiente, na adxudicación dos cales se valorarán condicións ambientais medibles, tales como o menor impacto ambiental, o aforro e o uso eficiente da auga e a enerxía e dos materiais, o custo ambiental do ciclo de vida, os procedementos e métodos de produción ecolóxicos, a xeración e xestión de residuos ou o uso de materiais reciclados ou reutilizados ou de materiais ecolóxicos.

4. Cando se tome en consideración máis dun criterio, deberase precisar a ponderación relativa atribuída a cada un deles, que se poderá expresar fixando unha banda de valores cunha amplitude adecuada. No caso de que o procedemento de adxudicación se articule en varias fases, indicárase igualmente en cales delas se irán aplicando os distintos criterios, así como o limiar mínimo de puntuación exigido ao licitador para continuar no proceso selectivo.

Cando, por razóns debidamente xustificadas, non sexa posible ponderar os criterios elixidos, estes enumeraranse por orde decrecente de importancia.

5. Os criterios elixidos e a súa ponderación indicáranse no anuncio de licitación, en caso de que se deba publicar.

6. Os pregos ou o contrato poderán establecer penalidades, conforme o previsto no artigo 212.1, para os casos de incumprimento ou de cumprimento defectuoso da prestación que afecten características desta que se tivesen en conta para definir os criterios de adxudicación, ou atribuír á puntual observancia destas características o carácter de obriga contractual esencial para os efectos sinalados no artigo 223.f).

Artigo 151. *Clasificación das ofertas, adxudicación do contrato e notificación da adxudicación.*

1. O órgano de contratación clasificará, por orde decrecente, as proposicións presentadas e que non fosen declaradas desproporcionadas ou anormais conforme o sinalado no artigo seguinte. Para realizar a dita clasificación, atenderá aos criterios de adxudicación sinalados no prego ou no anuncio e poderá solicitar para isto cantos informes técnicos xulgue pertinentes. Cando o único criterio que se vaia considerar sexa o prezo, entenderase que a oferta economicamente máis vantaxosa é a que incorpora o prezo máis baixo.

2. O órgano de contratación requirirá o licitador que presentase a oferta economicamente máis vantaxosa para que, dentro do prazo de dez días hábiles contados desde o seguinte a aquel en que recibise o requirimento, presente a documentación xustificativa de estar ao día no cumprimento das súas obrigas tributarias e coa Seguridade Social ou autorice o órgano de contratación para obter de forma directa a acreditación disto, de dispor efectivamente dos medios que se comprometese a dedicar ou adscribir á execución do contrato conforme o artigo 64.2, e de ter constituído a garantía definitiva que sexa procedente. Os correspondentes certificados poderán ser expedidos por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, salvo que se estableza outra cousa nos pregos.

As normas autonómicas de desenvolvemento desta lei poderán fixar un prazo maior ao previsto neste parágrafo, sen que se exceda o de vinte días hábiles.

De non cumprirse adecuadamente o requirimento no prazo sinalado, entenderase que o licitador retirou a súa oferta, e nese caso procederase a solicitarlle a mesma documentación ao licitador seguinte, pola orde en que quedasen clasificadas as ofertas.

3. O órgano de contratación deberá adxudicar o contrato dentro dos cinco días hábiles seguintes ao da recepción da documentación. Nos procedementos negociados e

de diálogo competitivo, a adxudicación concretará e fixará os termos definitivos do contrato.

Non se poderá declarar deserta unha licitación cando exista algunha oferta ou proposición que sexa admisible de acordo cos criterios que figuren no prego.

4. A adxudicación deberá ser motivada, notificaráselles aos candidatos ou licitadores e, simultaneamente, publicarase no perfil de contratante.

A notificación deberá conter, en todo caso, a información necesaria que permita ao licitador excluído ou candidato descartado interpor, conforme o artigo 40, recurso suficientemente fundado contra a decisión de adxudicación.

En particular expresará os seguintes aspectos:

a) En relación cos candidatos descartados, a exposición resumida das razóns polas que se desestimou a súa candidatura.

b) Con respecto aos licitadores excluídos do procedemento de adxudicación, tamén en forma resumida, as razóns polas cales non se admitiu a súa oferta.

c) En todo caso, o nome do adxudicatario, as características e vantaxes da proposición do adxudicatario determinantes de que fose seleccionada a oferta deste con preferencia ás que presentasen os restantes licitadores cuxas ofertas fosen admitidas.

Será de aplicación á motivación da adxudicación a excepción de confidencialidade contida no artigo 153.

En todo caso, na notificación e no perfil de contratante indicárase o prazo en que se debe proceder á súa formalización conforme o artigo 156.3.

A notificación farase por calquera dos medios que permiten deixar constancia da súa recepción polo destinatario. En particular, poderase efectuar por correo electrónico ao enderezo que os licitadores ou candidatos designasen ao presentaren as súas proposicións, nos termos establecidos no artigo 28 da Lei 11/2007, do 22 de xuño, de acceso electrónico dos cidadáns aos servizos públicos. Non obstante, o prazo para considerar rexeitada a notificación, cos efectos previstos no artigo 59.4 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, será de cinco días.

Artigo 152. *Ofertas con valores anormais ou desproporcionados.*

1. Cando o único criterio valorable de forma obxectiva que se deba considerar para a adxudicación do contrato sexa o do seu prezo, o carácter desproporcionado ou anormal das ofertas poderase apreciar de acordo cos parámetros obxectivos que se establezan regulamentariamente, por referencia ao conxunto de ofertas válidas que se presentasen.

2. Cando para a adxudicación se deba considerar máis dun criterio de valoración, poderanse expresar nos pregos os parámetros obxectivos en función dos cales se apreciará, se é o caso, que a proposición non pode ser cumprida como consecuencia da inclusión de valores anormais ou desproporcionados. Se o prezo ofertado é un dos criterios obxectivos que servirán de base para a adxudicación, poderán indicarse no prego os límites que permitan apreciar, se é o caso, que a proposición non pode ser cumprida como consecuencia de ofertas desproporcionadas ou anormais.

3. Cando se identifique unha proposición que poida ser considerada desproporcionada ou anormal, deberá darse audiencia ao licitador que a presentase para que xustifique a valoración da oferta e precise as súas condicións, en particular no que se refire ao aforro que permita o procedemento de execución do contrato, as solucións técnicas adoptadas e as condicións excepcionalmente favorables de que dispoña para executar a prestación, a orixinalidade das prestacións propostas, o respecto das disposicións relativas á protección do emprego e as condicións de traballo vixentes no lugar en que se vaia realizar a prestación, ou a posible obtención dunha axuda de Estado.

No procedemento deberase solicitar o asesoramento técnico do servizo correspondente.

Se a oferta é anormalmente baixa debido a que o licitador obtivo unha axuda de Estado, só se poderá rexeitar a proposición por esta única causa se aquel non pode

acreditar que tal axuda se concedeu sen contravir as disposicións comunitarias en materia de axudas públicas. O órgano de contratación que rexeite unha oferta por esta razón deberá informar disto a Comisión Europea cando o procedemento de adxudicación se refira a un contrato suxeito a regulación harmonizada.

4. Se o órgano de contratación, considerando a xustificación efectuada polo licitador e os informes mencionados no número anterior, considera que a oferta non pode ser cumprida como consecuencia da inclusión de valores anormais ou desproporcionados, excluíraa da clasificación e acordará a adxudicación a favor da proposición economicamente máis vantaxosa, de acordo coa orde en que fosen clasificadas conforme o sinalado no número 1 do artigo anterior.

Subsección 5.^a Obrigas de información sobre o resultado do procedemento

Artigo 153. *Información non publicable.*

O órgano de contratación poderá non comunicar determinados datos relativos á adxudicación cando considere, xustificándoo debidamente no expediente, que a divulgación desa información pode obstaculizar a aplicación dunha norma, resultar contraria ao interese público ou prexudicar intereses comerciais lexítimos de empresas públicas ou privadas ou a competencia leal entre elas, ou cando se trate de contratos declarados secretos ou reservados ou cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguridade especiais conforme a lexislación vixente, ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguridade do Estado e así se declarase de conformidade co previsto no artigo 13.2.d).

Artigo 154. *Publicidade da formalización dos contratos.*

1. A formalización dos contratos cuxa contía sexa igual ou superior ás cantidades indicadas no artigo 138.3 publicarase no perfil de contratante do órgano de contratación indicando, como mínimo, os mesmos datos mencionados no anuncio da adxudicación.

2. Cando a contía do contrato sexa igual ou superior a 100.000 euros ou, no caso de contratos de xestión de servizos públicos, cando o orzamento de gastos de primeiro establecemento sexa igual ou superior ao dito importe ou o seu prazo de duración exceda os cinco anos, deberase publicar, ademais, no «Boletín Oficial del Estado» ou nos respectivos diarios ou boletíns oficiais das comunidades autónomas ou das provincias un anuncio en que se dea conta da dita formalización, nun prazo non superior a corenta e oito días contados desde a data da formalización.

Cando se trate de contratos suxeitos a regulación harmonizada o anuncio deberá enviarse, no prazo sinalado no parágrafo anterior, ao «Diario Oficial de la Unión Europea» e publicarse no «Boletín Oficial del Estado».

3. No caso de contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II e de contía igual ou superior a 193.000 euros, o órgano de contratación comunicará a adxudicación á Comisión Europea, indicando se considera procedente a súa publicación.

4. Nos casos a que se refire o artigo anterior, o órgano de contratación poderá non publicar determinada información relativa á adxudicación e formalización do contrato e deberá xustificalo debidamente no expediente.

Artigo 155. *Renuncia á subscripción do contrato e desistencia do procedemento de adxudicación pola Administración.*

1. No caso en que o órgano de contratación renuncie a subscribir un contrato para o cal efectuase a correspondente convocatoria, ou decida reiniciar o procedemento para a súa adxudicación, notificarállelo aos candidatos ou licitadores, e informará tamén a Comisión Europea desta decisión cando o contrato fose anunciado no «Diario Oficial de la Unión Europea».

2. A renuncia á subscripción do contrato ou a desistencia do procedemento só poderán ser acordadas polo órgano de contratación antes da adxudicación. En ambos os casos os candidatos ou licitadores serán compensados polos gastos en que incorresen, na forma prevista no anuncio ou no prego, ou de acordo cos principios xerais que rexen a responsabilidade da Administración.

3. Só se poderá renunciar á subscripción do contrato por razóns de interese público debidamente xustificadas no expediente. Neste caso, non se poderá promover unha nova licitación do seu obxecto mentres subsistan as razóns alegadas para fundamentar a renuncia.

4. A desistencia do procedemento deberá estar fundada nunha infracción non emendable das normas de preparación do contrato ou das reguladoras do procedemento de adxudicación, polo que se deberá xustificar no expediente a concorrencia da causa. A desistencia non impedirá a iniciación inmediata dun novo procedemento de licitación.

Subsección 6.^a Formalización do contrato

Artigo 156. *Formalización dos contratos.*

1. Os contratos que subscriban as administracións públicas deberán formalizarse en documento administrativo que se axuste con exactitude ás condicións da licitación, e o dito documento constituirá título suficiente para acceder a calquera rexistro público. Non obstante, o contratista poderá solicitar que o contrato se eleve a escritura pública, e serán pola súa conta os correspondentes gastos. En ningún caso se poderán incluír no documento en que se formalice o contrato cláusulas que impliquen alteración dos termos da adxudicación.

2. No caso dos contratos menores definidos no artigo 138.3 aplicarase, en canto á súa formalización, o disposto no artigo 111.

3. Se o contrato é susceptible de recurso especial en materia de contratación conforme o artigo 40.1, a formalización non se poderá efectuar antes de que transcorran quince días hábiles desde que se remita a notificación da adxudicación aos licitadores e candidatos. As comunidades autónomas poderán incrementar este prazo, sen que exceda un mes.

O órgano de contratación requirirá o adxudicatario para que formalice o contrato en prazo non superior a cinco días contados desde o seguinte a aquel en que recibise o requirimento, unha vez transcorrido o prazo previsto no parágrafo anterior sen que se interpuxese recurso que comporte a suspensión da formalización do contrato. De igual forma procederá cando o órgano competente para a resolución do recurso levantase a suspensión.

Nos restantes casos, a formalización do contrato deberase efectuar non máis tarde dos quince días hábiles seguintes a aquel en que se reciba a notificación da adxudicación aos licitadores e candidatos na forma prevista no artigo 151.4.

4. Cando, por causas imputables ao adxudicatario, non se formalizase o contrato dentro do prazo indicado, a Administración poderá acordar a incautación sobre a garantía definitiva do importe da garantía provisional que, de ser o caso, tiver exixido.

Se as causas da non formalización son imputables á Administración, indemnizarase o contratista dos danos e perdas que a demora lle puiden ocasionar.

5. Non se poderá iniciar a execución do contrato sen a súa formalización previa, excepto nos casos previstos no artigo 113 desta lei.

Sección 2.^a Procedemento aberto

Artigo 157. *Delimitación.*

No procedemento aberto todo empresario interesado poderá presentar unha proposición e quedará excluída toda negociación dos termos do contrato cos licitadores.

Artigo 158. Información aos licitadores.

1. Cando non se facilitase acceso por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos aos pregos e a calquera documentación complementaria, estes enviaránselles aos interesados nun prazo de seis días a partir da recepción dunha solicitude en tal sentido, sempre e cando esta se presentase, antes de que expire o prazo de presentación das ofertas, coa antelación que o órgano de contratación, atendidas as circunstancias do contrato e do procedemento, sinalase nos pregos.

2. A información adicional que se solicite sobre os pregos e sobre a documentación complementaria deberase facilitar, polo menos, seis días antes da data límite fixada para a recepción de ofertas, sempre que a petición se presentase coa antelación que o órgano de contratación, atendidas as circunstancias do contrato e do procedemento, sinalase nos pregos.

3. Cando os pregos e a documentación ou a información complementaria, a pesar de se ter solicitado ao seu debido tempo, non se proporcionasen nos prazos fixados ou cando as ofertas soamente se poidan realizar despois dunha visita sobre o terreo ou con consulta previa «in situ» da documentación que se xunte ao prego, os prazos para a recepción de ofertas prorrogáranse de forma que todos os interesados afectados poidan ter coñecemento de toda a información necesaria para formular as ofertas.

Artigo 159. Prazos para a presentación de proposicións.

1. En procedementos de adxudicación de contratos suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de presentación de proposicións non será inferior a cincuenta e dous días, contados desde a data do envío do anuncio do contrato á Comisión Europea. Este prazo poderase reducir en cinco días cando se ofreza acceso por medios electrónicos aos pregos e á documentación complementaria.

Se se enviase o anuncio previo a que se refire o artigo 141, o prazo de presentación de proposicións poderá reducirse ata trinta e seis días, como norma xeral, ou, en casos excepcionais debidamente xustificadas, ata vinte e dous días. Esta redución do prazo só será admisible cando o anuncio de información previa se enviase para a súa publicación antes dos cincuenta e dous días e dentro dos doce meses anteriores á data de envío do anuncio de licitación, sempre que nel se incluíse, de estar dispoñible, toda a información exixida para este.

Os prazos sinalados nos dous parágrafos anteriores poderán reducirse en sete días cando os anuncios se preparen e envíen por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos. Esta redución poderase engadir, se é o caso, á de cinco días prevista no inciso final do primeiro parágrafo.

Nestes procedementos, a publicación da licitación no «Boletín Oficial del Estado» debe facerse, en todo caso, cunha antelación mínima equivalente ao prazo fixado para a presentación das proposicións no número seguinte.

2. Nos contratos das administracións públicas que non estean suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de presentación de proposicións non será inferior a quince días, contados desde a publicación do anuncio do contrato. Nos contratos de obras e de concesión de obras públicas o prazo será, como mínimo, de vinte e seis días.

Artigo 160. Exame das proposicións e proposta de adxudicación.

1. O órgano competente para a valoración das proposicións cualificará previamente a documentación a que se refire o artigo 146, que deberá ser presentada polos licitadores en sobre distinto ao que conteña a proposición. Posteriormente procederá á apertura e exame das proposicións, formulando a correspondente proposta de adxudicación ao órgano de contratación, unha vez ponderados os criterios que se deban aplicar para efectuar a selección do adxudicatario, e sen prexuízo da intervención do comité de expertos ou do organismo técnico especializado a que fai referencia o artigo 150.2 nos casos previstos neste, cuxa avaliación dos criterios que exixan un xuízo de valor vinculará

aquel para efectos de formular a proposta. A apertura das proposicións deberase efectuar no prazo máximo dun mes contado desde a data de finalización do prazo para presentar as ofertas. En todo caso, a apertura da oferta económica realizarase en acto público, salvo cando se prevea que na licitación se poidan empregar medios electrónicos.

Cando para a valoración das proposicións se deban ter en conta criterios distintos ao do prezo, o órgano competente para isto poderá solicitar, antes de formular a súa proposta, cantos informes técnicos considere precisos. Igualmente, poderán solicitarse estes informes cando sexa necesario verificar que as ofertas cumpren coas especificacións técnicas do prego.

2. A proposta de adjudicación non crea ningún dereito en favor do licitador proposto fronte á Administración. Non obstante, cando o órgano de contratación non adjudique o contrato de acordo coa proposta formulada deberá motivar a súa decisión.

Artigo 161. *Adjudicación.*

1. Cando o único criterio que se vaia considerar para seleccionar o adjudicatario do contrato sexa o do prezo, a adjudicación deberá recaer no prazo máximo de quince días contados desde o seguinte ao de apertura das proposicións.

2. Cando para a adjudicación do contrato se deban ter en conta unha pluralidade de criterios, o prazo máximo para efectuar a adjudicación será de dous meses contados desde a apertura das proposicións, salvo que se establecese outro no prego de cláusulas administrativas particulares.

3. Os prazos indicados nos números anteriores ampliaranse en quince días hábiles cando sexa necesario seguir os trámites a que se refire o artigo 152.3.

4. De non se producir a adjudicación dentro dos prazos sinalados, os licitadores terán dereito a retirar a súa proposición.

Sección 3.^a Procedemento restrinxido

Artigo 162. *Caracterización.*

No procedemento restrinxido só poderán presentar proposicións aqueles empresarios que, pola súa solicitude e en atención á súa solvencia, sexan seleccionados polo órgano de contratación. Neste procedemento estará prohibida toda negociación dos termos do contrato cos solicitantes ou candidatos.

Artigo 163. *Criterios para a selección de candidatos.*

1. Con carácter previo ao anuncio da licitación, o órgano de contratación deberá ter establecido os criterios obxectivos de solvencia, de entre os sinalados nos artigos 75 a 79, de acordo cos cales serán elixidos os candidatos que serán invitados a presentar proposicións.

2. O órgano de contratación sinalará o número mínimo de empresarios que invitará a participar no procedemento, que non poderá ser inferior a cinco. Se así o vulga procedente, o órgano de contratación poderá igualmente fixar o número máximo de candidatos que invitará a presentar oferta.

En calquera caso, o número de candidatos invitados debe ser suficiente para garantir unha competencia efectiva.

3. Os criterios ou normas obxectivos e non discriminatorios de acordo cos cales se seleccionarán os candidatos, así como o número mínimo e, se é o caso, o número máximo daqueles que invitará a presentar proposicións indicaranse no anuncio de licitación.

Artigo 164. *Solicitudes de participación.*

1. Nos procedementos de adjudicación de contratos suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de recepción das solicitudes de participación non poderá ser

inferior a trinta e sete días, a partir da data do envío do anuncio ao «Diario Oficial de la Unión Europea». Se se trata de contratos de concesión de obra pública, este prazo non poderá ser inferior a cincuenta e dous días. Este prazo poderase reducir en sete días cando os anuncios se envíen por medios electrónicos, informáticos e telemáticos.

Nestes casos, a publicación da licitación no «Boletín Oficial del Estado» débese facer cunha antelación mínima equivalente ao prazo fixado para a presentación das solicitudes de participación no número seguinte.

2. Se se trata de contratos non suxeitos a regulación harmonizada, o prazo para a presentación de solicitudes de participación será, como mínimo, de dez días, contados desde a publicación do anuncio.

3. As solicitudes de participación deberán ir acompañadas da documentación a que se refire o artigo 146.1.

Artigo 165. *Selección de solicitantes.*

1. O órgano de contratación, unha vez comprobada a personalidade e solvencia dos solicitantes, seleccionará os que deban pasar á seguinte fase, que invitará, simultaneamente e por escrito, a presentar as súas proposicións no prazo que proceda conforme o sinalado no artigo 167.

2. O número de candidatos invitados a presentar proposicións deberá ser igual, polo menos, ao mínimo que, se é o caso, se fixase previamente. Cando o número de candidatos que cumpran os criterios de selección sexa inferior a ese número mínimo, o órgano de contratación poderá continuar o procedemento cos que reúnan as condicións exixidas, sen que se poida invitar empresarios que non solicitasen participar nel, ou candidatos que non posúan esas condicións.

Artigo 166. *Contido das invitacións e información aos invitados.*

1. As invitacións conterán unha referencia ao anuncio de licitación publicado e indicarán a data límite para a recepción de ofertas, o enderezo ao cal se deban enviar e a lingua en que deban estar redactadas, se se admite algunha outra ademais do castelán, os criterios de adxudicación do contrato que se terán en conta e a súa ponderación relativa ou, se é o caso, a orde decrecente de importancia atribuída a estes, se non figurasen no anuncio de licitación, e o lugar, día e hora da apertura de proposicións.

2. A invitación aos candidatos incluírá un exemplar dos pregos e copia da documentación complementaria, ou conterá as indicacións pertinentes para permitir o acceso a estes documentos, cando estes se puxesen directamente á súa disposición por medios electrónicos, informáticos e telemáticos de acordo co disposto no número 1 do artigo seguinte.

3. Cando os pregos ou a documentación complementaria estean en poder dunha entidade ou órgano distinto do que tramita o procedemento, a invitación precisará a forma en que se pode solicitar esta documentación e, se é o caso, a data límite para isto, así como o importe e as modalidades de pagamento da cantidade que, se é o caso, se teña que aboar. Os servizos competentes remitirán esta documentación sen demora aos interesados tras a recepción da súa solicitude.

4. Os órganos de contratación ou os servizos competentes deberán facilitar, antes dos seis días anteriores á data límite fixada para a recepción de ofertas, a información suplementaria sobre os pregos ou sobre a documentación complementaria que lles soliciten coa debida antelación os candidatos.

5. Será igualmente de aplicación neste procedemento o previsto no artigo 158.3.

Artigo 167. *Proposicións.*

1. O prazo de recepción de ofertas nos procedementos relativos a contratos suxeitos a regulación harmonizada non poderá ser inferior a corenta días, contados a partir da data de envío da invitación escrita. Este prazo poderase reducir en cinco días cando se

ofreza acceso por medios electrónicos, informáticos e telemáticos aos pregos e á documentación complementaria.

Se se enviase o anuncio previo a que se refire o artigo 141, o prazo poderá reducirse, como norma xeral, ata trinta e seis días ou, en casos excepcionais debidamente xustificados, ata vinte e dous días. Esta redución do prazo só será admisible cando o anuncio de información previa se enviase para a súa publicación antes dos cincuenta e dous días e despois dos doce meses anteriores á data de envío do anuncio de licitación, sempre que nel se incluíse, de estar dispoñible, toda a información exixida para este.

2. Nos procedementos relativos a contratos non suxeitos a regulación harmonizada o prazo para a presentación de proposicións non será inferior a quince días, contados desde a data de envío da invitación.

Artigo 168. *Adxudicación.*

Na adxudicación do contrato será de aplicación o previsto nos artigos 160 e 161, salvo o que se refire á necesidade de cualificar previamente a documentación a que se refire o artigo 146.

Sección 4.^a Procedemento negociado

Artigo 169. *Caracterización.*

1. No procedemento negociado a adxudicación recaerá no licitador xustificadamente elixido polo órgano de contratación, tras efectuar consultas con diversos candidatos e negociar as condicións do contrato cun ou con varios deles.

2. O procedemento negociado será obxecto de publicidade previa nos casos previstos no artigo 177, nos cales será posible a presentación de ofertas en concorrencia por calquera empresario interesado. Nos restantes supostos, non será necesario dar publicidade ao procedemento, asegurándose a concorrencia mediante o cumprimento do previsto no artigo 178.1.

Subsección 1.^a Supostos de aplicación

Artigo 170. *Supostos xerais.*

Nos termos que se establecen para cada tipo de contrato nos artigos seguintes, os contratos que subscriban as administracións públicas poderanse adxudicar mediante procedemento negociado nos seguintes casos:

a) Cando as proposicións ou ofertas económicas nos procedementos abertos, restrinxidos ou de diálogo competitivo seguidos previamente sexan irregulares ou inaceptables por ter sido presentados por empresarios carentes de aptitude, por incumprimento nas ofertas das obrigas legais relativas á fiscalidade, protección do ambiente e condicións de traballo a que se refire o artigo 119, por infrinxir as condicións para a presentación de variantes ou melloras, ou por incluír valores anormais ou desproporcionados, sempre que non se modifiquen substancialmente as condicións orixinais do contrato.

b) En casos excepcionais, cando se trate de contratos en que, por razón das súas características ou dos riscos que entrañen, non se poida determinar previamente o prezo global.

c) Cando, tras se ter seguido un procedemento aberto ou restrinxido, non se presentase ningunha oferta ou candidatura, ou as ofertas non sexan adecuadas, sempre que as condicións iniciais do contrato non se modifiquen substancialmente. Tratándose de contratos suxeitos a regulación harmonizada, remitirase un informe á Comisión da Unión Europea, se esta así o solicita.

d) Cando, por razóns técnicas ou artísticas ou por motivos relacionados coa protección de dereitos de exclusiva, o contrato só se poida encomendar a un empresario determinado.

e) Cando unha imperiosa urxencia, resultante de acontecementos imprevisibles para o órgano de contratación e non imputables a este, demande unha pronta execución do contrato que non se poida lograr mediante a aplicación da tramitación de urxencia regulada no artigo 112.

f) Cando o contrato fose declarado secreto ou reservado, ou cando a súa execución deba ir acompañada de medidas de seguridade especiais conforme a lexislación vixente, ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguridade do Estado e así se declarase de conformidade co previsto no artigo 13.2.d).

g) Cando se trate de contratos incluídos no ámbito do artigo 346 do Tratado de funcionamento da Unión Europea.

Artigo 171. *Contratos de obras.*

Ademais de nos casos previstos no artigo 170, os contratos de obras poderanse adxudicar por procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando as obras se realicen unicamente con fins de investigación, experimentación ou perfeccionamento e non co obxecto de obter unha rendibilidade ou de cubrir os custos de investigación ou de desenvolvemento.

b) Cando se trate de obras complementarias que non figuren no proxecto nin no contrato, ou no proxecto de concesión e no seu contrato inicial, pero que debido a unha circunstancia que non puido prever un poder adxudicador dilixente pasen a ser necesarias para executar a obra tal e como estaba descrita no proxecto ou no contrato sen modificala, e cuxa execución se confíe ao contratista da obra principal ou ao concesionario da obra pública de acordo cos prezos que rexan para o contrato primitivo ou que, de ser o caso, se fixen contraditoriamente, sempre que as obras non se poidan separar técnica ou economicamente do contrato primitivo sen causar grandes inconvenientes ao órgano de contratación ou que, aínda que resulten separables, sexan estritamente necesarias para o seu perfeccionamento, e que o importe acumulado das obras complementarias non supere o 50 por cento do importe primitivo do contrato.

c) Cando as obras consistan na repetición doutras similares adxudicadas por procedemento aberto ou restrinxido ao mesmo contratista polo órgano de contratación, sempre que se axusten a un proxecto base que fose obxecto do contrato inicial adxudicado polos ditos procedementos, que a posibilidade de facer uso deste procedemento estea indicada no anuncio de licitación do contrato inicial e que o importe das novas obras se computase ao fixar a contía total do contrato.

Unicamente se poderá recorrer a este procedemento durante un período de tres anos, a partir da formalización do contrato inicial.

d) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a un millón de euros.

Artigo 172. *Contratos de xestión de servizos públicos.*

Ademais de nos supostos previstos no artigo 170, poderá acudirse ao procedemento negociado para adxudicar contratos de xestión de servizos públicos nos seguintes casos:

a) Cando se trate de servizos públicos respecto dos cales non sexa posible promover concorrencia na oferta.

b) Os de xestión de servizos cuxo orzamento de gastos de primeiro establecemento se prevexa inferior a 500.000 euros e o seu prazo de duración sexa inferior a cinco anos.

c) Os relativos á prestación de asistencia sanitaria concertados con medios alleos, derivados dun convenio de colaboración entre as administracións públicas ou dun contrato marco, sempre que este fose adxudicado con suxeición ás normas desta lei.

Artigo 173. *Contratos de subministración.*

Ademais de nos casos previstos no artigo 170, os contratos de subministración poderán adxudicarse mediante o procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando se trate da adquisición de bens mobles integrantes do patrimonio histórico español, logo de seren valorados pola Xunta de Cualificación, Valoración e Exportación de Bens do Patrimonio Histórico Español ou organismo recoñecido para o efecto das comunidades autónomas, que se destinen a museos, arquivos ou bibliotecas.

b) Cando os produtos se fabriquen exclusivamente para fins de investigación, experimentación, estudo ou desenvolvemento; esta condición non se aplica á produción en serie destinada a establecer a viabilidade comercial do produto ou a recuperar os custos de investigación e desenvolvemento.

c) Cando se trate de entregas complementarias efectuadas polo provedor inicial que constitúan ben unha reposición parcial de subministracións ou instalacións de uso corrente, ou ben unha ampliación das subministracións ou instalacións existentes, se o cambio de provedor obriga o órgano de contratación a adquirir material con características técnicas diferentes, dando lugar a incompatibilidades ou a dificultades técnicas de uso e de mantemento desproporcionadas. A duración de tales contratos, así como a dos contratos renovables, non poderá, por regra xeral, ser superior a tres anos.

d) Cando se trate da adquisición en mercados organizados ou bolsas de materias primas de subministracións que coticen nestes.

e) Cando se trate dunha subministración concertada en condicións especialmente vantaxosas cun provedor que cese definitivamente nas súas actividades comerciais, ou cos administradores dun concurso, ou a través dun acordo xudicial ou un procedemento da mesma natureza.

f) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Artigo 174. *Contratos de servizos.*

Ademais de nos casos previstos no artigo 170, os contratos de servizos poderanse adxudicar por procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando, debido ás características da prestación, especialmente nos contratos que teñan por obxecto prestacións de carácter intelectual e nos comprendidos na categoría 6 do anexo II, non sexa posible establecer as súas condicións coa precisión necesaria para adxudicalo por procedemento aberto ou restrinxido.

b) Cando se trate de servizos complementarios que non figuren no proxecto nin no contrato pero que, debido a unha circunstancia que non puido ser prevista por un poder adxudicador dilixente, pasen a ser necesarios para executar o servizo tal e como estaba descrito no proxecto ou no contrato sen modificalo, e cuxa execución se confíe ao empresario ao cal se adxudicou o contrato principal de acordo cos prezos que rexan para este ou que, se é o caso, se fixen contraditoriamente, sempre que os servizos non se poidan separar técnica ou economicamente do contrato primitivo sen causar grandes inconvenientes ao órgano de contratación ou que, aínda que resulten separables, sexan estritamente necesarios para o seu perfeccionamento e que o importe acumulado dos servizos complementarios non supere o 50 por cento do importe primitivo do contrato.

c) Cando os servizos consistan na repetición doutros similares adxudicados por procedemento aberto ou restrinxido ao mesmo contratista polo órgano de contratación, sempre que se axusten a un proxecto base que fose obxecto do contrato inicial adxudicado polos ditos procedementos, que a posibilidade de facer uso deste procedemento estea indicada no anuncio de licitación do contrato inicial e que o importe dos novos servizos se computase ao fixar a contía total do contrato.

Unicamente se poderá recorrer a este procedemento durante un período de tres anos a partir da formalización do contrato inicial.

d) Cando o contrato en cuestión sexa a consecuencia dun concurso e, de acordo coas normas aplicables, deba adjudicarse ao gañador. En caso de que existan varios gañadores, deberán ser invitados todos eles a participar nas negociacións.

e) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Artigo 175. *Outros contratos.*

Salvo que se dispoña outra cousa nas normas especiais polas cales se regulen, os restantes contratos das administracións públicas poderán ser adjudicados por procedemento negociado nos casos previstos no artigo 170 e, ademais, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Subsección 2.^a Tramitación

Artigo 176. *Delimitación da materia obxecto de negociación.*

No prego de cláusulas administrativas particulares determinaranse os aspectos económicos e técnicos que, se é o caso, deban ser obxecto de negociación coas empresas.

Artigo 177. *Anuncio de licitación e presentación de solicitudes de participación.*

1. Cando se acuda ao procedemento negociado por concorreren as circunstancias previstas nas alíneas a) e b) do artigo 170, na alínea a) do artigo 171, ou na alínea a) do artigo 174, o órgano de contratación deberá publicar un anuncio de licitación na forma prevista no artigo 142.

Poderase prescindir da publicación do anuncio cando se acuda ao procedemento negociado por se teren presentado ofertas irregulares ou inaceptables nos procedementos antecedentes, sempre que na negociación se inclúan todos os licitadores que no procedemento aberto ou restrinxido, ou no procedemento de diálogo competitivo seguido con anterioridade, presentasen ofertas conformes cos requisitos formais exixidos, e só eles.

2. Igualmente, nos contratos non suxeitos a regulación harmonizada que se poidan adjudicar por procedemento negociado por ser a súa contía inferior á indicada nos artigos 171, alínea d), 172, alínea b), 173, alínea f), 174, alínea e) e 175, deberán publicarse anuncios conforme o previsto no artigo 142 cando o seu valor estimado sexa superior a 200.000 euros, se se trata de contratos de obras, ou a 60.000 euros, cando se trate doutros contratos.

3. Serán de aplicación ao procedemento negociado, nos casos en que se proceda á publicación de anuncios de licitación, as normas contidas nos artigos 163 a 166, ambos incluídos. Non obstante, en caso de que se decida limitar o número de empresas que se invitarán a negociar, deberá terse en conta o sinalado no número 1 do artigo seguinte.

Artigo 178. *Negociación dos termos do contrato.*

1. No procedemento negociado será necesario solicitar ofertas, polo menos, a tres empresas capacitadas para a realización do obxecto do contrato, sempre que isto sexa posible.

2. Os órganos de contratación poderán articular o procedemento negociado en fases sucesivas, co fin de reducir progresivamente o número de ofertas que se van negociar mediante a aplicación dos criterios de adjudicación sinalados no anuncio de licitación ou no prego de condicións, indicándose nestes se se vai facer uso desta facultade. O número de solucións que cheguen ata a fase final deberá ser o suficientemente amplo como para garantir unha competencia efectiva, sempre que se presentase un número suficiente de solucións ou de candidatos adecuados.

3. Durante a negociación, os órganos de contratación velarán porque todos os licitadores reciban igual trato. En particular, non facilitarán, de forma discriminatoria, información que poida dar vantaxes a determinados licitadores con respecto ao resto.

4. Os órganos de contratación negociarán cos licitadores as ofertas que estes presentasen para adaptalas aos requisitos indicados no prego de cláusulas administrativas particulares e no anuncio de licitación, se é o caso, e nos posibles documentos complementarios, co fin de identificar a oferta economicamente máis vantaxosa.

5. No expediente deberase deixar constancia das invitacións cursadas, das ofertas recibidas e das razóns para a súa aceptación ou rexeitamento.

Sección 5.^a Diálogo competitivo

Artigo 179. Caracterización.

1. No diálogo competitivo, o órgano de contratación dirixe un diálogo cos candidatos seleccionados, logo de solicitude destes, co fin de desenvolver unha ou varias solucións susceptibles de satisfacer as súas necesidades e que servirán de base para que os candidatos elixidos presenten unha oferta.

2. Os órganos de contratación poderán establecer primas ou compensacións para os participantes no diálogo.

Artigo 180. Supostos de aplicación.

1. O diálogo competitivo poderase utilizar no caso de contratos particularmente complexos cando o órgano de contratación considere que o uso do procedemento aberto ou o do restrinxido non permite unha adecuada adxudicación do contrato.

2. Para estes efectos, considerarase que un contrato é particularmente complexo cando o órgano de contratación non se encontre obxectivamente capacitado para definir, de acordo coas alíneas b), c) ou d) do número 3 do artigo 117, os medios técnicos aptos para satisfacer as súas necesidades ou obxectivos, ou para determinar a cobertura xurídica ou financeira dun proxecto.

3. Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado a que se refire o artigo 11 adxudicaranse por este procedemento, sen prexuízo de que se poida seguir o procedemento negociado con publicidade no caso previsto no artigo 170.a).

Artigo 181. Apertura do procedemento e solicitudes de participación.

1. Os órganos de contratación publicarán un anuncio de licitación no cal darán a coñecer as súas necesidades e requisitos, que definirán neste anuncio ou nun documento descritivo.

2. Serán de aplicación neste procedemento as normas contidas nos artigos 163 a 165, ambos incluídos. Non obstante, en caso de que se decida limitar o número de empresas ás cales se invitará a tomar parte no diálogo, este non poderá ser inferior a tres.

3. As invitacións a tomar parte no diálogo conterán unha referencia ao anuncio de licitación publicado e indicarán a data e o lugar de inicio da fase de consulta, a lingua ou linguas utilizables, se se admite algunha outra, ademais do castelán, os documentos relativos ás condicións de aptitude que, se é o caso, se deban xuntar, e a ponderación relativa dos criterios de adxudicación do contrato ou, se é o caso, a orde decrecente de importancia dos ditos criterios, se non figuran no anuncio de licitación. Serán aplicables as disposicións dos números 2 a 5 do artigo 166, en canto á documentación que debe acompañar as invitacións, aínda que as referencias aos pregos se deben entender feitas ao documento descritivo, e o prazo límite previsto no número 4 para facilitar información suplementaria se entenderá referido aos seis días anteriores á data fixada para o inicio da fase de diálogo.

Artigo 182. Diálogo cos candidatos.

1. O órgano de contratación desenvolverá, cos candidatos seleccionados, un diálogo cuxo fin será determinar e definir os medios adecuados para satisfacer as súas

necesidades. No transcurso deste diálogo, poderán debaterse todos os aspectos do contrato cos candidatos seleccionados.

2. Durante o diálogo, o órgano de contratación dará un trato igual a todos os licitadores e, en particular, non facilitará, de forma discriminatoria, información que lles poida dar vantaxes a determinados licitadores con respecto ao resto.

O órgano de contratación non poderá revelar aos demais participantes as solucións propostas por un participante ou outros datos confidenciais que este lles comunique sen previo acordo deste.

3. O procedemento poderase articular en fases sucesivas co fin de reducir progresivamente o número de solucións que se van examinar durante a fase de diálogo mediante a aplicación dos criterios indicados no anuncio de licitación ou no documento descritivo; nestes indicárase se se vai facer uso desta posibilidade. O número de solucións que se examinen na fase final deberá ser o suficientemente amplo como para garantir unha competencia efectiva entre elas, sempre que se presentasen un número suficiente de solucións ou de candidatos adecuados.

4. O órgano de contratación proseguirá o diálogo ata que se encontre en condicións de determinar, despois de comparalas, se é preciso, as solucións que poidan responder ás súas necesidades.

Tras declarar pechado o diálogo e seren informados disto todos os participantes, o órgano de contratación invitaraos a que presenten a súa oferta final, baseada na solución ou solucións presentadas e especificadas durante a fase de diálogo, indicando a data límite, o enderezo ao cal se deba enviar e a lingua ou linguas en que poidan estar redactadas, de se admitir algunha outra ademais do castelán.

Artigo 183. *Presentación e exame das ofertas.*

1. As ofertas deben incluír todos os elementos requiridos e necesarios para a realización do proxecto.

O órgano de contratación poderá solicitar precisións ou aclaracións sobre as ofertas presentadas, axustes nestas ou información complementaria relativa a elas, sempre que isto non supoña unha modificación dos seus elementos fundamentais que implique unha variación que poida falsear a competencia ou ter un efecto discriminatorio.

2. O órgano de contratación avaliará as ofertas presentadas polos licitadores en función dos criterios de adxudicación establecidos no anuncio de licitación ou no documento descritivo e seleccionará a oferta economicamente máis vantaxosa. Para esta valoración deberán tomarse en consideración, necesariamente, varios criterios, sen que sexa posible adxudicar o contrato unicamente baseándose no prezo ofertado.

3. O órgano de contratación poderá requirir o licitador cuxa oferta se considere máis vantaxosa economicamente para que aclare determinados aspectos desta ou ratifique os compromisos que figuran nela, sempre que con isto non se modifiquen elementos substanciais da oferta ou da licitación, se falsee a competencia ou se produza un efecto discriminatorio.

Sección 6.^a Normas especiais aplicables aos concursos de proxectos

Artigo 184. *Ámbito de aplicación.*

1. Son concursos de proxectos os procedementos encamiñados á obtención de planos ou proxectos, principalmente nos campos da arquitectura, o urbanismo, a enxeñaría e o procesamento de datos, a través dunha selección que, tras a correspondente licitación, se encomenda a un xurado.

2. As normas da presente sección aplicaranse aos concursos de proxectos que respondan a un dos tipos seguintes:

a) Concursos de proxectos organizados no marco dun procedemento de adxudicación dun contrato de servizos.

b) Concursos de proxectos con primas de participación ou pagamentos aos participantes.

3. Non se aplicarán as normas da presente sección aos concursos de proxectos que se encontren en casos equiparables aos previstos no artigo 4 e no número 2 do artigo 13.

4. Considéranse suxeitos a regulación harmonizada os concursos de proxectos cuxa contía sexa igual ou superior aos limiares fixados no artigo 16 en función do órgano que efectúe a convocatoria.

A contía dos concursos de proxectos calcularase aplicando as seguintes regras aos supostos previstos no número 2 deste artigo: no caso da alínea a), terase en conta o valor estimado do contrato de servizos e as eventuais primas de participación ou pagamentos aos participantes; no caso previsto na alínea b) teranse en conta o importe total dos pagamentos e primas, incluíndo o valor estimado do contrato de servizos que se puiden adxudicar ulteriormente de acordo coa alínea d) do artigo 174, se o órgano de contratación non exclúe esta adxudicación no anuncio do concurso.

Artigo 185. *Bases do concurso.*

As normas relativas á organización dun concurso de proxectos estableceranse de conformidade co regulado na presente sección e poranse á disposición dos que estean interesados en participar nel.

Artigo 186. *Participantes.*

En caso de que se decida limitar o número de participantes, a selección destes deberase efectuar aplicando criterios obxectivos, claros e non discriminatorios, sen que o acceso á participación se poida limitar a un determinado ámbito territorial, ou a persoas físicas con exclusión das xurídicas ou á inversa. En calquera caso, ao fixar o número de candidatos invitados a participar, deberá terse en conta a necesidade de garantir unha competencia real.

Artigo 187. *Publicidade.*

1. A licitación do concurso de proxectos publicarase na forma prevista no artigo 142.
2. Os resultados do concurso publicaranse na forma prevista no artigo 154.

Artigo 188. *Decisión do concurso.*

1. O xurado estará composto por persoas físicas independentes dos participantes no concurso de proxectos.

2. Cando se exixa unha cualificación profesional específica para participar nun concurso de proxectos, polo menos un terzo dos membros do xurado deberá posuír a dita cualificación ou outra equivalente.

3. O xurado adoptará as súas decisións ou ditames con total independencia, sobre a base de proxectos que lle serán presentados de forma anónima, e atendendo unicamente aos criterios indicados no anuncio de realización do concurso.

4. O xurado terá autonomía de decisión ou de ditame.

5. O xurado fará constar nun informe, asinado polos seus membros, a clasificación dos proxectos, tendo en conta os méritos de cada proxecto, xunto coas súas observacións e calquera aspecto que requira aclaración.

6. Deberase respectar o anonimato ata que o xurado emita o seu ditame ou decisión.

7. De ser necesario, poderanse invitar os participantes para que respondan a preguntas que o xurado incluíse na acta para aclarar calquera aspecto dos proxectos; e deberase elaborar unha acta completa do diálogo entre os membros do xurado e os participantes.

8. Coñecido o ditame do xurado e tendo en conta o contido da clasificación e da acta a que se refire o artigo anterior, o órgano de contratación procederá á adxudicación, que deberá ser motivada se non se axusta á proposta ou propostas do xurado.

9. No non previsto por esta sección, o concurso dos proxectos rexerese polas disposicións reguladoras da contratación de servizos.

CAPÍTULO II

Adxudicación doutros contratos do sector público

Sección 1.ª Normas aplicables polos poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas

Artigo 189. *Delimitación xeral.*

Os poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas aplicarán, para a adxudicación dos seus contratos, as normas da presente sección.

Artigo 190. *Adxudicación dos contratos suxeitos a regulación harmonizada.*

1. A adxudicación dos contratos suxeitos a regulación harmonizada rexerese polas normas establecidas no capítulo anterior coas seguintes adaptacións:

a) Non serán de aplicación as normas establecidas no segundo parágrafo do número 2 do artigo 150 sobre intervención do comité de expertos para a valoración de criterios subxectivos; nos números 1 e 2 do artigo 152 sobre criterios para apreciar o carácter anormal ou desproporcionado das ofertas; no artigo 156 sobre formalización dos contratos sen prexuízo de que se deba observar o prazo establecido no seu número 3 e o previsto no número 5; no artigo 160 sobre exame das proposicións e proposta de adxudicación, e no artigo 172 sobre os supostos en que é posible acudir a un procedemento negociado para adxudicar contratos de xestión de servizos públicos.

b) Non será preciso publicar as licitacións e adxudicacións nos diarios oficiais nacionais a que se refiren o parágrafo primeiro do número 1 do artigo 142 e o parágrafo primeiro do número 2 do artigo 154, entendéndose que se satisfai o principio de publicidade mediante a publicación efectuada no «Diario Oficial de la Unión Europea» e a inserción da correspondente información na plataforma de contratación a que se refire o artigo 334 ou no sistema equivalente xestionado pola Administración pública da cal dependa a entidade contratante, sen prexuízo da utilización de medios adicionais con carácter voluntario.

2. Se, por razóns de urxencia, resulta impracticable o cumprimento dos prazos mínimos establecidos, será de aplicación o previsto no artigo 112.2.b) sobre redución de prazos.

Artigo 191. *Adxudicación dos contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada.*

Na adxudicación de contratos non suxeitos a regulación harmonizada serán de aplicación as seguintes disposicións:

a) A adxudicación estará sometida, en todo caso, aos principios de publicidade, concorrencia, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación.

b) Os órganos competentes das entidades a que se refire esta sección aprobarán unhas instrucións, de obrigado cumprimento no seu ámbito interno, nas cales se regulen os procedementos de contratación de forma que quede garantida a efectividade dos principios enunciados na alínea anterior e que o contrato é adxudicado a quen presente a oferta economicamente máis vantaxosa. Estas instrucións deben pórse á disposición de

todos os interesados en participar nos procedementos de adxudicación de contratos regulados por elas, e publicarse no perfil de contratante da entidade.

No ámbito do sector público estatal, a aprobación das instrucións requirirá o informe previo da Avogacía do Estado.

c) Entenderanse cumpridas as exixencias derivadas do principio de publicidade coa inserción da información relativa á licitación dos contratos cuxo importe supere os 50.000 euros no perfil do contratante da entidade, sen prexuízo de que as instrucións internas de contratación poidan arbitrar outras modalidades, alternativas ou adicionais, de difusión.

Sección 2.^a Normas aplicables por outros entes, organismos e entidades do sector público

Artigo 192. Réxime de adxudicación de contratos.

1. Os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a consideración de poderes adxudicadores deberán axustarse, na adxudicación dos contratos, aos principios de publicidade, concorrencia, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación.

2. A adxudicación dos contratos deberase efectuar de forma que recaia na oferta economicamente máis vantaxosa.

3. Nas instrucións internas en materia de contratación que aproben estas entidades disporase o necesario para asegurar a efectividade dos principios enunciados no número 1 deste artigo e a directriz establecida no número 2. Estas instrucións deben pórse á disposición de todos os interesados en participar nos procedementos de adxudicación de contratos regulados por elas, e publicarse no perfil de contratante da entidade.

No ámbito do sector público estatal, deberase emitir informe sobre estas instrucións antes de ser aprobadas polo órgano a que corresponda o asesoramento xurídico da correspondente entidade.

Sección 3.^a Normas aplicables na adxudicación de contratos subvencionados

Artigo 193. Adxudicación de contratos subvencionados.

A adxudicación dos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17 desta lei rexerese polas normas establecidas no artigo 190.

TÍTULO II

Racionalización técnica da contratación

CAPÍTULO I

Normas xerais

Artigo 194. Sistemas para a racionalización da contratación das administracións públicas.

Para racionalizar e ordenar a adxudicación de contratos, as administracións públicas poderán concluír acordos marco, articular sistemas dinámicos ou centralizar a contratación de obras, servizos e subministracións en servizos especializados, conforme as normas deste título.

Artigo 195. *Sistemas para a racionalización da contratación doutras entidades do sector público.*

Os sistemas para a racionalización da contratación que establezan as entidades do sector público que non teñan o carácter de administracións públicas nas súas normas e instrucións propias deberán axustarse ás disposicións deste título para a adxudicación de contratos suxeitos a regulación harmonizada.

CAPÍTULO II

Acordos marco

Artigo 196. *Funcionalidade e límites.*

1. Os órganos de contratación do sector público poderán concluír acordos marco cun ou con varios empresarios co fin de fixar as condicións a que se deberán axustar os contratos que pretendan adxudicar durante un período determinado, sempre que o recurso a estes instrumentos non se efectúe de forma abusiva ou de modo que a competencia se vexa obstaculizada, restrinxida ou falseada.

2. Cando o acordo marco se conclúa con varios empresarios, o número destes deberá ser, polo menos, de tres, sempre que exista un número suficiente de interesados que se axusten aos criterios de selección ou de ofertas admisibles que respondan aos criterios de adxudicación.

3. A duración dun acordo marco non poderá exceder os catro anos, salvo en casos excepcionais, debidamente xustificados.

Artigo 197. *Procedemento de subscrición de acordos marco.*

1. Para a subscrición dun acordo marco seguiranse as normas de procedemento establecidas no libro II, e no capítulo I do título I deste libro.

2. A subscrición do acordo marco publicarase no perfil de contratante do órgano de contratación e, nun prazo non superior a corenta e oito días, publicarase, ademais, no «Boletín Oficial del Estado» ou nos respectivos diarios ou boletíns oficiais das comunidades autónomas ou das provincias. A posibilidade de adxudicar contratos suxeitos a regulación harmonizada con base no acordo marco estará condicionada a que, no prazo de corenta e oito días desde a súa subscrición, se remitise o seu correspondente anuncio ao «Diario Oficial de la Unión Europea» e se efectuase a súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

3. Nos casos a que se refire o artigo 153, o órgano de contratación poderá non publicar determinada información relativa á subscrición do acordo marco e xustificarao debidamente no expediente.

Artigo 198. *Adxudicación de contratos baseados nun acordo marco.*

1. Só se poderán subscribir contratos baseados nun acordo marco entre os órganos de contratación e as empresas que fosen orixinarmente partes naquel. Nestes contratos, en particular no caso previsto no número 3 deste artigo, as partes non poderán, en ningún caso, introducir modificacións substanciais respecto dos termos establecidos no acordo marco.

2. Os contratos baseados no acordo marco adxudicaranse de acordo co previsto nos números 3 e 4 deste artigo.

3. Cando o acordo marco se conclúese cun único empresario, os contratos baseados naquel adxudicaranse de acordo cos termos establecidos nel. Os órganos de contratación poderán consultar por escrito co empresario e pedirlle, se for necesario, que complete a súa oferta.

4. Cando o acordo marco se subscribise con varios empresarios, a adxudicación dos contratos baseados nel efectuarase aplicando os termos fixados no propio acordo marco, sen necesidade de convocar as partes a unha nova licitación.

Cando non todos os termos estean establecidos no acordo marco, a adxudicación dos contratos efectuarase convocando as partes a unha nova licitación, na cal se tomarán como base os mesmos termos, formulándoos de maneira máis precisa se for necesario, e, se procede, outros a que se refiran as especificacións do acordo marco, de acordo co procedemento seguinte:

a) Por cada contrato que se teña que adxudicar, consultarase por escrito con todas as empresas capaces de realizar o obxecto do contrato; non obstante, cando os contratos que se pretenden adxudicar non estean suxeitos, por razón do seu obxecto e contía, a procedemento harmonizado, o órgano de contratación poderá decidir, xustificándoo debidamente no expediente, non estender esta consulta á totalidade dos empresarios que sexan parte do acordo marco, sempre que, como mínimo, lles solicite ofertas a tres deles.

b) Concederase un prazo suficiente para presentar as ofertas relativas a cada contrato específico, tendo en conta factores tales como a complexidade do obxecto do contrato e o tempo necesario para o envío da oferta.

c) As ofertas presentarase por escrito e o seu contido será confidencial ata o momento fixado para a súa apertura.

d) De forma alternativa ao sinalado nas alíneas anteriores, o órgano de contratación poderá abrir unha poxa electrónica para a adxudicación do contrato conforme o establecido no artigo 148.

e) O contrato adxudicáraselle ao licitador que presentase a mellor oferta, valorada segundo os criterios detallados no acordo marco.

f) Se o considera oportuno, o órgano de contratación poderá decidir a publicación da adxudicación conforme o previsto no artigo 154.

5. Nos procedementos de adxudicación a que se refiren os números anteriores poderase efectuar a formalización do contrato sen necesidade de observar o prazo de espera previsto no artigo 156.3.

CAPÍTULO III

Sistemas dinámicos de contratación

Artigo 199. *Funcionalidade e límites.*

1. Os órganos de contratación do sector público poderán articular sistemas dinámicos para a contratación de obras, servizos e subministracións de uso corrente cuxas características, xeralmente dispoñibles no mercado, satisfagan as súas necesidades, sempre que o recurso a estes instrumentos non se efectúe de forma que a competencia se vexa obstaculizada, restrinxida ou falseada.

2. A duración dun sistema dinámico de contratación non poderá exceder os catro anos, salvo en casos excepcionais debidamente xustificadas.

Artigo 200. *Implementación.*

1. O sistema dinámico de contratación desenvolverase de acordo coas normas do procedemento aberto ao longo de todas as súas fases e ata a adxudicación dos correspondentes contratos, que se efectuará na forma prevista no artigo 202. Todos os licitadores que cumpran os criterios de selección e que presentasen unha oferta indicativa que se axuste ao sinalado nos pregos serán admitidos no sistema.

2. Para a implementación dun sistema dinámico de contratación observaranse as seguintes normas:

a) O órgano de contratación deberá publicar un anuncio de licitación, na forma establecida no artigo 142, en que deberá indicar expresamente que pretende articular un sistema dinámico de contratación.

b) Nos pregos deberase precisar, ademais dos demais aspectos que resulten pertinentes, a natureza dos contratos que se poderán subscribir mediante o sistema, e toda a información necesaria para incorporarse a este e, en particular, a relativa ao equipamento electrónico utilizado e aos arranxos e especificacións técnicas de conexión.

c) Desde a publicación do anuncio e ata a expiración do sistema, ofrecerase acceso sen restrición, directo e completo, por medios electrónicos, informáticos e telemáticos, aos pregos e á documentación complementaria. No anuncio a que se refire a alínea a) anterior indicárase o enderezo da internet en que estes documentos se poden consultar.

3. O desenvolvemento do sistema e a adxudicación dos contratos no marco deste deberán efectuarse, exclusivamente, por medios electrónicos, informáticos e telemáticos.

4. A participación no sistema será gratuíta para as empresas, ás cales non se poderá cargar ningún gasto.

Artigo 201. *Incorporación de empresas ao sistema.*

1. Durante a vixencia do sistema, todo empresario interesado poderá presentar unha oferta indicativa para efectos de ser incluído neste.

2. A avaliación das ofertas indicativas deberase efectuar nun prazo máximo de quince días a partir da súa presentación. Este prazo poderá ser prorrogado polo órgano de contratación sempre que, mentres, non convoque unha nova licitación.

3. O órgano de contratación deberá comunicar ao licitador a súa admisión no sistema dinámico de contratación, ou o rexeitamento da súa oferta indicativa, que só procederá en caso de que a oferta non se axuste ao establecido no prego, no prazo máximo de dous días desde que se efectúe a avaliación da súa oferta indicativa.

4. As ofertas indicativas poderán mellorarse en calquera momento sempre que sigan sendo conformes co prego.

Artigo 202. *Adxudicación de contratos no marco dun sistema dinámico de contratación.*

1. Cada contrato específico que se pretenda adxudicar no marco dun sistema dinámico de contratación deberá ser obxecto dunha licitación.

2. Cando, por razón da súa contía, os contratos que se pretenden adxudicar estean suxeitos a regulación harmonizada, antes de procederen á licitación os órganos de contratación publicarán un anuncio simplificado, nos medios que se detallan no artigo 142, invitando calquera empresario interesado a presentar unha oferta indicativa, nun prazo non inferior a quince días, que se computarán desde o envío do anuncio á Unión Europea. Ata que se conclúa a avaliación das ofertas indicativas presentadas en prazo non se poderán convocar novas licitacións.

3. Todos os empresarios admitidos no sistema serán invitados a presentar unha oferta para o contrato específico que se estea licitando; para este efecto concederáselles un prazo suficiente, que se fixará tendo en conta o tempo que razoablemente poida ser necesario para preparala, atendida a complexidade do contrato. O órgano de contratación poderá, así mesmo, abrir unha poxa electrónica conforme o establecido no artigo 148.

4. O contrato adxudicaráselle ao licitador que presentase a mellor oferta, valorada de acordo cos criterios sinalados no anuncio de licitación a que se refire o artigo 200.2.a). Estes criterios deberanse precisar na invitación a que se refire o número anterior.

5. O resultado do procedemento deberase anunciar dentro dos corenta e oito días seguintes ao da adxudicación de cada contrato na forma prevista no número 1 do artigo 154 e será igualmente de aplicación o previsto no seu número 4. Non obstante, estes anuncios poderán agruparse trimestralmente, caso en que o prazo de corenta e oito días se computará desde a terminación do trimestre.

6. A adxudicación prevista no número 4 deste artigo poderá ir seguida de forma inmediata pola formalización do contrato.

CAPÍTULO IV

Centrais de contratación

Sección 1.^a Normas xerais

Artigo 203. *Funcionalidade e principios de actuación.*

1. As entidades do sector público poderán centralizar a contratación de obras, servizos e subministracións atribuíndoas a servizos especializados.

2. As centrais de contratación poderán actuar adquirindo subministracións e servizos para outros órganos de contratación, ou adxudicando contratos ou subscribindo acordos marco para a realización de obras, subministracións ou servizos destinados a estes.

3. As centrais de contratación suxeitaranse, na adxudicación dos contratos e acordos marco que subscriban, ás disposicións da presente lei e ás súas normas de desenvolvemento.

Artigo 204. *Creación de centrais de contratación polas comunidades autónomas e entidades locais.*

1. A creación de centrais de contratación polas comunidades autónomas, así como a determinación do tipo de contratos e o ámbito subxectivo a que se estenden, efectuarase na forma que prevexan as normas de desenvolvemento desta lei que aquelas diten en exercicio das súas competencias.

2. No ámbito da Administración local, as deputacións provinciais poderán crear centrais de contratación por acordo do pleno.

Artigo 205. *Adhesión a sistemas externos de contratación centralizada.*

1. As comunidades autónomas e as entidades locais, así como os organismos autónomos e entes públicos dependentes delas, poderán adherirse ao sistema de contratación centralizada estatal regulado no artigo 206, para a totalidade das subministracións, servizos e obras incluídos nel ou só para determinadas categorías deles. A adhesión requirirá a conclusión do correspondente acordo coa Dirección Xeral do Patrimonio do Estado.

2. Igualmente, mediante os correspondentes acordos, as comunidades autónomas e as entidades locais poderán adherirse a sistemas de adquisición centralizada doutras comunidades autónomas ou entidades locais.

3. As sociedades e fundacións e os restantes entes, organismos e entidades do sector público poderán adherirse aos sistemas de contratación centralizada establecidos polas administracións públicas na forma prevista nos números anteriores.

Sección 2.^a Contratación centralizada no ámbito estatal

Artigo 206. *Réxime xeral.*

1. No ámbito da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, o ministro de Economía e Facenda poderá declarar de contratación centralizada as subministracións, obras e servizos que sexan contratados de forma xeral e con características esencialmente homoxéneas polos diferentes órganos e organismos.

2. A contratación destas subministracións, obras ou servizos deberase efectuar a través da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado, que operará, respecto deles, como central de contratación única no ámbito definido no número 1. O financiamento dos correspondentes contratos será por conta do organismo petionario.

3. A contratación de obras, subministracións ou servizos centralizados poderá ser efectuada pola Dirección Xeral do Patrimonio do Estado a través dos seguintes procedementos:

a) Mediante a conclusión do correspondente contrato, que se adxudicará de acordo coas normas procedementais contidas no capítulo I do título I deste libro.

b) A través do procedemento especial de adopción de tipo. Este procedemento desenvolverase en dúas fases, a primeira das cales terá por obxecto a adopción dos tipos contratables para cada clase de bens, obras ou servizos mediante a conclusión dun acordo marco ou a apertura dun sistema dinámico, mentres que a segunda terá por finalidade a contratación específica, conforme as normas aplicables a cada un dos ditos sistemas contractuais, dos bens, servizos ou obras dos tipos así adoptados que precisen os diferentes órganos e organismos.

Mentres non se produza a adopción de tipos conforme o sinalado no número anterior, ou cando os tipos adoptados non reúnan as características indispensables para satisfacer as necesidades do organismo petionario, a contratación das subministracións, obras ou servizos será efectuada, de acordo coas normas xerais de procedemento, pola Dirección Xeral do Patrimonio do Estado. Non obstante, se a orde pola cal se acorda a centralización destes contratos así o prevé, a contratación poderá ser realizada, de acordo coas normas xerais de competencia e procedemento, polo correspondente órgano de contratación, co informe favorable previo da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado.

Cando a contratación das subministracións, servizos ou obras se deba efectuar convocando as partes nun acordo marco a unha nova licitación conforme o previsto nas alíneas a) a d) do número 4 do artigo 198, a consulta por escrito aos empresarios capaces de realizar a prestación, así como a recepción e exame das proposicións serán responsabilidade do organismo interesado na adxudicación do contrato, que elevará a correspondente proposta á Dirección Xeral do Patrimonio do Estado.

Se a adopción de tipo se efectuase mediante a articulación dun sistema dinámico de contratación, na adxudicación dos contratos que, por razón da súa contía, non estean suxeitos a un procedemento harmonizado, non rexerá o disposto no artigo 201.2 e no artigo 202.2 sobre a imposibilidade de convocar novas licitacións mentres estea pendente a avaliación das ofertas presentadas.

4. A conclusión pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais de acordos marco que teñan por obxecto bens, servizos ou obras non declarados de contratación centralizada requirirá o informe favorable da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado, que se deberá obter antes de iniciar o procedemento dirixido á súa adxudicación, cando eses bens, servizos ou obras se contraten de forma xeral e con características esencialmente homoxéneas no referido ámbito. Igualmente, será necesario o informe favorable previo da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado para a subscripción de acordos marco que afecten máis dun departamento ministerial, organismo autónomo ou entidade das mencionadas neste punto.

Artigo 207. Adquisición centralizada de equipamentos e sistemas para o tratamento da información.

1. A competencia para adquirir equipamentos e sistemas para o tratamento da información e os seus elementos complementarios ou auxiliares no ámbito definido no número 1 do artigo anterior que non fosen declarados de adquisición centralizada conforme o sinalado nel corresponderá, en todo caso, ao director xeral do Patrimonio do Estado, oídos os departamentos ministeriais ou organismos interesados na compra en canto ás súas necesidades.

2. O ministro de Economía e Facenda poderá atribuír a competencia para adquirir os bens a que se refire este artigo a outros órganos da Administración xeral do Estado, aos seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade

Social e entidades públicas estatais, cando circunstancias especiais ou o volume de adquisicións que realicen así o aconsellen.

LIBRO IV

Efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos

TÍTULO I

Normas xerais

CAPÍTULO I

Efectos dos contratos

Artigo 208. *Réxime xurídico.*

Os efectos dos contratos administrativos rexeranse polas normas a que fai referencia o artigo 19.2 e polos pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas, xerais e particulares.

Artigo 209. *Vinculación ao contido contractual.*

Os contratos deberanse cumprir a teor das súas cláusulas, sen prexuízo das prerrogativas establecidas pola lexislación en favor das administracións públicas.

CAPÍTULO II

Prerrogativas da Administración pública nos contratos administrativos

Artigo 210. *Enumeración.*

Dentro dos límites e con suxeición aos requisitos e efectos sinalados na presente lei, o órgano de contratación ten a prerrogativa de interpretar os contratos administrativos, resolver as dúbidas que ofrezca o seu cumprimento, modificalos por razóns de interese público, acordar a súa resolución e determinar os efectos desta.

Artigo 211. *Procedemento de exercicio.*

1. Nos procedementos que se instrúan para a adopción de acordos relativos á interpretación, modificación e resolución do contrato deberá darse audiencia ao contratista.

2. Na Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais os acordos a que se refire o número anterior deberán ser adoptados co informe previo do servizo xurídico correspondente, salvo nos casos previstos nos artigos 99 e 213.

3. Non obstante o anterior, será preceptivo o informe do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva nos casos de:

- a) Interpretación, nulidade e resolución, cando o contratista formule oposición.
- b) Modificacións do contrato, cando a súa contía, illada ou conxuntamente, sexa superior a un 10 por cento do prezo primitivo do contrato, cando este sexa igual ou superior a 6.000.000 de euros.

4. Os acordos que adopte o órgano de contratación porán fin á vía administrativa e serán inmediatamente executivos.

CAPÍTULO III

Execución dos contratos

Artigo 212. *Execución defectuosa e demora.*

1. Os pregos ou o documento contractual poderán prever penalidades para o caso de cumprimento defectuoso da prestación obxecto deste ou para o suposto de incumprimento dos compromisos ou das condicións especiais de execución do contrato que se establecesen conforme os artigos 64.2 e 118.1. Estas penalidades deberán ser proporcionais á gravidade do incumprimento e a súa contía non poderá ser superior ao 10 por 100 do orzamento do contrato.

2. O contratista está obrigado a cumprir o contrato dentro do prazo total fixado para a súa realización, así como dos prazos parciais sinalados para a súa execución sucesiva.

3. A constitución en mora do contratista non precisará intimación previa por parte da Administración.

4. Cando o contratista, por causas imputables a el, incorra en demora respecto ao cumprimento do prazo total, a Administración poderá optar indistintamente pola resolución do contrato ou pola imposición das penalidades diarias na proporción de 0,20 euros por cada 1.000 euros do prezo do contrato.

O órgano de contratación poderá acordar a inclusión no prego de cláusulas administrativas particulares dunhas penalidades distintas ás enumeradas no parágrafo anterior cando, atendendo ás especiais características do contrato, se considere necesario para a súa correcta execución e así se xustifique no expediente.

5. Cada vez que as penalidades por demora alcancen un múltiplo do 5 por 100 do prezo do contrato, o órgano de contratación estará facultado para proceder á súa resolución ou acordar a continuidade da súa execución con imposición de novas penalidades.

6. A Administración terá a mesma facultade a que se refire o número anterior respecto ao incumprimento por parte do contratista dos prazos parciais, cando se previse no prego de cláusulas administrativas particulares ou cando a demora no cumprimento daqueles faga presumir razoablemente a imposibilidade de cumprir o prazo total.

7. Cando o contratista, por causas imputables a el, incumpra a execución parcial das prestacións definidas no contrato, a Administración poderá optar, indistintamente, pola súa resolución ou pola imposición das penalidades que, para tales supostos, se determinen no prego de cláusulas administrativas particulares.

8. As penalidades imporanse por acordo do órgano de contratación, adoptado por proposta do responsable do contrato, de estar designado, que será inmediatamente executivo, e faranse efectivas mediante dedución das cantidades que, en concepto de pagamento total ou parcial, se deban aboar ao contratista ou sobre a garantía que, se é o caso, se constituíse, cando non se poidan deducir das mencionadas certificacións.

Artigo 213. *Resolución por demora e prórroga dos contratos.*

1. No suposto a que se refire o artigo anterior, se a Administración opta pola resolución esta deberá ser acordada polo órgano de contratación ou por aquel que teña atribuída esta competencia nas comunidades autónomas, sen outro trámite preceptivo que a audiencia do contratista e, cando se formule oposición por parte deste, o ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva.

2. Se o atraso for producido por motivos non imputables ao contratista e este ofrece cumprir os seus compromisos dándolle prórroga do tempo que se lle sinalara, a Administración concederá un prazo que será, polo menos, igual ao tempo perdido, a non ser que o contratista pida outro menor.

Artigo 214. *Indemnización de danos e perdas.*

1. Será obriga do contratista indemnizar todos os danos e perdas que se causen a terceiros como consecuencia das operacións que requira a execución do contrato.

2. Cando tales danos e perdas fosen ocasionados como consecuencia inmediata e directa dunha orde da Administración, esta será responsable dentro dos límites sinalados nas leis. Tamén será a Administración responsable dos danos que se causen a terceiros como consecuencia dos vicios do proxecto elaborado por ela mesma no contrato de obras ou no de subministración de fabricación.

3. Os terceiros poderán requirir previamente, dentro do ano seguinte á produción do feito, o órgano de contratación para que este, oído o contratista, se pronuncie sobre a cal das partes contratantes lle corresponde a responsabilidade dos danos. O exercicio desta facultade interrompe o prazo de prescrición da acción.

4. A reclamación daqueles formularase, en todo caso, conforme o procedemento establecido na lexislación aplicable a cada suposto.

Artigo 215. *Principio de risco e ventura.*

A execución do contrato realizarase a risco e ventura do contratista, sen prexuízo do establecido para o de obras no artigo 231, e do pactado nas cláusulas de repartición de risco que se inclúan nos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado.

Artigo 216. *Pagamento do prezo.*

1. O contratista terá dereito ao aboamento da prestación realizada nos termos establecidos nesta lei e no contrato, consonte o prezo convido.

2. O pagamento do prezo poderase facer de maneira total ou parcial, mediante aboamentos á conta ou, no caso de contratos de tracto sucesivo, mediante pagamento en cada un dos vencementos que se estipulasen.

3. O contratista terá tamén dereito a percibir aboamentos á conta polo importe das operacións preparatorias da execución do contrato e que estean comprendidas no seu obxecto, nas condicións sinaladas nos respectivos pregos; os referidos pagamentos deberanse asegurar mediante a prestación de garantía.

4. A Administración terá a obriga de aboar o prezo dentro dos trinta días seguintes á data da expedición das certificacións de obras ou dos correspondentes documentos que acrediten a realización total ou parcial do contrato, sen prexuízo do prazo especial establecido no artigo 222.4, e, se se demora, deberá aboar ao contratista, a partir do cumprimento do dito prazo de trinta días, os xuros de demora e a indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro, pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade nas operacións comerciais. Cando non proceda a expedición de certificación de obra e a data de recibo da factura ou solicitude de pagamento equivalente se preste a dúbida ou sexa anterior á recepción das mercadorías ou á prestación dos servizos, o prazo de trinta días contarase desde a dita data de recepción ou prestación.

5. Se a demora no pagamento for superior a catro meses, o contratista poderá proceder, se for o caso, á suspensión do cumprimento do contrato, e deberá comunicar á Administración, cun mes de antelación, tal circunstancia, para efectos do recoñecemento dos dereitos que poidan derivar da dita suspensión, nos termos establecidos nesta lei.

6. Se a demora da Administración for superior a oito meses, o contratista terá dereito, así mesmo, a resolver o contrato e ao resarcimento dos prexuízos que como consecuencia disto se lle orixinen.

7. Sen prexuízo do establecido nas normas tributarias e da Seguridade Social, os aboamentos á conta que procedan pola execución do contrato só poderán ser embargados nos seguintes supostos:

a) Para o pagamento dos salarios devengados polo persoal do contratista na execución do contrato e das cotas sociais derivadas destes.

b) Para o pagamento das obrigas contraídas polo contratista cos subcontratistas e subministradores referidas á execución do contrato.

8. As comunidades autónomas poderán reducir os prazos de trinta días, catro meses e oito meses establecidos nos números 4, 5 e 6 deste artigo.

Artigo 217. Procedemento para facer efectivas as débedas das administracións públicas.

Transcorrido o prazo a que se refire o artigo 216.4 desta lei, os contratistas poderán reclamar por escrito á Administración contratante o cumprimento da obriga de pagamento e, se é o caso, dos xuros de demora. Se, transcorrido o prazo dun mes, a Administración non contestase, entenderase recoñecido o vencemento do prazo de pagamento e os interesados poderán formular recurso contencioso-administrativo contra a inactividade da Administración e solicitar como medida cautelar o pagamento inmediato da débeda. O órgano xudicial adoptará a medida cautelar, salvo que a Administración acredite que non concorren as circunstancias que xustifican o pagamento ou que a contía reclamada non corresponde á que é exixible, caso en que a medida cautelar se limitará a esta última. A sentenza condenará en custas a Administración demandada no caso de estimación total da pretensión de cobramento.

Artigo 218. Transmisión dos dereitos de cobramento.

1. Os contratistas que, conforme o artigo anterior, teñan dereito de cobramento fronte á Administración, poderán cedelo conforme dereito.

2. Para que a cesión do dereito de cobramento sexa efectiva fronte á Administración, será requisito imprescindible a notificación fidedigna a esta do acordo de cesión.

3. A eficacia das segundas e sucesivas cesións dos dereitos de cobramento cedidos polo contratista quedará condicionada ao cumprimento do disposto no número anterior.

4. Unha vez que a Administración teña coñecemento do acordo de cesión, o mandamento de pagamento deberá ser expedido a favor do cesionario. Antes de que a cesión se poña en coñecemento da Administración, os mandamentos de pagamento a nome do contratista ou do cedente producirán efectos liberatorios.

CAPÍTULO IV

Modificación dos contratos

Artigo 219. Potestade de modificación do contrato.

1. Os contratos administrativos só poderán ser modificados por razóns de interese público nos casos e na forma previstos no título V do libro I, e de acordo co procedemento regulado no artigo 211.

Nestes casos, as modificacións acordadas polo órgano de contratación serán obrigatorias para os contratistas.

2. As modificacións do contrato deberanse formalizar conforme o disposto no artigo 156.

Artigo 220. Suspensión dos contratos.

1. Se a Administración acorda a suspensión do contrato ou aquela tiver lugar pola aplicación do disposto no artigo 216, elaborárase unha acta na cal se consignarán as circunstancias que a motivaron e a situación de feito na execución daquel.

2. Acordada a suspensión, a Administración aboaralle ao contratista os danos e perdas efectivamente sufridos por este.

CAPÍTULO V

Extinción dos contratos

Sección 1.^a Disposición xeral

Artigo 221. *Extinción dos contratos.*

Os contratos extinguíranse por cumprimento ou por resolución.

Sección 2.^a Cumprimento dos contratos

Artigo 222. *Cumprimento dos contratos e recepción da prestación.*

1. O contrato entenderase cumprido polo contratista cando este realizase, de acordo cos termos do contrato e á satisfacción da Administración, a totalidade da prestación.

2. En todo caso, a súa constatación exixirá por parte da Administración un acto formal e positivo de recepción ou conformidade dentro do mes seguinte á entrega ou realización do obxecto do contrato, ou no prazo que se determine no prego de cláusulas administrativas particulares por razón das súas características. Á Intervención da Administración correspondente seranlle comunicados, cando isto sexa preceptivo, a data e o lugar do acto, para a súa eventual asistencia en exercicio das súas funcións de comprobación do investimento.

3. Nos contratos fixarase un prazo de garantía contado desde a data de recepción ou conformidade, transcorrido o cal sen obxeccións por parte da Administración, salvo os supostos en que se estableza outro prazo nesta lei ou noutras normas, quedará extinguida a responsabilidade do contratista. Exceptúanse do prazo de garantía aqueles contratos en que pola súa natureza ou características non resulte necesario, o que se deberá xustificar debidamente no expediente de contratación, consignándoo expresamente no prego.

4. Excepto nos contratos de obras, que se rexerán polo disposto no artigo 235, dentro do prazo dun mes, contado desde a data da acta de recepción ou conformidade, deberá acordarse e ser notificada ao contratista a liquidación correspondente do contrato e aboárselle, se é o caso, o saldo resultante. De se producir demora no pagamento do saldo de liquidación, o contratista terá dereito a percibir os xuros de demora e a indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro, pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade nas operacións comerciais.

Sección 3.^a Resolución dos contratos

Artigo 223. *Causas de resolución.*

Son causas de resolución do contrato:

a) A morte ou incapacidade sobrevida do contratista individual ou a extinción da personalidade xurídica da sociedade contratista, sen prexuízo do previsto no artigo 85.

b) A declaración de concurso ou a declaración de insolvencia en calquera outro procedemento.

c) O mutuo acordo entre a Administración e o contratista.

d) A demora no cumprimento dos prazos por parte do contratista e o incumprimento do prazo sinalado na alínea c) do número 2 do artigo 112.

e) A demora no pagamento por parte da Administración por prazo superior ao establecido no número 6 do artigo 216 ou o inferior que se fixase ao abeiro do seu número 8.

f) O incumprimento das restantes obrigas contractuais esenciais, cualificadas como tales nos pregos ou no contrato.

g) A imposibilidade de executar a prestación nos termos inicialmente pactados ou a posibilidade certa de produción dunha lesión grave ao interese público, de se continuar executando a prestación neses termos, cando non sexa posible modificar o contrato conforme o disposto no título V do libro I.

h) As establecidas expresamente no contrato.

i) As que se sinalen especificamente para cada categoría de contrato nesta lei.

Artigo 224. *Aplicación das causas de resolución.*

1. A resolución do contrato será acordada polo órgano de contratación, de oficio ou por instancia do contratista, se é o caso, seguindo o procedemento que nas normas de desenvolvemento desta lei se estableza.

2. A declaración de insolvencia en calquera procedemento e, en caso de concurso, a apertura da fase de liquidación, darán sempre lugar á resolución do contrato.

Nos restantes casos, a resolución poderá ser instada por aquela parte á cal non lle sexa imputable a circunstancia que der lugar a ela, sen prexuízo do establecido no número 7.

3. Cando a causa de resolución sexa a morte ou incapacidade sobrevida do contratista individual, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos seus herdeiros ou sucesores.

4. A resolución por mutuo acordo só poderá ter lugar cando non concorra outra causa de resolución que sexa imputable ao contratista, e sempre que razóns de interese público fagan innecesaria ou inconveniente a permanencia do contrato.

5. En caso de declaración de concurso e mentres non se produciise a apertura da fase de liquidación, a Administración potestativamente continuará o contrato se o contratista presta as garantías suficientes ao xuízo daquela para a súa execución.

6. No suposto de demora a que se refire a alínea e) do artigo anterior, se as penalidades a que dea lugar a demora no cumprimento do prazo alcanzan un múltiplo do 5 por cento do importe do contrato, observarase disposto no artigo 212.5.

7. O incumprimento das obrigas derivadas do contrato por parte da Administración orixinará a resolución daquel só nos casos previstos nesta lei.

Artigo 225. *Efectos da resolución.*

1. Cando a resolución se produza por mutuo acordo, os dereitos das partes acomodaranse ao validamente estipulado por elas.

2. O incumprimento por parte da Administración das obrigas do contrato determinará para aquela, con carácter xeral, o pagamento dos danos e perdas que por tal causa se irroguen ao contratista.

3. Cando o contrato se resolva por incumprimento culpable do contratista, este deberá indemnizar a Administración polos danos e perdas ocasionados. A indemnización farase efectiva, en primeiro termo, sobre a garantía que, se é o caso, se constituíse, sen prexuízo da subsistencia da responsabilidade do contratista no que se refire ao importe que exceda o da garantía incautada.

4. En todo caso, o acordo de resolución conterá pronunciamento expreso acerca da procedencia ou non da perda, devolución ou cancelación da garantía que, se é o caso, fose constituída. Só se acordará a perda da garantía en caso de resolución do contrato por concurso do contratista cando o concurso tiver sido cualificado como culpable.

5. Cando a resolución se acorde polas causas recollidas na alínea g) do artigo 223, o contratista terá dereito a unha indemnización do 3 por cento do importe da prestación deixada de realizar, salvo que a causa sexa imputable ao contratista.

6. Ao tempo de se incoar o expediente administrativo de resolución do contrato pola causa establecida na alínea g) do artigo 223, poderase iniciar o procedemento para a adxudicación do novo contrato, aínda que a adxudicación deste quedará condicionada á terminación do expediente de resolución. Aplicarase a tramitación de urxencia a ambos os procedementos.

Ata que se formalice o novo contrato, o contratista quedará obrigado, na forma e co alcance que determine o órgano de contratación, a adoptar as medidas necesarias por razóns de seguridade, ou indispensables para evitar un grave trastorno ao servizo público ou a ruína do construído ou fabricado. Na falta de acordo, a retribución do contratista será fixada por instancia deste polo órgano de contratación, unha vez concluídos os traballos e tomando como referencia os prezos que serviron de base para a subscrición do contrato. O contratista poderá impugnar esta decisión ante o órgano de contratación, que deberá resolver o que proceda no prazo de quince días hábiles.

CAPÍTULO VI

Cesión dos contratos e subcontratación

Sección 1.^a Cesión dos contratos

Artigo 226. *Cesión dos contratos.*

1. Os dereitos e obrigas dimanantes do contrato poderán ser cedidos polo adxudicatario a un terceiro sempre que as calidades técnicas ou persoais do cedente non fosen razón determinante da adxudicación do contrato, e da cesión non resulte unha restrición efectiva da competencia no mercado. Non se poderá autorizar a cesión a un terceiro cando esta supoña unha alteración substancial das características do contratista se estas constitúen un elemento esencial do contrato.

2. Para que os adxudicatarios poidan ceder os seus dereitos e obrigas a terceiros deberán cumprirse os seguintes requisitos:

- a) Que o órgano de contratación autorice, de forma previa e expresa, a cesión.
- b) Que o cedente teña executado polo menos un 20 por 100 do importe do contrato ou, cando se trate da xestión de servizo público, que efectuase a súa explotación durante polo menos unha quinta parte do prazo de duración do contrato. Non será de aplicación este requisito se a cesión se produce encontrándose o adxudicatario en concurso aínda que se abra a fase de liquidación.
- c) Que o cesionario teña capacidade para contratar coa Administración e a solvencia que resulte exixible; deberá estar debidamente clasificado se tal requisito foi exixido ao cedente e non estar incurso nunha causa de prohibición de contratar.
- d) Que a cesión se formalice, entre o adxudicatario e o cesionario, en escritura pública.

3. O cesionario quedará subrogado en todos os dereitos e obrigas que corresponderían ao cedente.

Sección 2.^a Subcontratación

Artigo 227. *Subcontratación.*

1. O contratista poderá concertar con terceiros a realización parcial da prestación, salvo que o contrato ou os pregos dispoñan o contrario ou que pola súa natureza e condicións se deduza que aquel deba ser executado directamente polo adxudicatario.

2. A subscrición dos subcontratos estará sometida ao cumprimento dos seguintes requisitos:

- a) Se así se prevé nos pregos ou no anuncio de licitación, os licitadores deberán indicar na oferta a parte do contrato que teñan previsto subcontratar, sinalando o seu importe e o nome ou o perfil empresarial, definido por referencia ás condicións de solvencia profesional ou técnica, dos subcontratistas aos cales se vaia encomendar a súa realización.

b) En todo caso, o adxudicatario deberá comunicar anticipadamente e por escrito á Administración a intención de subscribir os subcontratos, sinalando a parte da prestación que se pretende subcontratar e a identidade do subcontratista, e xustificando suficientemente a aptitude deste para executala por referencia aos elementos técnicos e humanos de que dispón e á súa experiencia. No caso que o subcontratista teña a clasificación adecuada para realizar a parte do contrato obxecto da subcontratación, a comunicación desta circunstancia eximirá o contratista da necesidade de xustificar a aptitude daquel. A acreditación da aptitude do subcontratista poderase realizar inmediatamente despois da subscripción do subcontrato se esta é necesaria para atender unha situación de emerxencia ou que exixa a adopción de medidas urxentes e así se xustifique suficientemente.

c) De os pregos ou o anuncio de licitación teren imposto aos licitadores a obriga de comunicar as circunstancias sinaladas na alínea a), os subcontratos que non se axusten ao indicado na oferta, por se subscribiren con empresarios distintos dos indicados nominativamente nesta ou por se referiren a partes da prestación diferentes ás sinaladas nela, non se poderán subscribir ata que transcorran vinte días desde que se cursase a notificación e presentasen as xustificacións a que se refire a alínea b), salvo que con anterioridade fosen autorizados expresamente, sempre que a Administración non notificase dentro deste prazo a súa oposición a estes. Este réxime será igualmente aplicable de os subcontratistas teren sido identificados na oferta mediante a descrición do seu perfil profesional.

Baixo a responsabilidade do contratista, os subcontratos poderanse concluír sen necesidade de deixar transcorrer o prazo de vinte días se a súa subscripción é necesaria para atender unha situación de emerxencia ou que exixa a adopción de medidas urxentes e así se xustifica suficientemente.

d) Nos contratos de carácter secreto ou reservado, ou naqueles cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguridade especiais de acordo con disposicións legais ou regulamentarias ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguridade do Estado, a subcontratación requirirá sempre autorización expresa do órgano de contratación.

e) As prestacións parciais que o adxudicatario subcontrate con terceiros non poderán exceder a porcentaxe que se fixe no prego de cláusulas administrativas particulares. No suposto de que non figure no prego un límite especial, o contratista poderá subcontratar ata unha porcentaxe que non exceda o 60 por 100 do importe de adxudicación.

Para o cómputo desta porcentaxe máxima, non se terán en conta os subcontratos concluídos con empresas vinculadas ao contratista principal, entendéndose por tales as que se encontren nalgúns dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

3. A infracción das condicións establecidas no número anterior para proceder á subcontratación, así como a falta de acreditación da aptitude do subcontratista ou das circunstancias determinantes da situación de emerxencia ou das que fan urxente a subcontratación, poderá dar lugar, en todo caso, á imposición ao contratista dunha penalidade de ata un 50 por 100 do importe do subcontrato.

4. Os subcontratistas quedarán obrigados só ante o contratista principal que asumirá, por tanto, a total responsabilidade da execución do contrato fronte á Administración, estritamente conforme os pregos de cláusulas administrativas particulares e os termos do contrato.

O coñecemento que teña a Administración dos subcontratos subscritos en virtude das comunicacións a que se refiren as alíneas b) e c) do número 1 deste artigo, ou a autorización que outorgue no suposto previsto na alínea d) do dito punto, non alterarán a responsabilidade exclusiva do contratista principal.

5. En ningún caso o contratista poderá concertar a execución parcial do contrato con persoas inhabilitadas para contratar de acordo co ordenamento xurídico ou abrangidas nalgún dos supostos do artigo 60.

6. O contratista deberá informar os representantes dos traballadores da subcontratación, de acordo coa lexislación laboral.

7. Os órganos de contratación poderán impor ao contratista, advertíndoo no anuncio ou nos pregos, a subcontratación con terceiros non vinculados a este de determinadas partes da prestación que non excedan no seu conxunto o 50 por cento do importe do orzamento do contrato, cando gocen dunha substantividade propia dentro do conxunto que as faga susceptibles de execución separada, por ter que ser realizadas por empresas que contén cunha determinada habilitación profesional ou poder atribuírse a súa realización a empresas cunha clasificación adecuada para realizala.

As obrigas impostas conforme o previsto no parágrafo anterior consideraranse condicións especiais de execución do contrato para os efectos previstos nos artigos 212.1 e 223.f)

8. Os subcontratistas non terán en ningún caso acción directa fronte á Administración contratante polas obrigas contraídas con eles polo contratista como consecuencia da execución do contrato principal e dos subcontratos.

9. O disposto neste artigo será de aplicación ás entidades públicas empresariais e aos organismos asimilados dependentes das restantes administracións públicas, aínda que a referencia ás prohibicións de contratar que se efectúa no número 5 deste artigo se debe entender limitada ás que se enumeran no artigo 60.1.

Artigo 228. *Pagamentos a subcontratistas e subministradores.*

1. O contratista debe comprometerse a aboarlles aos subcontratistas ou subministradores o prezo pactado nos prazos e condicións que se indican a continuación.

2. Os prazos fixados non poderán ser máis desfavorables que os previstos no artigo 216.4 para as relacións entre a Administración e o contratista, e computaranse desde a data de aprobación polo contratista principal da factura emitida polo subcontratista ou o subministrador, con indicación da súa data e do período a que corresponda.

3. A aprobación ou conformidade deberase outorgar nun prazo máximo de trinta días desde a presentación da factura. Dentro do mesmo prazo deberanse formular, se é o caso, os motivos de desconformidade con ela.

4. O contratista deberá aboar as facturas no prazo fixado de conformidade co previsto no número 2. En caso de demora no pagamento, o subcontratista ou o subministrador terá dereito ao cobramento dos xuros de demora e a indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro.

5. O contratista poderá pactar cos subministradores e subcontratistas prazos de pagamento superiores aos establecidos no presente artigo sempre que o dito pacto non constitúa unha cláusula abusiva de acordo cos criterios establecidos no artigo 9 da Lei 3/2004, do 29 de decembro, e que o pagamento se instrumente mediante un documento negociable que comporte a acción cambiaria, cuxos gastos de desconto ou negociación sexan na súa integridade por conta do contratista. Adicionalmente, o subministrador ou subcontratista poderá exixir que o pagamento se garanta mediante aval.

TÍTULO II

Normas especiais para contratos de obras, concesión de obra pública, xestión de servizos públicos, subministracións, servizos e de colaboración entre o sector público e o sector privado

CAPÍTULO I

Contrato de obras

Sección 1.^a Execución do contrato de obras

Artigo 229. Comprobación da implantación.

A execución do contrato de obras comezará coa acta de comprobación da implantación. Para tales efectos, dentro do prazo que se consigne no contrato, que non poderá ser superior a un mes desde a data da súa formalización salvo casos excepcionais xustificadas, o servizo da Administración encargada das obras procederá, en presenza do contratista, a efectuar a comprobación da implantación feita previamente á licitación; redactarase acta do resultado, que será asinada por ambas as partes interesadas, e un exemplar desta acta será remitida ao órgano que subscribiu o contrato.

Artigo 230. Execución das obras e responsabilidade do contratista.

1. As obras executaranse con estrita suxeición ás estipulacións contidas no prego de cláusulas administrativas particulares e ao proxecto que serve de base ao contrato e conforme as instrucións que en interpretación técnica deste dean ao contratista o director facultativo das obras e, se é o caso, o responsable do contrato, nos ámbitos da súa respectiva competencia.

2. Cando as instrucións sexan de carácter verbal, deberán ser ratificadas por escrito no máis breve prazo posible, para que sexan vinculantes para as partes.

3. Durante o desenvolvemento das obras e ata que se cumpra o prazo de garantía, o contratista é responsable dos defectos que na construción se poidan advertir.

Artigo 231. Forza maior.

1. En casos de forza maior e sempre que non exista actuación imprudente por parte do contratista, este terá dereito a unha indemnización polos danos e perdas que se lle producisen.

2. Terán a consideración de casos de forza maior os seguintes:

- a) Os incendios causados pola electricidade atmosférica.
- b) Os fenómenos naturais de efectos catastróficos, como maremotos, terremotos, erupcións volcánicas, movementos do terreo, temporais marítimos, inundacións ou outros semellantes.
- c) Os estragos ocasionados violentamente en tempo de guerra, roubos tumultuosos ou alteracións graves da orde pública.

Artigo 232. Certificacións e aboamentos á conta.

1. Para os efectos do pagamento, a Administración expedirá mensualmente, nos primeiros dez días seguintes ao mes a que correspondan, certificacións que comprendan a obra executada durante o dito período de tempo, salvo prevención en contrario no prego de cláusulas administrativas particulares, cuxos aboamentos teñen o concepto de pagamentos á conta suxeitos ás rectificacións e variacións que se produzan na medición final e sen supor en forma ningunha aprobación e recepción das obras que comprenden.

2. O contratista terá tamén dereito a percibir aboamentos á conta sobre o seu importe polas operacións preparatorias realizadas como instalacións e almacenamento de materiais ou equipamentos de maquinaria pesada adscritos á obra, nas condicións que se sinalen nos respectivos pregos de cláusulas administrativas particulares e conforme o réxime e os límites que con carácter xeral se determinen regulamentariamente; os referidos pagamentos deberán ser asegurados mediante a prestación de garantía.

Artigo 233. *Obras a prezo global e obras con prezo pechado.*

1. Cando a natureza da obra o permita, poderase establecer o sistema de retribución a prezo global, sen existencia de prezos unitarios, de acordo co establecido nos números seguintes cando o criterio de retribución se configure como de prezo pechado ou nas circunstancias e condicións que se determinen nas normas de desenvolvemento desta lei para o resto dos casos.

2. O sistema de retribución a prezo global poderá, se é o caso, configurarse como de prezo pechado, co efecto de que o prezo ofertado polo adxudicatario se manterá invariable e non serán aboables as modificacións do contrato que sexan necesarias para corrixir erros ou omisións padecidos na redacción do proxecto conforme o establecido nas alíneas a) e b) do número 1 do artigo 107.

3. A contratación de obras a prezo global con prezo pechado requirirá que se cumpran as seguintes condicións:

a) Que así se prevexa no prego de cláusulas administrativas particulares do contrato; este poderá establecer que algunhas unidades ou partes da obra se exclúan deste sistema e se aboen por prezos unitarios.

b) As unidades de obra cuxo prezo se vaia aboar conforme este sistema deberán estar previamente definidas no proxecto e terse feita a implantación antes da licitación. O órgano de contratación deberá garantir aos interesados o acceso ao terreo onde se realizarán as obras, co fin de que se poidan realizar sobre este as comprobacións que consideren oportunas con suficiente antelación á data límite de presentación de ofertas.

c) Que o prezo correspondente aos elementos do contrato ou unidades de obra contratados polo sistema de prezo global con prezo pechado sexa aboado mensualmente na mesma proporción que a obra executada no mes a que corresponda garde co total da unidade ou elemento de obra de que se trate.

d) Cando, de conformidade co establecido no número 2 do artigo 147, se autoricen os licitadores para a presentación de variantes ou melloras sobre determinados elementos ou unidades de obra que, de acordo co prego de cláusulas administrativas particulares do contrato, deban ser ofertadas polo prezo pechado, as citadas variantes deberán ser ofertadas baixo a dita modalidade.

Neste caso, os licitadores quedarán obrigados a presentar un proxecto básico cuxo contido se determinará no prego de cláusulas administrativas particulares do contrato.

O adxudicatario do contrato, no prazo que determine o dito prego, deberá presentar o proxecto de construción das variantes ou melloras ofertadas para a súa preceptiva supervisión e aprobación. En ningún caso o prezo ou o prazo da adxudicación sufrirá variación como consecuencia da aprobación deste proxecto.

Sección 2.^a Modificación do contrato de obras

Artigo 234. *Modificación do contrato de obras.*

1. Serán obrigatorias para o contratista as modificacións do contrato de obras que se acorden de conformidade co establecido no artigo 219 e no título V do libro I.

En caso de que a modificación supoña supresión ou redución de unidades de obra, o contratista non terá dereito a reclamar ningunha indemnización.

2. Cando as modificacións supoñan a introdución de unidades de obra non previstas no proxecto ou cuxas características difiran das fixadas neste, os prezos aplicables a elas serán fixados pola Administración, logo de audiencia do contratista por un prazo mínimo de tres días hábiles. Se este non acepta os prezos fixados, o órgano de contratación poderá contratalas con outro empresario nos mesmos prezos que fixase ou executalas directamente.

3. Cando o director facultativo da obra considere necesaria unha modificación do proxecto, solicitará do órgano de contratación autorización para iniciar o correspondente expediente, que se substanciará con carácter de urxencia coas seguintes actuacións:

- a) Redacción da modificación do proxecto e aprobación técnica desta.
- b) Audiencia do contratista e do redactor do proxecto por un prazo mínimo de tres días.
- c) Aprobación do expediente polo órgano de contratación así como dos gastos complementarios precisos.

Non obstante, poderanse introducir variacións sen necesidade de aprobación previa cando estas consistan na alteración no número de unidades realmente executadas sobre as previstas nas medicións do proxecto, sempre que non representen un incremento do gasto superior ao 10 por cento do prezo primitivo do contrato.

4. Cando a tramitación dun modificado exixa a suspensión temporal parcial ou total da execución das obras e isto ocasione graves prexuízos para o interese público, o ministro, de se tratar da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, poderá acordar que continúen provisionalmente estas tal e como estea previsto na proposta técnica que elabore a dirección facultativa, sempre que o importe máximo previsto non supere o 10 por cento do prezo primitivo do contrato e exista crédito adecuado e suficiente para o seu financiamento.

O expediente de modificación que se tramitará para o efecto exixirá exclusivamente a incorporación das seguintes actuacións:

- a) Proposta técnica motivada efectuada polo director facultativo da obra, onde figure o importe aproximado da modificación así como a descrición básica das obras que se van realizar.
- b) Audiencia do contratista.
- c) Conformidade do órgano de contratación.
- d) Certificado de existencia de crédito.

No prazo de seis meses deberá estar aprobado tecnicamente o proxecto e no de oito meses, o expediente da modificación.

Dentro do citado prazo de oito meses executaranse preferentemente, das unidades de obra previstas, aquelas partes que non deban quedar posterior e definitivamente ocultas. A autorización do ministro para iniciar provisionalmente as obras implicará no ámbito da Administración xeral do Estado, dos seus organismos autónomos e entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social a aprobación do gasto, sen prexuízo dos axustes que se deban efectuar no momento da aprobación do expediente do gasto.

Sección 3.ª Cumprimento do contrato de obras

Artigo 235. Recepción e prazo de garantía.

1. Á recepción das obras no momento da súa terminación, e para os efectos establecidos no artigo 222.2, concorrerá o responsable do contrato a que se refire o artigo 52 desta lei, de se ter nomeado, ou un facultativo designado pola Administración representante desta, o facultativo encargado da dirección das obras e o contratista, asistido do seu facultativo se o xulga oportuno.

Dentro do prazo de tres meses, contados a partir da recepción, o órgano de contratación deberá aprobar a certificación final das obras executadas, que será aboada ao contratista á conta da liquidación do contrato no prazo previsto no artigo 216.4 desta lei.

2. De se encontraren as obras en bo estado e de acordo coas prescricións previstas, o funcionario técnico designado pola Administración contratante e representante desta daras por recibidas, e elaborarse a correspondente acta e comezará daquela o prazo de garantía.

Cando as obras non se encontren en estado de ser recibidas, farase constar así na acta e o seu director sinalará os defectos observados e detallará as instrucións precisas e fixará un prazo para remediar aqueles. Transcorrido o dito prazo, de o contratista non o ter efectuado, poderá concedérselle outro novo prazo improrrogable ou declarar resolto o contrato.

3. O prazo de garantía establecerase no prego de cláusulas administrativas particulares atendendo á natureza e á complexidade da obra e non poderá ser inferior a un ano salvo casos especiais.

Dentro do prazo de quince días anteriores ao cumprimento do prazo de garantía, o director facultativo da obra, de oficio ou por instancia do contratista, redactará un informe sobre o estado das obras. Se este for favorable, o contratista quedará relevado de toda responsabilidade, salvo o disposto no artigo seguinte, polo que se procederá á devolución ou cancelación da garantía, á liquidación do contrato e, se é o caso, ao pagamento das obrigas pendentes, que se deberá efectuar no prazo de sesenta días. No caso de que o informe non sexa favorable e os defectos observados se deban a deficiencias na execución da obra e non ao uso do construído, durante o prazo de garantía, o director facultativo procederá a ditar as oportunas instrucións ao contratista para a debida reparación do construído, e concederlle un prazo para isto durante o cal continuará encargado da conservación das obras, sen dereito a percibir cantidade ningunha por ampliación do prazo de garantía.

4. Non obstante, naquelas obras cuxa perduración non teña finalidade práctica como as de sondaxes e prospeccións que resultasen infrutuosas ou que pola súa natureza exixan traballos que excedan o concepto de simple conservación como os de dragaxes, non se exixirá prazo de garantía.

5. Poderán ser obxecto de recepción parcial aquelas partes de obra susceptibles de ser executadas por fases que poidan ser entregadas ao uso público, segundo o establecido no contrato.

6. Sempre que por razóns excepcionais de interese público debidamente motivadas no expediente o órgano de contratación acorde a ocupación efectiva das obras ou a súa posta en servizo para o uso público, mesmo sen o cumprimento do acto formal de recepción, desde que concorran estas circunstancias produciranse os efectos e consecuencias propios do acto de recepción das obras e nos termos en que regulamentariamente se establezan.

Artigo 236. *Responsabilidade por vicios ocultos.*

1. Se a obra se arruína con posterioridade á expiración do prazo de garantía por vicios ocultos da construción, debido a incumprimento do contrato por parte do contratista, este responderá dos danos e perdas que se manifesten durante un prazo de quince anos contados desde a recepción.

2. Transcorrido este prazo sen que se manifestase ningún dano ou prexuízo, quedará totalmente extinguida a responsabilidade do contratista.

Sección 4.ª Resolución do contrato de obras

Artigo 237. *Causas de resolución.*

Son causas de resolución do contrato de obras, ademais das sinaladas no artigo 223, as seguintes:

- a) A demora na comprobación da implantación, conforme o artigo 229.
- b) A suspensión da iniciación das obras por un prazo superior a seis meses por parte da Administración.
- c) A desistencia ou a suspensión das obras por un prazo superior a oito meses acordada pola Administración.

Artigo 238. *Suspensión da iniciación da obra.*

Na suspensión da iniciación das obras por parte da Administración, cando esta deixe transcorrer seis meses contados desde aquela sen ditar acordo sobre a dita situación e notificarlo ao contratista, este terá dereito á resolución do contrato.

Artigo 239. *Efectos da resolución.*

1. A resolución do contrato dará lugar á comprobación, medición e liquidación das obras realizadas de acordo co proxecto, fixando os saldos pertinentes a favor ou en contra do contratista. Será necesaria a citación deste, no domicilio que figure no expediente de contratación, para a súa asistencia ao acto de comprobación e medición.

2. De se demorar a comprobación da implantación, segundo o artigo 229, dando lugar á resolución do contrato, o contratista só terá dereito a unha indemnización equivalente ao 2 por 100 do prezo da adxudicación.

3. No suposto de suspensión da iniciación das obras por parte da Administración por tempo superior a seis meses, o contratista terá dereito a percibir por todos os conceptos unha indemnización do 3 por 100 do prezo de adxudicación.

4. En caso de desistencia ou suspensión das obras iniciadas por un prazo superior a oito meses, o contratista terá dereito ao 6 por 100 do prezo das obras deixadas de realizar en concepto de beneficio industrial, entendéndose por obras deixadas de realizar as que resulten da diferenza entre as reflectidas no contrato primitivo e as súas modificacións e as que ata a data de notificación da suspensión se executasen.

5. Cando as obras deban ser continuadas por outro empresario ou pola propia Administración, con carácter de urxencia, por motivos de seguridade ou para evitar a ruína do construído, o órgano de contratación, unha vez que lle notificase ao contratista a liquidación das executadas, poderá acordar a súa continuación, sen prexuízo de que o contratista poida impugnar a valoración efectuada ante o propio órgano. O órgano de contratación resolverá o que proceda no prazo de quince días.

CAPÍTULO II

Contrato de concesión de obra pública

Sección 1.^a Construción das obras obxecto de concesión

Artigo 240. *Modalidades de execución das obras.*

1. As obras realizaranse conforme o proxecto aprobado polo órgano de contratación e nos prazos establecidos no prego de cláusulas administrativas particulares, e poderán ser executadas con axuda da Administración. A execución da obra que corresponda ao concesionario poderá ser contratada en todo ou en parte con terceiros, de acordo co disposto nesta lei e no prego de cláusulas administrativas particulares.

2. A axuda da Administración na construción da obra poderá consistir na execución pola súa conta de parte desta ou no seu financiamento parcial. No primeiro suposto, a parte de obra que execute deberá presentar características propias que permitan o seu tratamento diferenciado, e deberá ser obxecto no momento da súa terminación da correspondente recepción formal. Se non dispuxer outra cousa o prego de cláusulas administrativas particulares, o importe da obra aboarase de acordo co establecido no artigo 232. No segundo suposto, o importe do financiamento que se outorgue poderá

aboarse nos termos pactados, durante a execución das obras, de acordo co establecido no artigo 232, ou ben unha vez que aquelas conclúisen, na forma en que se especifica no artigo 254.

Artigo 241. *Responsabilidade na execución das obras por terceiros.*

1. Corresponde ao concesionario o control da execución das obras que contrate con terceiros e o control deberase axustar ao plan que o concesionario elabore e resulte aprobado polo órgano de contratación. Este poderá en calquera momento solicitar información sobre a marcha das obras e realizar as visitas de inspección que xulgue oportunas.

2. O concesionario será responsable ante o órgano de contratación das consecuencias derivadas da execución ou resolución dos contratos que subscriba con terceiros e responsable, así mesmo, único fronte a estes das mesmas consecuencias.

Artigo 242. *Principio de risco e ventura na execución das obras.*

1. As obras executaranse a risco e ventura do concesionario, de acordo co disposto nos artigos 215 e 231, salvo para aquela parte da obra que puiden ser executada por conta da Administración, segundo o previsto no artigo 240.2, caso en que rexerá o réxime xeral previsto para o contrato de obras.

2. Non se terán en conta para efectos do cómputo do prazo de duración da concesión e do establecido para a execución da obra aqueles períodos en que esta se deba suspender por unha causa imputable á Administración concedente ou debida a forza maior. Se o concesionario for responsable do atraso na execución da obra, aplicarase o disposto no réxime de penalidades contido no prego de cláusulas administrativas particulares e nesta lei, sen que dese lugar á ampliación do prazo da concesión.

3. Se a concorrencia de forza maior implica maiores custos para o concesionario procederáse a axustar o plan económico-financieiro. Se a forza maior impide por completo a realización das obras, procederáse a resolver o contrato, e o órgano de contratación deberalle aboar ao concesionario o importe total das executadas, así como os maiores custos en que incorrese como consecuencia do endebedamento con terceiros.

Artigo 243. *Modificación do proxecto.*

Unha vez perfeccionado o contrato, o órgano de contratación só poderá introducir modificacións no proxecto de acordo co establecido no título V do libro I e no artigo 249.1.b). O plan económico-financieiro da concesión deberá recoller en todo caso, mediante os oportunos axustes, os efectos derivados do incremento ou diminución dos custos.

Artigo 244. *Comprobación das obras.*

1. No momento da terminación das obras, e para efectos do seguimento do correcto cumprimento do contrato polo concesionario, procederáse á elaboración dunha acta de comprobación por parte da Administración concedente. A acta de recepción formal elaborárase ao termo da concesión cando se proceda á entrega de bens e instalacións ao órgano de contratación. A elaboración e contido da acta de comprobación axustaranse ao disposto no prego de cláusulas administrativas particulares e os da acta de recepción ao establecido no artigo 235.

2. Á acta de comprobación unirase un documento de valoración da obra pública executada e, se é o caso, unha declaración do cumprimento das condicións impostas na declaración de impacto ambiental, que será expedido polo órgano de contratación e no cal se fará constar o investimento realizado.

3. Nas obras financiadas parcialmente pola Administración concedente, mediante aboamentos parciais ao concesionario con base nas certificacións mensuais da obra

executada, a certificación final da obra xuntarase ao documento de valoración e á acta de comprobación a que se refire o número anterior.

4. A aprobación da acta de comprobación das obras polo órgano da Administración concedente levará implícita a autorización para a súa apertura ao uso público e desde ese momento comezará o prazo de garantía da obra cando fose executada por terceiros distintos do concesionario, así como a fase de explotación.

Sección 2.^a Dereitos e obrigas do concesionario e prerrogativas da Administración concedente

Subsección 1.^a Dereitos e obrigas do concesionario

Artigo 245. Dereitos do concesionario.

Os concesionarios terán os seguintes dereitos:

- a) O dereito a explotar a obra pública e percibir a retribución económica prevista no contrato durante o tempo da concesión.
- b) O dereito ao mantemento do equilibrio económico da concesión, na forma e coa extensión prevista no artigo 258.
- c) O dereito a utilizar os bens de dominio público da Administración concedente necesarios para a construción, modificación, conservación e explotación da obra pública. O dito dereito incluirá o de utilizar, exclusivamente para a construción da obra, as augas que nazan ou os materiais que aparezan durante a súa execución, logo de autorización da Administración competente, en cada caso, para a xestión do dominio público correspondente.
- d) O dereito a solicitar da Administración a tramitación dos procedementos de expropiación forzosa, imposición de servidumes e desafiuzamento administrativo que resulten necesarios para a construción, modificación e explotación da obra pública, así como a realización de cantas accións sexan necesarias para facer viable o exercicio dos dereitos do concesionario.
- e) Os bens e dereitos expropiados que queden afectos á concesión incorporaranse ao dominio público.
- f) O dereito a ceder a concesión de acordo co previsto no artigo 226 e a hipotecala nas condicións establecidas na lei, logo de autorización do órgano de contratación en ambos os casos.
- g) O dereito a titular os seus dereitos de crédito, nos termos previstos na lei.
- h) Calquera outro que lle sexa recoñecido por esta ou outras leis ou polos pregos de condicións.

Artigo 246. Obrigas do concesionario.

Serán obrigas xerais do concesionario:

- a) Executar as obras de acordo co disposto no contrato.
- b) Explotar a obra pública, asumindo o risco económico da súa xestión coa continuidade e nos termos establecidos no contrato ou ordenados posteriormente polo órgano de contratación.
- c) Admitir a utilización da obra pública por todo usuario, nas condicións que fosen establecidas de acordo cos principios de igualdade, universalidade e non discriminación, mediante o aboamento, se é o caso, da correspondente tarifa.
- d) Coidar da boa orde e da calidade da obra pública e do seu uso, para o cal poderá ditar as oportunas instrucións, sen prexuízo dos poderes de policía que correspondan ao órgano de contratación.
- e) Indemnizar os danos que se ocasionen a terceiros por causa da execución das obras ou da súa explotación, cando lle sexan imputables de acordo co artigo 214.

f) Protexer o dominio público que quede vinculado á concesión, en especial, preservando os seus valores ecolóxicos e ambientais.

g) Calquera outra prevista nesta ou noutra lei ou no prego de cláusulas administrativas particulares.

Artigo 247. *Uso e conservación da obra pública.*

1. O concesionario deberá coidar da adecuada aplicación das normas sobre uso, policía e conservación da obra pública.

2. O persoal encargado da explotación da obra pública, en ausencia de axentes da autoridade, poderá adoptar as medidas necesarias para a utilización da obra pública e formular, se é o caso, as denuncias pertinentes. Para estes efectos, servirán de medio de proba as obtidas polo persoal do concesionario debidamente acreditado e cos medios previamente homologados pola Administración competente, así como calquera outro admitido en dereito.

3. O concesionario poderá impedir o uso da obra pública a aqueles usuarios que non aboan a tarifa correspondente, sen prexuízo do que, a este respecto, se estableza na lexislación sectorial correspondente.

4. O concesionario deberá manter a obra pública de conformidade co que, en cada momento e segundo o progreso da ciencia, dispoña a normativa técnica, ambiental, de accesibilidade e eliminación de barreiras e de seguridade dos usuarios que resulte de aplicación.

5. A Administración poderá incluír nos pregos de condicións mecanismos para medir a calidade do servizo ofrecida polo concesionario, e outorgar vantaxes ou penalizacións económicas a este en función deses mecanismos.

Artigo 248. *Zonas complementarias de explotación comercial.*

1. Atendendo á súa finalidade, as obras públicas poderán incluír, ademais das superficies que sexan precisas segundo a súa natureza, outras zonas ou terreos para a execución de actividades complementarias, comerciais ou industriais que sexan necesarias ou convenientes pola utilidade que prestan aos usuarios das obras e que sexan susceptibles dun aproveitamento económico diferenciado, tales como establecementos de hostalaría, estacións de servizo, zonas de lecer, estacionamentos, locais comerciais e outros susceptibles de explotación.

2. Estas actividades complementarias implantaranse de conformidade co establecido nos pregos xerais ou particulares que rexan a concesión e, se é o caso, co determinado na lexislación ou o planeamento urbanístico que resulte de aplicación.

3. As correspondentes zonas ou espazos quedarán suxeitos ao principio de unidade de xestión e control da Administración pública concedente e serán explotados conxuntamente coa obra polo concesionario, directamente ou a través de terceiros, nos termos establecidos no oportuno prego da concesión.

Subsección 2.^a Prerrogativas e dereitos da Administración

Artigo 249. *Prerrogativas e dereitos da Administración.*

1. Dentro dos límites e con suxeición aos requisitos e cos efectos sinalados nesta lei, o órgano de contratación ou, se é o caso, o órgano que se determine na lexislación específica, terá as seguintes prerrogativas e dereitos en relación cos contratos de concesión de obras públicas:

- a) Interpretar os contratos e resolver as dúbidas que ofrezca o seu cumprimento.
- b) Modificar os contratos por razóns de interese público debidamente xustificadas, de acordo co previsto no título V do libro I.
- c) Restablecer o equilibrio económico da concesión a favor do interese público, na forma e coa extensión prevista no artigo 258.

- d) Acordar a resolución dos contratos nos casos e nas condicións que se establecen nos artigos 269 e 270.
- e) Establecer, se é o caso, as tarifas máximas pola utilización da obra pública.
- f) Vixiar e controlar o cumprimento das obrigas do concesionario; para este efecto poderá inspeccionar o servizo, as súas obras, instalacións e locais, así como a documentación, relacionados co obxecto da concesión.
- g) Asumir a explotación da obra pública nos supostos en que se produza o secuestro da concesión.
- h) Impor ao concesionario as penalidades pertinentes por razón dos incumprimentos en que incorra.
- i) Exercer as funcións de policía no uso e explotación da obra pública nos termos que se establezan na lexislación sectorial específica.
- j) Impor con carácter temporal as condicións de utilización da obra pública que sexan necesarias para solucionar situacións excepcionais de interese xeral e aboar a indemnización que, se é o caso, proceda.
- k) Calquera outro dereito recoñecido nesta ou noutras leis.

2. O exercicio das prerrogativas administrativas previstas neste artigo axustarase ao disposto nesta lei e na lexislación específica que resulte de aplicación.

En particular, será preceptivo o ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva nos casos de interpretación, modificación, nulidade e resolución, cando o concesionario formule oposición, nas modificacións acordadas na fase de execución das obras que se encontren no caso previsto no artigo 211.3.b) e naqueles supostos previstos na lexislación específica.

Artigo 250. *Modificación da obra pública.*

1. O órgano de contratación poderá acordar, cando o interese público o exixa e de concorreren as circunstancias previstas no título V do libro I, a modificación da obra pública, así como a súa ampliación ou, de concorreren as circunstancias previstas no artigo 171.b), a realización de obras complementarias directamente relacionadas co obxecto da concesión durante a vixencia desta; de ser o caso, procederase á revisión do plan económico-financeiro co obxecto de acomodalo ás novas circunstancias.

2. Toda modificación que afecte o equilibrio económico da concesión se rexerá polo disposto no artigo 258.

3. As modificacións que, polas súas características físicas e económicas, permitan a súa explotación independente serán obxecto de nova licitación para a súa construción e explotación.

Artigo 251. *Secuestro da concesión.*

1. O órgano de contratación, logo de audiencia do concesionario, poderá acordar o secuestro da concesión nos casos en que o concesionario non poida facer fronte, temporalmente e con grave dano social, á explotación da obra pública por causas alleas a el ou incorrese nun incumprimento grave das súas obrigas que poña en perigo a dita explotación. O acordo do órgano de contratación será notificado ao concesionario e se este, dentro do prazo que se lle fixase, non corrixe a deficiencia executarase o secuestro. Así mesmo, poderase acordar o secuestro nos demais casos recollidos nesta lei cos efectos previstos nela.

2. Efectuado o secuestro, corresponderá ao órgano de contratación a explotación directa da obra pública e a percepción da contraprestación establecida, que poderá utilizar o mesmo persoal e material do concesionario. O órgano de contratación designará un ou varios interventores que substituirán plena ou parcialmente o persoal directivo da empresa concesionaria. A explotación da obra pública obxecto de secuestro efectuarase por conta e risco do concesionario, a quen se devolverá, ao finalizar aquel, co saldo que

resulte despois de satisfacer todos os gastos, incluídos os honorarios dos interventores, e deducir, se é o caso, a contía das penalidades impostas.

3. O secuestro terá carácter temporal e a súa duración será a que determine o órgano de contratación sen que poida exceder, incluídas as posibles prórrogas, os tres anos. O órgano de contratación acordará de oficio ou a pedimento do concesionario o cesamento do secuestro cando resulte acreditada a desaparición das causas que o motivasen e o concesionario xustifique estar en condicións de proseguir a normal explotación da obra pública. Transcorrido o prazo fixado para o secuestro sen que o concesionario garantise a asunción completa das súas obrigas, o órgano de contratación resolverá o contrato de concesión.

Artigo 252. *Penalidades por incumprimentos do concesionario.*

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares establecerán un catálogo de incumprimentos das obrigas do concesionario, distinguindo entre os de carácter leve e grave. Deberanse considerar penalizables o incumprimento total ou parcial polo concesionario das prohibicións establecidas nesta lei, a omisión de actuacións que sexan obrigatorias conforme ela e, en particular, o incumprimento dos prazos para a execución das obras, a negligencia no cumprimento dos seus deberes de uso, policía e conservación da obra pública, a interrupción inustificada total ou parcial da súa utilización e o cobramento ao usuario de cantidades superiores ás legalmente autorizadas.

2. O órgano de contratación poderá impor penalidades de carácter económico, que se establecerán nos pregos de forma proporcional ao tipo de incumprimento e á importancia económica da explotación. O límite máximo das penalidades que se imporán non poderá exceder o 10 por 100 do orzamento total da obra durante a súa fase de construción. Se a concesión estiver en fase de explotación, o límite máximo das penalidades anuais non poderá exceder o 20 por 100 dos ingresos obtidos pola explotación da obra pública durante o ano anterior.

3. Os incumprimentos graves darán lugar, ademais, á resolución da concesión nos casos previstos no correspondente prego.

4. Ademais dos supostos previstos nesta lei, nos pregos estableceranse os incumprimentos graves que poden dar lugar ao secuestro temporal da concesión, con independencia das penalidades que en cada caso procedan por razón do incumprimento.

5. Durante a fase de execución da obra o réxime de penalidades que se imporá ao concesionario será o establecido no artigo 212.

6. Con independencia do réxime de penalidades previsto no prego, a Administración poderá tamén impor ao concesionario multas coercitivas cando persista no incumprimento das súas obrigas, sempre que fose requirido previamente e non as cumprise no prazo fixado. Na falta de determinación pola lexislación específica, o importe diario da multa será do 3.000 euros.

Sección 3.^a Réxime económico-financeiro da concesión

Artigo 253. *Financiamento das obras.*

1. As obras públicas obxecto de concesión serán financiadas, total ou parcialmente, polo concesionario que, en todo caso, asumirá o risco en función do investimento realizado.

2. Cando existan razóns de rendibilidade económica ou social, ou concorran singulares exixencias derivadas do fin público ou interese xeral da obra obxecto de concesión, a Administración poderá tamén achegar recursos públicos para o seu financiamento, que adoptará a forma de financiamento conxunto da obra, mediante subvencións ou préstamos reintegrables, con ou sen xuro, de acordo co establecido no artigo 240 e nesta sección, e de conformidade coas previsións do correspondente prego de cláusulas administrativas particulares; deberase respectar, en todo caso, o principio de asunción de risco polo concesionario.

3. A construción da obra pública obxecto de concesión poderá, así mesmo, ser financiada con achegas doutras administracións públicas distintas á concedente, nos termos que se conteñan no correspondente convenio, e co financiamento que poida provir doutros organismos nacionais ou internacionais.

Artigo 254. Achegas públicas á construción.

1. As administracións públicas poderán contribuír ao financiamento da obra mediante achegas que serán realizadas durante a fase de execución das obras, tal como dispón o artigo 240 desta lei, unha vez concluídas estas ou ao remate da concesión, e cuxo importe será fixado nos pregos de condicións correspondentes ou polos licitadores nas súas ofertas cando así se estableza nos ditos pregos. Nos dous últimos supostos, resultará de aplicación a normativa sobre contratos de obra baixo a modalidade de aboamento total, salvo na posibilidade de fraccionar o aboamento.

2. As achegas públicas a que se refire o número anterior poderán consistir en achegas non pecuniarias do órgano de contratación ou de calquera outra Administración coa cal exista convenio para o efecto, de acordo coa valoración destas que se conteña no prego de cláusulas administrativas particulares.

Os bens inmoables que se lle entreguen ao concesionario integraranse no patrimonio afecto á concesión, destinándose ao uso previsto no proxecto da obra, e reverterán á Administración no momento da súa extinción; deberase respectar, en todo caso, o disposto nos plans de ordenación urbanística ou sectorial que os afecten.

Artigo 255. Retribución pola utilización da obra.

1. O concesionario terá dereito a percibir dos usuarios ou da Administración unha retribución pola utilización da obra na forma prevista no prego de cláusulas administrativas particulares e de conformidade co establecido neste artigo.

2. As tarifas que aboen os usuarios pola utilización das obras públicas serán fixadas polo órgano de contratación no acordo de adxudicación. As tarifas terán o carácter de máximas e os concesionarios poderán aplicar tarifas inferiores cando así o xulguen conveniente.

3. As tarifas serán obxecto de revisión de acordo co procedemento que determine o prego de cláusulas administrativas particulares.

De conformidade co artigo 131.1.c).4.º, o plan económico-financieiro da concesión establecerá a incidencia nas tarifas dos rendementos da demanda de utilización da obra e, cando exista, dos beneficios derivados da explotación da zona comercial, cando non alcancen ou cando superen, respectivamente, os niveis mínimo e máximo que se consideren na oferta.

4. A retribución pola utilización da obra poderá ser aboada pola Administración tendo en conta a súa utilización e na forma prevista no prego de cláusulas administrativas particulares.

5. O concesionario será retribuído igualmente cos ingresos procedentes da explotación da zona comercial vinculada á concesión, no caso de existir esta, segundo o establecido no prego de cláusulas administrativas particulares.

6. O concesionario deberá separar contablemente os ingresos provenientes das achegas públicas e aqueloutros procedentes das tarifas aboadas polos usuarios da obra e, se é o caso, os procedentes da explotación da zona comercial.

Artigo 256. Achegas públicas á explotación.

As administracións públicas poderán outorgar ao concesionario as seguintes achegas co fin de garantir a viabilidade económica da explotación da obra:

a) Subvencións, anticipos reintegrables, préstamos participativos, subordinados ou doutra natureza, aprobados polo órgano de contratación para ser achegados desde o inicio da explotación da obra ou no transcurso desta cando se prevexa que vaian resultar

necesarios para garantir a viabilidade económico-financeira da concesión. A devolución dos préstamos e o pagamento dos xuros devengados, se é o caso, por estes axustaranse aos termos previstos na concesión.

b) Axudas nos casos excepcionais en que, por razóns de interese público, resulte aconsellable a promoción da utilización da obra pública antes de que a súa explotación alcance o limiar mínimo de rendibilidade.

Artigo 257. Obras públicas diferenciadas.

1. Cando dúas ou máis obras públicas manteñan unha relación funcional entre elas, o contrato de concesión de obra pública non perde a súa natureza polo feito de que a utilización dunha parte das obras construídas non estea suxeita a remuneración sempre que a dita parte sexa, así mesmo, competencia da Administración concedente e incida na explotación da concesión.

2. O correspondente prego de cláusulas administrativas particulares especificará con claridade os aspectos concernentes á obra obxecto de concesión, segundo se determina nesta lei, distinguindo, para estes efectos, a parte obxecto de remuneración daquela que non o é.

Os licitadores deberán presentar o correspondente plan económico-financeiro que recolla ambas as partes das obras.

3. En todo caso, para a determinación das tarifas que se aplicarán pola utilización da obra obxecto de concesión terase en conta o importe total das obras realizadas.

Artigo 258. Mantemento do equilibrio económico do contrato.

1. O contrato de concesión de obras públicas deberá manter o seu equilibrio económico nos termos que foron considerados para a súa adxudicación, tendo en conta o interese xeral e o interese do concesionario, de conformidade co disposto no número seguinte.

2. A Administración deberá restablecer o equilibrio económico do contrato, en beneficio da parte que corresponda, nos seguintes supostos:

a) Cando a Administración modifique, por razóns de interese público e de acordo co previsto no título V do libro I, as condicións de explotación da obra.

b) Cando causas de forza maior ou actuacións da Administración determinen de forma directa a ruptura substancial da economía da concesión. Para estes efectos, entenderase por causa de forza maior as enumeradas no artigo 231.

c) Cando se produzan os supostos que se establezan no propio contrato para a súa revisión, de acordo co previsto no número 4.º da alínea c), e na alínea d) do artigo 131.1.

3. Nos supostos previstos no número anterior, o restablecemento do equilibrio económico do contrato realizarase mediante a adopción das medidas que en cada caso procedan. Estas medidas poderán consistir na modificación das tarifas establecidas pola utilización da obra, a redución do prazo concesional, e, en xeral, en calquera modificación das cláusulas de contido económico incluídas no contrato. Así mesmo, nos casos previstos no número 2.b), e sempre que a retribución do concesionario proviñer en máis dun 50 por cento de tarifas aboadas polos usuarios, poderá prorrogarse o prazo da concesión por un período que non exceda un 15 por cento da súa duración inicial. No suposto de forza maior previsto no número 2.b), a Administración concedente asegurará os rendementos mínimos acordados no contrato sempre que aquela non impida por completo a realización das obras ou a continuidade da súa explotación.

*Sección 4.^a Financiamento privado**Subsección 1.^a Emisión de títulos polo concesionario**Artigo 259. Emisión de obrigacións e outros títulos.*

1. O concesionario poderá apelar ao crédito no mercado de capitais, tanto exterior como interior, mediante a emisión de toda clase de obrigacións, bonos ou outros títulos semellantes admitidos en dereito.

2. Non se poderán emitir títulos cuxo prazo de reembolso total ou parcial finalice en data posterior ao termo da concesión.

3. As emisións de obrigacións poderán contar co aval do Estado e dos seus organismos públicos, que se outorgará de acordo coas prescricións da normativa orzamentaria. A concesión do aval por parte das comunidades autónomas, entidades locais, dos seus organismos públicos respectivos e demais suxeitos sometidos a esta lei outorgarase conforme o que estableza a súa normativa específica.

4. A emisión das obrigacións, bonos ou outros títulos referidos deberá ser comunicada ao órgano de contratación no prazo máximo dun mes desde a data en que cada emisión se realice.

5. Ás emisións de valores reguladas neste artigo e no seguinte resultarlles de aplicación o disposto na Lei 24/1988, do 28 de xullo, do mercado de valores.

6. Se a emisión foi obxecto de rexistro ante a Comisión Nacional do Mercado de Valores e o risco financeiro correspondente aos valores foi avaliado positivamente por unha entidade cualificadora recoñecida pola dita entidade supervisora, non será de aplicación o límite do importe previsto no artigo 405 do texto refundido da Lei de sociedades de capital e no parágrafo segundo do artigo 1 da Lei 211/1964, do 24 de decembro, sobre regulación da emisión de obrigacións por sociedades que non adoptasen a forma de anónimas, asociacións ou outras persoas xurídicas e a constitución do sindicato de obrigacionistas.

Artigo 260. Incorporación a títulos negociables dos dereitos de crédito do concesionario.

1. Poderanse emitir valores que representen unha participación nun ou varios dos dereitos de crédito a favor do concesionario consistentes no dereito ao cobramento das tarifas, os ingresos que poida obter pola explotación dos elementos comerciais relacionados coa concesión, así como os que correspondan ás achegas que, se é o caso, deba realizar a Administración. A cesión destes dereitos formalizarase en escritura pública que, no suposto de cesión das achegas que efectuará a Administración, se deberá notificar ao órgano contratante e isto sen prexuízo do disposto no parágrafo quinto deste punto.

Os valores negociables anteriormente referidos representarase en títulos ou en anotacións en conta, poderanse realizar unha ou varias emisións e poderán afectar dereitos de crédito previstos para un ou varios exercicios económicos distintos.

Tanto as participacións como directamente os dereitos de crédito a que se refire o primeiro parágrafo deste número poderán incorporarse a fondos de titulación de activos que se rexerán pola normativa específica que lles corresponda.

Da subscrición e tenza destes valores que non estea limitada a investidores institucionais ou profesionais deixarase nota marxinal na inscrición rexistral da concesión correspondente. Así mesmo, as características das emisións deberán constar nas memorias anuais das sociedades que as realicen.

A emisión destes valores requirirá autorización administrativa previa do órgano de contratación, cuxo outorgamento só se poderá denegar cando o bo fin da concesión ou outra razón de interese público relevante o xustifiquen.

2. Sempre que designen previamente unha persoa física ou xurídica que actúe como representante único ante a Administración para os únicos efectos previstos neste punto, os tedores de valores a que se refire o número 1 deste artigo poderán exercer as

facultades que se atribúen ao acredor hipotecario no artigo 262. Se, ademais, as operacións a que o dito número 1 se refire previsen expresamente a satisfacción dos dereitos dos tedores antes do transcurso do prazo da concesión, estes poderán exercer as facultades a que se refire o número 3 do citado artigo 262 a partir do vencemento dos títulos.

3. Cando se produza causa de resolución da concesión imputable ao concesionario sen que os acredores obtivesen o reembolso correspondente aos seus títulos, a Administración concedente poderá optar por algunha das seguintes actuacións:

a) Salvo que as causas de extinción fosen as previstas no artigo 269.b), acordar o secuestro da concesión conforme o previsto no artigo 251 desta lei para os únicos efectos de satisfacer os dereitos dos acredores sen que o concesionario poida percibir ningún ingreso.

b) Resolver a concesión, acordando co representante dos acredores a contía da débeda e as condicións en que deberá ser amortizada. Na falta de acordo, a Administración quedará liberada coa posta á disposición dos acredores da menor das seguintes cantidades:

1. O importe da indemnización que corresponda ao concesionario por aplicación do previsto no artigo 271 desta lei.

2. A diferenza entre o valor nominal da emisión e as cantidades percibidas ata o momento de resolución da concesión tanto en concepto de xuros como de amortizacións parciais.

4. De se producir causa de resolución non imputable ao concesionario e os acredores non se teren satisfeito integramente dos seus dereitos, a Administración poderá optar por actuar conforme o previsto na alínea a) do número anterior ou ben por resolver a concesión acordando co representante dos acredores a contía da débeda e as condicións en que deberá ser amortizada. Na falta de acordo, a Administración quedará liberada coa posta á disposición da diferenza entre o valor nominal do seu investimento e as cantidades percibidas ata o momento de resolución da concesión tanto en concepto de xuros como de amortizacións parciais.

5. Quedará sempre a salvo a facultade de acordar a licitación dunha nova concesión unha vez resolta a anterior.

6. As solicitudes referentes ás autorizacións administrativas previstas neste artigo serán resoltas polo órgano competente no prazo dun mes, e deberán entenderse desestimadas se este non resolve e notifica nese prazo.

Subsección 2.^a Hipoteca da concesión

Artigo 261. *Obxecto da hipoteca da concesión.*

1. As concesións de obras públicas cos bens e dereitos que leven incorporados serán hipotecables conforme o disposto na lexislación hipotecaria, logo de autorización do órgano de contratación.

Non se admitirá a hipoteca de concesións de obras públicas en garantía de débedas que non garden relación coa concesión correspondente.

2. As solicitudes referentes ás autorizacións administrativas previstas neste artigo e no seguinte serán resoltas polo órgano competente no prazo dun mes, e deberán entenderse desestimadas se non resolve e notifica nese prazo.

Artigo 262. *Dereitos do acredor hipotecario.*

1. Cando o valor da concesión hipotecada sufra grave deterioración por causa imputable ao concesionario, o acredor hipotecario poderá solicitar do órgano de contratación pronunciamento sobre a existencia efectiva da dita deterioración. Se esta se confirma poderá, así mesmo, solicitar da Administración que, logo de audiencia do

concesionario, ordene a este facer ou non facer o que proceda para evitar ou remediar o dano, sen prexuízo do posible exercicio da acción de devastación prevista no artigo 117 da Lei hipotecaria. Non obstante, no caso de exercerse a acción administrativa prevista neste punto, entenderase que o acredor hipotecario renuncia á acción prevista no citado artigo 117 da Lei hipotecaria.

2. Cando proceda a resolución da concesión por incumprimento dalgunha das obrigas do concesionario, a Administración, antes de resolver, dará audiencia ao acredor hipotecario por se este ofrece subrogarse no seu cumprimento e a Administración considera compatible tal ofrecemento co bo fin da concesión.

3. Se a obriga garantida non fose satisfeita total ou parcialmente no momento do seu vencemento, antes de promover o procedemento de execución correspondente, o acredor hipotecario poderá exercer as seguintes facultades sempre que así se previse na correspondente escritura de constitución de hipoteca:

a) Solicitar da Administración concedente que, logo de audiencia do concesionario, dispoña que se asigne á amortización da débeda unha parte da recadación e das cantidades que, se é o caso, a Administración teña que facer efectivas ao concesionario. Para tal efecto, poderase, por conta e risco do acredor, designar un interventor que comprobe os ingresos así obtidos e se faga cargo da parte que se sinalase, a cal non poderá exceder a porcentaxe ou contía que previamente se determine.

b) De existiren bens aptos para isto, solicitar da Administración concedente que, logo de audiencia ao concesionario, lle outorgue a explotación durante un determinado período de tempo de todas ou de parte das zonas complementarias de explotación comercial. No caso de que estas zonas estean sendo explotadas por un terceiro en virtude dunha relación xurídico-privada co concesionario, a medida prevista por este número deberá serlle notificada ao dito terceiro coa indicación de que queda obrigado a efectuar ao acredor hipotecario os pagamentos que lle deba facer ao concesionario.

Artigo 263. *Execución da hipoteca.*

1. O adxudicatario no procedemento de execución hipotecaria quedará subrogado na posición do concesionario, logo de autorización administrativa, nos termos que se establecen no número seguinte.

2. Todo o que desexe participar no procedemento de execución hipotecaria en calidade de ofertante ou eventual adxudicatario, mesmo o propio acredor hipotecario se a lexislación sectorial non o impide, deberá comunicalo ao órgano de contratación para obter a oportuna autorización administrativa, que se deberá notificar ao interesado no prazo máximo de 15 días, e sen a cal non será admitido no procedemento. A autorización terá carácter regrado e outorgarase sempre que o petionario cumpra os requisitos exixidos ao concesionario.

Se finalizase a fase de construción ou esta non forma parte do obxecto da concesión, só se exixirán os requisitos necesarios para levar a cabo a explotación da obra.

3. De a poxa quedar deserta ou ningún interesado ser autorizado polo órgano de contratación para participar no procedemento de execución hipotecaria, a Administración concedente poderá optar por algunha das seguintes actuacións no suposto de que o acredor hipotecario autorizado, de ser o caso, para ser concesionario non opte polo exercicio do dereito que lle atribúe o artigo 671 da Lei 1/2000, do 7 de xaneiro, de axuízamento civil:

a) Acordar o secuestro da concesión conforme o previsto no artigo 251 desta lei sen que o concesionario poida percibir ningún ingreso. Daráselle trámite de audiencia ao acredor hipotecario para ofrecerlle a posibilidade de propor un novo concesionario. Se a proposta non se produce ou o candidato proposto non cumpre os requisitos exixibles conforme o establecido no número anterior, procederase á licitación da mesma concesión no menor prazo posible.

b) Resolver a concesión e, logo de acordo cos acredores hipotecarios, fixar a contía da débeda e as condicións en que deberá ser amortizada. Na falta de acordo, a Administración quedará liberada coa posta á disposición dos acredores do importe da indemnización que lle corresponda ao concesionario por aplicación do previsto no artigo 271 desta lei.

Artigo 264. *Dereitos de titulares de cargas inscritas ou anotadas sobre a concesión para o caso de resolución da concesión.*

1. Cando proceda a resolución da concesión e existan titulares de dereitos ou cargas inscritos ou anotados no Rexistro da Propiedade sobre a concesión, observaranse as seguintes regras:

a) A Administración, comezado o procedemento, deberá solicitar para a súa incorporación ao expediente certificación do Rexistro da Propiedade, co obxecto de que poidan ser oídos todos os titulares de tales cargas e dereitos.

b) O rexistrador, no momento de expedir a certificación a que se refire o parágrafo anterior, deberá redactar nota na marxe da inscrición da concesión sobre a iniciación do procedemento de resolución.

c) Para cancelar os asentos practicados a favor dos titulares das citadas cargas e dereitos, deberá mediar resolución administrativa firme que declare a resolución da concesión e o depósito previo á disposición dos referidos titulares das cantidades e eventuais indemnizacións que a Administración deba aboar ao concesionario conforme o previsto no artigo 271.

2. Sen prexuízo do disposto no artigo anterior, para o caso de que a poxa quede deserta, cando a resolución da concesión proceda por causa imputable ao concesionario, os titulares dos dereitos e cargas a que se refire o número precedente poderán exercer, pola súa orde, o dereito de subrogarse na posición xurídica do concesionario, sempre que, por reuniren os requisitos necesarios para isto, sexan autorizados previamente polo órgano de contratación.

Subsección 3.^a Outras fontes de financiamento

Artigo 265. *Créditos participativos.*

1. Admítense os créditos participativos para o financiamento da construción e explotación, ou só da explotación, das obras públicas obxecto de concesión. Nestes supostos a participación do prestamista producirase sobre os ingresos do concesionario.

2. O concesionario poderá amortizar anticipadamente o capital prestado nas condicións pactadas.

3. Excepcionalmente, as administracións públicas poderán contribuír ao financiamento da obra mediante o outorgamento de créditos participativos. En tales casos, e salvo estipulación expresa en contrario, o concesionario non poderá amortizar anticipadamente o capital prestado, a non ser que a amortización anticipada implique o aboamento polo concesionario do valor actual neto dos beneficios futuros esperados segundo o plan económico-financeiro revisado e aprobado polo órgano competente da Administración no momento da devolución do capital.

4. A obtención destes créditos deberase comunicar ao órgano de contratación no prazo máximo dun mes desde a data en que cada un tivese sido concedido.

Sección 5.^a Extinción das concesións

Artigo 266. *Modos de extinción.*

As concesións de obra pública extinguiranse por cumprimento ou por resolución.

Artigo 267. *Extinción da concesión por transcurso do prazo.*

1. A concesión entenderase extinguida por cumprimento cando transcorra o prazo inicialmente establecido ou, se é o caso, o resultante das prórrogas acordadas conforme o artigo 258.3, ou das reducións que se decidisen.

2. Quedarán igualmente extinguidos todos os contratos vinculados á concesión e á explotación das súas zonas comerciais.

Artigo 268. *Prazo das concesións.*

1. As concesións de construción e explotación de obras públicas outorgaranse polo prazo que se acorde no prego de cláusulas administrativas particulares, que non poderá exceder os 40 anos.

2. Os prazos fixados nos pregos de condicións só poderán ser prorrogados polas causas previstas no artigo 258.3.

3. As concesións relativas a obras hidráulicas rexeranse, en canto á súa duración, polo artigo 134.1.a) do texto refundido da Lei de augas, aprobado polo Real decreto legislativo 1/2001, do 20 de xullo.

Artigo 269. *Causas de resolución.*

Son causas de resolución do contrato de concesión de obras públicas as seguintes:

a) A morte ou incapacidade sobrevida do concesionario individual ou a extinción da personalidade xurídica da sociedade concesionaria.

b) A declaración de concurso ou a declaración de insolvencia en calquera outro procedemento.

c) A execución hipotecaria declarada deserta ou a imposibilidade de iniciar o procedemento de execución hipotecaria por falta de interesados autorizados para isto nos casos en que así proceda, de acordo co establecido na lei.

d) O mutuo acordo entre o concedente e o concesionario.

e) O secuestro da concesión por un prazo superior ao establecido como máximo sen que o contratista garantise a asunción completa das súas obrigas.

f) A demora superior a seis meses por parte do órgano de contratación na entrega ao concesionario da contraprestación, dos terreos ou dos medios auxiliares a que se comprometeu segundo o contrato.

g) O rescate da explotación da obra pública polo órgano de contratación. Entenderase por rescate a declaración unilateral do órgano contratante, discrecionalmente adoptada, pola cal dea por terminada a concesión, malia a boa xestión do seu titular.

h) A supresión da explotación da obra pública por razóns de interese público.

i) A imposibilidade da explotación da obra pública como consecuencia de acordos adoptados pola Administración concedente con posterioridade ao contrato.

j) O abandono, a renuncia unilateral, así como o incumprimento polo concesionario das súas obrigas contractuais esenciais.

k) Calquera outras causa expresamente recollida nesta ou noutra lei ou no contrato.

Artigo 270. *Aplicación das causas de resolución.*

1. A resolución do contrato será acordada polo órgano de contratación, de oficio ou por instancia do concesionario, mediante o procedemento que resulte de aplicación de acordo coa lexislación de contratos.

2. A declaración de insolvencia e, en caso de concurso, a apertura da fase de liquidación, así como as causas de resolución previstas nas alíneas e), g), h) e i) do artigo anterior orixinarán, sempre a resolución do contrato. Nos restantes casos, será potestativo instar a resolución para a parte á cal non lle sexa imputable a causa.

3. Cando a causa de resolución sexa a morte ou incapacidade sobrevida do contratista individual, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos

seus herdeiros ou sucesores, sempre que estes cumpran ou se comprometan a cumprir, no prazo que se estableza para o efecto, os requisitos exixidos ao concesionario inicial.

4. A resolución por mutuo acordo só poderá ter lugar se a concesión non se encontra sometida a secuestro acordado por infracción grave do concesionario e sempre que razóns de interese público fagan innecesaria ou inconveniente a continuación do contrato.

5. Nos casos de fusión de empresas en que participe a sociedade concesionaria, será necesaria a autorización administrativa previa para que a entidade absorbente ou resultante da fusión poida continuar coa concesión e quedar subrogada en todos os dereitos e obrigas dimanantes daquela.

6. Nos supostos de escisión, achega ou transmisión de empresas, só poderá continuar o contrato coa entidade resultante ou beneficiaria no caso en que así sexa expresamente autorizado polo órgano de contratación considerando os requisitos establecidos para a adxudicación da concesión en función do grao de desenvolvemento do negocio concesional no momento de se producir estas circunstancias.

Artigo 271. *Efectos da resolución.*

1. Nos supostos de resolución, a Administración aboará ao concesionario o importe dos investimentos realizados por razón da expropiación de terreos, execución de obras de construción e adquisición de bens que sexan necesarios para a explotación da obra obxecto da concesión. Para o efecto, terase en conta o seu grao de amortización en función do tempo que reste para o termo da concesión e o establecido no plan económico-financieiro. A cantidade resultante fixarase dentro do prazo de seis meses, salvo que se estableza outro no prego de cláusulas administrativas particulares.

2. No suposto da alínea f) do artigo 269, o concesionario poderá optar pola resolución do contrato, cos efectos establecidos no número seguinte, ou por exixir o aboamento do xuro legal das cantidades debidas ou os valores económicos convidados, a partir do vencemento do prazo previsto para o cumprimento da contraprestación ou entrega dos bens pactados.

3. Nos supostos das alíneas g), h) e i) do artigo 269, e sen prexuízo do disposto no número 1 deste artigo, a Administración concedente indemnizará o concesionario polos danos e perdas que se lle irroguen. Para determinar a contía da indemnización teranse en conta os beneficios futuros que o concesionario deixe de percibir, atendendo aos resultados de explotación no último quinquenio cando resulte posible, e á perda do valor das obras e instalacións que non teñan que ser entregadas a aquela, considerando o seu grao de amortización.

4. Cando o contrato se resolva por causa imputable ao concesionario, seralle incautada a fianza e deberá, ademais, indemnizar a Administración polos danos e perdas ocasionados no que exceda o importe da garantía incautada.

5. O órgano de contratación poderá acordar tamén a resolución dos contratos outorgados polo concesionario para o aproveitamento das zonas complementarias. O órgano de contratación poderá acordar tamén, como consecuencia da resolución da concesión, a resolución dos contratos outorgados de explotación comercial, aboando a indemnización que, se é o caso, corresponda. Esta indemnización será aboada con cargo ao concesionario cando a resolución se produza como consecuencia de causa imputable a este. Cando non se acorde a resolución dos citados contratos, os titulares dos dereitos de aproveitamento seguirán exercéndoos, e quedarán obrigados fronte ao órgano de contratación nos mesmos termos en que o estean fronte ao concesionario, salvo que se chegue, de mutuo acordo, á revisión do correspondente contrato.

6. Cando o contrato se resolva por mutuo acordo, os dereitos das partes acomodaranse ao validamente estipulado entre elas.

Artigo 272. *Destino das obras á extinción da concesión.*

1. O concesionario quedará obrigado a facer entrega á Administración concedente, en bo estado de conservación e uso, das obras incluídas na concesión, así como dos

bens e instalacións necesarios para a súa explotación e dos bens e instalacións incluídos na zona de explotación comercial, se a houber, de acordo co establecido no contrato, todo o cal quedará reflectido na acta de recepción.

2. Non obstante, os pregos poderán prever que, cando se extinga a concesión, estas obras, bens e instalacións, ou algúns deles, deban ser demolidos polo concesionario, que reporá os bens sobre os cales se asentaban ao estado en que se encontraban antes da súa construción.

Sección 6.^a Execución de obras por terceiros

Artigo 273. Subcontratación.

1. O órgano de contratación poderá impor ao concesionario de obras públicas que confíe a terceiros unha porcentaxe dos contratos que represente, como mínimo, un 30 por 100 do valor global das obras obxecto da concesión, prevendo ao mesmo tempo a facultade de que os candidatos incrementen a dita porcentaxe; esta porcentaxe mínima deberá constar no contrato de concesión de obras.

2. En caso de non facer uso da facultade a que se refire o número anterior, o órgano de contratación poderá invitar os candidatos á concesión a que indiquen nas súas ofertas, se procede, a porcentaxe do valor global das obras obxecto da concesión que se propoñen confiar a terceiros.

Artigo 274. Adxudicación de contratos de obras polo concesionario.

1. Cando o concesionario da obra pública teña o carácter de poder adxudicador conforme o artigo 3.3, deberá respectar, en relación con aquelas obras que teñan que ser executadas por terceiros, as disposicións da presente lei sobre adxudicación de contratos de obras.

2. A adxudicación de contratos de obras polos concesionarios de obras públicas que non teñan o carácter de poderes adxudicadores regularase polas normas contidas nos números 3 e 4 deste artigo cando a adxudicación se realice a un terceiro e o valor do contrato sexa igual ou superior a 4.845.000 euros, salvo que no contrato concorran circunstancias que permitan a súa adxudicación por un procedemento negociado sen publicidade.

Non terán a consideración de terceiros aquelas empresas que se agrupasen para obter a concesión nin as empresas vinculadas a elas. Entenderase por empresa vinculada calquera empresa en que o concesionario poida exercer, directa ou indirectamente, unha influencia dominante, ou calquera empresa que poida exercer unha influencia dominante no concesionario ou que, do mesmo modo que o concesionario, estea sometida á influencia dominante doutra empresa por razón de propiedade, participación financeira ou normas reguladoras. Presumirase que existe influencia dominante cando unha empresa, directa ou indirectamente, se encontre nunha das seguintes situacións con respecto a outra:

- a) Que posúa a maioría do capital subscrito da empresa;
- b) Que dispoña da maioría dos votos correspondentes ás participacións emitidas pola empresa;
- c) Que poida designar máis da metade dos membros do órgano de administración, de dirección ou de vixilancia da empresa.

A lista exhaustiva destas empresas debe xuntarse á candidatura para a concesión, e actualizarse en función das modificacións que se produzan posteriormente nas relacións entre as empresas.

3. Serán de aplicación a estes procedementos as normas sobre publicidade contidas no artigo 142.

4. O concesionario fixará o prazo de recepción das solicitudes de participación, que non poderá ser inferior a trinta e sete días a partir da data de envío do anuncio de licitación, e o prazo de recepción das ofertas, que non poderá ser inferior a corenta días a partir da data do envío do anuncio de licitación ao «Diario Oficial de la Unión Europea» ou da invitación a presentar unha oferta.

Cando os anuncios se preparen e envíen por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, poderanse reducir en sete días os prazos de recepción das ofertas e o prazo de recepción das solicitudes de participación.

Será posible reducir en cinco días os prazos de recepción das ofertas cando se ofrezca acceso sen restrición, directo e completo, por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, ao prego de condicións e a calquera documentación complementaria, especificando no texto do anuncio o enderezo da internet en que se poida consultar a dita documentación. Esta redución poderase sumar á prevista no parágrafo anterior.

En todo caso será de aplicación o previsto no artigo 158.3 e a prohibición de contratar prevista no artigo 60.1.a), en relación cos adjudicatarios destes contratos.

CAPÍTULO III

Contrato de xestión de servizos públicos

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 275. *Ámbito do contrato.*

1. A Administración poderá xestionar indirectamente, mediante contrato, os servizos da súa competencia, sempre que sexan susceptibles de explotación por particulares. En ningún caso se poderán prestar por xestión indirecta os servizos que impliquen exercicio da autoridade inherente aos poderes públicos.

2. O contrato expresará con claridade o ámbito da xestión, tanto na orde funcional coma na territorial.

Artigo 276. *Réxime xurídico.*

Os efectos, cumprimento e extinción dos contratos de xestión de servizos públicos regularanse pola presente lei, excluídos os artigos 212, números 2 a 7, ambos incluídos, 213, 220 e 222, e polas disposicións especiais do respectivo servizo, en canto non se opoñan a ela.

Artigo 277. *Modalidades da contratación.*

A contratación da xestión dos servizos públicos poderá adoptar as seguintes modalidades:

- a) Concesión, pola cal o empresario xestionará o servizo ao seu propio risco e ventura.
- b) Xestión interesada, en virtude da cal a Administración e o empresario participarán nos resultados da explotación do servizo na proporción que se estableza no contrato.
- c) Concerto con persoa natural ou xurídica que veña realizando prestacións análogas ás que constitúen o servizo público de que se trate.
- d) Sociedade de economía mixta en que a Administración participe, por si mesma ou por medio dunha entidade pública, en concorrencia con persoas naturais ou xurídicas.

Artigo 278. *Duración.*

O contrato de xestión de servizos públicos non poderá ter carácter perpetuo ou indefinido, polo que se fixará necesariamente no prego de cláusulas administrativas

particulares a súa duración e a das prórrogas de que poida ser obxecto, sen que poida exceder o prazo total, incluídas as prórrogas, dos seguintes períodos:

- a) Cincuenta anos nos contratos que comprendan a execución de obras e a explotación de servizo público, salvo que este sexa de mercado ou lonxa central grosista de artigos alimenticios xestionados por sociedade de economía mixta municipal, caso en que poderá ser ata 60 anos.
- b) Vinte e cinco anos nos contratos que comprendan a explotación dun servizo público non relacionado coa prestación de servizos sanitarios.
- c) Dez anos nos contratos que comprendan a explotación dun servizo público cuxo obxecto consista na prestación de servizos sanitarios sempre que non estean abranguidos na alínea a).

Sección 2.^a Execución do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 279. Execución do contrato.

1. O contratista está obrigado a organizar e prestar o servizo con estrita suxeición ás características establecidas no contrato e dentro dos prazos sinalados neste e, se é o caso, á execución das obras conforme o proxecto aprobado polo órgano de contratación.
2. En todo caso, a Administración conservará os poderes de policía necesarios para asegurar a boa marcha dos servizos de que se trate.

Artigo 280. Obrigas xerais.

O contratista estará suxeito ao cumprimento das seguintes obrigas:

- a) Prestar o servizo coa continuidade convida e garantir aos particulares o dereito a utilizalo nas condicións que fosen establecidas e mediante o aboamento, de ser o caso, da contraprestación económica comprendida nas tarifas aprobadas.
- b) Coidar da boa orde do servizo, para o cal poderá ditar as oportunas instrucións, sen prexuízo dos poderes de policía a que se refire o artigo anterior.
- c) Indemnizar polos danos que se causen a terceiros como consecuencia das operacións que requira o desenvolvemento do servizo, excepto cando o dano sexa producido por causas imputables á Administración.
- d) Respetar o principio de non discriminación por razón de nacionalidade, respecto das empresas de Estados membros da Comunidade Europea ou signatarios do Acordo sobre contratación pública da Organización Mundial do Comercio, nos contratos de subministración consecuencia do de xestión de servizos públicos.

Artigo 281. Prestacións económicas.

1. O contratista ten dereito ás contraprestacións económicas previstas no contrato, entre as cales se incluírá, para facer efectivo o seu dereito á explotación do servizo, unha retribución fixada en función da súa utilización, que se percibirá directamente dos usuarios ou da propia Administración.
2. As contraprestacións económicas pactadas serán revisadas, se é o caso, na forma establecida no contrato.

Sección 3.^a Modificación do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 282. Modificación do contrato e mantemento do seu equilibrio económico.

1. A Administración poderá modificar, por razóns de interese público e de concorreren as circunstancias previstas no título V do libro I, as características do servizo contratado e as tarifas que deben ser aboadas polos usuarios.

2. Cando as modificacións afecten o réxime financeiro do contrato, a Administración deberá compensar o contratista de maneira que se manteña o equilibrio dos supostos económicos que foron considerados como básicos na adxudicación do contrato.

3. No caso de que os acordos que dite a Administración respecto ao desenvolvemento do servizo carezan de transcendencia económica, o contratista non terá dereito a indemnización por razón destes.

4. A Administración deberá restablecer o equilibrio económico do contrato, en beneficio da parte que corresponda, nos seguintes supostos:

a) Cando a Administración modifique, por razóns de interese público e de acordo co establecido no título V do libro I, as características do servizo contratado.

b) Cando actuacións da Administración determinen de forma directa a ruptura substancial da economía do contrato.

c) Cando causas de forza maior determinen de forma directa a ruptura substancial da economía do contrato. Para estes efectos, entenderase por causas de forza maior as enumeradas no artigo 231 desta lei.

5. Nos supostos previstos no número anterior, o restablecemento do equilibrio económico do contrato realizarase mediante a adopción das medidas que en cada caso procedan. Estas medidas poderán consistir na modificación das tarifas que deben aboar os usuarios, na redución do prazo do contrato e, en xeral, en calquera modificación das cláusulas de contido económico incluídas no contrato. Así mesmo, nos casos previstos nos números 4.b) e c), poderase prorrogar o prazo do contrato por un período que non exceda un 10 por cento da súa duración inicial, respectando os límites máximos de duración previstos legalmente.

Sección 4.^a Cumprimento e efectos do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 283. Reversión.

1. Cando finalice o prazo contractual, o servizo reverterá á Administración e o contratista deberá entregar as obras e instalacións a que estea obrigado de acordo co contrato e no estado de conservación e funcionamento adecuados.

2. Durante un período prudencial anterior á reversión, que se deberá fixar no prego, o órgano competente da Administración adoptará as disposicións encamiñadas a que a entrega dos bens se verifique nas condicións convidadas.

Artigo 284. Falta de entrega de contraprestacións económicas e medios auxiliares.

Se a Administración non lle fixer efectiva ao contratista a contraprestación económica ou non lle entregar os medios auxiliares a que se comprometeu no contrato dentro dos prazos previstos neste e non proceder á resolución do contrato ou non a solicitar o contratista, este terá dereito ao xuros de demora das cantidades ou valores económicos que aqueles signifiquen, de conformidade co establecido no artigo 216.

Artigo 285. Incumprimento do contratista.

Se do incumprimento por parte do contratista deriva perturbación grave e non reparable por outros medios no servizo público e a Administración non decide a resolución do contrato, poderá acordar a intervención deste ata que aquela desapareza. En todo caso, o contratista deberá aboar á Administración os danos e perdas que efectivamente lle irrogase.

*Sección 5.^a Resolución do contrato de xestión de servizos públicos**Artigo 286. Causas de resolución.*

Son causas de resolución do contrato de xestión de servizos públicos, ademais das sinaladas no artigo 223, coa excepción das previstas nas súas alíneas d) e e), as seguintes:

- a) A demora superior a seis meses por parte da Administración na entrega ao contratista da contraprestación ou dos medios auxiliares a que se comprometeu segundo o contrato.
- b) O rescate do servizo pola Administración.
- c) A supresión do servizo por razóns de interese público.
- d) A imposibilidade da explotación do servizo como consecuencia de acordos adoptados pola Administración con posterioridade ao contrato.

Artigo 287. Aplicación das causas de resolución.

1. Cando a causa de resolución sexa a morte ou incapacidade sobrevida do contratista, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos seus herdeiros ou sucesores, salvo disposición expresa en contrario da lexislación específica do servizo.

2. Por razóns de interese público, a Administración poderá acordar o rescate do servizo para xestionalo directamente.

Artigo 288. Efectos da resolución.

1. Nos supostos de resolución, a Administración aboará, en todo caso, ao contratista o prezo das obras e instalacións que, executadas por este, deban pasar á propiedade daquela, tendo en conta o seu estado e o tempo que reste para a reversión.

2. Con independencia do disposto no artigo 225, o incumprimento por parte da Administración ou do contratista das obrigas do contrato producirá os efectos que segundo as disposicións específicas do servizo poidan afectar estes contratos.

3. No suposto da alínea a) do artigo 286, o contratista terá dereito ao aboamento do xuro de demora previsto na lei pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade en operacións comerciais das cantidades debidas ou valores económicos convidos, a partir do vencemento do prazo previsto para a súa entrega, así como dos danos e perdas sufridos.

4. Nos supostos das alíneas b), c) e d) do artigo 286, sen prexuízo do disposto no número 1 deste artigo, a Administración indemnizará o contratista dos danos e perdas que se lle irroguen, incluídos os beneficios futuros que deixe de percibir, atendendo aos resultados da explotación no último quinquenio e á perda do valor das obras e instalacións que non teñan que reverter a aquela, tendo en conta o seu grao de amortización.

*Sección 6.^a Subcontratación do contrato de xestión de servizos públicos**Artigo 289. Subcontratación.*

No contrato de xestión de servizos públicos a subcontratación só poderá recaer sobre prestacións accesorias.

CAPÍTULO IV

Contrato de subministración*Sección 1.ª Regulación de determinados contratos de subministración*Artigo 290. *Arrendamento.*

1. No contrato de arrendamento, o arrendador ou empresario asumirá durante o prazo de vixencia do contrato a obriga do mantemento do obxecto deste. As cantidades que, se é o caso, deba satisfacer a Administración en concepto de canon de mantemento fixaranse separadamente das constitutivas do prezo do arrendamento.

2. No contrato de arrendamento non se admitirá a prórroga tácita e a prórroga expresa non se poderá estender a un período superior á metade do contrato inmediatamente anterior.

Artigo 291. *Contratos de fabricación e aplicación de normas e usos vixentes en comercio internacional.*

1. Aos contratos de fabricación, aos cales se refire a alínea c) do número 3 do artigo 9, aplicaráselles directamente as normas xerais e especiais do contrato de obras que o órgano de contratación determine no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares, salvo as relativas á súa publicidade, que se acomodarán, en todo caso, ao contrato de subministración.

2. Os contratos que se subscriban con empresas estranxeiras, cando o seu obxecto se fabrique ou proceda de fóra do territorio nacional, e os de subministración que con estas empresas subscriba o Ministerio de Defensa e que deban ser executados fóra do territorio nacional rexeranse pola presente lei, sen prexuízo do que se conveña entre as partes de acordo coas normas e usos vixentes no comercio internacional.

*Sección 2.ª Execución do contrato de subministración*Artigo 292. *Entrega e recepción.*

1. O contratista estará obrigado a entregar os bens obxecto de subministración no tempo e lugar fixados no contrato e de conformidade coas prescricións técnicas e cláusulas administrativas.

2. Calquera que sexa o tipo de subministración, o adxudicatario non terá dereito a indemnización por causa de perdas, avarías ou prexuízos ocasionados nos bens antes da súa entrega á Administración, salvo que esta incorrese en mora ao recibilos.

3. Cando o acto formal da recepción dos bens, de acordo coas condicións do prego, sexa posterior á súa entrega, a Administración será responsable da custodia destes durante o tempo que medie entre unha e outra.

4. Unha vez recibidos de conformidade pola Administración bens ou produtos perecedoiros, será esta responsable da súa xestión, uso ou caducidade, sen prexuízo da responsabilidade do subministrador polos seus vicios ou defectos ocultos.

Artigo 293. *Pagamento do prezo.*

O adxudicatario terá dereito ao aboamento do prezo das subministracións efectivamente entregadas e formalmente recibidas pola Administración de acordo coas condicións establecidas no contrato.

Artigo 294. *Pagamento en metálico e noutros bens.*

1. Cando razóns técnicas ou económicas debidamente xustificadas no expediente o aconsellen, poderase establecer no prego de cláusulas administrativas particulares que o

pagamento do prezo total dos bens que se van subministrar consista parte en diñeiro e parte na entrega doutros bens da mesma clase, sen que, en ningún caso, o importe destes poida superar o 50 por 100 do prezo total. Para estes efectos, o compromiso de gasto correspondente limitárase ao importe que, do prezo total do contrato, non se satisfaga mediante a entrega de bens ao contratista, sen que teña aplicación o disposto no artigo 27.4 da Lei 47/2003, do 26 de novembro, xeral orzamentaria, no número 3 do artigo 165 da Lei reguladora das facendas locais, aprobada polo Real decreto legislativo 2/2004, do 5 de marzo, ou en análogas regulacións contidas nas normas orzamentarias das distintas administracións públicas suxeitas a esta lei.

2. A entrega dos bens pola Administración será acordada polo órgano de contratación, polo mesmo procedemento que se siga para a adxudicación do contrato de subministración, e este acordo implicará por si só a baixa no inventario e, se é o caso, a desafectación dos bens de que se trate.

3. Neste suposto, o importe que do prezo total da subministración corresponda aos bens entregados pola Administración será un elemento económico que se deberá valorar para a adxudicación do contrato e deberá ser consignado expresamente polos empresarios nas súas ofertas.

4. O contido deste artigo será de aplicación aos contratos de servizos para a xestión dos sistemas de información, aos de servizos de telecomunicación e aos contratos de mantemento destes sistemas, subministracións de equipamentos e terminais e adaptacións necesarias como cableado, canalizacións e outras análogas, sempre que vaian asociadas á prestación destes servizos e se contraten conxuntamente con eles, entendéndose que os bens que entregará, se é o caso, a Administración deben ser bens e equipamentos informáticos e de telecomunicacións.

Artigo 295. *Facultades da Administración no proceso de fabricación.*

A Administración ten a facultade de inspeccionar e de ser informada do proceso de fabricación ou elaboración do produto que deba ser entregado como consecuencia do contrato, polo que poderá ordenar ou realizar por si mesma análises, ensaios e probas dos materiais que se vaian empregar, establecer sistemas de control de calidade e ditar cantas disposicións considere oportunas para o estrito cumprimento do convido.

Sección 3.^a Modificación do contrato de subministración

Artigo 296. *Modificación do contrato de subministración.*

Cando, como consecuencia das modificacións do contrato de subministración acordadas conforme o establecido no artigo 219 e no título V do libro I, se produza aumento, redución ou supresión das unidades de bens que integran a subministración ou a substitución duns bens por outros, sempre que estes estean comprendidos no contrato, estas modificacións serán obrigatorias para o contratista, sen que teña ningún dereito, en caso de supresión ou redución de unidades ou clases de bens, a reclamar indemnización polas ditas causas.

Sección 4.^a Cumprimento do contrato de subministración

Artigo 297. *Gastos de entrega e recepción.*

1. Salvo pacto en contrario, os gastos da entrega e transporte dos bens obxecto da subministración ao lugar convido serán por conta do contratista.

2. Se os bens non se encontran en estado de ser recibidos, farase constar así na acta de recepción e daranse as instrucións precisas ao contratista para que emende os defectos observados ou proceda a unha nova subministración de conformidade co pactado.

Artigo 298. *Vicios ou defectos durante o prazo de garantía.*

1. Se durante o prazo de garantía se acredita a existencia de vicios ou defectos nos bens subministrados, a Administración terá dereito a reclamar do contratista a reposición dos que resulten inadecuados ou a reparación destes se for suficiente.

2. Durante este prazo de garantía terá dereito o contratista a coñecer e ser oído sobre a aplicación dos bens subministrados.

3. Se o órgano de contratación considera, durante o prazo de garantía, que os bens subministrados non son aptos para o fin pretendido, como consecuencia dos vicios ou defectos observados neles e imputables ao contratista e existe a presunción de que a reposición ou reparación destes bens non serán bastantes para lograr aquel fin, poderá, antes de expirar o dito prazo, rexeitar os bens, deixándoos por conta do contratista e quedando exento da obriga de pagamento, ou tendo dereito, se é o caso, á recuperación do prezo satisfeito.

4. Terminado o prazo de garantía sen que a Administración formalizase algún dos reparos ou a denuncia a que se refiren os números 1 e 3 deste artigo, o contratista quedará exento de responsabilidade por razón dos bens subministrados.

Sección 5.ª Resolución do contrato de subministración

Artigo 299. *Causas de resolución.*

Son causas de resolución do contrato de subministración, ademais das sinaladas no artigo 223, as seguintes:

a) A suspensión, por causa imputable á Administración, da iniciación da subministración por un prazo superior a seis meses a partir da data sinalada no contrato para a entrega, salvo que no prego se sinala outro menor.

b) A desistencia ou a suspensión da subministración por un prazo superior ao ano acordada pola Administración, salvo que no prego se sinala outro menor.

Artigo 300. *Efectos da resolución.*

1. A resolución do contrato dará lugar á recíproca devolución dos bens e do importe dos pagamentos realizados e, cando non for posible ou conveniente para a Administración, esta deberá aboar o prezo dos efectivamente entregados e recibidos de conformidade.

2. No suposto de suspensión da iniciación da subministración por tempo superior a seis meses, o contratista só terá dereito a percibir unha indemnización do 3 por 100 do prezo da adxudicación.

3. No caso de desistencia ou de suspensión da subministración por un prazo superior a un ano por parte da Administración, o contratista terá dereito ao 6 por 100 do prezo das entregas deixadas de realizar en concepto de beneficio industrial.

CAPÍTULO V

Contratos de servizos

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 301. *Contido e límites.*

1. Non poderán ser obxecto destes contratos os servizos que impliquen exercicio da autoridade inherente aos poderes públicos.

2. Salvo que se dispoña outra cosa nos pregos de cláusulas administrativas ou no documento contractual, os contratos de servizos que teñan por obxecto o desenvolvemento e a posta á disposición de produtos protexidos por un dereito de propiedade intelectual ou industrial comportará a cesión deste á Administración contratante. En todo caso, e mesmo

cando se exclúa a cesión dos dereitos de propiedade intelectual, o órgano de contratación poderá sempre autorizar o uso do correspondente produto aos entes, organismos e entidades pertencentes ao sector público a que se refire o artigo 3.1.

3. Os contratos de servizos que subscriba o Ministerio de Defensa con empresas estranxeiras e que deban ser executados fóra do territorio nacional rexeranse pola presente lei, sen prexuízo do que se conveña entre as partes de acordo coas normas e usos vixentes no comercio internacional.

4. Cando se extingan os contratos de servizos non se poderá producir en ningún caso a consolidación das persoas que realizasen os traballos obxecto do contrato como persoal do ente, organismo ou entidade do sector público contratante.

Artigo 302. *Determinación do prezo.*

No prego de cláusulas administrativas establecerase o sistema de determinación do prezo dos contratos de servizos, que poderá estar referido a compoñentes da prestación, unidades de execución ou unidades de tempo, ou fixarse nun prezo global cando non sexa posible ou conveniente a súa descomposición, ou resultar da aplicación de honorarios por tarifas ou dunha combinación de varias destas modalidades.

Artigo 303. *Duración.*

1. Os contratos de servizos non poderán ter un prazo de vixencia superior a catro anos coas condicións e límites establecidos nas respectivas normas orzamentarias das administracións públicas, aínda que se poderá prever no mesmo contrato a súa prórroga por mutuo acordo das partes antes da finalización daquel, sempre que a duración total do contrato, incluídas as prórrogas, non exceda os seis anos, e que as prórrogas non superen, illada ou conxuntamente, o prazo fixado orixinariamente. A subscrición de contratos de servizos de duración superior á sinalada poderá ser autorizada excepcionalmente polo Consello de Ministros ou polo órgano autonómico competente de forma singular, para contratos determinados, ou de forma xenérica, para certas categorías.

2. Non obstante o disposto anteriormente, os contratos regulados neste título que sexan complementarios de contratos de obras ou de subministración poderán ter un prazo superior de vixencia que, en ningún caso, excederá o prazo de duración do contrato principal, salvo nos contratos que comprenden traballos relacionados coa liquidación do contrato principal, cuxo prazo final excederá o deste no tempo necesario para realizalos. A iniciación do contrato complementario a que se refire este número quedará en suspenso, salvo causa xustificada derivada do seu obxecto e contido, ata que comece a execución do correspondente contrato de obras.

Soamente terán o concepto de contratos complementarios aqueles cuxo obxecto se considere necesario para a correcta realización da prestación ou prestacións obxecto do contrato principal.

3. Os contratos para a defensa xurídica e xudicial da Administración terán a duración precisa para atender adecuadamente as súas necesidades.

4. Os contratos de servizos que teñan por obxecto a asistencia á dirección de obra ou a xestión integrada de proxectos terán unha duración igual á do contrato de obras a que están vinculados máis o prazo estimado para proceder á liquidación das obras.

Artigo 304. *Réxime de contratación para actividades docentes.*

1. Nos contratos regulados neste título que teñan por obxecto a prestación de actividades docentes en centros do sector público desenvolvidas en forma de cursos de formación ou perfeccionamento do persoal ao servizo da Administración ou cando se trate de seminarios, coloquios, mesas redondas, conferencias, colaboracións ou calquera outro tipo similar de actividade, sempre que estas actividades sexan realizadas por persoas físicas, as disposicións desta lei non serán de aplicación á preparación e adxudicación do contrato.

2. Nesta clase de contratos poderase establecer o pagamento parcial anticipado, logo de constitución de garantía por parte do contratista, sen que se poida autorizar a súa cesión.

3. Para acreditar a existencia dos contratos a que se refire este artigo, abondará a designación ou o nomeamento por autoridade competente.

Sección 2.^a Execución dos contratos de servizos

Artigo 305. Execución e responsabilidade do contratista.

1. O contrato executarase con suxeición ao establecido nas súas cláusulas e nos pregos, e de acordo coas instrucións que para a súa interpretación lle dea ao contratista o órgano de contratación.

2. O contratista será responsable da calidade técnica dos traballos que desenvolva e das prestacións e servizos realizados, así como das consecuencias que se deduzan para a Administración ou para terceiros das omisións, erros, métodos inadecuados ou conclusións incorrectas na execución do contrato.

Sección 3.^a Modificación dos contratos de servizos de mantemento

Artigo 306. Modificación destes contratos.

Cando, como consecuencia de modificacións do contrato de servizos de mantemento acordadas conforme o establecido no artigo 219 e no título V do libro I, se produza aumento, redución ou supresión de equipamentos que se deben manter ou a substitución duns equipamentos por outros, sempre que estes estean contidos no contrato, estas modificacións serán obrigatorias para o contratista, sen que teña ningún dereito, en caso de supresión ou redución de unidades ou clases de equipamentos, a reclamar indemnización polas ditas causas.

Sección 4.^a Cumprimento dos contratos de servizos

Artigo 307. Cumprimento dos contratos.

1. A Administración determinará se a prestación realizada polo contratista se axusta ás prescricións establecidas para a súa execución e cumprimento, e requirirá, se é o caso, a realización das prestacións contratadas e a emenda dos defectos observados con ocasión da súa recepción. De os traballos efectuados non se adecuaren á prestación contratada, como consecuencia de vicios ou defectos imputables ao contratista, poderá rexeitala e quedará exento da obriga de pagamento ou terá dereito, de ser o caso, á recuperación do prezo satisfeito.

2. Se durante o prazo de garantía se acredita a existencia de vicios ou defectos nos traballos efectuados, o órgano de contratación terá dereito a reclamar do contratista a súa emenda.

3. Terminado o prazo de garantía sen que a Administración formalizase algún dos reparos ou a denuncia a que se refiren os números anteriores, o contratista quedará exento de responsabilidade por razón da prestación efectuada, sen prexuízo do establecido nos artigos 310, 311 e 312 sobre emenda de erros e responsabilidade nos contratos que teñan por obxecto a elaboración de proxectos de obras.

4. O contratista terá dereito a coñecer e ser oído sobre as observacións que se formulen en relación co cumprimento da prestación contratada.

*Sección 5.ª Resolución dos contratos de servizos**Artigo 308. Causas de resolución.*

Son causas de resolución dos contratos de servizos, ademais das sinaladas no artigo 223, as seguintes:

- a) A suspensión por causa imputable á Administración da iniciación do contrato por prazo superior a seis meses a partir da data sinalada nel para o seu comezo, salvo que no prego se sinale outro menor.
- b) A desistencia ou a suspensión do contrato por un prazo superior a un ano acordada pola Administración, salvo que no prego se sinale outro menor.
- c) Os contratos complementarios a que se refire o artigo 303.2 quedarán resoltos, en todo caso, cando se resolva o contrato principal.

Artigo 309. Efectos da resolución.

1. A resolución do contrato dará dereito ao contratista, en todo caso, a percibir o prezo dos estudos, informes, proxectos, traballos ou servizos que efectivamente realizase de acordo co contrato e que tivesen sido recibidos pola Administración.
2. No suposto de suspensión da iniciación do contrato por tempo superior a seis meses, o contratista só terá dereito a percibir unha indemnización do 5 por 100 do prezo daquel.
3. No caso da alínea b) do artigo anterior, o contratista terá dereito ao 10 por 100 do prezo dos estudos, informes, proxectos ou traballos pendentes de realizar en concepto de beneficio deixado de obter.

*Sección 6.ª Da emenda de erros e responsabilidades no contrato de elaboración de proxectos de obras**Artigo 310. Emenda de erros e corrección de deficiencias.*

1. Cando o contrato de servizos consista na elaboración íntegra dun proxecto de obra, o órgano de contratación exixirá a emenda polo contratista dos defectos, insuficiencias técnicas, erros materiais, omisións e infraccións de preceptos legais ou regulamentarios que lle sexan imputables, e outorgaralle para o efecto o correspondente prazo, que non poderá exceder os dous meses.
2. Se, transcorrido este prazo, as deficiencias non foron corrixidas, a Administración poderá, atendendo ás circunstancias concorrentes, optar pola resolución do contrato ou por conceder un novo prazo ao contratista.
3. No primeiro caso, procederá a incautación da garantía e o contratista incorrerá na obriga de aboar á Administración unha indemnización equivalente ao 25 por 100 do prezo do contrato.
4. No segundo caso, o novo prazo concedido para emendar as deficiencias non corrixidas será dun mes improrrogable e o contratista incorrerá nunha penalidade equivalente ao 25 por 100 do prezo do contrato.
5. De se producir un novo incumprimento, procederá a resolución do contrato con obriga por parte do contratista de aboar á Administración unha indemnización igual ao prezo pactado con perda da garantía.
6. Cando o contratista, en calquera momento antes da concesión do último prazo, renuncie á realización do proxecto deberá aboar á Administración unha indemnización igual á metade do prezo do contrato con perda da garantía.

Artigo 311. Indemnizacións.

1. Para os casos en que o orzamento de execución da obra prevista no proxecto se desvíe en máis dun 20 por 100, tanto por exceso como por defecto, do seu custo real

como consecuencia de erros ou omisións imputables ao contratista consultor, a Administración poderá establecer, no prego de cláusulas administrativas particulares, un sistema de indemnizacións consistente nunha minoración do prezo do contrato de elaboración do proxecto, en función da porcentaxe de desviación, ata un máximo equivalente á metade daquel.

2. O baremo de indemnizacións será o seguinte:

- a) No suposto de que a desviación sexa de máis do 20 por 100 e menos do 30 por 100, a indemnización correspondente será do 30 por 100 do prezo do contrato.
- b) No suposto de que a desviación sexa de máis do 30 por 100 e menos do 40 por 100, a indemnización correspondente será do 40 por 100 do prezo do contrato.
- c) No suposto de que a desviación sexa de máis do 40 por 100, a indemnización correspondente será do 50 por 100 do prezo do contrato.

3. O contratista deberá aboar o importe da dita indemnización no prazo dun mes a partir da notificación da resolución correspondente, que se adoptará logo da tramitación do expediente con audiencia do interesado.

Artigo 312. *Responsabilidade por defectos ou erros do proxecto.*

1. Con independencia do previsto nos artigos anteriores, o contratista responderá dos danos e perdas que durante a execución ou explotación das obras se causen tanto á Administración como a terceiros, por defectos e insuficiencias técnicas do proxecto ou polos erros materiais, omisións e infraccións de preceptos legais ou regulamentarios en que este incorrese, imputables a aquel.

2. A indemnización derivada da responsabilidade exixible ao contratista alcanzará o 50 por 100 do importe dos danos e perdas causados, ata un límite máximo de cinco veces o prezo pactado polo proxecto, e será exixible dentro do termo de dez anos, contados desde a súa recepción pola Administración, sendo por conta desta última, se é o caso, o resto da dita indemnización cando deba ser satisfeita a terceiros.

CAPÍTULO VI

Contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado

Artigo 313. *Réxime xurídico.*

Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado rexeranse polas normas xerais contidas no título I do presente libro e polas especiais correspondentes ao contrato típico cuxo obxecto se corresponda coa prestación principal daquel, identificada conforme o disposto no artigo 136.a), no que non se opoñan á súa natureza, funcionalidade e contido peculiar conforme o artigo 11.

Estas normas delimitarán os deberes e dereitos das partes e as prerrogativas da Administración.

Artigo 314. *Duración.*

A duración dos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado non poderá exceder os 20 anos. Non obstante, cando por razón da prestación principal que constitúe o seu obxecto e da súa configuración, o réxime aplicable sexa o propio dos contratos de concesión de obra pública, aplicarase o disposto no artigo 268 sobre a duración destes.

Artigo 315. *Financiamento.*

1. O financiamento dos colaboradores privados nos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado, nos supostos en que por razón do obxecto teñan

natureza de concesión de obra pública, levarase a cabo nas condicións e nos termos previstos para este último contrato.

2. A regulación do financiamento dos adxudicatarios de contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado nos supostos non previstos no número anterior rexeráse polas seguintes normas:

a) Cando se determine o réxime de remuneración do contratista, co alcance previsto no artigo 136, alíneas d), e) e f) desta lei, poderán establecerse previsións sobre as garantías que conforme o previsto nas disposicións reguladoras do financiamento privado das concesións de obras públicas pode obter o contratista para a captación do financiamento necesario para a execución do contrato.

b) O contrato preverá un réxime de notificación polo contratista das operacións financeiras que concerte para o financiamento do contrato.

No caso de que proceda a resolución do contrato, o órgano de contratación, antes de acordar esta, dará audiencia aos acredores por se estes ofrecen subrogarse no cumprimento do contrato, directamente ou a través dunha entidade participada, en condicións que se consideren compatibles co seu bo fin, sempre que reúnan os requisitos exixidos ao adxudicatario.

c) Cando a execución do contrato comporte custos de investimento iniciais e se prevea que as obras ou equipamentos que se xeren se vaian incorporar ao patrimonio da entidade contratante ao concluír ou resolverse o contrato, poderase establecer que, cando proceda a resolución do contrato, a entidade contratante poida pór á disposición dos acredores unha cantidade non superior ao 80 por cento do custo real dos investimentos realmente executados detraendo esta cantidade da liquidación do contrato.

LIBRO V

Organización administrativa para a xestión da contratación

TÍTULO I

Órganos competentes en materia de contratación

CAPÍTULO I

Órganos de contratación

Artigo 316. *Órganos de contratación.*

1. Os ministros e os secretarios de Estado son os órganos de contratación da Administración xeral do Estado e, en consecuencia, están facultados para subscribir no seu nome os contratos no ámbito da súa competencia.

Nos departamentos ministeriais en que existan varios órganos de contratación, a competencia para subscribir os contratos de subministración e de servizos que afecten o ámbito de máis dun deles corresponderá ao ministro, salvo nos casos en que esta se atribúa á Xunta de Contratación.

2. Os presidentes ou directores dos organismos autónomos, axencias estatais, entidades públicas empresariais e demais entidades públicas estatais, e os directores xerais das distintas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, son os órganos de contratación duns e doutros, na falta de disposición específica sobre o particular, recollida nas correspondentes normas de creación ou reguladoras do funcionamento desas entidades.

3. O director xeral do Patrimonio do Estado é o órgano de contratación do sistema estatal de contratación centralizada regulado nos artigos 206 e 207.

4. Nos departamentos ministeriais e nos organismos autónomos, axencias estatais, entidades públicas empresariais e demais entidades de dereito público estatais, así como

nas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, poderán constituírse xuntas de contratación, que actuarán como órganos de contratación, cos límites cuantitativos ou referentes ás características dos contratos que determine o titular do departamento, nos seguintes contratos:

- a) Contratos de obras comprendidas nas alíneas b) e c) do número 1 do artigo 122, salvo que estas fosen declaradas de contratación centralizada.
- b) Contratos de subministración que se refiran a bens consumibles ou de fácil deterioración polo uso, salvo os relativos a bens declarados de adquisición centralizada.
- c) Contratos de servizos non declarados de contratación centralizada.
- d) Contratos de subministración e de servizos, distintos dos atribuídos á competencia da Xunta de acordo coas dúas alíneas anteriores que afecten máis dun órgano de contratación, exceptuando os que teñan por obxecto bens ou servizos de contratación centralizada.

A composición das xuntas de contratación fixarase regulamentariamente e deberán figurar entre os seus vogais un funcionario que teña atribuído, legal ou regulamentariamente, o asesoramento xurídico do órgano de contratación e un interventor.

5. Excepcionalmente, cando o contrato resulte de interese para varios departamentos ministeriais e, por razóns de economía e eficacia, a tramitación do expediente deba ser efectuado por un único órgano de contratación, os demais departamentos interesados poderán contribuír ao seu financiamento, nos termos que se establezan regulamentariamente e con respecto á normativa orzamentaria, na forma que se determine en convenios ou protocolos de actuación.

6. A capacidade para contratar dos representantes legais das sociedades e fundacións do sector público estatal rexeráse polo disposto nos estatutos destas entidades e polas normas de dereito privado que sexan en cada caso de aplicación.

Artigo 317. *Autorización para contratar.*

1. Os órganos de contratación dos departamentos ministeriais, organismos autónomos, axencias estatais e entidades de dereito público estatais, así como os das entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, necesitarán a autorización do Consello de Ministros para subscribir contratos nos seguintes supostos:

- a) Cando o valor estimado do contrato, calculado conforme o sinalado no artigo 88, sexa igual ou superior a doce millóns de euros.
- b) Nos contratos de carácter plurianual, cando se modifiquen as porcentaxes ou o número de anualidades legalmente previstas a que se refire o artigo 47 da Lei 47/2003, do 26 de novembro.
- c) Cando o pagamento dos contratos se concerte mediante o sistema de arrendamento financeiro ou mediante o sistema de arrendamento con opción de compra e o número de anualidades supere catro anos.

2. A autorización do Consello de Ministros a que se refire o número anterior deberá obterse antes da aprobación do expediente. A aprobación do expediente e a aprobación do gasto corresponderán ao órgano de contratación.

3. O Consello de Ministros poderá reclamar discrecionalmente o coñecemento e autorización de calquera outro contrato. Igualmente, o órgano de contratación, a través do ministro correspondente, poderá elevar un contrato non comprendido no número 1 á consideración do Consello de Ministros.

4. Cando o Consello de Ministros autorice a subscripción do contrato, deberá autorizar igualmente a súa modificación, cando sexa causa de resolución, e a resolución mesma, de ser o caso.

5. Os titulares dos departamentos ministeriais a que se encontren adscritos os organismos autónomos, entidades públicas e as entidades xestoras e servizos comúns

da Seguridade Social poderán fixar a contía a partir da cal será necesaria a súa autorización para a subscrición dos contratos.

6. No ámbito do sector público estatal, antes de autorizar un contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado, así como un contrato de concesión de obra pública, cuxo valor estimado sexa igual ou superior a doce millóns de euros, será preceptivo e vinculante un informe do Ministerio de Economía e Facenda que se pronuncie sobre as repercusións orzamentarias e os compromisos financeiros que comporta, así como sobre a súa incidencia no cumprimento do obxectivo de estabilidade orzamentaria, segundo o establecido no texto refundido da Lei xeral de estabilidade orzamentaria, aprobado polo Real decreto lexislativo 2/2007, do 28 de decembro.

Para tal efecto, o órgano de contratación deberá proporcionar información completa acerca dos aspectos financeiros e orzamentarios do contrato, incluíndo os mecanismos de captación de financiamento e as garantías que se prevexa utilizar, durante toda a súa vixencia, así como, se é o caso, o documento de avaliación previa a que se refire o artigo 134 desta lei.

Nestes contratos, con carácter previo á aprobación do expediente de contratación ou da modificación destes, será igualmente necesario solicitar o informe do Ministerio de Economía e Facenda cando, con independencia da contía do contrato, no seu financiamento se prevexa calquera forma de axuda ou achega estatal, ou o outorgamento de préstamos ou anticipos.

Artigo 318. *Desconcentración.*

1. As competencias en materia de contratación poderán ser desconcentradas por real decreto acordado en Consello de Ministros, en calquera órgano, sexa ou non dependente do órgano de contratación.

2. Nas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, as competencias en materia de contratación dos seus directores poderán desconcentrarse na forma e cos requisitos establecidos na Lei xeral da seguridade social, texto refundido aprobado polo Real decreto lexislativo 1/1994, do 20 de xuño.

Artigo 319. *Abstención e recusación.*

As autoridades e o persoal ao servizo das administracións públicas que interveñan nos procedementos de contratación deberán absterse ou poderán ser recusados nos casos e na forma previstos nos artigos 28 e 29 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

CAPÍTULO II

Órganos de asistencia

Artigo 320. *Mesas de contratación.*

1. Salvo no caso en que a competencia para contratar corresponda a unha xunta de contratación, nos procedementos abertos e restrinxidos e nos procedementos negociados con publicidade a que se refire o artigo 177.1, os órganos de contratación das administracións públicas estarán asistidos por unha mesa de contratación, que será o órgano competente para a valoración das ofertas. Nos procedementos negociados en que non sexa necesario publicar anuncios de licitación, a constitución da mesa será potestativa para o órgano de contratación.

2. A mesa estará constituída por un presidente, os vogais que se determinen regulamentariamente, e un secretario.

3. Os membros da mesa serán nomeados polo órgano de contratación.

O secretario deberá ser designado entre funcionarios ou, no seu defecto, outro tipo de persoal dependente do órgano de contratación, e entre os vogais deberán figurar necesariamente un funcionario de entre os que teñan atribuído legal ou regulamentariamente o asesoramento xurídico do órgano de contratación e un interventor,

ou, na falta destes, unha persoa ao servizo do órgano de contratación que teña atribuídas as funcións correspondentes ao seu asesoramento xurídico, e outra que teña atribuídas as relativas ao seu control económico-orzamentario.

Artigo 321. *Mesa especial do diálogo competitivo.*

1. Para asistir o órgano de contratación nos procedementos de diálogo competitivo que sigan as administracións públicas estatais, constituirase unha mesa coa composición sinalada no número 2 do artigo anterior á cal se incorporarán persoas especialmente cualificadas na materia sobre a que verse o diálogo, designadas polo órgano de contratación. O número destas persoas será igual ou superior a un terzo dos compoñentes da mesa e participarán nas deliberacións con voz e voto.

2. Nos expedientes que se tramiten para a subscripción de contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado corresponderá á mesa especial do diálogo competitivo a elaboración do documento de avaliación previa a que se refire o artigo 134.

Artigo 322. *Mesa de contratación do Sistema Estatal de Contratación Centralizada.*

Nas súas funcións como órgano de contratación do Sistema Estatal de Contratación Centralizada, o director xeral do Patrimonio do Estado estará asistido por unha mesa de contratación interdepartamental, cuxa composición se determinará regulamentariamente.

Artigo 323. *Xurados de concursos.*

1. Nos concursos de proxectos, a mesa de contratación constituirase en xurado dos concursos de proxectos, incorporando á súa composición ata cinco personalidades de notoria competencia no ámbito relevante, designadas polo órgano de contratación, que poidan contribuír de forma especial a avaliar as propostas presentadas, e que participarán nas deliberacións con voz e voto.

2. Os membros do xurado deben ser persoas físicas independentes dos participantes no concurso. Cando se lles exixa aos candidatos posuír unha determinada cualificación ou experiencia, polo menos unha terceira parte dos membros do xurado deben estar en posesión desta ou outra equivalente.

CAPÍTULO III

Órganos consultivos

Artigo 324. *Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.*

1. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado é o órgano consultivo específico da Administración xeral do Estado, dos seus organismos autónomos, axencias e demais entidades públicas estatais, en materia de contratación administrativa. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado estará adscrita ao Ministerio de Economía e Facenda, e a súa composición e réxime xurídico estableceranse regulamentariamente.

2. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado poderá promover a adopción das normas ou medidas de carácter xeral que considere procedentes para a mellora do sistema de contratación nos seus aspectos administrativos, técnicos e económicos.

3. A Xunta poderá expor directamente aos órganos de contratación ou formular con carácter xeral as recomendacións pertinentes, se dos estudos sobre contratación administrativa ou dun contrato particular se deducen conclusións de interese para a Administración.

Artigo 325. *Órganos consultivos en materia de contratación das comunidades autónomas.*

Os órganos consultivos en materia de contratación que creen as comunidades autónomas exercerán a súa competencia no seu respectivo ámbito territorial, en relación coa contratación das administracións autonómicas, dos organismos e entidades dependentes ou vinculados a elas e, de se establecer así nas súas normas reguladoras, das entidades locais incluídas nel, sen prexuízo das competencias da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.

TÍTULO II

Rexistros oficiais

CAPÍTULO I

Rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas

Artigo 326. *Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado.*

1. O Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado dependerá do Ministerio de Economía e Facenda, e a súa xestión corresponderá aos órganos de apoio técnico da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.

2. No Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado faranse constar os datos relativos á capacidade dos empresarios que fosen clasificados pola Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, así como aqueloutros que solicitasen a inscrición dalgún dos datos mencionados nas alíneas a) a d) do número 1 do artigo 328.

Artigo 327. *Rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas das comunidades autónomas.*

As comunidades autónomas poderán crear os seus propios rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas, nos cales se inscribirán as condicións de aptitude dos empresarios que así o soliciten, que fosen clasificados por elas, ou que incorresen nalgunha prohibición de contratar cuxa declaración corresponda a estas ou ás entidades locais incluídas no seu ámbito territorial.

Artigo 328. *Contido do Rexistro.*

1. No Rexistro poderán constar, para cada empresa inscrita nel, os seguintes datos:

a) Os correspondentes á súa personalidade e capacidade de obrar, no caso de persoas xurídicas.

b) Os relativos á extensión das facultades dos representantes ou apoderados con capacidade para actuar no seu nome e obrígala contractualmente.

c) Os referentes ás autorizacións ou habilitacións profesionais e aos demais requisitos que resulten necesarios para actuar no seu sector de actividade.

d) Os datos relativos á solvencia económica e financeira, que se reflectirán de forma independente se o empresario carece de clasificación.

e) A clasificación obtida conforme o disposto nos artigos 65 a 71, así como cantas incidencias se produzan durante a súa vixencia; nesta inscrición, e como elemento desagregado da clasificación, indicárase a solvencia económica e financeira do empresario.

f) As prohibicións de contratar que os afecten.

g) Calquera outro dato de interese para a contratación pública que se determine regulamentariamente.

2. En todo caso, faranse constar no Rexistro as prohibicións de contratar a que se refire o número 4 do artigo 61.

Artigo 329. *Voluntariedade da inscrición.*

1. Sen prexuízo do disposto en canto á necesidade de inscribir a clasificación obtida e as prohibicións de contratar citadas no artigo 61.4, a inscrición nos rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas é voluntaria para os empresarios, os cales poderán determinar que datos de entre os mencionados no artigo anterior desexan que se reflectan neles.

2. Non obstante, a inscrición da clasificación obtida polo empresario requirirá a constancia no Rexistro das circunstancias mencionadas nas alíneas a) e c) do número 1 do artigo anterior. De igual modo, a inscrición dos datos a que se refiren as alíneas b), c) e d) do mesmo número non se poderá facer sen que consten os que afectan a personalidade e capacidade de obrar do empresario.

Artigo 330. *Responsabilidade do empresario en relación coa actualización da información rexistral.*

Os empresarios inscritos están obrigados a pór en coñecemento do Rexistro calquera variación que se produza nos datos reflectidos nel, así como a superveniencia de calquera circunstancia que determine a concorrencia dunha prohibición de contratar. A omisión desta comunicación, mediando dolo, culpa ou negligencia, fará incorrer o empresario na circunstancia prevista na alínea e) do número 1 do artigo 60.

Artigo 331. *Publicidade.*

O Rexistro será público para todos os que teñan interese lexítimo en coñecer o seu contido. O acceso rexeráse polo disposto no artigo 37 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, e nas normas que desenvolvan ou complementen este precepto.

Artigo 332. *Colaboración entre rexistros.*

O Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas do Estado e os rexistros oficiais de empresas clasificadas das comunidades autónomas, no desenvolvemento da súa actividade e nas súas relacións recíprocas, facilitarán ás outras administracións a información que estas precisen sobre o contido dos respectivos rexistros.

CAPÍTULO II

Rexistro de Contratos do Sector Público

Artigo 333. *Rexistro de Contratos do Sector Público.*

1. O Ministerio de Economía e Facenda creará e manterá un rexistro de contratos, no cal se inscribirán os datos básicos dos contratos adxudicados polas distintas administracións públicas e demais entidades do sector público suxeitos a esta lei.

2. O Rexistro de Contratos do Sector Público constitúe o sistema oficial central de información sobre a contratación pública en España e, como tal, o soporte para o coñecemento, análise e investigación da contratación pública, para a estatística en materia de contratos públicos, para o cumprimento das obrigas internacionais de España en materia de información sobre a contratación pública, para as comunicacións dos datos sobre contratos a outros órganos da Administración que estean legalmente previstas e, en xeral, para a difusión pública da dita información, de conformidade co principio de transparencia.

O Rexistro constituirá o instrumento dos poderes públicos para a revisión e mellora continuas dos procedementos e prácticas da contratación pública, a análise da calidade,

fiabilidade e eficiencia dos seus provedores, e a supervisión da competencia e transparencia nos mercados públicos.

3. Os órganos de contratación de todas as administracións públicas e demais entidades incluídas no ámbito de aplicación desta lei comunicarán ao Rexistro de Contratos do Sector Público, para a súa inscrición, os datos básicos dos contratos adxudicados, así como, se é o caso, as súas modificacións, prórrogas, variacións de prazos ou de prezo, o seu importe final e extinción. O contido das ditas comunicacións e o prazo para efectualas estableceranse regulamentariamente.

4. As comunicacións de datos de contratos ao Rexistro de Contratos do Sector Público efectuaranse por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, na forma que determine o ministro de Economía e Facenda de conformidade coas comunidades autónomas.

5. O Rexistro de Contratos do Sector Público facilitará o acceso aos seus datos de modo telemático aos órganos da Administración que os precisen para o exercicio das súas competencias legalmente atribuídas e, en particular, aos órganos competentes en materia de fiscalización do gasto ou inspección de tributos, na forma en que regulamentariamente se determine.

Así mesmo, e coas limitacións que impoñen as normas sobre protección de datos de carácter persoal, facilitará o acceso público aos datos que non teñan o carácter de confidenciais e que non fosen previamente publicados de modo telemático e a través da internet.

6. Nos casos de administracións públicas que dispoñan de rexistros de contratos análogos no seu ámbito de competencias, a comunicación de datos a que se refire o número 3 poderá ser substituída por comunicacións entre os respectivos rexistros de contratos. O Ministerio de Economía e Facenda determinará regulamentariamente as especificacións e requisitos para a sincronización de datos entre o Rexistro de Contratos do Sector Público e os demais rexistros de contratos.

7. Co obxecto de garantir a identificación única e precisa de cada contrato, as administracións e entidades comunicantes asignarán a cada un deles un código identificador, que será único no seu ámbito de competencias. O Ministerio de Economía e Facenda determinará as regras de asignación dos ditos identificadores únicos que resulten necesarios para asegurar a identificación unívoca de cada contrato dentro do Rexistro de Contratos do Sector Público, así como para a súa coordinación cos demais rexistros de contratos.

8. O Goberno elevará anualmente ás Cortes Xerais un informe sobre a contratación pública en España, a partir dos datos e das análises proporcionados polo Rexistro de Contratos do Sector Público.

TÍTULO III

Xestión da publicidade contractual por medios electrónicos, informáticos e telemáticos

CAPÍTULO ÚNICO

Plataforma de Contratación do Estado

Artigo 334. *Plataforma de Contratación do Estado.*

1. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, a través dos seus órganos de apoio técnico, porá á disposición de todos os órganos de contratación do sector público unha plataforma electrónica que permita dar publicidade a través da internet ás convocatorias de licitacións e aos seus resultados e a canta información consideren relevante relativa aos contratos que subscriban, así como prestar outros servizos complementarios asociados ao tratamento informático destes datos. En todo caso, os perfís de contratante dos órganos de contratación do sector público estatal

deberán integrarse nesta plataforma, polo que se xestionarán e difundirán exclusivamente a través dela. Nas sedes electrónicas destes órganos incluírase un enlace ao seu perfil do contratante situado na Plataforma de Contratación do Estado.

2. A plataforma deberá contar cun dispositivo que permita acreditar fidedignamente o inicio da difusión pública da información que se inclúa nela.

3. A publicación de anuncios e outra información relativa aos contratos na plataforma producirá os efectos previstos na lei.

4. O acceso dos interesados á Plataforma de Contratación efectuarase a través dun portal único. Regulamentariamente definiranse as modalidades de conexión da Plataforma de Contratación co portal do «Boletín Oficial del Estado».

5. A Plataforma de Contratación do Estado interconectarase cos servizos de información similares que articulen as comunidades autónomas e as entidades locais na forma que se determine nos convenios que se conclúan para o efecto.

Disposición adicional primeira. *Contratación no estranxeiro.*

1. Os contratos que se formalicen e executen no estranxeiro, sen prexuízo de ter en conta os principios desta lei para resolver as dúbidas e lagoas que, na súa aplicación, se poidan presentar, rexeranse polas seguintes normas:

a) Na Administración xeral do Estado, a formalización destes contratos corresponderá ao ministro de Asuntos Exteriores e de Cooperación, que a exercerá a través das representacións diplomáticas ou consulares e que poderá delegala en favor doutros órganos, funcionarios ou persoas particulares. Non obstante, no ámbito do Ministerio de Defensa, a súa formalización corresponderá ao titular deste departamento, que poderá delegar esta competencia e, cando se trate de contratos necesarios para o cumprimento de misións de paz nas cales participen as forzas e corpos de seguridade españois, a súa formalización corresponderá ao ministro do Interior.

Nos organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, a formalización destes contratos corresponde aos seus representantes legais ou ás persoas en que estes deleguen.

Nos demais organismos e entidades suxeitos a esta lei, a formalización dos contratos corresponderá aos seus representantes legais.

Os artigos 316 a 319 serán de aplicación en canto á tramitación, autorización se é o caso, adxudicación, modificación e resolución destes contratos.

b) Sen prexuízo dos requisitos de capacidade que poidan exixir as leis do Estado en que se subscriba o contrato, para empresas de Estados membros da Comunidade Europea aplicarase o disposto nesta lei.

c) O prego de cláusulas administrativas particulares poderá ser substituído polo propio clausulado do contrato.

d) Sen prexuízo do establecido para os contratos menores, os contratos poderán adxudicarse por procedemento negociado, para o cal se deben conseguir, sempre que sexa posible, polo menos tres ofertas de empresas capaces de cumprilos.

e) A formalización levarase a cabo mediante documento fidedigno, remitindo os datos destes contratos ao Ministerio de Economía e Facenda para os efectos previstos no artigo 333, sen prexuízo da obriga da remisión ao Tribunal de Contas prevista no artigo 29. En canto aos contratos menores, aplicarase o disposto con carácter xeral para eles nesta lei.

f) Ao adxudicatario poderánselle exixir unhas garantías análogas ás previstas nesta lei para asegurar a execución do contrato, sempre que isto sexa posible e adecuado ás condicións do Estado en que se efectúa a contratación e, no seu defecto, ás que sexan usuais e autorizadas no dito Estado ou resulten conformes coas prácticas comerciais internacionais. As garantías constituiranse na representación diplomática ou consular correspondente.

g) O pagamento do prezo condicionarase á entrega polo contratista da prestación convida, salvo que se opoña a isto o dereito ou os costumes do Estado, suposto no cal se

deberá exixir garantía que cubra o anticipo, prestada na forma prevista na alínea f). Excepcionalmente, por resolución motivada do órgano de contratación e cando as circunstancias así o impoñan, poderá eximirse da prestación desta garantía, sempre que isto sexa conforme coas prácticas comerciais internacionais.

h) Nestes contratos procurárase incluír estipulacións tendentes a preservar os intereses da Administración ante posibles incumprimentos do contratista e a autorizar as modificacións do contrato que se poidan facer convenientes.

i) O órgano de contratación poderá establecer en documentación contractual un réxime de revisión de prezos diferente ao previsto con carácter xeral nesta lei, atendendo á lexislación do país en que se deba executar o contrato e ás súas circunstancias socioeconómicas. En calquera caso, o réxime de revisión de prezos que se estableza basearase en parámetros obxectivos e, a ser posible, públicos ou, cando menos, facilmente medibles; para estes efectos poderanse utilizar os calculados por organismos internacionais.

2. Nos contratos con empresas españolas incluíranse cláusulas de submisión aos tribunais españois.

3. Nos contratos con empresas estranxeiras procurárase, cando as circunstancias o aconsellen, a incorporación de cláusulas tendentes a resolver as discrepancias que poidan xurdir mediante fórmulas sinxelas de arbitraje. Igualmente se procurará incluír cláusulas de submisión aos tribunais españois. Nestes contratos poderase transixir logo de autorización do Consello de Ministros ou do órgano competente das comunidades autónomas e entidades locais.

4. As regras contidas neste artigo non obstan para que, nos contratos suxeitos a regulación harmonizada que se formalicen e executen nos restantes Estados membros da Unión Europea, se deban cumprir as normas desta lei referentes á publicidade comunitaria e aos procedementos de adxudicación dos contratos.

5. Os contratos formalizados no estranxeiro que se deban executar total ou parcialmente en España e que estean vinculados directamente á realización de programas ou proxectos de cooperación en materia cultural ou de investigación ou de cooperación ao desenvolvemento, poderán adxudicarse por procedemento negociado sen publicidade e con suxeición ás condicións libremente pactadas pola Administración co contratista estranxeiro, cando a intervención deste sexa absolutamente indispensable para a execución do proxecto ou programa, por requirilo así as condicións de participación nos programas ou proxectos de cooperación, e así se acredite no expediente.

6. Os documentos contractuais e toda a documentación necesaria para a preparación, adxudicación e execución dos contratos deberá estar redactada en castelán, idioma ao cal, de ser o caso, se deberán traducir desde o idioma local que corresponda. Non obstante, o órgano de contratación, e baixo a súa responsabilidade, poderá aceptar, sen necesidade de tradución para o castelán, os documentos redactados en inglés ou en francés, que producirán os efectos que correspondan. A aceptación de documentos redactados noutras linguas poderá ser acordada singularmente para cada contrato polo órgano de contratación mediante resolución motivada e baixo a súa responsabilidade. Nestes casos, o Ministerio de Asuntos Exteriores e de Cooperación garantirá a dispoñibilidade da tradución para o castelán dos documentos redactados en lingua estranxeira, para efectos de fiscalización do contrato.

Disposición adicional segunda. *Normas específicas de contratación nas entidades locais.*

1. Corresponden aos alcaldes e aos presidentes das entidades locais as competencias como órgano de contratación respecto dos contratos de obras, de subministración, de servizos, de xestión de servizos públicos, os contratos administrativos especiais e os contratos privados cando o seu importe non supere o 10 por 100 dos recursos ordinarios do orzamento nin, en calquera caso, a contía de seis millóns de euros, incluídos os de carácter plurianual cando a súa duración non sexa superior a catro anos,

sempre que o importe acumulado de todas as súas anualidades non supere nin a porcentaxe indicada, referida aos recursos ordinarios do orzamento do primeiro exercicio, nin a contía sinalada.

Así mesmo, corresponde aos alcaldes e aos presidentes das entidades locais a adxudicación de concesións sobre os seus bens e a adquisición de bens inmoables e dereitos suxeitos á lexislación patrimonial cando o seu valor non supere o 10 por 100 dos recursos ordinarios do orzamento nin o importe de tres millóns de euros, así como o alleamento do patrimonio, cando o seu valor non supere a porcentaxe nin a contía indicados.

2. Corresponde ao pleno as competencias como órgano de contratación respecto dos contratos non mencionados no número anterior que subscriba a entidade local.

Así mesmo, correspóndelle ao pleno a adxudicación de concesións sobre os bens da corporación e a adquisición de bens inmoables e dereitos suxeitos á lexislación patrimonial así como o alleamento do patrimonio cando non estean atribuídas ao alcalde ou ao presidente, e dos bens declarados de valor histórico ou artístico calquera que sexa o seu valor.

3. Nos municipios de gran poboación a que se refire o artigo 121 da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local, as competencias que se describen nos números anteriores serán exercidas pola xunta de goberno local, calquera que sexa o importe do contrato ou a súa duración.

4. Nas entidades locais será potestativa a constitución de xuntas de contratación que actuarán como órganos de contratación nos contratos de obras que teñan por obxecto traballos de reparación simple, de conservación e de mantemento, nos contratos de subministración que se refiran a bens consumibles ou de fácil deterioración polo uso, e nos contratos de servizos cando o seu importe non supere o 10 por 100 dos recursos ordinarios da entidade, ou cando superen este importe as accións estean previstas no orzamento do exercicio a que corresponda e se realicen de acordo co disposto nas bases de execución deste.

Correspóndelle ao pleno acordar a constitución das xuntas de contratación e determinar a súa composición, e deberán formar parte delas necesariamente o secretario ou o titular do órgano que teña atribuída a función de asesoramento xurídico da corporación, e o seu interventor. Os límites cuantitativos, que poderán ser inferiores aos sinalados no parágrafo anterior, ou os referentes ás características dos contratos en que intervirá a xunta de contratación como órgano de contratación, serán determinadas, nas entidades locais de réxime común, polo pleno, por proposta do alcalde ou do presidente cando sexan, de acordo co número 1, o órgano que teña atribuída a competencia sobre os ditos contratos, e pola xunta de goberno local nos municipios de gran poboación.

Nos casos de actuación das xuntas de contratación, prescindirase da intervención da mesa de contratación.

5. Nos municipios de poboación inferior a 5.000 habitantes, as competencias en materia de contratación poderán ser exercidas polos órganos que, con carácter de centrais de contratación, se constitúan na forma prevista no artigo 204, mediante acordos para o efecto.

Así mesmo, poderán concertarse convenios de colaboración en virtude dos cales se encomende a xestión do procedemento de contratación ás deputacións provinciais ou ás comunidades autónomas de carácter uniprovincial.

6. Nos municipios de poboación inferior a 5.000 habitantes, a aprobación do gasto será substituída por unha certificación de existencia de crédito que expedirá o secretario interventor ou, se é o caso, o interventor da corporación.

7. Corresponde ao órgano de contratación a aprobación do expediente e a apertura do procedemento de adxudicación nos termos que se regulan no artigo 110.

A aprobación do prego de cláusulas administrativas particulares irá precedida dos informes do secretario ou, se é o caso, do titular do órgano que teña atribuída a función de asesoramento xurídico da corporación, e do interventor.

8. Os informes que a lei asigna aos servizos xurídicos emitiraos o secretario ou o órgano que teña atribuída a función de asesoramento xurídico da corporación.

Os actos de fiscalización exerceos o interventor da entidade local.

9. Cando se aplique o procedemento negociado en supostos de urxencia a que fan referencia o artigo 170, alínea e), deberán incorporarse ao expediente os correspondentes informes do secretario ou, se é o caso, do titular do órgano que teña atribuída a función de asesoramento xurídico da corporación, e do interventor, sobre xustificación da causa de urxencia apreciada.

10. A mesa de contratación estará presidida por un membro da corporación ou un funcionario desta, e formarán parte dela, como vogais, o secretario ou, se é o caso, o titular do órgano que teña atribuída a función de asesoramento xurídico, e o interventor, así como aqueles outros que designe o órgano de contratación entre o persoal funcionario de carreira ou persoal laboral ao servizo da corporación, ou membros electos dela, sen que o seu número, en total, sexa inferior a tres. Actuará como secretario un funcionario da corporación.

Nas entidades locais municipais poderá integrarse na mesa persoal ao servizo das correspondentes deputacións provinciais ou comunidades autónomas uniprovinciais.

11. Nos municipios de poboación inferior a 5.000 habitantes, nos contratos de obras cuxo período de execución exceda o dun orzamento anual, poderán redactarse proxectos independentes relativos a cada unha das partes da obra, sempre que estas sexan susceptibles de utilización separada no sentido do uso xeral ou do servizo, ou poidan ser substancialmente definidas, e preceda autorización concedida polo pleno da corporación, adoptada co voto favorable da maioría absoluta legal dos seus membros, autorización que non poderá ser obxecto de delegación.

12. Serán de aplicación aos contratos de obras as normas sobre supervisión de proxectos establecidas no artigo 125. A supervisión poderá ser efectuada polas oficinas ou unidades competentes da propia entidade contratante ou, no caso de municipios que carezan delas, polas da correspondente deputación provincial.

13. Nos contratos que teñan por obxecto a adquisición de bens inmobles, o importe da adquisición poderá ser obxecto dun adiamento de ata catro anos, con suxeición aos trámites previstos na normativa reguladora das facendas locais para os compromisos de gastos futuros.

14. Para determinar o importe dos contratos regulados nesta disposición para os efectos de determinar a competencia dos diferentes órganos incluírase neste o importe do imposto sobre o valor engadido.

Disposición adicional terceira. Regras especiais sobre competencia para adquirir equipamentos e sistemas para o tratamento da información e das comunicacións.

Non obstante o sinalado no artigo 207.1, a competencia para adquirir equipamentos e sistemas para o tratamento da información e elementos complementarios ou auxiliares que non fosen declarados de adquisición centralizada corresponderá ao ministro de Defensa e aos órganos de contratación das entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social no ámbito das súas respectivas competencias.

Disposición adicional cuarta. Contratación con empresas que teñan no seu cadro de persoal persoas con discapacidade ou en situación de exclusión social e con entidades sen ánimo de lucro.

1. Os órganos de contratación ponderarán, nos supostos en que isto sexa obrigatorio, que os licitadores cumpren o disposto na Lei 13/1982, do 7 de abril, de integración social dos minusválidos, relativo á obriga de contar cun dous por cento de traballadores con discapacidade ou adoptar as medidas alternativas correspondentes.

Para tal efecto e se é o caso, os pregos de cláusulas administrativas particulares poderán incorporar, na cláusula relativa á documentación que deben presentar os licitadores, a exigencia de que se presente un certificado da empresa en que conste tanto

o número global de traballadores do cadro de persoal como o número particular de traballadores con discapacidade ou, no caso de se ter optado polo cumprimento das medidas alternativas legalmente previstas, unha copia da declaración de excepcionalidade e unha declaración do licitador coas concretas medidas aplicadas para tal efecto.

2. Os órganos de contratación poderán sinalar nos pregos de cláusulas administrativas particulares a preferencia na adxudicación dos contratos para as proposicións presentadas por aquelas empresas públicas ou privadas que, no momento de acreditaren a súa solvencia técnica, teñan no seu cadro de persoal un número de traballadores con discapacidade superior ao 2 por 100, sempre que estas proposicións igualem nos seus termos as máis vantaxosas desde o punto de vista dos criterios que sirvan de base para a adxudicación.

Se varias empresas licitadoras das que empatasen en canto á proposición máis vantaxosa acreditan ter relación laboral con persoas con discapacidade nunha porcentaxe superior ao 2 por 100, terá preferencia na adxudicación do contrato o licitador que dispoña da maior porcentaxe de traballadores fixos con discapacidade no seu cadro de persoal.

3. Igualmente poderá establecerse a preferencia na adxudicación de contratos, en igualdade de condicións coas que sexan economicamente máis vantaxosas, para as proposicións presentadas polas empresas de inserción reguladas na Lei 44/2007, do 13 de decembro, para a regulación do réxime das empresas de inserción, que cumpran cos requisitos establecidos na dita normativa para ter esta consideración.

4. Na mesma forma e condicións poderá establecerse tal preferencia na adxudicación dos contratos relativos a prestacións de carácter social ou asistencial para as proposicións presentadas por entidades sen ánimo de lucro, con personalidade xurídica, sempre que a súa finalidade ou actividade teña relación directa co obxecto do contrato, segundo resulte dos seus respectivos estatutos ou regras fundacionais e figuren inscritas no correspondente rexistro oficial. Neste suposto, o órgano de contratación poderá requirir destas entidades a presentación do detalle relativo á descomposición do prezo ofertado en función dos seus custos.

5. Os órganos de contratación poderán sinalar nos pregos de cláusulas administrativas particulares a preferencia na adxudicación dos contratos que teñan como obxecto produtos en que exista alternativa de comercio xusto para as proposicións presentadas por aquelas entidades recoñecidas como organizacións de comercio xusto, sempre que estas proposicións igualem nos seus termos as máis vantaxosas desde o punto de vista dos criterios que sirvan de base para a adxudicación.

Disposición adicional quinta. *Contratos reservados.*

Poderá reservarse a participación nos procedementos de adxudicación de contratos a centros especiais de emprego ou reservar a súa execución no marco de programas de emprego protexido, cando polo menos o 70 por 100 dos traballadores afectados sexan persoas con discapacidade que, debido á índole ou á gravidade das súas deficiencias, non poidan exercer unha actividade profesional en condicións normais. No anuncio de licitación deberá facerse referencia á presente disposición.

Disposición adicional sexta. *Disposicións aplicables ás universidades públicas.*

1. Para efectos do establecido no número 2 do artigo 68, para os contratos que adxudiquen as universidades públicas dependentes das comunidades autónomas producirán efecto os acordos de clasificación e revisión de clasificacións adoptados polos correspondentes órganos da comunidade autónoma respectiva.

2. Non será exigible a clasificación ás universidades públicas para seren adxudicatarias de contratos nos supostos a que se refire o número 1 do artigo 83 da Lei orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de universidades.

Disposición adicional sétima. *Exención de requisitos para os organismos públicos de investigación en canto adxudicatarios de contratos.*

1. As axencias estatais, os organismos públicos de investigación e organismos similares das comunidades autónomas non necesitarán estar clasificados nin acreditar a súa solvencia económica e financeira e a solvencia técnica para seren adxudicatarios de contratos do sector público.

2. Estas entidades estarán igualmente exentas de constituír garantías, nos casos en que sexan exixibles.

Disposición adicional oitava. *Contratos subscritos nos sectores da auga, da enerxía, dos transportes e dos servizos postais.*

1. A subscrición polas administracións públicas de contratos comprendidos na Lei 31/2007, do 30 de outubro, sobre procedementos de contratación nos sectores da auga, da enerxía, dos transportes e dos servizos postais rexeráse, en todo caso, pola presente lei. Non obstante, e para os efectos de aplicar a presente lei a estes contratos, só terán a consideración de contratos suxeitos a regulación harmonizada os que, por razón da súa natureza, obxecto, características e contía estean sometidos á mencionada Lei 31/2007, do 30 de outubro.

2. A subscrición polos entes, organismos e entidades do sector público que non teñan o carácter de administracións públicas de contratos comprendidos na Lei 31/2007, do 30 de outubro, rexeráse por esta norma, salvo que unha lei suxeite estes contratos ao réxime previsto na presente lei para as administracións públicas, caso en que se lles aplicarán tamén as normas previstas para os contratos suxeitos a regulación harmonizada. Os contratos excluídos da aplicación da Lei 31/2007, do 30 de outubro, subscritos nos sectores da auga, da enerxía, dos transportes e dos servizos postais polos entes, organismos e entidades mencionados, rexeráanse polas disposicións pertinentes da presente lei, sen que lles sexan aplicables, en ningún caso, as normas que nesta se establecen exclusivamente para os contratos suxeitos a regulación harmonizada.

Disposición adicional novena. *Normas especiais para a contratación do acceso a bases de datos e a subscrición a publicacións.*

1. A subscrición a revistas e outras publicacións, calquera que sexa o seu soporte, así como a contratación do acceso á información contida en bases de datos especializadas, poderán efectuarse, calquera que sexa a súa contía sempre que non teñan o carácter de contratos suxeitos a regulación harmonizada, de acordo coas normas establecidas nesta lei para os contratos menores e con suxeición ás condicións xerais que apliquen os provedores, incluíndo as referidas ás fórmulas de pagamento. O aboamento do prezo, nestes casos, farase na forma prevista nas condicións que rexan estes contratos, e será admisible o pagamento con anterioridade á entrega ou realización da prestación, sempre que isto responda aos usos habituais do mercado.

2. Cando os contratos a que se refire o número anterior se subscriban por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, os entes, organismos e entidades do sector público contratantes terán a consideración de consumidores, para os efectos previstos na lexislación de servizos da sociedade da información e comercio electrónico.

Disposición adicional décima. *Modificacións de contías, prazos e outras derivadas dos anexos de directivas comunitarias.*

Autorízase o Consello de Ministros para que poida modificar, mediante real decreto, con audiencia previa das comunidades autónomas, e de acordo coa conxuntura económica, as contías que se indican nos artigos desta lei. Autorízase igualmente o Consello de Ministros para incorporar á lei as oportunas modificacións derivadas dos anexos das directivas comunitarias que regulan a contratación pública.

Disposición adicional décimo primeira. *Actualización de cifras fixadas pola Unión Europea.*

As cifras que, no sucesivo, fixe a Comisión Europea substituirán as que figuran no texto desta lei. O Ministerio de Economía e Facenda adoptará as medidas pertinentes para asegurar a súa publicidade.

Disposición adicional décimo segunda. *Cómputo de prazos.*

Os prazos establecidos por días nesta lei entenderanse referidos a días naturais, salvo que nela se indique expresamente que só se deben computar os días hábiles. Non obstante, se o último día do prazo for inhábil, este entenderase prorrogado ao primeiro día hábil seguinte.

Disposición adicional décimo terceira. *Referencias ao imposto sobre o valor engadido.*

As referencias ao imposto sobre o valor engadido deberanse entender realizadas ao imposto xeral indirecto canario ou ao imposto sobre a produción, os servizos e a importación, nos territorios en que rexan estas figuras impositivas.

Disposición adicional décimo cuarta. *Espazo Económico Europeo.*

As referencias a Estados membros da Unión Europea contidas nesta lei entenderase que inclúen os Estados signatarios do Acordo sobre o Espazo Económico Europeo.

Disposición adicional décimo quinta. *Normas relativas aos medios de comunicación utilizables nos procedementos regulados nesta lei.*

1. As comunicacións e intercambios de información que se deban efectuar nos procedementos regulados nesta lei poderanse facer, de acordo co que establezan os órganos de contratación ou os órganos a que corresponda a súa resolución, por correo, por telefax ou por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos. As solicitudes de participación en procedementos de adxudicación poderán tamén facerse por teléfono, no caso e na forma previstos no número 4 desta disposición adicional.

2. Para que se poidan declarar admisibles, os medios de comunicación deberán estar dispoñibles de forma xeral e, por tanto, do seu uso non debe derivar ningunha restrición ao acceso dos empresarios e interesados aos correspondentes procedementos.

3. As comunicacións, os intercambios e o almacenamento de información realizaranse de modo que se garanta a protección da integridade dos datos e a confidencialidade das ofertas e das solicitudes de participación, así como que o contido das ofertas e das solicitudes de participación non será coñecido ata despois de finalizado o prazo para a súa presentación ou ata o momento fixado para a súa apertura.

4. Os órganos de contratación poderán admitir a comunicación telefónica para a presentación de solicitudes de participación, caso en que o solicitante que utilice este medio deberá confirmar a súa solicitude por escrito antes de que expire o prazo fixado para a súa recepción.

Os órganos de contratación poderán exixir que as solicitudes de participación enviadas por telefax sexan confirmadas por correo ou por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, cando isto sexa necesario para a súa constancia. Esta exixencia deberá ser recollida no anuncio de licitación, con indicación do prazo dispoñible para a súa formalización.

5. Os medios electrónicos, informáticos e telemáticos utilizables deberán cumprir, ademais, os requisitos establecidos na disposición adicional décimo sexta.

Disposición adicional décimo sexta. *Uso de medios electrónicos, informáticos e telemáticos nos procedementos regulados na lei.*

1. O emprego de medios electrónicos, informáticos e telemáticos nos procedementos establecidos nesta lei axustarase ás normas seguintes:

a) Os medios electrónicos, informáticos e telemáticos utilizables deberán ser non discriminatorios, estar á disposición do público e ser compatibles coas tecnoloxías da información e da comunicación de uso xeral.

b) A información e as especificacións técnicas necesarias para a presentación electrónica das ofertas e solicitudes de participación deberán estar á disposición de todas as partes interesadas, non ser discriminatorias e ser conformes con estándares abertos, de uso xeral e ampla implantación.

c) Os programas e aplicacións necesarios para a presentación electrónica das ofertas e solicitudes de participación deberán ser de amplo uso, fácil acceso e non discriminatorios, ou deberán ser postos á disposición dos interesados polo órgano de contratación.

d) Os sistemas de comunicacións e para o intercambio e almacenamento de información deberán poder garantir de forma razoable, segundo o estado da técnica, a integridade dos datos transmitidos e que só os órganos competentes, na data sinalada para isto, poidan ter acceso a eles, ou que en caso de quebrantamento desta prohibición de acceso, a violación poida detectarse con claridade. Estes sistemas deberán, así mesmo, ofrecer suficiente seguridade, de acordo co estado da técnica, fronte aos virus informáticos e outro tipo de programas ou códigos nocivos, polo cal se poderán establecer regulamentariamente outras medidas que, respectando os principios de confidencialidade e integridade das ofertas e igualdade entre os licitadores, se dirixan a minimizar a súa incidencia nos procedementos.

e) As aplicacións que se utilicen para efectuar as comunicacións, notificacións e envíos documentais entre o licitador ou contratista e o órgano de contratación deben poder acreditar a data e hora da súa emisión ou recepción, a integridade do seu contido e o remitente e destinatario destas. En especial, estas aplicacións deben garantir que se deixa constancia da hora e da data exactas da recepción das proposicións ou das solicitudes de participación e de canta documentación se deba presentar ante o órgano de contratación.

f) Todos os actos e manifestacións de vontade dos órganos administrativos ou das empresas licitadoras ou contratistas que teñan efectos xurídicos e se emitan tanto na fase preparatoria como nas fases de licitación, adxudicación e execución do contrato deben ser autenticados mediante unha sinatura electrónica recoñecida de acordo coa Lei 59/2003, do 19 de decembro, de sinatura electrónica. Os medios electrónicos, informáticos ou telemáticos empregados deben poder garantir que a sinatura se axusta ás disposicións desta norma.

g) Os licitadores ou os candidatos deberán presentar os documentos, certificados e declaracións que non estean dispoñibles en forma electrónica antes de que expire o prazo previsto para a presentación de ofertas ou de solicitudes de participación.

h) As referencias desta lei á presentación de documentos escritos non obstarán a súa presentación por medios electrónicos. Nos procedementos de adxudicación de contratos, o envío por medios electrónicos das ofertas poderase facer en dúas fases, transmitindo primeiro a sinatura electrónica da oferta, con cuxa recepción se considerará efectuada a súa presentación para todos os efectos, e despois a oferta propiamente dita nun prazo máximo do 24 horas; de non se efectuar esta segunda remisión no prazo indicado, considerarase que a oferta foi retirada. As copias electrónicas dos documentos que se deban incorporar ao expediente, autenticadas coa sinatura electrónica recoñecida do órgano administrativo habilitado para a súa recepción, producirán iguais efectos e terán igual valor que as copias compulsadas deses documentos.

i) Os formatos dos documentos electrónicos que integran os expedientes de contratación deberán axustar a especificacións publicamente dispoñibles e de uso non

suxeito a restricións, que garantan a libre e plena accesibilidade a eles polo órgano de contratación, os órganos de fiscalización e control, os órganos xurisdiccionais e os interesados, durante o prazo polo cal se deba conservar o expediente. Nos procedementos de adxudicación de contratos, os formatos admisibles deberanse indicar no anuncio ou nos pregos.

j) Como requisito para a tramitación de procedementos de adxudicación de contratos por medios electrónicos, os órganos de contratación poderán exixir aos licitadores a inscrición previa no Rexistro Oficial de Licitadores e Empresas Clasificadas que corresponda dos datos a que se refiren as alíneas a) a d) do artigo 328.1.

2. Axustándose aos requisitos establecidos no número anterior e aos sinalados nas normas que regulen con carácter xeral o seu uso no tráfico xurídico, as disposicións de desenvolvemento desta lei establecerán as condicións en que se poderán utilizar facturas electrónicas na contratación do sector público.

3. En cumprimento do principio de transparencia na contratación e de eficacia e eficiencia da actuación administrativa, fomentárase e preferírase o emprego por parte dos licitadores ou os candidatos de medios electrónicos, informáticos e telemáticos nos procedementos previstos nesta lei. En todo caso, no ámbito da Administración xeral do Estado e os organismos públicos vinculados ou dependentes desta, os ditos medios deberán estar dispoñibles en relación coa totalidade dos procedementos de contratación da súa competencia.

4. As comunicacións entre os órganos competentes para a resolución dos recursos ou das reclamacións e os órganos de contratación ou as entidades contratantes faranse, sempre que for posible, por medios informáticos, electrónicos ou telemáticos.

As notificacións aos recorrentes e demais interesados intervinientes nos procedementos de recurso faranse polos medios establecidos na Lei 30/1992, do 26 de novembro. Non obstante, cando o recorrente admitise as notificacións por medios informáticos, electrónicos ou telemáticos durante a tramitación do procedemento de adxudicación, no caso de que interviñese nel, e, en todo caso, cando o solicite no escrito de interposición do recurso, as notificacións efectuaránselle por estes medios.

Disposición adicional décimo sétima. *Substitución de letrados nas mesas de contratación.*

Para as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social poderanse establecer regulamentariamente os supostos en que formarán parte da mesa de contratación letrados habilitados especificamente para isto en substitución dos que teñan atribuído legal ou regulamentariamente o asesoramento xurídico do órgano de contratación.

Disposición adicional décimo oitava. *Garantía de accesibilidade para persoas con discapacidade.*

No ámbito da contratación pública, a determinación dos medios de comunicación admisibles, o deseño dos elementos instrumentais e a implantación dos trámites procedementais deberanse realizar tendo en conta criterios de accesibilidade universal e de deseño para todos, tal e como son definidos estes termos na Lei 51/2003, do 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade.

Disposición adicional décimo novena. *Responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das administracións públicas.*

1. A responsabilidade patrimonial das autoridades e do persoal ao servizo das administracións públicas derivada das súas actuacións en materia de contratación administrativa, tanto por danos causados a particulares como á propia Administración, exixírase de acordo co disposto no título X da Lei 30/1992, do 26 de novembro, e no Real

decreto 429/1993, do 26 de marzo, polo que se aproba o Regulamento dos procedementos das administracións públicas en materia de responsabilidade patrimonial.

2. A infracción ou aplicación indebida dos preceptos contidos na presente lei por parte do persoal ao servizo das administracións públicas, cando medie polo menos negligencia grave, constituirá falta moi grave cuxa responsabilidade disciplinaria se exixirá conforme a normativa específica na materia.

Disposición adicional vixésima. *Concertos para a prestación de asistencia sanitaria e farmacéutica subscritos pola Mutualidade de Funcionarios Civís do Estado, a Mutualidade Xeral Xudicial e o Instituto Social das Forzas Armadas.*

1. Os concertos que teñan por obxecto a prestación de servizos de asistencia sanitaria e farmacéutica e que, para o desenvolvemento da súa acción protectora, subscriban a Mutualidade de Funcionarios Civís do Estado e o Instituto Social das Forzas Armadas con entidades públicas, entidades aseguradoras, sociedades médicas, colexios farmacéuticos e outras entidades ou empresas, calquera que sexa o seu importe e modalidade, terán a natureza de contratos de xestión de servizo público e regularanse pola normativa especial de cada mutualidade e, en todo o non previsto por ela, pola lexislación de contratos do sector público.

2. Os concertos que a Mutualidade Xeral Xudicial subscriba para a prestación de servizos de asistencia sanitaria e farmacéutica con entidades públicas, entidades aseguradoras, sociedades médicas, colexios farmacéuticos e outras entidades ou empresas, e que sexan precisos para o desenvolvemento da súa acción protectora, conviranse de forma directa entre a mutualidade e a entidade correspondente, logo de informe da Avogacía do Estado do Ministerio de Xustiza e da intervención delegada no organismo.

Disposición adicional vixésimo primeira. *Contratos incluídos nos ámbitos da defensa e da seguridade.*

A preparación, selección e adxudicación dos contratos abrangidos no ámbito de aplicación da Lei 24/2011, do 1 de agosto, de contratos do sector público, nos ámbitos da defensa e da seguridade, así como as normas reguladoras do réxime da subcontratación establecido nela, en primeiro lugar rexeranse por ela e supletoriamente pola presente lei.

Disposición adicional vixésimo segunda. *Réxime de contratación de certos organismos.*

1. O réxime de contratación da Sociedade Estatal de Participacións Industriais, o ente público Portos do Estado e as autoridades portuarias será o establecido nesta lei para as entidades públicas empresariais.

2. As instrucións reguladoras dos procedementos de contratación das autoridades portuarias e Portos do Estado serán elaboradas e aprobadas polo ministro de Fomento, logo do informe da Avogacía do Estado.

3. Nos contratos a que se refire o artigo 16.2 da Lei 46/2003, do 25 de novembro, reguladora do Museo Nacional do Prado, esta entidade aplicará as normas previstas nesta lei para os contratos de poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas. Estes contratos non terán carácter de contratos administrativos.

Disposición adicional vixésimo terceira. *Prácticas contrarias á libre competencia.*

Os órganos de contratación, a Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado e os órganos competentes para resolver o recurso especial a que se refire o artigo 40 desta lei notificarán á Comisión Nacional da Competencia calquera feito de que teñan coñecemento no exercicio das súas funcións que poida constituir infracción da lexislación de defensa da competencia. En particular, comunicarán calquera indicio de acordo, decisión ou recomendación colectiva, ou práctica concertada ou conscientemente

paralela entre os licitadores, que teña por obxecto, produza ou poida producir o efecto de impedir, restrinxir ou falsear a competencia no proceso de contratación.

Disposición adicional vixésimo cuarta. *Prestación de asistencia sanitaria en situacións de urxencia.*

1. Nos contratos relativos á prestación de asistencia sanitaria en supostos de urxencia e por importe inferior a 30.000 euros, non serán de aplicación as disposicións desta lei relativas á preparación e adjudicación do contrato.

2. Para proceder á contratación nestes casos abondará con que, ademais de xustificarse a urxencia, se determine o obxecto da prestación, se fixe o prezo que hai que satisfacer pola asistencia e que o órgano de contratación designe a empresa á cal lle corresponderá a execución.

Disposición adicional vixésimo quinta. *Réxime xurídico da «Empresa de Transformación Agraria, Sociedade Anónima» (Tragsa), e das súas filiais.*

1. O grupo de sociedades mercantís estatais integrado pola «Empresa de Transformación Agraria, Sociedade Anónima» (Tragsa), e as sociedades cuxo capital sexa integramente de titularidade desta, ten por función a prestación de servizos esenciais en materia de desenvolvemento rural, conservación do ambiente, atención a emerxencias e outros ámbitos conexas, de acordo co establecido nesta disposición.

2. Tragsa e as súas filiais integradas no grupo definido no número anterior teñen a consideración de medios propios instrumentais e servizos técnicos da Administración xeral do Estado, as comunidades autónomas e os poderes adjudicadores dependentes delas, e están obrigadas a realizar, con carácter exclusivo, os traballos que estes lles encomenden nas materias sinaladas nos números 4 e 5, dando unha especial prioridade a aqueles que sexan urxentes ou que se ordenen como consecuencia das situacións de emerxencia que se declaren. De acordo con esta obriga, os bens e efectivos de Tragsa e as súas filiais poderanse incluír nos plans e dispositivos de protección civil e de emerxencias.

As relacións das sociedades do grupo Tragsa cos poderes adjudicadores dos cales son medios propios instrumentais e servizos técnicos teñen natureza instrumental e non contractual, e artículanse a través de encomendas de xestión das previstas no artigo 24.6 desta lei, polo que, para todos os efectos, son de carácter interno, dependente e subordinado.

A comunicación efectuada por un destes poderes adjudicadores encargando unha actuación a algunha das sociedades do grupo suporá a orde para iniciala.

3. O capital social de Tragsa será integramente de titularidade pública.

As comunidades autónomas poderán participar no capital social de Tragsa mediante a adquisición de accións, cuxo alleamento será autorizado polo Ministerio de Economía e Facenda, por iniciativa do Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural e Mariño. As comunidades autónomas só poderán allear as súas participacións a favor da Administración xeral do Estado ou de organismos de dereito público vinculados ou dependentes daquela.

4. As sociedades do grupo Tragsa prestarán, por encargo dos poderes adjudicadores dos cales son medios propios instrumentais, as seguintes funcións:

a) A realización de todo tipo de actuacións, obras, traballos e prestación de servizos agrícolas, gandeiros, forestais, de desenvolvemento rural, de conservación e protección do medio natural e ambiental, de acuicultura e de pesca, así como os necesarios para o mellor uso e xestión dos recursos naturais, e para a mellora dos servizos e recursos públicos, incluída a execución de obras de conservación ou enriquecemento do patrimonio histórico español no medio rural, ao abeiro do establecido no artigo 68 da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do patrimonio histórico español.

b) A actividade agrícola, gandeira, animal, forestal e de acuicultura e a comercialización dos seus produtos, a administración e a xestión de leiras, montes,

centros agrarios, forestais, ambientais ou de conservación da natureza, así como de espazos e de recursos naturais.

c) A promoción, investigación, desenvolvemento, innovación, e adaptación de novas técnicas, equipamentos e sistemas de carácter agrario, forestal, ambiental, de acuicultura e pesca, de protección da natureza e para o uso sustentable dos seus recursos.

d) A fabricación e comercialización de bens mobles para o cumprimento das súas funcións.

e) A prevención e loita contra as pragas e enfermidades vexetais e animais e contra os incendios forestais, así como a realización de obras e tarefas de apoio técnico de carácter urxente.

f) O financiamento, nos termos que se establezan regulamentariamente, da construción ou da explotación de infraestruturas agrarias, ambientais e de equipamentos de núcleos rurais, así como a constitución de sociedades e a participación noutras xa constituídas, que teñan fins relacionados co obxecto social da empresa.

g) A planificación, organización, investigación, desenvolvemento, innovación, xestión, administración e supervisión de calquera tipo de servizos gandeiros, veterinarios, de seguridade e sanidade animal e alimentaria.

h) A recolla, transporte, almacenamento, transformación, valorización, xestión e eliminación de produtos, subprodutos e residuos de orixe animal, vexetal e mineral.

i) A realización de tarefas ou actividades complementarias ou accesorias ás citadas anteriormente.

As sociedades do grupo Tragsa tamén estarán obrigadas a satisfacer as necesidades dos poderes adjudicadores dos cales son medios propios instrumentais na consecución dos seus obxectivos de interese público mediante a realización, por encargo deles, da planificación, organización, investigación, desenvolvemento, innovación, xestión, administración e supervisión de calquera tipo de asistencia e servizos técnicos nos ámbitos de actuación sinalados no número anterior, ou mediante a adaptación e aplicación da experiencia e coñecementos desenvolvidos nos ditos ámbitos a outros sectores da actividade administrativa.

Así mesmo, as sociedades do grupo Tragsa estarán obrigadas a participar e actuar, por encargo dos poderes adjudicadores dos cales son medios propios instrumentais, en tarefas de emerxencia e protección civil de todo tipo, en especial, a intervención en catástrofes ambientais ou en crise ou necesidades de carácter agrario, pecuario ou ambiental; a desenvolver tarefas de prevención de riscos e emerxencias de todo tipo; e a realizar actividades de formación e información pública en supostos de interese público e, en especial, para a prevención de riscos, catástrofes ou emerxencias.

5. As sociedades do grupo Tragsa poderán realizar actuacións de apoio e servizo institucional á cooperación española no ámbito internacional.

6. As sociedades do grupo Tragsa non poderán participar nos procedementos para a adjudicación de contratos convocados polos poderes adjudicadores dos cales sexa medio propio. Non obstante, cando non concorran ningún licitador poderá encargarse a estas sociedades a execución da actividade obxecto de licitación pública.

No suposto de que a execución de obras, a fabricación de bens mobles ou a prestación de servizos polas sociedades do grupo se leve a cabo coa colaboración de empresarios particulares, o importe da parte de prestación a cargo destes deberá ser inferior ao 50 por 100 do importe total do proxecto, subministración ou servizo.

7. O importe das obras, traballos, proxectos, estudos e subministracións realizados por medio do grupo Tragsa determinarase aplicando ás unidades executadas as tarifas correspondentes. Estas tarifas calcularanse de maneira que representen os custos reais de realización e a súa aplicación ás unidades producidas servirá de xustificante do investimento ou dos servizos realizados.

A elaboración e aprobación das tarifas será realizada polas administracións das cales o grupo é medio propio instrumental, de acordo co procedemento establecido regulamentariamente.

8. Para os efectos da aplicación da presente lei, as sociedades integradas no grupo Tragsa terán a consideración de poderes adjudicadores dos previstos no artigo 3.3.

Disposición adicional vixésimo sexta. *Protección de datos de carácter persoal.*

1. Os contratos regulados na presente lei que impliquen o tratamento de datos de carácter persoal deberán respectar na súa integridade a Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de protección de datos de carácter persoal, e a súa normativa de desenvolvemento.

2. Para o caso de que a contratación implique o acceso do contratista a datos de carácter persoal de cuxo tratamento sexa responsable a entidade contratante, aquel terá a consideración de encargado do tratamento.

Neste suposto, o acceso a eses datos non se considerará comunicación de datos, cando se cumpra o previsto no artigo 12.2 e 3 da Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro. En todo caso, as previsións do artigo 12.2 da dita lei deberán constar por escrito.

Cando finalice a prestación contractual os datos de carácter persoal deberán ser destruídos ou devoltos á entidade contratante responsable, ou ao encargado do tratamento que esta designase.

O terceiro encargado do tratamento conservará debidamente bloqueados os datos mentres poidan derivar responsabilidades da súa relación coa entidade responsable do tratamento.

3. No caso de que un terceiro trate datos persoais por conta do contratista, encargado do tratamento, deberán cumprirse os seguintes requisitos:

a) Que o dito tratamento se especificase no contrato asinado pola entidade contratante e o contratista.

b) Que o tratamento de datos de carácter persoal se axuste ás instrucións do responsable do tratamento.

c) Que o contratista encargado do tratamento e o terceiro formalicen o contrato nos termos previstos no artigo 12.2 da Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro.

Nestes casos, o terceiro terá tamén a consideración de encargado do tratamento.

Disposición adicional vixésimo sétima. *Agrupacións europeas de cooperación territorial.*

As agrupacións europeas de cooperación territorial reguladas no Regulamento (CE) número 1082/2006 do Parlamento Europeo e do Consello, do 5 de xullo do 2006, cando teñan o seu domicilio social en España, axustarán a preparación e adjudicación dos seus contratos ás normas establecidas nesta lei para os poderes adjudicadores.

Disposición adicional vixésimo oitava. *Adquisición centralizada de medicamentos e produtos sanitarios para o Sistema Nacional de Saúde.*

1. Mediante orde do Ministerio de Sanidade, Política Social e Igualdade, co informe previo favorable da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado, poderanse declarar de adquisición centralizada as subministracións de medicamentos e produtos sanitarios que contraten no ámbito estatal os diferentes órganos e organismos. A contratación destas subministracións deberase efectuar a través do Ministerio de Sanidade, Política Social e Igualdade. O financiamento dos correspondentes contratos será por conta do organismo ou entidade petionarios. As competencias que o artigo 206 atribúe á Dirección Xeral do Patrimonio do Estado e ao Ministerio de Economía e Facenda corresponderán, en relación coa subministración de medicamentos e produtos sanitarios, ao Ministerio de Sanidade, Política Social e Igualdade.

As comunidades autónomas e as entidades locais, así como as entidades e organismos dependentes delas e integradas no Sistema Nacional de Saúde, poderán adherirse ao sistema de adquisición centralizada estatal de medicamentos e produtos

sanitarios, para a totalidade das subministracións incluídas neste ou só para determinadas categorías deles. A adhesión requirirá a conclusión do correspondente acordo co Ministerio de Sanidade, Política Social e Igualdade.

2. Os órganos de contratación da Administración xeral do Estado, das comunidades autónomas e das entidades locais, así como as entidades e os organismos dependentes delas e integradas no Sistema Nacional de Saúde, poderán concluír de forma conxunta acordos marco dos previstos no artigo 196, cun ou con varios empresarios co fin de fixar as condicións a que se deberán axustar os contratos de subministración de medicamentos e produtos sanitarios que pretendan adxudicar durante un período determinado, sempre que o recurso a estes instrumentos non se efectúe de forma abusiva ou de modo que a competencia se vexa obstaculizada, restrinxida ou falseada.

Disposición adicional vixésimo novena. *Fórmulas institucionais de colaboración entre o sector público e o sector privado.*

1. Os contratos públicos e concesións poderanse adxudicar directamente a unha sociedade de economía mixta en que concorran capital público e privado, sempre que a elección do socio privado se efectuase de conformidade coas normas establecidas nesta lei para a adxudicación do contrato cuxa execución constituía o seu obxecto e, se é o caso, as relativas ao contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado, e sempre que non se introduzan modificacións no obxecto e as condicións do contrato que se tiveron en conta na selección do socio privado.

2. Sen prexuízo da posibilidade de utilizar medios de financiamento tales como emisión de obrigas, empréstitos ou créditos participativos, as sociedades de economía mixta constituídas para a execución dun contrato público previstas nesta disposición adicional poderán:

- a) Acudir a ampliacións de capital, sempre que a nova estrutura deste non modifique as condicións esenciais da adxudicación salvo que estivese prevista no contrato.
- b) Titulizar os dereitos de cobramento que posúan fronte á entidade adxudicadora do contrato cuxa execución se lle encomende, logo de autorización do órgano de contratación, cumprindo os requisitos previstos na normativa sobre mercado de valores.

Disposición adicional trixésima. *Réxime dos órganos competentes para resolver os recursos da Administración xeral do Estado e entidades contratantes adscritas a ela.*

1. A medida que o número de asuntos sometidos ao coñecemento e resolución do Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuais o exixa poderanse constituír tribunais administrativos territoriais de recursos contractuais con sede en cada unha das capitais de comunidade autónoma.

Estes tribunais terán competencia exclusiva para a resolución dos recursos a que se refire o artigo 40 desta lei, interpostos contra os actos da Administración territorial do Estado ou dos organismos e entidades dependentes deste que teñan competencia en todo ou parte do territorio da correspondente comunidade autónoma.

O nomeamento do presidente e os vogais destes tribunais farase nos mesmos termos e requisitos previstos para o do Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuais, aínda que só se lle exixirán dez anos de antigüidade.

2. Incrementarase regulamentariamente o número de vogais que deban integrar os tribunais territoriais a medida que o requira o volume de asuntos sometidos ao seu coñecemento.

A primeira renovación dos tribunais farase de forma parcial aos tres anos do nomeamento. A este respecto, antes de se cumprir o prazo indicado determinarase, mediante sorteo, os que deban cesar.

En calquera caso, unha vez que un vogal cese, este continuará no exercicio das súas funcións ata que tome posesión do seu cargo o que o deba substituír.

Disposición adicional trixésimo primeira. *Autorización do Consello de Ministros en concesións de autoestradas de competencia estatal.*

Será necesaria a autorización do Consello de Ministros para subscribir e, se é o caso, modificar e resolver os contratos de concesión de autoestradas de competencia estatal.

Disposición transitoria primeira. *Expedientes iniciados e contratos adxudicados con anterioridade á entrada en vigor desta lei.*

1. Os expedientes de contratación iniciados antes da entrada en vigor desta lei rexeranse pola normativa anterior. Para estes efectos, entenderase que os expedientes de contratación foron iniciados de se ter publicado a correspondente convocatoria do procedemento de adxudicación do contrato. No caso de procedementos negociados, para determinar o momento de iniciación tomarase en conta a data de aprobación dos pregos.

2. Os contratos administrativos adxudicados con anterioridade á entrada en vigor da presente lei rexeranse, en canto aos seus efectos, cumprimento e extinción, incluída a súa duración e réxime de prórrogas, pola normativa anterior.

Disposición transitoria segunda. *Fórmulas de revisión.*

Ata que sexan aprobadas as novas fórmulas de revisión polo Consello de Ministros adaptadas ao disposto no artigo 91, seguirán aplicándose as aprobadas polo Decreto 3650/1970, do 19 de decembro; polo Real decreto 2167/1981, do 20 de agosto, polo que se complementa o anterior, e polo Decreto 2341/1975, do 22 de agosto, para contratos de fabricación do Ministerio de Defensa, con exclusión do efecto da variación de prezos da man de obra.

Disposición transitoria terceira. *Determinación de contías polos departamentos ministeriais respecto dos organismos autónomos adscritos a eles.*

Ata o momento en que os titulares dos departamentos ministeriais fixen a contía para a autorización establecida no artigo 317.5 será de aplicación a cantidade, calculada de conformidade co artigo 88, de 900.000 euros.

Disposición transitoria cuarta. *Determinación dos casos en que é exixible a clasificación das empresas.*

O número 1 do artigo 65, en canto determina os contratos para cuxa celebración é exixible a clasificación previa, entrará en vigor conforme o que se estableza nas normas regulamentarias de desenvolvemento desta lei polas que se definan os grupos, subgrupos e categorías en que se clasificarán eses contratos; ata entón continuará vixente o parágrafo primeiro do número 1 do artigo 25 do texto refundido da Lei de contratos das administracións públicas.

Non obstante o anterior, non será exixible a clasificación nos contratos de obras de valor inferior a 350.000 euros

Disposición transitoria quinta. *Réxime transitorio dos procedementos de adxudicación dos contratos non suxeitos a regulación harmonizada subscritos por entidades que non teñan o carácter de Administración pública.*

1. Mentres non se aproben as instrucións internas a que se refire o artigo 191.b), os poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas rexeranse, para a adxudicación de contratos non suxeitos a regulación harmonizada, polas normas establecidas no artigo 190.

2. Estas normas deberán igualmente ser aplicadas polas restantes entidades do sector público que non teñan o carácter de administracións públicas para a adxudicación de contratos, mentres que non aproben as instrucións previstas no artigo 192.3.

Disposición transitoria sexta. *Prazos a que se refire o artigo 216 da lei.*

O prazo de trinta días a que se refire o número 4 do artigo 216 desta lei aplicarase a partir do 1 de xaneiro de 2013.

Desde a entrada en vigor desta lei e o 31 de decembro do 2011, o prazo en que as administracións teñen a obriga de aboar o prezo das obrigas a que se refire o número 4 do artigo 216 será dentro dos cincuenta días seguintes ao da data da expedición das certificacións de obra ou dos correspondentes documentos que acrediten a realización total ou parcial do contrato.

Entre o 1 de xaneiro de 2012 e o 31 de decembro de 2012, o prazo en que as administracións teñen a obriga de aboar o prezo das obrigas a que se refire o número 4 do artigo 216 será dentro dos corenta días seguintes ao da data da expedición das certificacións de obra ou dos correspondentes documentos que acrediten a realización total ou parcial do contrato.

Disposición transitoria sétima. *Réxime supletorio para as comunidades autónomas.*

Mentres unha comunidade autónoma non regule ante quen se debe incoar a cuestión de nulidade prevista nos artigos 37 a 39 desta lei, ou interpor o recurso contra os actos indicados no artigo 40.1 e 2, e que efectos derivarán da súa interposición, serán de aplicación as seguintes normas:

- a) Serán susceptibles de recurso os actos mencionados no artigo 40.2 cando se refiran a algún dos contratos que se enumeran no número 1 do mesmo artigo.
- b) A competencia para a resolución dos recursos continuará encomendada aos mesmos órganos que a teñan atribuída con anterioridade.
- c) Os recursos tramitaranse de conformidade co establecido nos artigos 42 a 48 desta lei.
- d) As resolucións ditadas nestes procedementos serán susceptibles de recurso contencioso-administrativo. Cando as resolucións non sexan totalmente estimatorias ou cando, séndoo, tivesen comparecido no procedemento outros interesados distintos do recorrente, non serán executivas ata que sexan firmes ou, se tivesen sido impugnadas, mentres que o órgano xurisdiccional competente non decida acerca da súa suspensión.

Disposición transitoria oitava. *Procedementos en curso.*

1. Os procedementos de recurso iniciados ao abeiro do artigo 37 da Lei 30/2007, do 30 de outubro, na redacción vixente con anterioridade á entrada en vigor da Lei 34/2010, do 5 de agosto, seguirán tramitándose ata a súa resolución de acordo con este.

2. Nos expedientes de contratación iniciados antes da entrada en vigor da Lei 34/2010, do 5 de agosto, poderán interporse a cuestión de nulidade e o recurso previsto no artigo 40 desta lei, contra actos susceptibles de seren impugnados ou reclamados nesta vía, sempre que se ditasen con posterioridade á súa entrada en vigor.

Disposición derradeira primeira. *Actualización das referencias a determinados órganos.*

As referencias que se conteñen nas normas vixentes á Xunta de Compras Interministerial e ao Servizo Central de Subministracións entenderanse realizadas, respectivamente, á mesa do Sistema Estatal de Contratación Centralizada regulada no artigo 322 desta lei e á Dirección Xeral do Patrimonio do Estado.

Disposición derradeira segunda. *Títulos competenciais.*

1. Os artigos 21 e 50 dítanse ao abeiro da regra 6.^a do artigo 149.1 da Constitución, que lle atribúe ao Estado a competencia sobre «lexislación procesual, sen prexuízo das necesarias especialidades que nesta orde deriven das particularidades do dereito substantivo das comunidades autónomas».

2. Os artigos que se indican a continuación dítanse ao abeiro das competencias exclusivas que corresponden ao Estado para ditar a lexislación civil e mercantil en virtude do disposto no artigo 149.1.6.^a e 8.^a, artigo 259.1, artigo 260.1 e 2, artigo 261.1, artigo 262, artigo 263 e artigo 264.

3. Os restantes artigos da presente lei constitúen lexislación básica ditada ao abeiro do artigo 149.1.18.^a da Constitución en materia de lexislación básica sobre contratos administrativos e, en consecuencia, son de aplicación xeral a todas as administracións públicas e organismos e entidades dependentes delas. Non obstante, non terán carácter básico os seguintes artigos ou partes destes: alínea a) do número 1 do artigo 15; alínea a) do número 1 do artigo 16; números 1 a 5 do artigo 24; artigo 29.4; artigo 41.1 e 3; artigo 59.2; artigo 60.2.c); artigo 64; artigo 71; artigo 71; artigo 82; artigo 83; parágrafo segundo do número 1 do artigo 84; segundo parágrafo do número 3 e número 5 do artigo 109; artigo 111.2; alíneas a) e c) do número 2 do artigo 112; alíneas b) e c) do artigo 113.1; números 1 e 2 do artigo 114; números 4, 5 e 6 do artigo 115; artigo 116; números 1.e) e 4 do artigo 123; artigo 124; artigo 125; artigo 126; alíneas e), g), h), i), j) e l) do artigo 136; segundo parágrafo do número 3 do artigo 152; artigo 156; número 2 do artigo 205; artigo 206; artigo 207; artigo 211.2; números 3 a 8, ambos incluídos, do artigo 212; segundo inciso do artigo 222.2; números 3 e 5 do artigo 224; número 8 do artigo 227; artigo 229; artigo 230.2; artigo 232; número 1 do artigo 233; números 3, salvo a previsión da alínea b), e 4 do artigo 234; artigo 235; número 1 do artigo 241; artigo 244; artigo 248; números 2 e 3 do artigo 251; artigo 254; número 5 do artigo 255; artigo 256; artigo 260.7; artigo 261.2; artigo 287; artigo 290; números 2 e 3 do artigo 292; artigo 294; artigo 295; artigo 297; artigo 298; números 2 e 3 do artigo 300; número 3 do artigo 301; números 2 e 3 do artigo 309; números 3, 4, 5 e 6 do artigo 310; artigo 311; artigos 316 a 318; artigos 320 a 324, ambos incluídos; artigo 334.; alínea a) do número 1 da disposición adicional primeira; disposición adicional terceira; disposición adicional décimo sétima; disposición adicional vixésima; disposición adicional vixésimo primeira; disposición adicional vixésimo segunda; disposición adicional vixésimo terceira; disposición adicional vixésimo quinta; disposición adicional trixésima; disposición adicional trixésimo primeira; disposición transitoria terceira; disposición transitoria sétima; disposición transitoria oitava; disposición derradeira primeira; disposición derradeira terceira, disposición derradeira cuarta e disposición derradeira quinta.

Para os mesmos efectos previstos no parágrafo anterior, terán a consideración de mínimas as exixencias que para os contratos menores se establecen no artigo 111.1 e terán a consideración de máximas as seguintes porcentaxes, contías ou prazos:

A porcentaxe do 5 por 100 do artigo 95.1 e 2.

A porcentaxe do 3 por 100 do artigo 103.2.

As contías do artigo 138.3.

Os prazos dun mes establecidos nos números 2 e 4 do artigo 222.

Disposición derradeira terceira. *Normas aplicables aos procedementos regulados nesta lei.*

1. Os procedementos regulados nesta lei rexeranse, en primeiro termo, polos preceptos contidos nela e nas súas normas de desenvolvemento e, subsidiariamente, polos da Lei 30/1992, do 26 de novembro, e normas complementarias.

2. En todo caso, nos procedementos iniciados por solicitude dun interesado para os cales non se estableza especificamente outra cousa e que teñan por obxecto ou se refiran á reclamación de cantidades, o exercicio de prerrogativas administrativas ou a calquera outra cuestión relativa da execución, consumación ou extinción dun contrato administrativo, unha vez transcorrido o prazo previsto para a súa resolución sen se ter notificado esta, o interesado poderá considerar desestimada a súa solicitude por silencio administrativo, sen prexuízo da subsistencia da obriga de resolver.

3. A aprobación das normas procedementais necesarias para desenvolver a presente lei será efectuada polo Consello de Ministros, por proposta do ministro de Economía e Facenda e logo de ditame do Consello de Estado.

Disposición derradeira cuarta. *Habilitación normativa en materia de uso de medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, e uso de factura electrónica.*

1. Autorízase o ministro de Economía e Facenda para aprobar, logo de ditame do Consello de Estado, as normas de desenvolvemento da disposición adicional décimo sexta que poidan ser necesarias para facer plenamente efectivo o uso de medios electrónicos, informáticos ou telemáticos nos procedementos regulados nesta lei.

2. Igualmente, o ministro de Economía e Facenda, mediante orde, definirá as especificacións técnicas das comunicacións de datos que se deban efectuar en cumprimento da presente lei e establecerá os modelos que se deban utilizar.

3. O Consello de Ministros, por proposta dos ministros de Economía e Facenda e de Industria, Turismo e Comercio, adoptará as medidas necesarias para facilitar a emisión de facturas electrónicas polas persoas e entidades que contraten co sector público estatal, garantindo a gratuidade dos servizos de apoio que se establezan para as empresas cuxa cifra de negocios no ano inmediatamente anterior e para o conxunto das súas actividades sexa inferior ao limiar que se fixe na orde a que se refire o parágrafo anterior.

Disposición derradeira quinta. *Fomento da contratación precomercial.*

O Consello de Ministros, mediante acordo, fixará dentro dos orzamentos de cada departamento ministerial e de cada organismo público vinculado con ou dependente da Administración xeral do Estado as contías necesariamente destinadas ao financiamento de contratos a que fai referencia o artigo 4.1.r) desta lei. Unha parte delas poderá reservarse a pequenas e medianas empresas innovadoras.

Disposición derradeira sexta. *Habilitación para o desenvolvemento regulamentario.*

Habilítase o Goberno para ditar, no ámbito das súas competencias, as disposicións necesarias para o desenvolvemento e aplicación do establecido nesta lei.

ANEXO I

Actividades a que se refire o número 1 do artigo 6

Nace ¹					Código CPV
Sección F			Construción		
División	Grupo	Clase	Descrición	Notas	
45			Construción	Esta división comprende: <ul style="list-style-type: none"> • as construcións novas, obras de restauración e reparacións correntes 	45000000
	45.1		Preparación de obras		45100000
		45.11	Demolición de inmobles e movementos de terras	Esta clase comprende: <ul style="list-style-type: none"> • a demolición e derrubamento de edificios e outras estruturas • a limpeza de entullos • os traballos de movemento de terras: escavación, recheo e nivelación de lugares de obras, escavación de gabias, remoción de rochas, voaduras, etc. • a preparación de explotacións mineiras: • obras subterráneas, retirada de coberteira e outras actividades de preparación de minas Esta clase abrangue tamén: <ul style="list-style-type: none"> • a drenaxe de lugares de obras • a drenaxe de terreos agrícolas e forestais 	45110000
		45.12	Perforacións e sondaxes	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • as perforacións, sondaxes e mostraxes con fins de construción, xeofísicos, xeolóxicos ou outros Esta clase non abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a perforación de pozos de produción de petróleo e gas natural (véxase 11.20) • a perforación de pozos hidráulicos (véxase 45.25) • a escavación de pozos de minas (véxase 45.25). • a prospección de xacementos de petróleo e gas natural e os estudos xeofísicos, xeolóxicos ou sísmicos (véxase 74.20) 	45120000
	45.2		Construción xeral de inmobles e obras de enxeñaría civil		45200000

Nace ¹					Código CPV
Sección F			Construcción		
División	Grupo	Clase	Descripción	Notas	
		45.21	Construcción xeral de edificios e obras singulares de enxeñaría civil (pontes, túneles, etc.)	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a construción de todo tipo de edificios • a construción de obras de enxeñaría civil: • pontes (incluídas as de estradas elevadas), viadutos, túneles e pasos subterráneos • redes de enerxía, comunicación e condución de longa distancia • instalacións urbanas de tubaxes, redes de enerxía e de comunicacións • obras urbanas anexas á montaxe <i>in situ</i> de construcións prefabricadas <p>Esta clase non abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • os servizos relacionados coa extracción de gas e de petróleo (véxase 11.20) • a montaxe de construcións prefabricadas completas a partir de pezas de produción propia que non sexan de formigón (véxanse as divisións 20, 26 e 28) • a construción de equipamentos de estadios, piscinas, ximnasios, pistas de tenis, campos de golf e outras instalacións deportivas, excluídos os seus edificios (véxase 45.23) • as instalacións de edificios e obras (véxase 45.3) • as actividades de arquitectura e enxeñaría (véxase 74.20) • a dirección de obras de construción (véxase 74.20) 	4 5 2 1 0 0 0 0 (E x c e p t o : 4 5 2 1 3 3 1 6 , 4 5 2 2 0 0 0 0 , 4 5 2 3 1 0 0 0 , 4 5 2 3 2 0 0 0)
		45.22	Construcción de cubertas e estruturas de cerramento	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a construción de tellados • a cuberta de tellados • a impermeabilización de edificios e balcóns 	45261000
		45.23	Construcción de autoestradas, estradas, campos de aterraxe, vías férreas e centros deportivos	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a construción de autoestradas, rúas, estradas e outras vías de circulación de vehículos e peóns • a construción de vías férreas • a construción de pistas de aterraxe • a construción de equipamentos de estadios, piscinas, ximnasios, pistas de tenis, campos de golf e outras instalacións deportivas, excluídos os seus edificios • a pintura de sinais en estradas e aparcadoiros <p>Esta clase non abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • o movemento de terras previo (véxase 45.11) 	4 5 2 1 2 2 1 2 e DA0345230000 excepto: 45231000 45232000 45234115
		45.24	Obras hidráulicas	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a construción de: • vías navegables, instalacións portuarias e fluviais, portos deportivos, esclusas, etc. • presas e diques • dragaxes • obras subterráneas 	45240000

Nace ¹					Código CPV
Sección F			Construcción		
División	Grupo	Clase	Descripción	Notas	
		45.25	Outras construcións especializadas	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● as actividades de construción que se especialicen nun aspecto común a diferentes tipos de estrutura e que requiran aptitudes ou materiais específicos: ● obras de cimentación, incluído o afinamento de esteos, construción e perforación de pozos hidráulicos, escavación de pozos de minas ● montaxe de pezas de aceiro que non sexan de produción propia ● curvamento do aceiro ● montaxe e desmantelamento de estadas e plataformas de traballo, incluído o seu alugamento ● montaxe de chemineas e fornos industriais. <p>Esta clase non abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● o alugamento de estadas sen montaxe nin desmantelamento (véxase 71.32) 	45250000 45262000
	45.3		Instalación de edificios e obras		45300000
		45.31	Instalación eléctrica	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a instalación en edificios e outras obras de construción de: ● cables e material eléctrico ● sistemas de telecomunicación ● instalacións de calefacción eléctrica ● antenas de vivendas ● alarmas contra incendios ● sistemas de alarma de protección contra roubos ● ascensores e escaleiras mecánicas ● pararraios, etc. 	45213316 4531000 Excepto: 45316000
		45.32	Illamento térmico, acústico e antivibratorio	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a instalación en edificios e outras obras de construción de illamento térmico, acústico ou antivibratorio <p>Esta clase non abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a impermeabilización de edificios e balcóns (véxase 45.22) 	45320000
		45.33	Fontanaría	<p>Esta clase abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a instalación en edificios e outras obras de construción de: ● fontanaría e sanitarios ● aparellos de gas ● aparellos e conducións de calefacción, ventilación, refrixeración ou aire acondicionado ● a instalación de extintores automáticos de incendios. <p>Esta clase non abrangue:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a instalación e reparación de instalacións de calefacción eléctrica (véxase 45.31) 	45330000

Nace ¹					Código CPV
Sección F			Construción		
División	Grupo	Clase	Descrición	Notas	
		45.34	Outras instalacións de edificios e obras	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a instalación de sistemas de iluminación e sinalización de estradas, portos e aeroportos • a instalación en edificios e outras obras de construción de aparellos e dispositivos non clasificados noutra parte 	45234115 45316000 45340000
	45.4		Acabamento de edificios e obras		45400000
		45.41	Revocamento	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a aplicación en edificios e outras obras de construción de xeso e estuco interior e exterior, incluídos os materiais de revestimento correspondentes 	45410000
		45.42	Instalacións de carpintería	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a instalación de portas, ventás e marcos, cociñas equipadas, escaleiras, mobiliario de traballo e similares de madeira ou outros materiais, que non sexan de produción propia • os acabamentos interiores, como teitos, revestimentos de madeira para paredes, tabiques móbiles, etc. Esta clase non abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • os revestimentos de parqué e outras madeiras para pisos (véxase 45.43) 	45420000
		45.43	Revestimento de pisos e paredes	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a colocación en edificios e outras obras de construción de: • revestimentos de cerámica, formigón ou pedra tallada para pisos • revestimentos de parqué e outras madeiras para pisos • revestimentos de moqueta e linóleo para paredes e pisos, incluídos o caucho ou os materiais plásticos • revestimentos de terrazo, mármore, granito ou lousa para paredes e pisos • papeis pintados 	45430000
		45.44	Pintura e acristalamento	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a pintura interior e exterior de edificios • a pintura de obras de enxeñaría civil • a instalación de cristais, espellos, etc. Esta clase non abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a instalación de ventás (véxase 45.42) 	45440000
		45.45	Outros acabamentos de edificios e obras	Esta clase abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a instalación de piscinas particulares • a limpeza ao vapor, con chorro de area ou similares, do exterior dos edificios • outras obras de acabado de edificios non citadas noutra parte Esta clase non abrangue: <ul style="list-style-type: none"> • a limpeza interior de edificios e obras (véxase 74.70) 	45212212 e DA04 45450000

Nace ¹					Código CPV
Sección F			Construcción		
División	Grupo	Clase	Descripción	Notas	
	45.5		Alugamento de equipamento de construción ou demolición dotado de operario		45500000
		45.50	Alugamento de equipamento de construción ou demolición dotado de operario	Esta clase non abrangue: • o alugamento de equipamento e maquinaria de construción ou demolición desprovisto de operario (véxase 71.32)	45500000

¹ Regulamento (CEE) n.º 3037/90 do Consello, do 9 de outubro de 1990, relativo á nomenclatura estatística de actividades económicas na Comunidade Europea (DO L 293 do 24.10.1990, p. 1). Regulamento modificado en último lugar polo Regulamento (CEE) n.º 761/93 da Comisión (DO L 83 do 3.4.1993, p. 1).

En caso de diferentes interpretacións entre CPV e NACE, aplicarase a nomenclatura NACE.

ANEXO II

Servizos a que se refire o artigo 10

Categorías	Descripción	Número de referencia CPC (1)	Número de referencia CPV
1	Servizos de mantemento e reparación.	6112, 6122, 633, 886.	De 50100000-6 a 50884000-5 (excepto de 50310000-1 a 50324200-4 e 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) e de 51000000-9 a 51900000-1.
2	Servizos de transporte por vía terrestre (2), incluídos os servizos de furgóns blindados e servizos de mensaxaría, excepto o transporte de correo.	712 (excepto 71235), 7512, 87304.	De 60100000-9 a 60183000-4 (excepto 60160000-7, 60161000-4, 60220000-6), e de 64120000-3 a 64121200-2.
3	Servizos de transporte aéreo: transporte de pasaxeiros e carga, excepto o transporte de correo.	73 (excepto 7321).	De 60410000-5 a 60424120-3 (excepto 60411000-2, 60421000-5), e 60500000-3 De 60440000-4 a 60445000-9.
4	Transporte de correo por vía terrestre (2) e por vía aérea.	71235, 7321.	60160000-7, 60161000-4 60411000-2, 60421000-5.
5	Servizos de telecomunicación.	752.	De 64200000-8 a 64228200-2 72318000-7, e de 72700000-7 a 72720000-3.
6	Servizos financeiros: a) servizos de seguros b) servizos bancarios e de investimento (3).	ex 81, 812, 814 7.	De 66100000-1 a 66720000-3 (3).
7	Servizos de informática e servizos conexos.	84.	De 50310000-1 a 50324200-4 de 72000000-5 a 72920000-5 (excepto 72318000-7 e desde 72700000-7 a 72720000-3), 79342410-4.
8	Servizos de investigación e desenvolvemento (4).	85.	De 73000000-2 a 73436000-7 (excepto 73200000-4, 73210000-7, 73220000-0).

Categorías	Descrición	Número de referencia CPC (1)	Número de referencia CPV
9	Servizos de contabilidade, auditoría e mantemento de libros.	862.	De 79210000-9 a 79223000-3.
10	Servizos de investigación de estudos e enquisas da opinión pública.	864.	De 79300000-7 a 79330000-6, e 79342310-9, 79342311-6.
11	Servizos de consultores de dirección (5) e servizos conexos.	865, 866.	De 73200000-4 a 73220000-0 de 79400000-8 a 79421200-3 e 79342000-3, 79342100-4 79342300-6, 79342320-2 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7 98362000-8.
12	Servizos de arquitectura; servizos de enxeñaría e servizos integrados de enxeñaría; servizos de planificación urbana e servizos de arquitectura paisaxista. Servizos conexos de consultores en ciencia e tecnoloxía. Servizos de ensaios e análises técnicas.	867.	De 71000000-8 a 71900000-7 (excepto 71550000-8) e 79994000-8.
13	Servizos de publicidade.	871.	De 79341000-6 a 79342200-5 (excepto 79342000-3 e 79342100-4).
14	Servizos de limpeza de edificios e servizos de administración de bens raíces.	874, 82201 a 82206.	De 70300000-4 a 70340000-6, e de 90900000-6 a 90924000-0.
15	Servizos editoriais e de imprenta, por tarifa ou por contrato.	88442.	De 79800000-2 a 79824000-6 De 79970000-6 a 79980000-7.
16	Servizos de sumidoiros e eliminación de desperdicios: servizos de saneamento e servizos similares.	94.	De 90400000-1 a 90743200-9 (excepto 90712200-3 De 90910000-9 a 90920000-2 e 50190000-3, 50229000-6 50243000-0.
17	Servizos de hostalaría e restaurante.	64.	De 55100000-1 a 55524000-9, e de 98340000-8 a 98341100-6.
18	Servizos de transporte por ferrocarril.	711.	De 60200000-0 a 60220000-6.
19	Servizos de transporte fluvial e marítimo.	72.	De 60600000-4 a 60653000-0, e de 63727000-1 a 63727200-3.
20	Servizos de transporte complementarios e auxiliares.	74.	De 63000000-9 a 63734000-3 (excepto 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3, e de 63727000-1 a 63727200-3), e 98361000-1.
21	Servizos xurídicos.	861.	De 79100000-5 a 79140000-7.
22	Servizos de colocación e subministración de persoal (6).	872.	De 79600000-0 a 79635000-4 (excepto 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), e de 98500000-8 a 98514000-9.
23	Servizos de investigación e seguridade, excepto os servizos de furgóns blindados.	873 (excepto 87304).	De 79700000-1 a 79723000-8.
24	Servizos de educación e formación profesional.	92.	De 80100000-5 a 80660000-8 (excepto 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1.

Categorías	Descrición	Número de referencia CPC (1)	Número de referencia CPV
25	Servizos sociais e de saúde.	93.	79611000-0, e de 85000000-9 a 85323000-9 (excepto 5321000-5 e 85322000-2).
26	Servizos de lecer, culturais e deportivos (7).	96.	De 79995000-5 a 79995200-7, e de 92000000-1 a 92700000-8 (excepto 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6).
27	Outros servizos.		

- (1) En caso de diferentes interpretacións entre CPV e CPC, aplicarase a nomenclatura CPC.
- (1) Nomenclatura CPC (versión provisional) empregada para definir o ámbito de aplicación da Directiva 92/50/CEE.
- (2) Exceptuando os servizos de transporte por ferrocarril incluídos na categoría 18.
- (3) Exceptuando os servizos financeiros relativos á emisión, compra, venda e transferencia de títulos ou outros instrumentos financeiros, e os servizos prestados polos bancos centrais. Quedan tamén excluídos os servizos que consistan na adquisición ou o arrendamento, independentemente do sistema de financiamento, de terreos, edificios xa existentes ou outros bens inmobles, ou relativos a dereitos sobre estes bens; non obstante, os servizos financeiros prestados, ben ao mesmo tempo, ben con anterioridade ou posterioridade ao contrato de adquisición ou de arrendamento, en calquera das súas formas, regularanse polo disposto na presente directiva.
- (4) Exceptuando os servizos de investigación e desenvolvemento distintos daqueles cuxos resultados corresponden ao poder adjudicador e/ou á entidade adjudicadora para o seu uso exclusivo, sempre que este remunere integramente a prestación do servizo.
- (5) Exceptuando os servizos de arbitraje e conciliación.
- (6) Exceptuando os contratos de traballo
- (7) Exceptuando os contratos para a compra, o desenvolvemento, a produción ou a coprodución de material de programación por parte dos organismos de radiodifusión e os contratos relativos ao tempo de radiodifusión.

ANEXO III

Lista de produtos previstos na alínea a) do número 1 do artigo 15, no que se refire aos contratos de subministracións adjudicados por órganos de contratación do sector da defensa

Capítulo 25: Sal; xofre; terras e pedras; xesos, cales e cementos.
 Capítulo 26: Minerais, escouras e cinzas.
 Capítulo 27: Combustibles minerais, aceites minerais e produtos da súa destilación; materias bituminosas; ceras minerais, excepto:

Ex 27.10: carburantes especiais.

Capítulo 28: Produtos químicos inorgánicos; compostos inorgánicos ou orgánicos dos metais preciosos, dos elementos radioactivos, dos metais das terras raras ou de isótopos, excepto:

Ex 28.09: explosivos.
 Ex 28.13: explosivos.
 Ex 28.14: gases lacrimóxenos.
 Ex 28.28: explosivos.
 Ex 28.32: explosivos.
 Ex 28.39: explosivos.
 Ex 28.50: produtos toxicolóxicos.
 Ex 28.51: produtos toxicolóxicos.
 Ex 28.54: explosivos.

Capítulo 29: Produtos químicos orgánicos, excepto:

- Ex 29.03: explosivos.
Ex 29.04: explosivos.
Ex 29.07: explosivos.
Ex 29.08: explosivos.
Ex 29.11: explosivos.
Ex 29.12: explosivos.
Ex 29.13: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.14: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.15: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.21: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.22: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.23: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.26: explosivos.
Ex 29.27: produtos toxicolóxicos.
Ex 29.29: explosivos.
- Capítulo 30: Produtos farmacéuticos.
Capítulo 31: Fertilizantes.
Capítulo 32: Extractos para curtume ou tinturaría; taninos e os seus derivados; pigmentos e demais materias corantes; pinturas e vernices; mástiques; tintas.
Capítulo 33: Aceites esenciais e resinoides; preparacións de perfumaría, de toucador ou de cosmética.
Capítulo 34: Xabóns, axentes de superficie orgánicos, preparacións para lavar, preparacións lubricantes, ceras artificiais, ceras preparadas, produtos de limpeza, candeas e artigos similares, pastas para modelar, ceras para odontoloxía e preparacións para odontoloxía a base de xeso.
Capítulo 35: Materias albuminoideas; colas; enzimas.
Capítulo 37: Produtos fotográficos ou cinematográficos.
Capítulo 38: Produtos diversos das industrias químicas, excepto:

Ex 38.19: produtos toxicolóxicos.
- Capítulo 39: Materias plásticas, éteres e ésteres da celulosa, resinas artificiais e manufacturas destas materias, excepto:

Ex 39.03: explosivos.
- Capítulo 40: Caucho natural ou sintético, caucho facticio e manufacturas de caucho, excepto:

Ex 40.11: pneumáticos para automóbiles.
- Capítulo 41: Peles e coiros.
Capítulo 42: Manufacturas de coiro; artigos de gornicionaría ou de talabartaría; artigos de viaxe, bolsos de man e continentes similares; manufacturas de tripa.
Capítulo 43: Peletaría e confeccións de peletaría; peletaría artificial ou facticia.
Capítulo 44: Madeira, carbón vexetal e manufacturas de madeira.
Capítulo 45: Cortiza e as súas manufacturas.
Capítulo 46: Manufacturas de espartaría ou de cestaría.
Capítulo 47: Materias destinadas á fabricación de papel.
Capítulo 48: Papel e cartón; manufacturas de pasta de celulosa, de papel ou de cartón.
Capítulo 49: Artigos de libraría e produtos das artes gráficas.
Capítulo 65: Sombriros e demais toucados, e as súas partes.
Capítulo 66: Paraugas, quitasoles, bastóns, látigos, fustas e as súas partes.
Capítulo 67: Plumas e penuxe preparados e artigos de plumas ou penuxe; flores artificiais; manufacturas de cabelo.

Capítulo 68: Manufacturas de pedra, xeso fraguable, cemento, amianto (asbesto), mica ou materias análogas.

Capítulo 69: Produtos cerámicos.

Capítulo 70: Vidro e as súas manufacturas.

Capítulo 71: Perlas finas, pedras preciosas ou semipreciosas, metais preciosos, chapados de metal precioso (plaqué) e manufacturas destas materias; bixutería.

Capítulo 73: Fundición, ferro e aceiro.

Capítulo 74: Cobre.

Capítulo 75: Níquel.

Capítulo 76: Aluminio.

Capítulo 77: Magnesio, berilio.

Capítulo 78: Chumbo.

Capítulo 79: Cinc.

Capítulo 80: Estaño.

Capítulo 81: Outros metais comúns.

Capítulo 82: Ferramentas, artigos de coitelaría e cubertos de mesa, de metal común, excepto:

Ex 82.05: ferramentas.

Ex 82.07: pezas de ferramentas.

Capítulo 83: Manufacturas diversas de metal común.

Capítulo 84: Caldeiras, máquinas, aparellos e artefactos mecánicos, excepto:

Ex 84.06: motores.

Ex 84.08: os demais propulsores.

Ex 84.45: máquinas.

Ex 84.53: máquinas automáticas de tratamento da información.

Ex 84.55: pezas do núm. 84.53.

Ex 84.59: reactores nucleares.

Capítulo 85: Máquinas e aparellos eléctricos e obxectos que sirvan para usos electrotécnicos, excepto:

Ex 85.13: telecomunicacións.

Ex 85.15: aparellos de transmisión.

Capítulo 86: Vehículos e material para vías férreas, aparellos de sinalización non eléctricos para vías de comunicación, excepto:

Ex 86.02: locomotoras blindadas.

Ex 86.03: as demais locomotoras blindadas.

Ex 86.05: vagóns blindados.

Ex 86.06: vagóns taller.

Capítulo 87: Vehículos automóbiles, tractores, velocípedos e demais vehículos terrestres, excepto:

Ex 87.08: tanques e demais vehículos automóbiles blindados.

Ex 87.01: tractores.

Ex 87.02: vehículos militares.

Ex 87.03: vehículos para reparacións.

Ex 87.09: motocicletas.

Ex 87.14: remolques.

Capítulo 89: Navegación marítima e fluvial, excepto:

Ex 89.01A: barcos de guerra.

Capítulo 90: Instrumentos e aparellos de óptica, fotografía ou cinematografía, de medida, control ou de precisión; instrumentos e aparellos medicocirúrxicos, excepto:

- Ex 90.05: binoculares.
- Ex 90.13: instrumentos diversos, láser.
- Ex 90.14: telémetros.
- Ex 90.28: instrumentos de medida eléctricos ou electrónicos.
- Ex 90.11: microscopios.
- Ex 90.17: instrumentos médicos.
- Ex 90.18: aparellos para mecanoterapia.
- Ex 90.19: aparellos para ortopedia.
- Ex 90.20: aparellos de raios X.

Capítulo 91: Reloxaría.

Capítulo 92: Instrumentos musicais, aparellos de gravación ou reprodución de son, aparellos de gravación ou reprodución de imaxes e son en televisión, e as partes e accesorios destes aparellos.

Capítulo 94: Mobles; mobiliario medicocirúrxico; artigos de cama e similares, excepto:

- Ex 94.01A: asentos para aeronaves.

Capítulo 95: Materias para tallar ou moldear, traballadas (incluídas as manufacturas).

Capítulo 96: Manufacturas de cepillaría, brochas e pinceis, vasoiras, borlas, barutos, peneiras e cribas.

Capítulo 98: Manufacturas diversas.